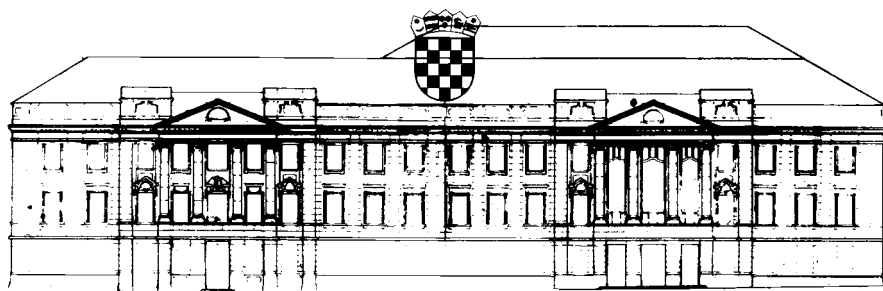

izvješća HRVATSKOGA SABORA

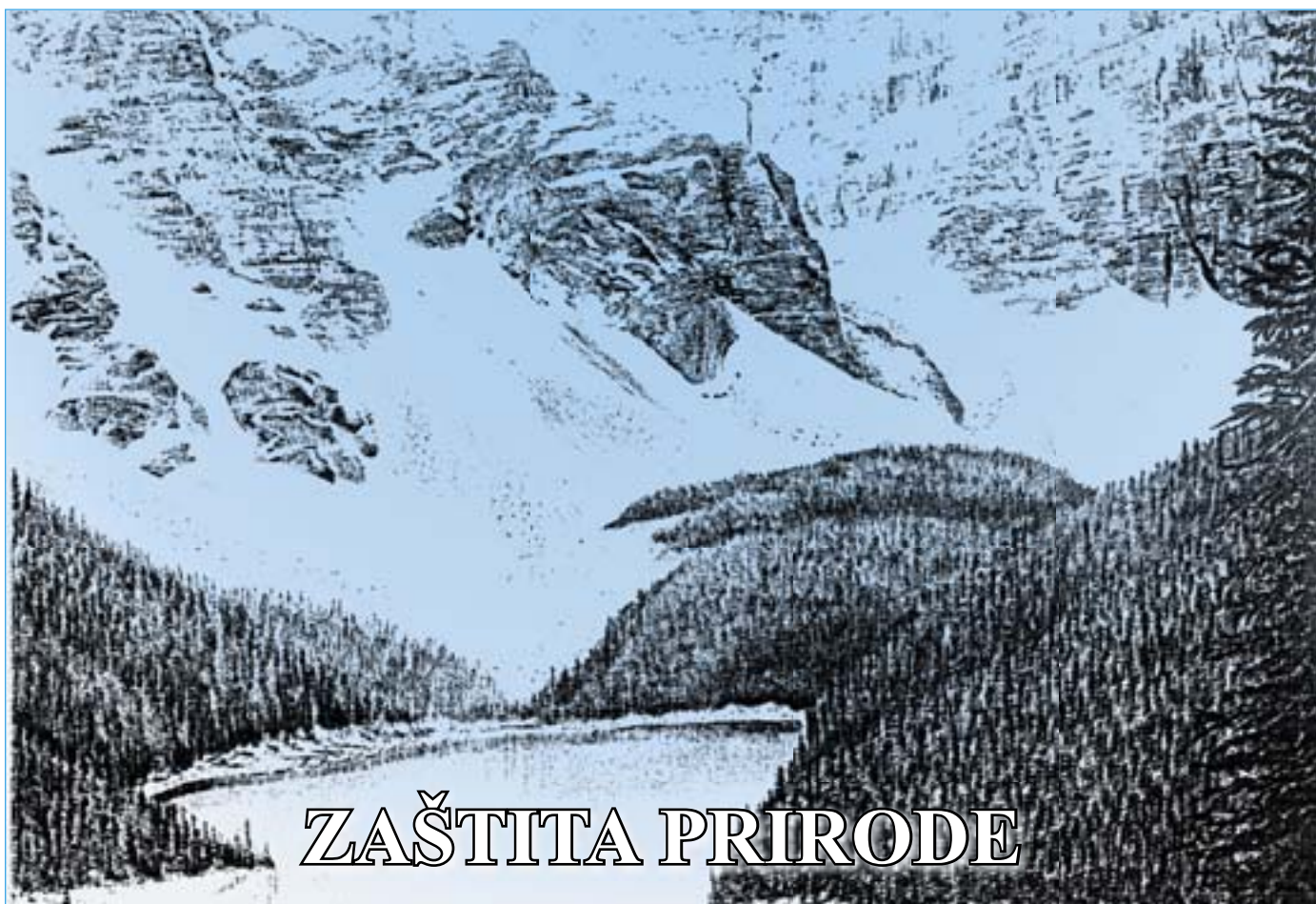

GODINA XIV.

BROJ 375

ZAGREB, 24. X. 2003.

36 - IZVANREDNA - SJEDNICA HRVATSKOGA SABORA

ZAŠTITA PRIRODE

Nedostaci u parlamentarnom razmatranju proračuna

Institut za javne financije proveo je znanstveno istraživanje kako bi ustanovio odnos saborskih zastupnika i razgovore o prijedlogu proračuna.

*Na temelju provedene ankete ustanovljeno je slijedeće: Odbor za financije i državni proračun samo tehnički odrađuje posao i nema mogućnost popravljivanja prijedloga proračuna. Kratko je vrijeme za razmatranje proračuna. Odbor nema sredstava za angažiranje vanjskih stručnjaka - savjetnika. Zastupnik nema ureda, tajnicu, savjetnika, nema mogućnost naručivanja stručnih mišljenja za razmatranje proračuna. Odbor je neravnopravan Vladi, koja ima aparat i ljude kao logističku bazu. Odbor često nema kvoruma zbog nediscipli-
ne zastupnika. Većina zastupnika teško analizira proračunske stavke. Slaba je komunikacija na crti Ministarstvo financija - Vlada - Hrvatski sabor. Odbor je neupućen o proračunskim stavkama za slijedeću godinu.*

Razmatranje i donošenje Državnog proračuna je jedno od najvažnijih pitanja s dnevnog reda parlamenta i rezultati istraživanja upućuju na mjere koje valja poduzeti kako bi rad Sabora glede proračuna bio kvalitetniji.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Utvrđivanje dnevnog reda	3
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pošti	7
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	16
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara	24
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o plovidbi unutarnjim vodama	30
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu opasnih tvari	33
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o otpadu	36
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stočarstvu	42
- Konačni prijedlog zakona o zaštiti prirode	49
- Konačan prijedlog zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela	58
- Prijedlog odluke o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika Proračuna Republike Hrvatske u prvom tromjesečju 2004. godinu, s prijedlozima privremenih financijskih planova za prvo tromjesečje 2004. godine: Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i hrvatskih voda	63
- Odgovori na zastupnička pitanja	66

PRIKAZ RADA:

- 36 - IZVANREDNE - SJEDNICE HRVATSKOGA SABORA ODRŽANE 3, 4, 5, 10, 11. i 12. RUJNA 2003.

Utvrdjivanje dnevnog reda

Predsjednik Hrvatskog sabora **Zlatko Tomčić** otvorio je 36 - izvanrednu - sjednicu, te uvodno pozdravio sve nazočne, a posebice članove Vlade Republike Hrvatske. Odmah nakon pozdravnih riječi prešlo se na utvrđivanje dnevnog reda. Napomenuo je da su zastupnici uz poziv, na sjednici primili i Konačni prijedlog dnevnog reda. U njemu su na zahtjev Vlade izostavljene dvije točke: Prijedlog makroekonomske i fiskalne politike za 2004. godinu i Fiskalne projekcije od 2004. do 2007. godine. Konstatirao je zatim da se člankom 205. Poslovnika najprije odlučuje o prijedlogu da se pojedini zakon donese po hitnom postupku. Ovom je procedurom predloženo donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave.

Pristupilo se zatim glasovanju, a predsjedavajući je predložio da se s obzirom na pojedine zastupnike koji su zaboravili ključić te na evidentan kvorum, pristupi ručnom glasovanju. Nakon brojanja glasova konstatirao je da je ovaj prijedlog po hitnom postupku uvršten u dnevni red. Za prijedlog je glasovalo 94 zastupnika a samo 13 ih je bilo protiv. Istaknuo je zatim da nije bilo pisanih prigovora, te se dnevni red sukladno odredbama Poslovnika može smatrati usvojenim, odnosno utvrđenim. Uputio je zatim predlagatelje iz više stranaka, da svoje prijedloge o uvrštenju pojedinih točaka u dnevni red prosljede za redovito zasjedanje Sabora. Nakon ovih napomena dao je riječ zastupniku **Anti Đapiću (HSP)** koji je uputio poslovničku primjedbu. On je upozorio da je Klub zastupnika HSP-HKDU-a, dao pisani prigovor na dnevni red, te ujedno zatražio kratku 15-minutnu stanku prije glasovanja.

Predsjedavajući je korigirao tvrdnju, navodeći da u ovom slučaju nije stavljen

prigovor, već je zatražena dopuna dnevnog reda, ocjenjujući ujedno da nema potrebe za stankom.

Zbog utvrđenih dvojbi potrebno je očitovanje nadležnog Odbora

Zastupnik **Đapić** ponovio je svoj prigovor i zatražio da se o podnijetom zahtjevu očituje nadležni Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav. S ovakvim prijedlogom suglasio se zatim i predsjedavajući određujući stanku, ali dajući prije toga ipak riječ i zastupniku **Damiru Kajinu**. On je govorio u ime Kluba zastupnika IDS-a, te je zbog najnovijih spornih situacija sa susjednom Slovenijom i sam zatražio kraću stanku. Osim toga, izrazio je očekivanje da bi se tijekom ovoga ili slijedećeg dana, o nastaloj situaciji, pred zastupnicima Sabora trebao očitovati i ministar vanjskih poslova. Treba objasniti kako će se ova situacija odraziti i na približavanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, upozorio je zastupnik Kajin.

Predsjedavajući je potvrdio da će uslijediti stanka, ali drugi dio zahtjeva neće se moći realizirati, budući da se radi o izvanrednoj sjednici koja je temeljem već navedenih odredbi Poslovnika, sazvana samo za određene točke dnevnog reda.

Zatim je u ime Kluba zastupnika HSLŠ-a govorio zastupnik **Joško Končić**, te vezano uz utvrđivanje dnevnog reda također zatražio kratku stanku, a razloge će, kaže, obrazložiti u nastavku rada. Zatim je u ime Kluba zastupnika LIBRE govorio zastupnik dr.sc. **Hrvoje Kraljević**, te uložio prigovor što u dnevni red nije uvršten i Konačni prijedlog zakona o osnivanju Sveučilišta u Dubrovniku. Predsjedavajući je ovaj prosvjed ocijenio neopravdanim, budući da se ova

sjednica saziva na zahtjev Vlade Republike Hrvatske. Ponovio je da se ova primjedba može odnositi samo na redovitu sjednicu.

Nisu kompletirani radni materijali

Dao je zatim riječ i zastupniku **Vladimiru Šeksu** koji je govorio u ime Kluba zastupnika HDZ-a. On je utvrdio da je Vlada Republike Hrvatske, između ostalih točaka predložila i Prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna. Iako su zastupnici tijekom dana dobili ostale komplementarne zakonske prijedloge vezane uz proračun, nisu dobili materijale iz točke Prijedloga izmjena i dopuna Državnog proračuna. Zatražio je objašnjenje oko nastale situacije.

Podsjetio je ujedno predsjedavajućeg da je Klub zastupnika HDZ-a pravovremeno u saborsku proceduru uputio prijedlog kojim bi se u dnevni red uvrstila i točka oko inozemnog duga Republike Hrvatske s detaljnim obrazloženjem, kao i prijedlog da se održi rasprava o protupožarnoj zaštiti. Vlada je međutim, predložila da se uvrsti samo informacija o vanjskom državnom dugu, inozemnoj zaduženosti i platnoj bilanci, a zastupnici ni o ovoj temi nisu dobili potrebne materijale. Ocijenio je ujedno da je potrebno i raspraviti situaciju oko vanjskog duga Republike Hrvatske. I on je predložio 15 minutnu stanku, pravdajući ovaj prijedlog opisanim dvojabama.

Odgovarajući na ove prijedloge i prigovore, predsjedavajući je napomenuo da se prispjeli prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a odnosi na redovitu sjednicu. Naveo je ujedno da Klub zastupnika HDZ-a nije zaobiden u pravima utvrđenim Poslovníkom, budući da materijale

za navedenu točku nisu dobili ni ostali zastupnici. Dodao je da će svi preostali materijali biti pravovremeno dostavljeni svim zastupnicima Sabora.

Zastupnik **Ivić Pašalić**, dr.med, govorio je u ime Kluba zastupnika HB-a, te zapitao zašto zastupnici nisu upoznati sa sadržajem oko 4000 pitanja koja je EU uputila hrvatskoj Vladi. Smatra da je riječ o važnim pitanjima koja su trebala proći i uobičajenu saborsku proceduru. Drži ujedno, da utvrđeni rokovi još uvijek omogućuju Vladi da pitanja dostavi i zastupnicima. Zatražio je 15 minutnu stanku kao i predstavnici ostalih parlamentarnih klubova.

Predsjedavajući je i u ovom slučaju napomenuo da su postojali uvjeti kako bi se taj zahtjev pravovremeno dostavio predsjedniku Sabora, te ponovio da predstoji rad na izvanrednoj sjednici Sabora. Dodao je da će se pronaći neki model kako bi se zastupnici Hrvatskog sabora upoznali i raspravljali o najvažnijim temama koje su sadržane u 4360 odgovora, a koji su pripremljeni za Europsku uniju.

Zatim je zastupnica **Milanka Opačić** koja je nastupila u ime Kluba zastupnika SDP-a, također zatražila kratku stanku. Isti su zahtjev u ime klubova LS-a i HSS-a zatražili njihovi predstavnici: dr.sc. **Zlatko Kramarić** i zastupnik **Luka Trconić**. Predsjedavajući je zatim odredio stanku u trajanju od 20 minuta dodajući da su to tražili klubovi: HSP-HKDU-a, IDS-a, HSLs-a, HB-a, SDP-a, LS-a i HSS-a.

O ranijem prijedlogu proglašenja gospodarskog pojasa

U nastavku rada Sabora u ime Kluba zastupnika HSP-a govorio je zastupnik **Anto Đapić**. On je pojasnio razloge protivljenja vezano uz prigovor Kluba. Smatra istovremeno da nije opravdan ni prigovor kako ovaj prijedlog nije utemeljen na Poslovniku. Analizirao je i citirao pojedine odredbe Poslovnika koji opisuju nastalu situaciju, te ocijenio da otpadaju navedeni prigovori na podnijeti prijedlog. Ponovio je zatim temeljne akcente vezane uz prijedlog Kluba zastupnika HSP-HKDU-a, oko Prijedloga odluke o proglašenju gospodarskog pojasa, koji datiraju još od 30. ožujka 2001. godine. O rečenom je prijedlogu kaže, provedena plenarna rasprava, kao i rasprava

Mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav:

Predsjednik nije povrijedio Poslovnik u vezi sa zahtjevom za dopunu dnevnog reda izvanredne sjednice.

Predsjedavajući je u nastavku rada, pozvao saborske zastupnike na glasanje o mišljenju Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, vezano uz zahtjev Kluba zastupnika HSP-HKDU-a. Prethodno je pozvao da se prebroje nazočni zastupnici zbog potvrde kvoruma, a zatim predložio da se glasanje obavi dizanjem ruke.

Nakon brojanja glasova, utvrdio je da su zastupnici većinom glasova prihvatili slijedeće mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav:

"Odbor je u raspravi utvrdio da je člankom 197. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskog sabora propisano da Sabor zasjeda izvanrednu sjednicu na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade Republike Hrvatske, te većine svih zastupnika u Saboru.

Istim člankom Poslovnika u stavku 4, je propisano da u slučaju kad naprijed navedeni ovlaštene predlagatelji podnesu zahtjev za izvanredno zasjedanje Sabora, dužni su predsjedniku Sabora navesti razloge zbog kojih traže izvanredno zasjedanje.

Iz rečenih odredbi Poslovnika proizlazi da ovlaštene predlagatelj predlaže za izvanrednu sjednicu Sabora točke dnevnog reda.

S tim u svezi, Odbor je zauzeo stajalište da predsjednik Hrvatskog sabora nije povrijedio Poslovnik, kad nije prihvatio prijedlog za dopunu dnevnog reda izvanredne sjednice Hrvatskog sabora koji je podnio Klub zastupnika HSP-HKDU-a.

Član Odbora Miroslav Rožić zatražio je da se posebno izdvoji njegovo mišljenje sukladno članku 51. stavku 1. Poslovnika Hrvatskog sabora, držeći da se odredbe Poslovnika o mogućnosti dopune dnevnog reda, na istovjetan način primjenjuju na redovnom i izvanrednom zasjedanju Hrvatskog sabora.

V.Ž.

na radnim tijelima početkom srpnja iste godine. Međutim, već je tada bilo vidljivo da pojedine političke stranke iz vlastitih razloga različito pristupaju ovom prijedlogu. Bojeći se negativne ocjene, nastavio je zastupnik Đapić, mi smo predložili formiranje međustranačkog Povjerenstva, a tom je prilikom Sabor jednoglasno usvojio njegove zaključke.

Između ostalog, Vlada Republike Hrvatske obvezana je tom prilikom na izradu niza izvješća; o stanju ribljeg fonda u Jadranu, o stanju razgraničenja sa susjednim državama, o procjeni sredstava za nadzor gospodarskog pojasa, te o procjeni međunarodnog položaja Hrvatske u slučaju proglašenja gospodarskog pojasa. Ocijenili smo da će navedena izvješća uvjeriti i one najskeptičnije o potrebi proglašenja IGP-a, te kako ovaj potez nije stranački hir već najdublja nužnost i nacionalni interes Republike Hrvatske. Umjesto izvršavanja saborskih zaključaka o prijedlogu koji je prošao propisanu proceduru, sada se trasiraju neke nove inicijative, upozorio je zastupnik Đapić. Zbog toga smo i dali prigovor na predloženi dnevni red, jer ni na izvanrednoj saborskoj sjednici nije predloženo glasanje o navedenoj točki.

Zatražio je da se temeljem Poslovnika i upućenog zahtjeva ovaj prijedlog Kluba zastupnika HSP-HKDU-a stavi na glasanje, kako bi se vidjelo tko podržava, a tko osporava donošenje IGP-a.

Pozivajući se na vrlo jasne poslovničke odredbe, predsjedavajući je ponovno otklonio mogućnost glasanja o rečenom prijedlogu, podsjećajući da je riječ o izvanrednoj sjednici Hrvatskog sabora. Ponovio je zatim da je evidentno kako postoji razlika u tumačenju poslovničkih odredbi koje opisuju navedenu situaciju. Postoji mogućnost da se o nastaloj situaciji u slijedećih 24 sata očituje i Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav. Smatra ujedno da će pravorijek navedenog Odbora biti prihvaćen od svih strana. Zatim je riječ dao zastupniku **Damiru Kajinu** koji je govorio u ime Kluba zastupnika IDS-a.

Potrebno je pojasniti vanjskopolitičku situaciju

On je ponovio svoj raniji prijedlog i pozvao nekoga iz Ministarstva vanjskih poslova da pojasni situaciju koja je nastala

la oko aktualnih prijepora u hrvatsko-slovenskim odnosima. Iako međusobni stavovi, sudeći prema medijskim naslovima trenutno nisu blistavi, postoji dobra međusobna gospodarska suradnja, koja upućuje na zaključak da su ekonomije ovih država upućene jedna na drugu.

Napomenuo je da se u predizborno vrijeme ne smiju otvarati granični sporovi među susjedima. Sporne situacije sa Slovenijom i Italijom trebalo bi riješiti prvenstveno razgovorima i u europskom ozračju, premda susjedna Slovenija treba odgovoriti i na ranija sporna pitanja. To su već poznate teme koje se vežu za: probleme štediša Ljubljanske banke, spor oko nadležnosti unutar Piranskog zaljeva, prisutnosti slovenske vojske na Svetoj Geri, te na situaciju oko gospodarskog pojasa. Iako je gospodarski pojas trenutno aktualan, zastupnik Kajin je procijenio da će se vjerojatno ići na proglašenje ribolovne zone ili na slične, blaže formulacije. U svakom slučaju, Hrvatska bi trebala predvidjeti sve posljedice koje mogu nastupiti u slučaju spornog tumačenja ove odluke kod susjednih država. Šizofrena politika i s jedne, i s druge strane nije dobra politika, zaključio je zastupnik Kajin.

Predsjedavajući nije prihvatio podnijeti prijedlog zastupnika Kajina, sugerirajući ujedno, da se mimo plenarne sjednice takva rasprava može započeti u Odboru za vanjsku politiku.

Dvojbe oko opravdanosti primjene hitnog postupka

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSLS-a zastupnik **Joško KONTIĆ** podržao je praksu da se svi zakoni koji se tiču usklađivanja s Europskom unijom odrade po hitnom postupku i bez vođenja nekakve velike rasprave. Podsjetio je međutim i na neke loše strane koje nisu dobre za hrvatsko zakonodavstvo. Ocjenjuje ujedno da su zastupnici 26. kolovoza dobili poziv za ovu sjednicu, gdje se između ostalih točaka nalazi i Prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna, ali ne i Konačni prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna za 2003. godinu, uz oznaku P.Z.E. Došlo se dakle do toga, da se gotovo sve ono što treba ići po hitnom postupku označava s P.Z.E. pa se onda o tim predloženim točkama ne vodi nikakva rasprava. Upozorio je da ovu ozna-

ku ima i Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pomorskom dobru i morskim lukama. Klub zastupnika HSLS-a ocjenjuje da je riječ o jednom od najvažnijih zakona koje će ovaj Parlament donijeti, pa nije dobro što se i u navedenom slučaju primjenjuje hitni postupak. Podsjetio je ujedno da Vlada u navedenom roku od 90 dana nije ispunila preuzetu obvezu i predočila Hrvatskom saboru Izvješće o stanju na pomorskom dobru i njegovom korištenju. Ocijenio je istovremeno, da je Vlada zakonski neopravdano ignorirala stav parlamenta, te apelirao da se ponovno zatraži dostavljanje navedenih materijala. I on je podvukao već iznijetu ocjenu o potrebi razgovora o hrvatsko-slovenskim odnosima, u svjetlu najnovijih zbivanja. Podsjetio je zatim na detalje i štete koje su nastale kako ih je ocijenio, oko svojedobnog parafiranja Graničnog sporazuma Republike Hrvatske s Republikom Slovenijom. Nažalost, predsjednik Vlade nije poslušao glas Sabora izražen preko Odbora za vanjsku politiku, a strana koja je s nama u sukobu, ističe ovaj čin kao svoj argument. Na kraju izlaganja zastupnik KONTIĆ ponovio je da se zalaže za raspravu o vanjskoj politici, te apelirao na Vladu da dostavi sve relevantne informacije, a da se nakon toga provede rasprava. Dodao je ujedno da bi se trebao ukinuti predloženi hitni postupak kada se govori o Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama.

Odgovarajući na podnijete prijedloge, predsjedavajući je napomenuo da je točno kako je kod sazivanja sjednice vezano uz Zakon o izmjeni i dopuni proračuna došlo do pogreške i taj je zakon označen sa P.Z.E. Ta je pogreška uočena i na vrijeme povučena i u Konačnom prijedlogu toga više nije bilo. Što se tiče članka 161. i točke o Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama, navedeni članak vrlo jasno navodi: "Po hitnom postupku donose se zakoni koji se usklađuju s propisima Europske unije ako to zatraži predlagatelj". Predlagatelj je Vlada Republike Hrvatske i temeljem navedenog zahtjeva taj zakon ima oznaku P.Z.E. Međutim, 2. stavak tog istog članka, je posve jasan i Saboru daje određene mogućnosti kojima se navedena oznaka P.Z.E. može promijeniti, ali to u ovom slučaju ovisi o Vladi. Predsjedavajući je procijenio da će se raspravljati i o vanjskoj politici, te posebno o odnosima sa susjednom Slovenijom. Što se tiče

vanjskoga duga, još uvijek nisu prispjeli materijali, ali i taj će se problem riješiti budući da će se to raspravljati tek slijedećeg tjedna.

Potrebno je voditi računa i o glasu javnosti

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorio je zastupnik dr.sc. **Ivo SANADER**. On je konstatirao da Hrvatski sabor počinje svoju izvanrednu sjednicu nakon što su u hrvatskoj javnosti otvorene neke teme od iznimnog značenja. Odgovorna politika svakako treba voditi računa i o glasu javnosti, te goruća pitanja raspraviti i uvrstiti u dnevni red. Radi se o slijedećim temama, podvukao je zastupnik Sanader: o vanjskom dugu, odnosno njegovom dramatičnom rastu, o požarima koji su ljetos harali Dalmacijom, te o generalnoj raspravi o vanjskoj politici, uključujući i trenutne odnose sa susjednom Republikom Slovenijom.

Podržao je prijedloge Kluba zastupnika HSLS-a, dodajući ujedno da bi bilo dobro da se o vanjskoj politici provede rasprava na redovnoj sjednici Sabora. Do tada bi trebalo prepustiti diplomaciji da pokuša razriješiti nastali problem neopterećena velikom javnom raspravom. Što se tiče proglašenja IGP-a, to nije bio samo prijedlog HSP-a, nego i svih drugih političkih stranaka. Hrvatska temeljem međunarodnog prava ima pravo da unilateralno proglasi gospodarski pojas, ali isto tako kao zrela članica međunarodne zajednice država i naroda, mora osluhnuti kako će se to odraziti na perspektivu predstojećih eurointegracija na koje Hrvatska računa.

Govorio je zatim o situaciji koja je ovoga ljeta vladala u Dalmaciji koja je bila poprištem brojnih, katastrofalnih požara. Kao pripadnik oporbe želim Vladi postaviti pitanje odgovornosti, budući da je po prirodi posla ona najodgovornija za zbivanja koja su se odigravala tijekom ljetne sezone, upozorio je zastupnik Sanader. Podsjetio je zatim i na određene Vladine restrikcije koje su se prije ljeta odnosile na vatrogasne kapacitete, specijalna vozila i ukupni broj vatrogasaca. Upozorio je i na sporne situacije oko izrade 120 vatrogasnih vozila, dodajući da je posao dobila strana firma iz Berlina, iako su u Mariji Bistrici ponudili najbolje poslovne uvjete. Podsjetio je ujedno i na detalje koje je zastupnik **Ivan**

Jarnjak (HDZ), s tim u svezi već postavio Vladi Republike Hrvatske. Napomenuo je ujedno da je prije 7 - 8 mjeseci kompletna smjena pilota Canadera upućena u mirovinu, pa je ljetos došlo do situacije da raspoložive ekipe moraju letjeti izvan dopuštenih normi. Sve su to razlozi za vođenje rasprave, upozorio je zastupnik Sanader, naglašavajući da su prilikom gašenja požara nemjerljiv doprinos pružile i lokalne vatrogasne ekipe na obali i na otocima.

Govoreći zatim o vanjskom dugu, upozorio je da se ne smiju zatvarati oči nad evidentnim problemima. Zato će Klub zastupnika HDZ-a predložiti da se i o ovoj temi provede rasprava, a ne samo informacija koja će se pasivno saslušati bez prava na kasniju raspravu. Upozorio je na dramatične razmjere duga, slikovito navodeći da je u ovom trenutku svaki građanin Hrvatske dužan čak 4.300 USA dolara. Negativan trend međutim još uvijek nije zaustavljen, pa se zaduženost do kraja godine može popeti na 22, 23 milijarde dolara.

Napomenuo je zatim da HDZ sudjeluje u radu nadležnih radnih tijela, iako stoji odluka četiri stranke koja je donesena prije ljeta, a koja govori da neće moći sudjelovati u radu i onih točaka koje nemaju veze s ulaskom u Europsku uniju. Dakle, sudjelujemo u radu svih onih točaka koje nose oznaku P.Z.E., ali i u okviru onih točaka koje mi predložimo, pojasnio je predstavnik Kluba zastupnika HDZ-a. Naglasio je ujedno da bi najjača oporbena stranka morala biti snažnije zastupljena u odborima. Ukoliko nismo zastupljeni razmjerno broju naših zastupnika, narušavaju se temeljne demokratske postavke. Zatražio je da se ovaj problem razriješi na međustranačkoj osnovi i dogovoru, jer će u protivnom zajedno s drugim oporbenim strankama razmotriti nastalu situaciju.

Predsjedavajući je predložio da se pitanje pariteta razmotre i rasprave u međustranačkim koordinacijama. Ponovio je zatim poslovničke odredbe kojima se utvrđuje hitan postupak za točke koje nose oznaku P.Z.E., dodajući da je pita-

nje vanjskog duga Republike Hrvatske izvršeno kao informacija zastupnicima.

Zatim je omogućio zastupniku **Vedranu Lendiću (SDP)** da iznese poslovničku primjedbu. On je prigovorio što svaki predstavnik Kluba, koristeći se poslovničkim odredbama, otvara brojne teme i pitanja o kojima ostali zastupnici ne mogu iznijeti vlastiti stav.

I zastupnik Sanader pozvao se na poslovničku primjedbu i pojasnio pojedine detalje oko inicijative koja se odnosila na prijedlog rasprave o ljetnim požarima. Ovdje je reagirao predsjedavajući ocjenjujući da se u navedenom slučaju ne radi o Poslovničkoj primjedbi. Riječ je zatim dao zastupniku **Iviću Pašaliću**, dr.med, koji je traženje stanke obrazložio potrebom da se u dnevni red uvrsti i točka o odgovorima na upitnik Europske unije. Podsjetio je da je Europska unija još 10. srpnja predala Republici Hrvatskoj upitnik s velikim brojem pitanja. Smatra da je u ovom slučaju zaobiden Hrvatski sabor što se kosi s osnovnim načelima i principima parlamentarizma i parlamentarne demokracije. Pozivajući se na Ustavne i zakonske odredbe, ocijenio je potrebnim da Vlada upozna Sabor s ponuđenim odgovorima na upitnik Europske unije.

Predsjedavajući je zatim citirao prijedlog Kluba zastupnika HB-a koji su tražili da se ova točka raspravi na prvoj sjednici jesenskog zasjedanja, ponavljajući da predstoji izvanredna sjednica Hrvatskog sabora. Poslovničku primjedbu iznio je zatim i zastupnik **Ivo Lončar (nezavisni)** zamjerajući predsjedavajućem da cijelo vrijeme komentira istupe svih zastupnika. Predsjedavajući je zatim nagovijestio da će uskoro upoznati zastupnike s rezultatima rada koordinacije klubova, dodajući da je kao predsjednik Sabora dužan davati potrebne obavijesti i obrazloženja.

Govoreći u ime Kluba zastupnika SDP-a, zastupnica **Milanka Opačić** kratko je napomenula da je gotovo dva sata izgubljeno na sekundarnu, neproduktivnu raspravu, umjesto da se pristupilo raspra-

vi o temama koje su od interesa za građane Republike Hrvatske. Zatim je u ime Kluba zastupnika LS-a govorio zastupnik dr.sc. **Zlatko Kramarić**. On je ocijenio da neki temeljni pojmovi nisu do kraja definirani, postavljajući što se podrazumijeva pod pojmom izvanredne sjednice. Javnosti se teško mogu objasniti razlozi, zbog kojih se odustaje od rasprave koja se nalazi u epicentru javnog interesa. Bez obzira na krute poslovničke paragrafe, ne mogu se objasniti razlozi zbog kojih se odustaje od rasprave o vanjskoj politici, gospodarskom pojasu ili o problemima koji su iskrsnuli tijekom sezone ljetnih požara. Sabor mora po nekoj definiciji zdrave pameti i logičnog odnosa, zauzeti stavove o navedenim pitanjima, upozorio je zastupnik Kramarić.

Poslovnik je dokument koji se ne može zanemarivati

Predsjedavajući je konstatirao da su zastupnici uočili čitav spektar poslovničkih manjkavosti, ali to se može promijeniti samo naknadnim intervencijama u ovom važnom dokumentu. Zadnji je govorio zastupnik **Luka Trconić** koji je objasnio stavove Kluba zastupnika HSS-a. I on je ocijenio da navedene važne teme moraju biti razmotrene, ali se suglasio i s upornim i jasnim obrazloženjima predsjedavajućeg, koji je zastupnike u nekoliko navrata upoznao s poslovničkim odredbama i okvirima koji se moraju respektirati. One nalažu da se eventualni prijedlozi dopune dnevnog reda, upute na redovnu sjednicu, budući da je rad izvanredne sjednice omeđen i determiniran s više puta navedenim razlozima.

Predsjedavajući je zatim utvrdio da je iscrpljena lista stranaka koje su zatražile stanku, te konstatirao da je dnevni red utvrđen prije ove stanke. Upoznao je zatim zastupnike s obvezama koje ih očekuju na radnim tijelima Sabora, te predložio da se pristupi prvoj točki dnevnog reda.

V.Ž.

Dnevni red

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu opasnih tvari
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o otpadu
- Konačni prijedlog zakona o zaštiti prirode
- Konačni prijedlog zakona o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti
- Konačni prijedlog zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pošti
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o pomorskom dobru i morskim lukama
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o plovidbi unutarnjim vodama
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stočarstvu
- Prijedlog izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2003. godinu
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2003. godinu
- Prijedlog odluke o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika Proračuna Republike Hrvatske u prvom tromjesečju 2004. godine, s prijedlozi-
ma privremenih financijskih planova za prvo tromjesečje 2004. godine:
- Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje,
- Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- Hrvatskog zavoda za zapošljavanje,
- Hrvatskih voda
- Prijedlog makroekonomske i fiskalne politike za 2004. godinu
- Fiskalne projekcije 2004. - 2007. godine
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- Informacija o državnom dugu, inozemnoj zaduženosti i platnoj bilanci

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POŠTI

Postupna liberalizacija tržišta poštanskih usluga

Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova donijeli Zakon o pošti, u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Sukladno prijedlogu Kluba zastupnika HSS-a zastupnici su većinom glasova prihvatili slijedeći Zaključak: Obvezuje se Vlada Republike Hrvatske da u roku od 60 dana u proceduru Hrvatskog sabora uputi Prijedlog zakona kojim će se urediti odnosi iz područja kurirskih usluga. Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske.

Donošenjem predloženog Zakona uskladit će se normativna rješenja u području pošte i poštanskog prometa, sa zahtjevima Europske unije, radi uspostave postupne liberalizacije tržišta poštanskih usluga, uz navođenje poštanskih usluga i uvjeta uz koje će

se te usluge obavljati na slobodnom tržištu, ali i određivanje rezerviranih poštanskih usluga nad kojima će HP - Hrvatska pošta d.d. zadržati monopol, prije svega s ciljem osiguranja određenog, nužnog opsega poštanskih usluga određene kakvoće za sve korisnike na cijelom području Republike Hrvatske.

Donošenje novog Zakona o pošti predstavlja jednu od obveza u postupku usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske zajednice.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog Prijedloga poslužili smo se uvodnim izlaganjem ministra pomorstva, prometa i veza gospodina **Rolanda Žuvanića**. Naglasio je da donošenje novog Zakona o pošti predstavlja

jednu od obveza u postupku usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske zajednice.

Hrvatskoj pošti kao javnom operateru bitno se smanjuje monopol, ostaje samo za pošiljke do 100 grama, sukladno direktivama Europske unije.

Naime, Konačnim prijedlogom normativno je potpuno usklađeno područje pošte i poštanskih usluga s odgovarajućim direktivama Europske zajednice. Ovim zakonom uvodi se postupna liberalizacija tržišta poštanskih usluga pri čemu se Hrvatskoj pošti kao javnom operateru

bitno smanjuje monopol, ističe ministar. Monopol tako ostaje samo za pošiljke do 100 grama, sukladno direktivama Europske zajednice.

U zakon su ugrađene odredbe o univerzalnim i rezerviranim poštanskim uslugama, te kurirskim i ostalim poštanskim uslugama koje se obavljaju u uvjetima slobodnog tržišta, kao i obvezama davatelja poštanskih usluga, te njihovog prava osnivanja Vijeća za poštanske usluge, kao neovisnog regulatora. Tu su i odredbe o inspekcijskom nadzoru, te kaznene odredbe.

Sada su poštanske usluge i uvjeti za obavljanje ovih usluga uređeni Zakonom o pošti. Tim zakonom uređeno je područje monopolskih, znači rezerviranih poštanskih usluga, s tim da Hrvatska pošta ima monopol za obavljanje usluga prijema, prijevoza i uručjenja pisanih pošiljaka mase do 2000 grama, a na slobodnom tržištu obavljaju se usluge prijema, prijenosa, uručjenja paketa, te tiskarnica samo kada ih otpremaju nakladnici, pojašnjava ministar. Novim zakonom se bitno smanjuje ovaj monopol. Pod rezerviranim poštanskim uslugama sada se razumijevaju usluge prijema, prijenosa i uručjenja poštanskih pošiljaka, bez obzira na sadržaj pošiljke i vrstu usluge mase do 100 grama u unutarnjem i međunarodnom dolaznom poštanskom prometu, pri čemu će se navedena ograničenja vezana uz masu primjenjivati uz uvjet da je cijena niža od trostruke cijene za pismovnu pošiljku prve stope mase najbrže kategorije.

Ove odredbe Zakona u potpunosti su usklađene s direktivama Europske zajednice. Dakle, Hrvatska pošta kao javni operater ima prema zakonu isključivo pravo obavljanja rezerviranih poštanskih usluga, a sve ostale usluge obavljaju se u uvjetima slobodnog tržišta.

”U pogledu predloženog monopola Hrvatske pošte na rezervirane usluge važno je naglasiti da je rezervirano područje monopola za javne poštanske operatere pravilo u svim zemljama Europske zajednice”. U više europskih država dopuštene mase poštanskih pošiljaka iz monopola su tri i pol puta veće od predloženih za Hrvatsku poštu, a u Švicarskoj je dopuštena masa čak 2000 grama.

Zakonom su propisane univerzalne poštanske usluge i uvjeti za obavljanje tih usluga. Univerzalne usluge su usluge

koje moraju biti dostupne svim korisnicima na cijelom području Republike Hrvatske, pod jednakim uvjetima i istoj cijeni.

S obzirom na to da je funkcioniranje poštanskog prometa i obavljanje poštanskih usluga od interesa za Republiku Hrvatsku, zakonom je propisano da Hrvatska pošta kao javni operater ima obvezu obavljanja svih univerzalnih poštanskih usluga na cijelom području RH. Ministar je napomenuo da je u interesu korisnika poštanskih usluga zakonom uvedeno više univerzalnih poštanskih usluga, nego što propisuju direktive Europske zajednice.

U posljednje vrijeme u RH pojavljuju se određene pravne osobe registrirane kao kurirske tvrtke, koje obavljaju djelatnosti prijema, prijevoza i uručjenja pisanih pošiljaka koje su prema važećem Zakonu o pošti u isključivoj nadležnosti Hrvatske pošte. Stoga se predloženim zakonom uređuje i područje obavljanja kurirskih usluga na sličan način kako su to uređile pojedine države, na primjer Njemačka ili Mađarska.

Prema zakonu kurirske usluge obavljaju se u uvjetima slobodnog tržišta, kako to nalažu propisi WTO-a. Pod kurirskim uslugama smatraju se poštanske usluge s dodanom vrijednošću koje davatelj poštanskih usluga obavlja na temelju posebnog zahtjeva pošiljatelja. Ove usluge podrazumijevaju preuzimanje pošiljaka na adresi pošiljatelja, te izravan prijenos i uručjenje na adresi primatelja.

Vijeće za poštanske usluge - neovisan regulator

U skladu s direktivama Europske zajednice propisana je obveza osnivanja neovisnog regulatora kako bi se osiguralo funkcioniranje poštanskog prometa i obavljanje poštanskih usluga u skladu sa standardima primijenjenim u razvijenim europskim i svjetskim tržištima poštanskih usluga.

Tako se zakonom osniva Vijeće za poštanske usluge kao samostalno i neovisno regulatorno tijelo kojeg imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH. Jedna od osnovnih ovlasti Vijeća je reguliranje obavljanja poštanskih usluga u uvjetima slobodnog tržišta.

Vijeće za poštanske usluge izdaje dozvole za obavljanje univerzalnih poštanskih usluga, dok se pravo na oba-

vljanje poštanskih usluga stječe podnošenjem prijave Vijeću.

Zakon propisuje obvezu Hrvatske pošte kao javnog operatera koji je obavezan obavljati sve univerzalne poštanske usluge na cijelom području RH bez obzira pokrivaju li cijene troškove poslovanja, a to znači da su iste cijene za pismovne pošiljke bez obzira uruče li se u Zagrebu ili na otocima.

Stoga zakon uređuje pravo javnog operatera na pokrivanje gubitaka iz državnog proračuna samo za razliku koju ne može pokriti iz ostvarene dobiti. Na taj način očekuje se smanjenje izdataka iz državnog proračuna.

Predloženim zakonom proširen je djelokrug nadzora poštanskog inspektora. Poštanski inspektor ovlašten je obavljati inspekcijski nadzor nad obavljanjem poštanskih usluga ne samo kod Hrvatske pošte, već i kod drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost poštanskog prometa u uvjetima slobodnog tržišta.

Inspekcijski nadzor nad primjenom odredaba predloženog zakona u vezi s cijenama poštanskih usluga obavljat će državni inspektorat.

”Donošenjem predloženog zakona uskladiti će se ovo područje s europskim zakonodavstvom, a ujedno će se stvoriti poticajni normativni okvir te potrebni preduvjeti za promicanje već prihvatljivih europskih standarda i regulativnih pristupa koji trebaju pridonijeti daljnjem unapređenju poštanskog sektora u RH, te njegovom efikasnijem integriranju u europski i svjetski poštanski sustav”.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi slijedeći amandman na članak 12. U članku 12. stavku 3. točka 3. briše se. Stavak 5. briše se. Obrazloženje je slijedeće: Većina članova Odbora prihvaćanjem ovog amandmana smatra da usluge prijema, prijenosa i uručjenja sudskih pismena i pismena po upravnom i prekršajnom postupku ne bi trebale biti rezervirane poštanske usluge koje bi javni operater - Hrvatska pošta isključivo imala pravo obavljati, već da bi se trebale smatrati uslugama koje na otvorenom tržištu mogu obavljati i druge pravne osobe, dakle i kurirske službe.

Glede stavka 5. Odbor smatra da se ne može dati Vladi RH ovlast da mijenja sadržaj i uvjete za obavljanje rezerviranih poštanskih usluga. Moguće je ovim Zakonom propisati da posebnim aktom Vlada RH utvrđuje i dodatne uvjete javnom operatoru za način obavljanja svoje djelatnosti, no u niti jednom slučaju ne bi mogla tim aktom mijenjati sadržaj obavljanja rezerviranih poštanskih usluga.

Pored utvrđenog amandmana, Odbor izvješćuje Hrvatski sabor da je na sjednici bio predložen amandman za brisanje članka 14. Konačnog prijedloga ovog zakona koji nije dobio potrebnu većinu, stoga se primjedbe i prijedlozi vezani uz problematiku rješavanja djelatnosti kurirskih službi predlaže dodatno raspraviti i preispitati predloženo rješenje. Temeljna primjedba zasnivala se na stajalištu da se kurirske službe ne bi trebale smatrati poštanskom uslugom, pogotovo ne poštanskom uslugom s dodatnom vrijednosti, pa tako pravna osoba koja obavlja kurirsku službu ne bi se trebala smatrati davateljem poštanskih usluga. U tom smislu upitno je bilo da li se djelatnost pružanja kurirskih usluga treba regulirati ovim ili posebnim zakonom.

Slijedeća primjedba s prijedlogom amandmana za promjenu rješenja, koji također nije dobio potrebnu većinu, odnosio se na članak 28. kojim se članovima Vijeća za poštanske usluge utvrđuje položaj zaposlenika, dakako s pravom na plaću, pri čemu se to pravo ovim Zakonom utvrđuje samo za predsjednika Vijeća, dok bi se Statutom moglo propisati da i neki drugi ili svi članovi Vijeća svoju dužnost obavljaju profesionalno kao zaposlenici. Budući da je Vijeće pravna osoba, smatralo se da svi članovi Vijeća trebaju biti isključivo stručne osobe koje bi za svoj rad u Vijeću primali naknadu, a ne plaću.

AMANDMANI

Klub zastupnika HSS-a podnio je amandman na članak 12. U članku 12. stavku 3. točka 3. briše se. Obrazloženje je da se predloženim amandmanom od rezerviranih poštanskih usluga na koje ima monopol javni operator izuzimaju usluge prijema, prijenosa i uručivanja sudskih pismena i pismena po upravnom i prekršajnom postupku, te se omogućava pošiljatelju da bira dostavljača koji

dostavu obavlja najefikasnije, najbrže i najjeftinije.

Nacionalna klasifikacija djelatnosti strogo odvaja poštanske usluge, tj. usluge javnih pošta od kurirskih usluga, tj. djelatnosti poduzeća koja nisu javne pošte, a koje obavljaju djelatnost prikupljanja, prijevoza i isporuke pisma i paketa.

Drugi amandman je na članak 14, a glasi: Članak 14. se briše. Obrazloženje je da se Zakon usklađuje s obvezama koje je RH preuzela Zakonom o pristupanju Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije.

Treći amandman je na članak 28. U članku 28. stavku 2. rečenica: "Predsjednik Vijeća obavlja svoju dužnost profesionalno kao zaposlenik Vijeća" briše se. U članku 28. stavak 3. mijenja se i glasi: "(3) Predsjednik i članovi Vijeća za svoj rad imaju pravo na mjesečnu naknadu. Iznos naknade određuje Vlada RH." Obrazloženje je da se izmjenom uređuje da predsjednik i članovi Vijeća dužnost ne obavljaju profesionalno kao zaposlenici Vijeća, te za svoj rad imaju pravo na naknadu čiju visinu određuje Vlada RH.

Naposlijetku, Klub zastupnika HSS-a predlaže donošenje slijedećeg zaključka: Obvezuje se Vlada RH da u roku od 60 dana u proceduru Hrvatskog sabora uputi Prijedlog zakona kojim će se urediti odnosi iz područja kurirskih usluga.

Klub zastupnika DC-a podnio je slijedeći amandman na Konačni prijedlog zakona o pošti: U Glavi II. POŠTANSKE USLUGE, podnaslov "Kurirske usluge" i članak 14. brišu se. Obrazloženje je da je predložena odredba u suprotnosti sa člankom 49. Ustava, jer se ne može zakonom kojim se uređuje jedna vrsta usluga uređivati i ograničavati druga vrsta usluga. Nadalje, predložena odredba u suprotnosti je s Odlukom o nacionalnoj klasifikaciji, prema kojoj su poštanska i kurirska djelatnost dvije odvojene i različite djelatnosti.

Predložena odredba u suprotnosti je i sa Zakonom o potvrđivanju Protokola o pristupanju Republike Hrvatske Mara-

keškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, jer je prema rečenom zakonu RH u vezi s komunikacijskim uslugama preuzela obveze "nema ograničenja" samo za kurirske usluge, dok poštanske usluge ostaju u nadležnosti nacionalnog zakonodavstva. To znači, a imajući u vidu pravila Svjetske trgovinske organizacije, u slučaju kada je preuzeta obveza "nema ograničenja" da se bilo kakva nova ograničenja ne mogu uvoditi, a što se upravo odredbom ovog članka čini, jer se protivno Zakonu uvode ograničenja.

Valja napomenuti da Dokument Marakeškog ugovora RH sa Svjetskom trgovinskom organizacijom jasno razlikuje poštanske od kurirskih usluga, kao što je to uređeno i u Hrvatskoj Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti.

Predložena odredba u suprotnosti je i sa smjernicama i direktivama Europskog savjeta i parlamenta članka 26. direktive EU koja glasi: "Ova uredba neće spriječiti države članice da zadrže ili uvedu mjere koje su liberalnije od mjera predviđenih ovom Uredbom".

Iz svega je razvidno da predloženi Zakon nije u potpunosti usklađen sa EU - smjernicama, odnosno s *acquis communautaire*om, naročito kada se radi o kurirskim uslugama, već je predloženi Zakon na određeni način restriktivniji od sada važećeg Zakona, te da se na taj način ograničava i "guši" cijela kurirska djelatnost u RH u kojoj je sada zaposleno oko 2500 radnika.

Slijedom iznijetog stekli su se svi uvjeti za brisanje odredbe članka 14. predloženog Zakona, stoji u obrazloženju amandmana Kluba zastupnika DC-a.

Klub zastupnika Hrvatskog bloka također je podnio amandman na članak 14, a koji glasi: "Članak 14. se briše". Obrazloženje je da predloženu odredbu treba brisati, jer je u suprotnosti sa člankom 49. Ustava RH, kojim se štiti poduzetnička i tržišna sloboda, te zabranjuje zloraba monopolskog položaja određenog zakonom. Isto tako, predloženi članak 14. nije u skladu s europskim zakonodavstvom i smjernicama Europskog savjeta koje potiču liberalizaciju tržišta, a ne zabranu ili ograničavanje jedne poduzetničke djelatnosti.

Klub zastupnika HB-a mišljenja je da bi prema uzoru na 220 država, Hrvatska morala donijeti poseban zakon o kurirskoj djelatnosti, a ne definirati tu

djelatnost jednim člankom unutar zakona kojim se ozakonjuje monopolistički položaj Pošte.

Klub zastupnika HSLS-a podnio je također amandman na članak 14. koji glasi: "U Glavi II. POŠTANSKE USLUGE, podnaslov "Kurirske usluge" i članak 14. brišu se. Obrazloženje je da je predložena odredba u suprotnosti s Ustavom RH, člankom 49, jer se ne može zakonom kojim se uređuje jedna vrsta usluga uređivati i ograničavati druga vrsta usluge. Predložena odredba u suprotnosti je s Odlukom o nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti i Pravilnikom o razvrstavanju poslovnih subjekata prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti. Prema navedenim aktima, poštanska i kurirska djelatnost su dvije odvojene i različite djelatnosti.

Nadalje, predložena odredba u suprotnosti je i sa Zakonom o potvrđivanju protokola o pristupanju RH Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, jer je prema tom zakonu RH u vezi s komunikacijskim uslugama preuzela obveze "nema ograničenja" samo za kurirske usluge, dok poštanske usluge ostaju u nadležnosti nacionalnog zakonodavstva. Prema tome, bilo kakva nova ograničenja nije moguće uvoditi, a to se pokušava učiniti uvođenjem ove odredbe.

Dokument Marakeškog ugovora RH sa Svjetskom trgovinskom organizacijom jasno razlikuje poštanske od kurirskih usluga, kao što je uređeno i u Hrvatskoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti.

Predložena odredba u suprotnosti je i sa smjernicama i direktivama Europskog savjeta i parlamenta.

Iz navedenog je vidljivo kako predloženi Zakon nije u potpunosti usklađen s *acquis communautaire*, osobito kada je riječ o kurirskim uslugama, već je riječ o restriktivnijem Prijedlogu od važećeg Zakona. Predloženom odredbom ograničava se cjelokupna kurirska djelatnost u RH, u kojoj je trenutno zaposleno oko 2500 radnika, stoji u obrazloženju Kluba zastupnika HSLS-a.

Zastupnik **Darko Šantić (HNS)** podnio je amandman na članak 14. Konačnog prijedloga zakona o pošti koji glasi: Članak 14. se briše. Obrazloženje je da se predloženim amandmanom briše članak 14. koji regulira kurirsku službu iz razloga što ona ne predstavlja poštansku uslugu. Slijedom toga nužno je obavljavanje

kurirske službe regulirati posebnim propisom.

Nacionalna klasifikacija djelatnosti strogo odvaja poštanske usluge, tj. usluge javnih pošta od kurirskih usluga, tj. djelatnosti poduzeća koja nisu javne pošte, a koje vrše djelatnost prikupljanja, prijevoza i isporuke pisama i paketa. Nacionalna klasifikacija djelatnosti sukladna je odgovarajućoj klasifikaciji, propisima i smjernicama EU-a.

Članak 14. suprotan je i Sporazumu RH sa Svjetskom trgovinskom organizacijom u kojoj je RH u vezi s komunikacijskim uslugama preuzela obvezu "nema ograničenja" samo za kurirske usluge, dok poštanske usluge ostaju u nadležnosti nacionalnog zakonodavstva.

Darko Šantić naglašava da je u Izvješću radne skupine za pristup Hrvatske Svjetskoj trgovinskoj organizaciji istaknuto da u RH ne postoje ograničenja na pružanje kurirske usluge, s obzirom na to da se u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji posebno razlikuju poštanske od kurirskih usluga.

Ističe da se uvrštavanjem kurirske službe u Zakon o pošti bitno ograničava liberalizacija pružanja usluga u prometu te vrste. Stoga je ovaj članak ujedno protivan i članku 49. stavcima 1. i 2. Ustava RH, kojim se predviđa da je poduzetnička i tržišna sloboda temelj gospodarskog ustroja RH, a da država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu, time da je zabranjena zloraba monopolskog položaja određenog zakonom. U konkretnom slučaju osiguravao bi se monopolski položaj Hrvatskih pošta.

Iz svega proizlazi da se uvođenjem kurirske službe u Zakon o pošti ne usklađuje ovaj propis s odgovarajućim propisima EU, pa stoga treba kurirsku službu isključiti iz Zakona o pošti i tu djelatnost regulirati posebnim propisom, kao što je to učinjeno i u većini europskih zemalja, naglašava Darko Šantić.

RASPRAVA

Povreda Ustava

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a** govorila je **Dorica Nikolić (HSLS)**. Ne vidi razlog da se zakon donosi po hitnom postupku, dok se s druge strane ostavlja rok od godinu dana ministru za usklađivanje

pravilnika i podzakonskih akata. "Tu se očito nekome jako žuri da napravi restriktivniji i manje liberalan zakon nego ovaj postojeći". Smatra da je nekome jako hitno i bitno ukinuti kurirske službe, te da je to jedini razlog hitnosti postupka.

Članak 49. Ustava kaže: "Ne može se zakonom o jednoj vrsti usluga definirati i ograničiti druga vrsta usluga".

Klub zastupnika HSLS-a zalaže se za što veću liberalizaciju i što manje monopola u Hrvatskoj. Klub je podnio amandman na članak 14. koji govori o kurirskim uslugama, gdje se ustanovljuje da su kurirske usluge i poštanske usluge, "što nije točno, jer to su dvije potpuno različite djelatnosti koje ne mogu biti regulirane unutar istog zakona, što pokazuje i njihova definicija nacionalne klasifikacije".

Ukoliko bi članak 14. ostao, zastupnica drži da bi bio povrijeđen i Ustav, jer članak 49. Ustava kaže: "Ne može se zakonom o jednoj vrsti usluga definirati i ograničiti druga vrsta usluga". Smatra da će Ustavni sud morati reagirati ukoliko se usvoji po hitnom postupku ovaj Prijedlog, s ovakvim člankom 14, koji je protuustavan.

Osvrnula se i na članak 19. koji govori o poštanskim markama. Članak 19. stavak 3. kaže da se poštanske marke smiju upotrebljavati samo za plaćanje poštanskih usluga koje obavlja javni operater u unutarnjem i međunarodnom prometu. Zastupnica kaže da je za pretpostaviti da se onda doplatne markice ne bi mogle tu uključivati. "To je u koliziji s vašim člankom cijene poštanskih usluga, članak 21. stavak 6. koji kaže kada je to određeno posebnim zakonom, pošiljatelj je obvezan osim poštarine platiti i iznos određen tim zakonom".

Naglasila je da u Prijedlogu nije definirano u kojem roku se treba oformiti Vijeće za poštanske usluge, dakle tu nije potrebna hitnost. "Tako se ne donose važni zakoni, na izvanrednoj sjednici, bez ikakvog stajališta matičnog Odbora za promet i veze koji nema kvoruma".

Ponovila je da je Klub zastupnika HSLS-a podnio amandman na članak 14.

koji se tiče kurirske službe, da se taj članak briše. "Ovaj zakon sa člankom 14. ne može ići u daljnju proceduru". Primijetila je da je smiješno donositi ovaj zakon na izvanrednoj sjednici po hitnoj proceduri, a ujedno su rokovi za usklađivanje podzakonskih akata godinu dana.

Socijalna dimenzija

U ime Kluba zastupnika HB-a govorio je **Krunoslav Gašparić (HB)**. Osvrnuo se na pitanje usklađenosti članka 14. Prijedloga s europskim zakonodavstvom i hrvatskim Ustavom. Ističe da je odredba članka 14. u suprotnosti s dokumentima sadržanim u Sporazumu RH sa Svjetskom trgovinskom organizacijom, kao i smjernicama i direktivama Europskog savjeta i Parlamenta koji nalaže da zemlje u sklopu liberalizacije tržišta mogu donijeti samo one zakone koji nisu restriktivniji u pogledu liberalizacije. "Dokument Marakeškog ugovora jasno razlikuje poštanske usluge od kurirskih, ističe kako ne postoje ograničenja na pružanje kurirskih usluga dok poštanske ostaju u nadležnosti nacionalnog zakonodavstva".

Ovakav Prijedlog zakona sve to ne poštuje, jer se djelatnost kurirskih usluga ograničava, napominje zastupnik. Smatra apsurdnim da se jedna djelatnost ograničava zakonom o drugoj djelatnosti, a radi se o dvije različite djelatnosti, poštanskoj i kurirskoj, što jasno pokazuje Nacionalna klasifikacija djelatnosti.

Najvažniji argument protiv odredbe članka 14. je taj da je on u suprotnosti s hrvatskim Ustavom, koji u članku 49. jamči poduzetničku slobodu, tržišnu konkurenciju, te zabranjuje zlorabu monopola.

"Sva ova pravno-formalna argumentacija ima i socijalnu pozadinu, jer kurirska djelatnost zapošljava oko dvije i pol tisuće radnika, čija će sudbina nakon donošenja ovakvog zakona postati u najmanju ruku neizvjesna".

Klub zastupnika Hrvatskog bloka će zbog svega navedenoga podnijeti amandman kojim bi se članak 14. brisao.

Prihvataju da je potrebno liberalizirati tržište poštanskih usluga, ali ne na način donošenja restriktivnijeg zakona, te zakonskom zaštitom monopola.

Klub zastupnika HB-a neće podržati ovaj Prijedlog zakona ukoliko se ne prihvati njihov amandman.

Loša dostava sudskih pismena

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorila je **Ljubica Lalić (HSS)**. Cilj je ovog Prijedloga uskladiti zakon s normama Europske unije i udovoljiti obvezama preuzetim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

Naime, EU zahtijeva liberalizaciju tržišta, pa i tržišta poštanskih usluga. Istaknula je kako EU dopušta svojim državama članicama da dopuste monopol davateljima univerzalnih poštanskih usluga, s tim da je monopol ograničen na pismovne pošiljke određene mase.

Zadržavanje monopola očituje se u odredbi stavka 6. članka 12. koja kaže da javni operator, a to je Hrvatska pošta, ima isključivo pravo obavljanja rezerviranih poštanskih usluga, s obvezom obavljanja tih usluga na cijelom području RH. "Imajući u vidu da Hrvatska pošta danas zapošljava 12 tisuća radnika, razumljiv je prijedlog predlagatelja da se pokuša zadržati monopol, makar on bio ograničen, a ograničen je isključivim pravom obavljanja rezerviranih poštanskih usluga.

Kurirska djelatnost zapošljava oko dvije i pol tisuće radnika, čija će sudbina nakon donošenja ovakvog zakona postati u najmanju ruku neizvjesna.

Rezerviranim poštanskim uslugama smatra se prijem, prijenos i uručenje pismovnih pošiljaka mase do 100 grama, u unutarnjem, međunarodnom i dolaznom prometu. Međutim, te usluge se ne smatraju rezerviranim ako je cijena jednaka ili viša od trostruke cijene prve stope mase najbrže kategorije i tada na njih nema isključivo pravo javni operator, tj. Hrvatska pošta.

Prema stavku 3. članka 12. rezerviranim poštanskom uslugom smatraju se usluge prijema, prijenosa i uručena sudskih pismena i pismena po upravnom i prekršajnom postupku. Takva odredba znači da će samo Hrvatska pošta moći primati, prenositi i uručivati sudska pismena. Klub zastupnika HSS-a protiv se takvoj odredbi. Naime, zastupnica ističe da svima onima čiji je posao bio povezan s radom sudova, poznato je da

je dostava pismena vrlo ozbiljan problem zbog kojeg se unedogled odgađaju ročišta, a time i donošenje sudske odluke.

"Vrlo često, preciznije rečeno, nedopustivo često, dostava se vraća s naznakom nepoznat, odselio, otputovao, nije preuzeo pošiljku". Ističe da je dostava jedan od razloga ne funkcioniranja sudbene vlasti. "Ako želimo pripomoći radu sudova, a time i funkcioniranju pravne države, tada izuzmimo ove usluge iz monopola i stavimo ih na slobodno tržište, tada ćemo sudovima omogućiti da biraju davatelja usluga, a jedan od kriterija će svakako biti efikasnost dostave".

Ističe da kada se na tržištu istih usluga nalazi više konkurentnih davatelja usluga, svakako je potreban regulator, koji mora biti nezavisan. Ovaj Prijedlog zakona predviđa Vijeće za poštanske usluge koje bi bilo samostalna, neovisna i neprofitna pravna osoba s javnim ovlastima, financiralo bi se iz državnog proračuna, imalo bi 5 članova koje imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade RH na vrijeme od 5 godina.

Međutim, prijedlog je da predsjednik Vijeća dužnost obavlja profesionalno, a dužnost profesionalno mogu obavljati i članovi Vijeća, ako tako predvidi Statut kojeg donosi to isto Vijeće, a potvrđuje Hrvatski sabor. Klub zastupnika HSS-a protivi se profesionalizaciji, posebice članova Vijeća. Drže da članovi Vijeća moraju biti stručne osobe koje poslove Vijeća iz članka 29. mogu obavljati bez profesionalizacije, dakako, uz naknadu. "Ako je cilj stručnost, tada se odlučimo za neprofesionalno obavljanje dužnosti".

Nadalje, ako je cilj predlagatelja usklađenje sa pravilima EU, tada je nedopustiv članak 14. Prijedloga zakona, koji kurirske usluge definira kao poštarske usluge sa dodatnom vrijednošću, komentira zastupnica. Mišljenja je da je članak 14. u suprotnosti sa Zakonom o potvrđivanju protokola o pristupanju RH Marakeškom ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, kojim je RH preuzela obvezu prema kojoj samo za kurirske usluge nema ograničenja, dok poštanske ostaju u nadležnosti nacionalnog zakonodavstva.

"Ovom odredbom se kurirske usluge ograničavaju, one su definirane tek posebnom vrstom poštanske usluge, iako jedan od dokumenata Marakeškog ugovora jasno razlikuje poštanske od kurirskih usluga".

Napominje da sada važeća Nacionalna klasifikacija djelatnosti jasno razlučuje usluge javnih pošta od djelatnosti kurirskih usluga. Dakle, kako se radi o dvije različite djelatnosti, logično je i jedino moguće da su regulirane zasebnim zakonima, stav je Ljubice Lalić.

Potreban Zakon o kurirskim uslugama

Klub zastupnika HSS-a podnio je amandman da se članak 14. briše, kao i prijedlog zaključka da se obveže Vlada da u određenom roku predloži Hrvatskom saboru Zakon o kurirskim uslugama ili neki drugi zakon koji bi regulirao odnose vezane kurirske usluge. "Na taj način ispoštivat ćemo preuzete međunarodne obveze, ispoštivat ćemo vlastiti Ustav, poduzetnicima dati sigurnost, a fizičkim i pravnim osobama dati mogućnost da biraju i izaberu ono što smatraju bržim, efikasnijim i jeftinijim".

Konstatirala je da će Klub zastupnika HSS-a podržati ovaj Prijedlog, uz podneseni amandman.

U ime Kluba zastupnika IDS-a govori je **Valter Poropat (IDS)**. Osvrnuo se također na članak 14. Prijedloga, ističući da je u suprotnosti sa slovom hrvatskog Ustava, koji jasno kaže da je zabranjena zloupotreba monopolskog položaja određenog zakonom. "Ovaj Prijedlog zakona o pošti suprotan je Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti iz razloga što je u nacionalnom registru kurirska usluga strogo odvojena od poštanske usluge, tj. usluge javnih pošta".

Ako želimo pripomoći radu sudova, tada izuzmimo usluge dostave iz monopola i stavimo ih na slobodno tržište.

Pored ostalog, sporan članak 14. Prijedloga suprotan je Sporazumu Republike Hrvatske sa Svjetskom trgovačkom organizacijom, kao i smjernicama i direktivama Europskog savjeta i Parlamenta o provedbi ovog zakona, napominje zastupnik.

Naglašava da se iz svega vidi da se radi o teškoj povredi ustavno zajamče-

nih prava, kao i onemogućavanju prilagodbe hrvatskog zakona EU, te kršenju Sporazuma sa WTO. Najgore od svega je činjenica da se svjesno guši cijela kurirska djelatnost, objašnjava Valter Poropat.

"Smatramo da kurirska usluga nije poštanska usluga, te da kao i EU i dvjestotinjak ostalih zemalja svijeta treba biti definirana posebnim zakonom, kao što je definirana i u Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti".

Članak 14. Prijedloga zakona svakako je potrebno brisati, zaključio je zastupnik svoje izlaganje u ime Kluba zastupnika IDS-a.

Nezadovoljavajuća kakvoća poštanskih usluga

U ime Kluba zastupnika LIBRA-e govori je mr.sc. **Ivo Škrabalo (LIBRA)**. Zastupnik je rekao da Hrvatska pošta sa 12 tisuća zaposlenih i 1.155 poštanskih ureda ovim Prijedlogom dobiva mogućnost stvaranja konkurencije, što smatra potrebnim iz razloga jer kakvoća poštanskih usluga nije onakva kakvu bismo željeli. Drži da mnogi prigovori korisnika poštanskih usluga imaju osnova, da su opravdani, a bez postojanja konkurencije ovakvo stanje se teško može promijeniti.

Podržava usuglašavanje s europskim zakonodavstvom, ali ističe da ta konkurencija i liberalizacija treba biti postupna, kao što se i navodi u europskim direktivama. Podržava amandman Odbora za zakonodavstvo da se iz rezerviranih poštanskih usluga u članku 12. isključe sudska pismena, jer su ona po svojoj naravi nešto što zapravo zahtijeva kurirsku službu i dostavu, tj. da bude brza, sigurna i efikasna. "Smatram da među rezervirane treba sačuvati 100 gramskih pisma, ali ne i sudska pismena, to se može doista prepustiti kurirskoj službi".

Mišljenja je da Zakon o pošti ne bi trebao definirati kurirske usluge, već bi one trebale biti obuhvaćene posebnim propisom.

Klub zastupnika LIBRA-e nema ništa protiv toga da se članak 14. izbriše iz ovog zakona, ali da se obveže Vlada da pripremi posebni zakon koji će bolje definirati kurirsku službu u kojoj ima dosta problema. Napominje da one doista sada djeluju izvan zakona, koristeći zakonsku prazninu i ubacujući se na područje poštanskih usluga.

Naglašava da Hrvatska pošta mora u svakom slučaju imati sigurne izvore prihoda i svoje poslove na kojima te prihode može ostvariti. Zaključio je da će Klub zastupnika LIBRA-e podržati ovaj prijedlog.

U ime Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a govori je **Darko Šantić (HNS)**. Na početku je ustvrdio da njegov Klub zastupnika, jednako kao i Klub zastupnika HSS-a izlazi s amandmanom kojim se predlaže brisanje članka 14. koji govori o kurirskim uslugama. Kao razloge podnošenja ovog amandmana navodi slijedeće. Prvo, naša Nacionalna klasifikacija bitno razlikuje poštanske usluge od kurirskih usluga, nadalje, postoji Sporazum sa Svjetskom trgovinskom organizacijom gdje smo preuzeli odgovarajuće obveze, a tu su i smjernice i direktive Europskog savjeta i Parlamenta prema kojima bi također ovaj članak 14. bio suprotan. Konačno, odredba članka 14. je u suprotnosti sa člankom 49. Ustava RH.

Rekao je da je i Ministarstvo za europske integracije ukazalo Vladi na činjenicu da je Hrvatska od 30. studenog 2000. godine članica Svjetske trgovačke organizacije u okviru koje se posebno razlikuju poštanske usluge od kurirskih usluga. U izvješću Radne skupine za pristup Hrvatske navedenoj organizaciji, istaknuto je da u RH ne postoje ograničenja na pružanje kurirskih usluga. "Ukoliko bi inzistirali na rješenjima iz ovog zakona, vezane uz kurirsku službu, mislim da bi postali nevjerodostojni prema međunarodnoj zajednici, jer bi napravili bitno različit pristup od onoga kojeg smo imali ili kako smo razmišljali u trećem mjesecu ove godine".

Među rezerviranim pošiljkama treba sačuvati 100-gramska pisma, ali ne i sudska pismena; to se doista može prepustiti kurirskoj službi.

Što se tiče ocjene ustavnosti tog članka, članak 49. Ustava RH govori da su poduzetnička i tržišna sloboda temelj gospodarskog ustroja RH, a da država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu, te da se zabranjuje uporaba monopolskog položaja određenog zakonom.

”Dakle, Hrvatske pošte imaju monopol, ali taj monopol je nužno ograničen upravo time da se kurirskoj službi omogućava, ali kao posebnoj djelatnosti, obavljanje određenih poslova, koji se trebaju po našem mišljenju, jednako kao što je to predložio i HSS, regulirati i posebnim zakonom”.

Zaključio je da njegov Klub predlaže amandman da se članak 14. briše, a da se posebnim zakonom regulira pitanje kurirskih usluga, odnosno, kurirske službe. Upravo o prihvaćanju ili ne prihvaćanju ovog amandmana ovisit će i njihova podrška ovom zakonu.

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorio je **Miroslav Korenika (SDP)**. Na početku je konstatirao da njegov Klub daje podršku ovom zakonu. Drže da se njime ide u daljnju liberalizaciju tržišta. Uvođenje Vijeća za poštanske usluge kao nezavisnog regulatornog tijela ocjenjuju vrlo pozitivno i smatraju da njegovi članovi posao trebaju obavljati na način da su tamo zaposleni, dakle, profesionalno. Na taj način omogućuje se nezavisnost u njihovom radu, ističe Korenika.

Predlagatelj nije imao puno opravdanja da kurirsku djelatnost proglasi poštanskom djelatnošću, jer i međunarodna i hrvatska klasifikacija djelatnosti jasno razlučuju ta dva područja.

Klub zastupnika SDP-a smatra dobrim rješenjem i to što inspekcijski upravni nadzor i dalje ostaje u Ministarstvu pomorstva, prometa i veza.

Zastupnik ističe da je ovaj Prijedlog čak preliberalan, misleći na rezervirane pošiljke samo do stotinu grama.

Što se tiče spornog članka 14. koji se tiče kurirskih usluga, Klub zastupnika SDP-a predlaže predlagatelju da još jednom razmotri ovu odredbu, te sve primjedbe, kao i mogućnost da se uistinu time stvara monopol. ”Mi smo u Klubu sasvim sigurno protiv svake vrste monopola”.

Zaključio je da će Klub zastupnika SDP-a podržati ovaj zakon, naravno, uz usvajanje nekih amandmana.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Branimir Glavaš (HDZ)**.

Rekao je da HDZ smatra da se kurirske usluge ne mogu regulirati predloženim zakonom iz istih razloga kao što to smatra Hrvatska udruga poslodavaca. ”Smatramo da se ovdje radi o potpuno dvije različite djelatnosti koje ne mogu biti regulirane unutar istog zakona”. Drže da se taj Prijedlog kosi s direktivama EU, te tvrde da se ”ovakvim monopoliziranjem direktno krši članak 49. Ustava”.

Stoga se Klub zastupnika HDZ-a zalaže za izuzimanje kurirske usluge iz Prijedloga zakona o pošti i u potpunosti podržavaju raspravu i stavove Klubova zastupnika HSLS-a, HB-a, HSS-a, IDS-a, HNS-a PGS-a, ”a koliko sam mogao zaključiti između redova i SDP-a”.

Dakle, Klub zastupnika HDZ-a zalaže se za brisanje članka 14. iz Prijedloga zakona, i da se obveže Vlada RH da u narednih 3 do 6 mjeseci izradi Prijedlog zakona o kurirskoj službi. Klub zastupnika HDZ-a protivi se monopolističkom položaju Hrvatske pošte, koje često sobom nosi i neodgovorno ponašanje.

U ime **Kluba zastupnika LS-a** govorio je **Tibor Santo (LS)**. Zalažu se za brisanje članka 14. Prijedloga zakona, kao i većina klubova zastupnika. Reкао je da predlagatelj nije imao puno opravdanja da kurirsku djelatnost proglasi poštanskom djelatnošću, jer i međunarodna i hrvatska klasifikacija djelatnosti jasno razlučuju ta dva područja.

”Kurirska djelatnost nije poštanska djelatnost i onda to ne može biti predmetom poštanskog monopola”.

Amandman Vlade RH govori da odredba članka 14. ovog zakona koja regulira kurirske službe, ostaje na snazi do stupanja na snagu Zakona o kurirskim uslugama koji će predložiti Vlada RH.

Nadalje, zastupnik ističe da je odredba članka 14. dvojbeni i s ustavnog stano- višta, pritom se misli na načelo slobode tržišta, kao i načelo da se prava stečena ulaganjem kapitala ne mogu umanjiti zakonom niti drugim pravnim aktom.

Zaključio je da se Klub zastupnika LS-a zalaže za brisanje članka 14. Prijedlo-

ga, kao i za donošenje posebnog zakona koji bi uredio područje kurirske djelatnosti. ”Smatramo da kurirska djelatnost ne smije biti predmet poštanskog monopola i da u ovom zakonu za to ne bi trebalo biti mjesta”.

Brisati članak 14.

U ime **Kluba zastupnika DC-a** govorila je **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**. Prvotno je rekla da se i njen Klub priključuje svima onima koji smatraju da članak 14. treba brisati iz Zakona. Ističe da se radi o dvije potpuno različite djelatnosti koje ne mogu biti regulirane u okviru istog zakona.

Drži apsurdnim da ”država ovim Prijedlogom zakona o pošti želi ograničiti, umjesto poticati razvoj takve profitabilne i vrlo konkurentne uslužne djelatnosti”. Slaže se s onima koji kažu da je u pogledu ove odredbe zakon na određeni način restriktivniji od sadašnjeg zakona.

Ovime je završila rasprava po klubovima zastupnika.

U pojedinačnoj raspravi govorila je zastupnica **Ljerkica Mintas-Hodak (nezavisna)**. Prvotno je komentirala neusuglašene stavove oko ove materije Ministarstva za europske integracije i Ministarstva pomorstva, prometa i veza, te s tim u vezi pita kako je takav jedan neusklađen zakon mogao doći pred zastupnike na izvanrednom zasjedanju Hrvatskog sabora, koje je upravo posvećeno samo donošenju zakona kojima se usklađujemo sa zakonodavstvom EU. Pritom ovaj Prijedlog dolazi pred zastupnike bez mišljenja matičnog Odbora, a isto tako bez mišljenja Odbora za europske integracije. ”Činjenica je da ovaj Prijedlog zakona nema niti usuglašen stav unutar Vlade, niti ima podršku matičnog Odbora za promet i veze, niti je raspravljen i usvojen na Odboru za europske integracije”.

Smatra da ovakva praksa nije dobra i da će donijeti mnoge greške. Zaključno je rekla da predlagatelj treba prihvatiti sugestije svih klubova, da se amandmanski briše članak 14. iz sadašnjeg teksta zakona, te da se materija kurirskih službi posebno regulira.

Zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** javio se za ispravak netočnog navoda Ljerkice Mintas-Hodak. Reкао je da matični Odbor nije bio u prilici izjašnjavati se o davanju potpore Zakonu iz razloga što na Odboru nije bilo kvoruma.

U skladu s europskim direktivama

Predstavnik predlagatelja, ministar **Roland Žuvanić** dao je zaključnu riječ. Rekao je da mora reagirati na primjedbe zastupnika koje se uglavnom temelje na netočnostima. Ustvrdio je da je Zakon usklađen s europskim direktivama.

Što se tiče odredbi WTO-a koje govore o poštanskim i kurirskim uslugama, "potpuno su iste osim odredbe kod kurirskih usluga da se isključuju one usluge koje su regulirane lokalnim, odnosno nacionalnim zakonodavstvom".

Odredbe članka 14. povoljnije su za kurirske tvrtke u odnosu na možebitno brisanje ovog članka".

Spomenuo je da u svim zemljama EU osim dvije, tri zemlje, nacionalna pošta ima monopole i to uglavnom 350 grama, negdje 500 grama, a u Švicarskoj čak 2000 grama. Naglasio je da ovaj zakon liberalizira tržište poštanskih usluga, te da u nacionalnoj klasifikaciji točka 64.1. govori o poštanskim i kurirskim uslugama koje obuhvaćaju prikupljanje, prijevoz, isporuku pisama, paketa itd.

Ljerkica Mintas-Hodak (nezavisna) javila se za ispravak netočnog navoda gospodina ministra. Rekla je da nije točno da je konačna verzija zakona usuglašena, jer je ministar 14. srpnja obavijestio Vladu RH da nije našalost došlo do traženog usklađivanja stavova s Ministarstvom za europske integracije, a Zakon je poslan u proceduru 23. srpnja, "pa je doista neobično da je još jedna verzija zakona nastala između 14. i 23. srpnja". Smatra da je očito da se radi o istoj verziji Zakona i da ona nije usuglašena, te da i nadalje stoje primjedbe koje je dalo Ministarstvo za europske integracije, "a zašto je ministar Mimica to potpisao, to je više političko pitanje".

Ispravak netočnog navoda dala je i **Dorica Nikolić (HSLs)**. Rekla je da je ministar spomenuo točku 64. Nacionalne klasifikacije, gdje se govori o poštanskim i kurirskim uslugama. Upravo stoga što su one ovdje i razdijeljene, ne može stajati članak 14. u kojem su kurirske usluge poštanske usluge. "Poštanske i kurirske usluge su različite usluge i zato članak

14. ne može nikako stajati u ovom obliku, a vezano uz to je i članak 49. Ustava gdje se jasno kaže da se ne može ograničiti jednu djelatnost na račun druge, a ovdje se vidi da su dvije usluge".

Ljubica Lalić (HSS) također se javila za ispravak netočnog navoda. Osvrnula se na navod ministra da su obrazloženja koja su iznijeli svi klubovi zastupnika na članak 14. "kao da su pisana jednom rukom". Zastupnica je rekla da nisu pisani jednom rukom, već da su izvučena logikom. Naime, u Zakonu o potvrđivanju Protokola o pristupanju RH Marakeškog ugovoru o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, kojim je Hrvatska preuzela određene obveze, stoji da se kurirske usluge ne smatraju tradicionalnim poštanskim uslugama.

Ovime je zaključena rasprava o tekstu Zakona.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Prvotno su zastupnici većinom glasova prihvatili da se amandmani predlagatelja koji su naknadno došli rasprave i o njima glasuje. Predstavnik predlagatelja, ministar **Roland Žuvanić** obrazložio je amandman koji je podnijela Vlada RH.

Izjavio je da amandman Vlade RH govori da odredba članka 14. ovog zakona koja regulira kurirske službe ostaje na snazi do stupanja na snagu Zakona o kurirskim uslugama koji će predložiti Vlada RH.

Predsjedavajući je ovaj Vladin amandman dao na glasovanje. Zastupnici su ga prihvatili većinom glasova.

Usljedilo je izjašnjavanje i glasovanje o ostalim amandmanima po priloženoj tabeli.

U skladu s odrednicama WTO-a

Prvo se ministar očitovao o amandmanu Kluba zastupnika HSLs-a. Gospodin Roland Žuvanić ustvrdio je da su amandmani 1, 2, 5, 6. i 7. istovjetni, te da ih Vlada ne prihvaća, uz obrazloženje da je odredba članka 14. sukladna odrednicama Marakeškog ugovora sa Svjetskom trgovinskom organizacijom, jer one propisuju da se kurirske usluge obavljaju u uvjetima slobodnog tržišta kako to nalažu i odrednice WTO-a, tj. bez ograničenja.

"Odredbama rečenog članka definirane su kurirske usluge na način kao što su to u svojim zakonima o pošti uredile neke europske države".

Ministar je naglasio da bi brisanjem ovog članka kurirskim tvrtkama bio zabranjen prijem i uručenje pisama i pošiljaka mase do 100 grama, bez obzira na vrstu usluge i sadržaj pošte, "jer su te usluge sukladno odredbama direktiva Europske unije i ovog zakona rezervirane za javnog operatera".

Nadalje, ističe da bi brisanjem članka 14. kurirske tvrtke došle u zapravo nepovoljniji položaj. Napominje da odredbe zakona omogućuju kurirskim tvrtkama obavljanje prijema svih poštanskih pošiljaka mase više od 100 grama, što do sada nije bio slučaj. "Stoga su po našem mišljenju odredbe članka 14. povoljnije za kurirske tvrtke u odnosu na možebitno brisanje ovog članka".

Ministar drži da se uređenjem područja kurirskih usluga uređuju uvjeti za tržišno obavljanje ovih usluga, te se omogućuje drugim pravnim osobama obavljanje ovih usluga na temelju podnesene prijave Vijeću za poštanske usluge.

Stoga Vlada RH ostaje pri svom prijedlogu da se ovaj amandman ne prihvati, uz prijedlog da se članak 14. dopuni na način da se u točku 1. doda riječ "i", pa bi članak 14. glasio: "Kurirske usluge su i poštanske usluge s dodanom vrijednosti...".

Predstavnik Kluba zastupnika HSLs-a, **Želimir Janjić (HSLs)** rekao je da njegov Klub ne može prihvatiti ovakvo obrazloženje, te traže glasovanje.

Predsjedavajući, mr.sc. **Mato Arlović (SDP)** stavio je amandman broj 1. Kluba zastupnika HSLs-a na glasovanje. Zastupnici nisu prihvatili ovaj amandman.

Potom se na zahtjev zastupnika **Ive Lončara (nezavisni)** pristupilo utvrđivanju kvoruma. Konstatirano je da je u dvorani 61 zastupnik, odnosno da nema kvoruma, pa je prekinuto glasovanje o ovom prijedlogu zakona.

U nastavku, zamjenik ministra pomorstva, prometa i veza, dr.sc. **Pavlo Komadina**, u ime predlagatelja, izjasnio se o amandmanima koji su svrstani u posebnu tablicu. Prvi amandman Kluba zastupnika HSLs-a predlagatelj ne prihvaća. Dr. Komadina rekao je da je odredba članka 14. sukladna odrednicama Marakeškog ugovora Republike Hrvatske sa Svjetskom trgovinskom organizacijom,

jer ona propisuje da se kurirske usluge obavljaju u uvjetima slobodnog tržišta, kako to nalažu i odrednice WTO-a, tj. bez ograničenja.

Dodao je da su odredbama rečenog članka definirane kurirske usluge na način kao što su to u svojim zakonima o pošti uredile neke europske države, Njemačka i Mađarska.

”Brisanjem ovog članka kurirskim tvrtkama bio bi zabranjen prijem i uručenje pismovnih pošiljaka mase do 100 grama, bez obzira na vrstu usluge i sadržaj pošiljke, jer su te usluge sukladno odredbama i direktivama Europske unije i ovog Zakona rezervirane za javnog operatora”.

Dr. Komadina ustvrdio je da to znači da bi brisanjem odredbi članka 14. kurirske tvrtke došle u nepovoljniji položaj. Ujedno napominje kako odredbe Zakona omogućuju kurirskim tvrtkama obavljanje prijama svih poštanskih pošiljaka mase više od 100 grama, a što do sada nije bio slučaj. ”Stoga su po našem mišljenju odredbe članka 14. povoljnije za kurirske tvrtke u odnosu na možebitno brisanje ovog članka”.

Konstatirao je da se uređenjem područja kurirskih usluga uređuju uvjeti za tržišno obavljanje ovih usluga, te se omogućuje drugim pravnim osobama obavljanje ovih usluga na temelju podnesene prijave Vijeću za poštanske usluge.

Predstavnik predlagatelja amandmana, zastupnik **Zelimir Janjić (HSL)** rekao je da Klubu zastupnika HSL-a nije prihvatljivo ovo obrazloženje, kojim se odbija njihov amandman i stoga traže glasovanje.

Usljedilo je glasovanje o amandmanu broj 1. kojeg Vlada ne prihvaća. Zastupnici nisu prihvatili ovaj amandman. Predsjednik Tomčić rekao je da su zastupnici ujedno glasovali i o amandmanu broj 2. izjašnjavajući se o amandmanu broj 1, jer su istovjetni.

Usljedilo je izjašnjavanje dr. Komadine o amandmanu broj 3. Odbora za zakonodavstvo. Zamjenik ministra rekao je da Vlada djelomično prihvaća ovaj amandman. Prihvaća se u članku 12, stavku 3,

točka 3. brisanje riječi ”sudskih pismena i pismena po prekršajnom postupku”, tako da bi djelomičnim prihvaćanjem amandmana točka 3, stavka 3, članka 12. glasila: ”Usluge prijema, prijenosa i uručjenja pismena po upravnom postupku”. Obrazloženje je da odredbe direktiva Europske zajednice predviđaju mogućnost da se nacionalnim zakonodavstvom odredi davatelj ovih usluga, a pojedine države Europske zajednice su svojim zakonodavstvom propisale pravo javnog operatora na obavljanje usluga prijema i uručenje ovih pismena. Dr. Komadina rekao je da Vlada prihvaća brisanje stavka 5.

Josip Leko (SDP) u ime predlagatelja amandmana, Odbora za zakonodavstvo, rekao je da Odbor zahvaljuje Vladi RH i da prihvaća ovu formulaciju.

Predsjednik Tomčić ustvrdio je da je amandman broj 3. Odbora za zakonodavstvo prihvaćen u izmijenjenom obliku.

Amandman broj 4. Kluba zastupnika HSS-a Vlada djelomično prihvaća, a obrazloženje je isto kao za amandman broj 3. Potom je amandman broj 4. povučen.

Predsjednik Tomčić ustvrdio je da se prilikom glasovanja o amandmanu broj 1. glasovalo automatski i o amandmanima broj 5, 6. i 7, jer su istovjetni, pa se neće ponavljati glasovanje.

Konačno se dr. Komadina očitovao o posljednjem amandmanu broj 8. Kluba zastupnika HSS-a. Rekao je da ga Vlada djelomično prihvaća. Ne prihvaća se brisanje zadnje rečenice stavka 2, članka 28. U predloženi amandman na stavak 3. iza riječi ”predsjednik” dodaju se riječi: ”vijeća za svoj rad ima pravo na plaću, a ostali”. Iza točke dodaju se riječi: ”Visina plaće i”. U stavku 5. riječ ”plaće” zamjenjuje se riječima ”plaću predsjednika Vijeća”.

Djelomičnim prihvaćanjem navedenog amandmana stavci 3. i 5. članka 28. glasila bi: ”Predsjednik Vijeća za svoj rad ima pravo na plaću, a ostali članovi Vijeća imaju pravo na mjesečnu naknadu”. Visinu plaće i iznos naknade određuje Vlada Republike Hrvatske. Stavak 5.

glasio bi: ”Sredstva za rad Vijeća uključujući i sredstva za plaću predsjednika Vijeća i naknade članovima Vijeća osiguravaju se iz Državnog proračuna RH”. Obrazloženje je da je Vijeće za poštanske usluge pravna osoba s javnim ovlastima koja se upisuje u sudski registar, te mora imati osobu koja ju zastupa i predstavlja (predsjednik Vijeća), a koja mora biti u radnom odnosu, te kao takva primati plaću, a ne naknadu. Na naknadu bi imali pravo ostali članovi Vijeća.

Ljubica Lalić (HSS) u ime predlagatelja amandmana, Kluba zastupnika HSS-a rekla je da je cilj ovog amandmana bio da se ukine profesionalizacija svih članova Vijeća, jer je Prijedlogom zakona bilo predviđeno da su svi članovi Vijeća, njih 5, profesionalci s primanjem plaće. Stoga je Klub zastupnika HSS-a predložio ovaj amandman. ”Djelomičnim prihvaćanjem ovog amandmana dolazimo do stanja da je samo predsjednik Vijeća profesionalac, što je prihvatljivo”. Preostali članovi Vijeća nisu profesionalci i primaju naknadu. Ustvrdila je da je Klub zastupnika HSS-a zadovoljan ovim djelomičnim prihvaćanjem amandmana i povlače amandman.

Predsjednik Tomčić je konstatirao da je amandman broj 8. prihvaćen u izmijenjenom obliku.

Pristupilo se glasovanju o Konačnom prijedlogu zakona. **Zastupnici Hrvatskog sabora su većinom glasova, sa 62 glasa ”za”, 16 ”protiv” i 5 ”suzdržanih” donijeli Zakon o pošti u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, Vlada RH, zajedno s prihvaćenim amandmanima.**

Sukladno prijedlogu Kluba zastupnika HSS-a zastupnici su glasovali o slijedećem zaključku: Obvezuje se Vlada RH da u roku od 60 dana u proceduru Hrvatskog sabora uputi Prijedlog zakona kojim će se urediti odnosi iz područja kurirskih usluga. Zastupnici su ovaj Zaključak prihvatili većinom glasova, sa 72 glasa ”za” i 32 ”suzdržana”.

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O FINANCIRANJU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Minimalni vatrogasni standard iz Fonda za poravnanje

Ovim zakonskim prijedlogom osigurat će se redovito financiranje svih javnih vatrogasnih postrojbi u skladu sa zakonom, neovisno o njihovu fiskalnom kapacitetu, a do razine propisane minimalnim financijskim standardima za ovu godinu. Predlagatelj zakona je Vlada Republike Hrvatske.

Zastupnici Hrvatskog sabora većinom glasova u hitnom postupku donijeli su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima Vlade Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

U prikazu ovog prijedloga poslužili smo se uvodnim izlaganjem predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra financija, mr.sc. **Damira Kuštraka**. Prijedlog je napravljen na inicijativu Ministarstva financija i Hrvatske vatrogasne zajednice. Podsjetio je da je početkom ove godine izglasano da sve one jedinice lokalne samouprave koje imaju javne vatrogasne postrojbe mogu dobiti izravno 1% poreza na dohodak za financiranje javnih vatrogasnih postrojbi, dakle za plaće i materijalne rashode. S druge strane, tu je važeći Zakon o vatrogastvu koji je predvidio da se od 2000. pa do 2004. godine postepeno ukine financiranje iz državnog proračuna i da se sva prava i tereti prenesu na lokalnu samoupravu.

Zamjenik ministra rekao je da ta dva zakona nisu bila međusobno usklađena, "iako je bilo budžetirano u MUP-u 118 milijuna za potrebe tih javnih vatrogasnih postrojbi, ali to nije bilo riješeno na kvalitetan način". Tada je Ministarstvo predložilo da se po modelu ostalih decentraliziranih funkcija kao što je školstvo, socijalna skrb itd. riješi i ovaj problem, pa su u tom smislu za Vladu pripremlje-

na dva dokumenta, jedan je odluka o minimalnim financijskim standardima, i drugi, uredba o načinu izračuna iznosa pomoći za izravnavanje. Mr. Kuštrak rekao je da u praksi to znači:

Predložene izmjene zakona osigurat će redovito financiranje svih javnih vatrogasnih postrojbi, neovisno o njihovom fiskalnom kapacitetu.

"Javne vatrogasne postrojbe po tom minimalnom financijskom standardu koštaju 240 milijuna kuna godišnje. Uvođenjem toga u ovaj režim decentraliziranih funkcija sve jedinice lokalne samouprave koje imaju javne vatrogasne postrojbe moći će razliku između 1% udjela u porezu na dohodak i onoga koliko to stvarno košta povlačiti iz fonda za poravnanje ili iz one pozicije koja se zove pozicija za potpore za izravnavanje".

Ovaj zakon trebao bi se početi primjenjivati od 1. rujna, "ili bolje rečeno, za rujna, dakle, nakon što se za rujna vidi koliki je porez na dohodak, razliku će moći nakon donošenja ovog zakona povlačiti svaka ona jedinica lokalne samouprave".

Mr. Kuštrak naglasio je da ovaj prijedlog nije rješenje problema u vatrogastvu, već važan korak koji se sada može napraviti, s tim da Vlada RH pripremi jedan cjeloviti pristup kojim bi integralno riješila problem u vatrogastvu, jer se to ne tiče samo jedinica lokalne samouprave, nego države u cjelini.

RADNA TIJELA

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu proveo je raspra-

vu o predmetnom zakonu u svojstvu matičnog radnog tijela. Sjednici Odbora pored članova Odbora i predstavnika predlagatelja prisustvovali su i vanjski članovi Odbora, te predstavnicima Saveza gradova i općina.

U uvodnom izlaganju predstavnik predlagatelja iznio je glavne značajke predloženih izmjena i dopuna Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Budući da se tijekom 2003. godine utvrdilo da općine, gradovi s obzirom na nejednaki fiskalni kapacitet ne ostvaruju dostatna sredstva za financiranje redovite djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi iz dodatnog udjela poreza na dohodak i uz redovna sredstva iz državnog proračuna, ovim izmjenama se predlaže dopuna zakona prema kojima se omogućava da se za nedostajuća sredstva za financiranje do razine propisane minimalnim financijskim standardima za ovu godinu, koriste sredstva izravnjanja iz državnog proračuna RH.

Članovi Odbora u raspravi su istakli da podržavaju izmjene i dopune Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, budući da će predložene izmjene zakona osigurati redovito financiranje svih javnih vatrogasnih postrojbi, neovisno o njihovom fiskalnom kapacitetu.

Međutim, članovi Odbora ukazali su na postojanje slučajeva u kojima općine nisu organizirale protupožarnu zaštitu na svom području, a redovito koriste sredstva iz dodatnog udjela poreza na dohodak, koja su predviđena za tu namjenu. Stoga smatraju potrebnim da Ministarstvo unutarnjih poslova iz svoje nadležnosti pokrene potrebne pravne radnje kako bi se takvi slučajevi otklonili, budući da je zakonom propisano da sva područja RH moraju biti pokrivena protupožarnom zaštitom.

Nakon provedene rasprave, Odbor je odlučio jednoglasno predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmje-

nama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku, a na tekst Konačnog prijedloga Odbor podnosi amandmane na članak 1, 2. i 4.

Što će biti sa stotinama dobrovoljnih vatrogasnih društava koji u mnogim malim jedinicama lokalne samouprave vode jedini brigu oko zaštite od požara.

Odbor za financije i državni proračun raspravljao je o predmetnom Zakonu kao matično radno tijelo. U uvodnom izlaganju predstavnik Vlade RH istaknuo je da se predloženim zakonom neće riješiti problem vatrogastva u cjelini, već samo u jednom njegovom segmentu. Naime, izmjenama i dopunama ovog Zakona omogućava se jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave da mogu sudjelovati u raspodjeli sredstava iz tzv. Fonda za poravnanje odnosno iz one stavke iz koje se financiraju decentralizirane funkcije, za nedostatna sredstva do minimalnog financijskog standarda za funkcioniranje javne vatrogasne postrojbe.

Odbor je podržao prijedlog Vlade RH da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku.

Odbor je također podržao prijedlog Vlade RH da primjena dijela članka 45. Zakona ima povratno djelovanje. Naime, brojni požari velikih razmjera iziskuju osiguravanje dodatnih sredstava javnim vatrogasnim postrojbama iz sredstava pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije iz Državnog proračuna RH za 2003. godinu i to od 1. rujna 2003. godine.

Odbor je bez rasprave odlučio većinom glasova predložiti Hrvatskom saboru donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Dodatno obrazloženje Vlade RH

Vlada RH daje posebno obrazloženje o retroaktivnoj primjeni pojedinih odredbi

ovog zakonskog prijedloga, kako slijedi: Retroaktivna primjena dijela članka 45. Zakona nužna je kako bi se, s obzirom na visoke temperature i dugo sušno razdoblje s posljedicama brojnih požara velikih razmjera, hitno osiguralo dodatna sredstva javnim vatrogasnim postrojbama iz sredstava pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije iz Državnog proračuna RH za 2003. godine, i to već sa 1. rujna 2003. godine.

AMANDMANI

Odbor za zakonodavstvo podnio je nekoliko amandmana. Prvi amandman je na članak 1. i glasi: "Članak 1. mijenja se i glasi: U Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ("Narodne novine", br. 117/93, 69/97, 33/00., 127/00, 59/01, 107/01, 117/01. i 150/02.) u članku 45. stavku 4. točki 3. podstavku 3. u podtočki a) postotak "21,70%" zamjenjuje se postotkom "24,60%".

U točki 8. ispred riječi: "redovitu djelatnost javne vatrogasne postrojbe" dodaju se riječi: "decentraliziranu funkciju vatrogastva".

Drugi amandman je na članak 2. i glasi: Članak 2. briše se. Obrazloženje 1. i 2. amandmana je slijedeće: Budući da se u 1. i 2. članku radi o izmjenama istog članka - članka 45. nužno je nomotehnički doraditi tekst na način da se ove izmjene uredi kao jedan članak.

Treći amandman je na članak 4. i glasi: U članku 4. iza riječi: "a primjenjuje se od 1. rujna 2003. godine" zamjenjuju se riječima: "osim stavka 2. članka 1. ovog Zakona koji se primjenjuje od 1. rujna 2003. godine".

Obrazloženje je da se povratno djelovanje stavka 2. članka 1. usklađuje sa člankom 89. Ustava RH.

Vlada Republike Hrvatske podnijela je tri amandmana na Konačni prijedlog zakona, kako slijedi:

Prvi amandman je na članak 1. i glasi: "U članku 1. tekst iza zgrade zamjenjuje se tekстом: "Članak 31. mijenja se i glasi: Porez na potrošnju plaća se na potrošnju alkoholnih pića (vinjak, rakiju i žestoka pića), prirodnih vina, specijalnih vina, piva i bezalkoholnih pića u ugostiteljskim objektima". Obrazloženje Vlade je slijedeće: Amandmanom I. na članak 1. Konačnog prijedloga zakona provodi se usklađivanje članka 31. Zakona o

financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa Zakonom o vinu ("Narodne novine", br. 96/03) koji je Hrvatski sabor usvojio na sjednici 29. svibnja 2003. godine.

Prema članku 3. Zakona o vinu, vino se smatra prehrambenim proizvodom, dok je prema članku 31. važećeg Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, uvršten u predmet oporezivanja kao alkoholno piće na koji se plaća porez na potrošnju.

U skladu s iznesenim, ovim amandmanom predlaže se da se riječi: "prirodna vina i specijalna vina" isključuje iz zgrade i dodaju nakon zgrade i time uključe u predmet oporezivanja kao što su bezalkoholna pića i piva koja su predmet potrošnje u ugostiteljskim objektima. Time se omogućava općinama i gradovima, čiji je to vlastiti prihod, da ne izgube značajna sredstva temeljem oporezivanja prometa prirodnih i specijalnih vina porezom na potrošnju. Naime, u 2002. godini udio poreza na potrošnju vina u strukturi ostvarenog poreza na potrošnju općina i gradova iznosio je 14 posto od ukupno ostvarenog poreza na potrošnju.

Drugi amandman odnosi se na članak 2. i glasi: "Članak 2. mijenja se i glasi: "U članku 45. u stavku 4. točki 3. podstavku 3, podtočki a) postotak "21,70%" zamjenjuje se postotkom "24,6%", a u točki 8. ispred riječi: "redovitu djelatnost javne vatrogasne postrojbe" dodaju se riječi: "decentraliziranu funkciju vatrogastva".

Obrazloženje je da se ovim amandmanom vrši nomotehničko usklađivanje članka zbog provedbe Amandmana I. na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s Konačnim prijedlogom zakona.

Treći amandman je na članak 4. i glasi: "U članku 4. riječi: "a primjenjuje se od 1. rujna 2003. godine" zamjenjuju se riječima: "osim članka 2. ovog Zakona koji se primjenjuje od 1. rujna 2003. godine". Obrazloženje je da se ovim amandmanom predlaže retroaktivna primjena članka 2. ovog Zakona, s obzirom na neophodnost nužnog korištenja sredstava iz pomoći izravnjanja iz Državnog proračuna RH za 2003. godinu za javne vatrogasne postrojbe. U izvornom zakonskom prijedlogu retroaktivnost se odnosila na primjenu cijelog Zakona, na što je Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora podnio amandman koji Vlada RH prihvaća.

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora podnio je amandmane na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave s Konačnim prijedlogom zakona koje Vlada RH prihvaća i ugrađuje ih u cijelosti u svoje amandmane, s tim da predlaže dodatno izmjenu članka 31. važećeg Zakona na način kako je to u amandmanu I. Na taj način amandmanom Vlade RH uređena je cjelokupna materija predloženih izmjena i dopuna predmetnog Zakona.

Zastupnik **Josip Pavković (SDP)** podnio je dva amandmana na Konačni prijedlog zakona. Prvi amandman je na članak 2. i glasi: U članku 2. kojim se mijenja točka 8. članka 45. stavka (4), mijenja se tekst točke 8. te glasi: Općina, grad, Grad Zagreb za decentralizirane funkcije protupožarne zaštite prema posebnom zakonu ima pravo na dodatni udio u porezu na dohodak od 2,8%.

Drugi amandman je na članak 3. i glasi: U članku 3. kojim se u članku 45a. stavku 1. iza riječi "skrb" dodaje zarez i riječ "vatrogastva", umjesto riječi "vatrogastva" treba stajati "protupožarna zaštita".

Obrazloženje za ove amandmane je sljedeće: Ustupanjem dijela poreza na dohodak svim jedinicama lokalne samouprave, uz uvažavanje specifičnosti područja od posebne skrbi kojima država i inače ustupa više od 90% poreza na dohodak, ispravila bi se višegodišnja nepravda (od 1994.) u svezi s financiranjem protupožarne zaštite u općinama i gradovima bez javnih (profesionalnih) vatrogasnih postrojbi, a odredbe Ustava i Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi u svezi s decentraliziranim obvezama protupožarne zaštite dobile bi i financijsku podlogu.

U obrazloženju Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, s Konačnim prijedlogom zakona, kaže se "da se tijekom 2003. godine utvrdilo da općine i gradovi s obzirom na nejednaki fiskalni kapacitet ne ostvaruju dostatna sredstva za financiranje redovite djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi".

Josip Pavković ističe da iz tabele, koja govori o broju profesionalnih vatrogasaca na tisuću stanovnika u pojedinoj županiji, može se zaključiti da za nedostatno financiranje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi nisu krivi samo

nejednaki fiskalni kapaciteti u općinama i gradovima, već i nejednaki broj profesionalnih vatrogasaca u odnosu na broj stanovnika u pojedinoj županiji.

Konstatirao je da predložene izmjene i dopune Zakona nisu pogodile u srž problema. "Nažalost, sagledavajući dvije najugroženije županije (Dubrovačko-neretvanska i Splitsko-dalmatinska) u odnosu na predložene izmjene zakona, samo četiri grada (Dubrovnik, Ploče, Imotski i Split) ostvarit će financijska sredstva, dok ostali gradovi i općine (otoci) koji protupožarnu zaštitu provode putem dobrovoljnih vatrogasnih društava neće dobiti ni kune".

Zastupnik smatra da država za decentralizirane funkcije protupožarne zaštite, isto kao i za ostale decentralizirane funkcije (školstvo, zdravstvo, socijalna skrb), treba ustupiti dio poreza na dohodak svim jedinicama lokalne samouprave, jer one imaju ustavne i zakonske obveze spram protupožarne zaštite. Ustupanje predloženih 2,8% poreza na dohodak za protupožarnu zaštitu, bilo bi dostatno za većinu gradova.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja predstavnika predlagatelja, zamjenika ministra financija, mr.sc. **Kuštraka**, u ime **Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu** govorio je **Marin Jurjević**, predsjednik Odbora, u ime **Odbora za zakonodavstvo Josip Leko**, predsjednik Odbora, te u ime **Odbora za financije i državni proračun**, predsjednik Odbora, **Tonči Žuvela**. Potom je otpočela rasprava po klubovima zastupnika.

Što s dobrovoljnim vatrogasnim društvima?

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a** govorio je **Ivan Šuker (HDZ)**. Naglasio je da se ovim zakonom rješava samo problem plaća i dijela troškova javnih vatrogasnih postrojbi. Zastupnik pita što će biti sa stotinama dobrovoljnih vatrogasnih društava koji u mnogim malim jedinicama lokalne samouprave vode praktički jedini brigu oko zaštite od požara, iz kojih će se sredstava oni financirati.

Navodi da su u pojedinim gradovima Zagrebačke županije dobrovoljna vatrogasna društva praktički preuzela funkciju

javnih vatrogasnih postrojbi, kojih ti gradovi nemaju.

Zastupnik drži da u obrazloženju ovog zakona nikako ne može stajati da nije potrebno osigurati nova sredstva u državnim proračunu za provedbu ovog zakona.

Mišljenja je da se ovim zakonom radikalno ništa ne mijenja, da je "zakon, nažalost, iznuden katastrofalnim požarima koji su se dogodili ove godine u Hrvatskoj". Ističe da u ovom trenutku u Hrvatskoj možda samo desetak gradova može financirati funkcioniranje javne vatrogasne postrojbe, te ujedno pita što je s ostalima jedinicama lokalne samouprave, posebice onima koje nemaju javne vatrogasne postrojbe, već dobrovoljna vatrogasna društva. To su upravo male općine na otocima i uz priobalje, na obroncima Biokova ili Velebita, koje su u ljetnim mjesecima najugroženije.

"Ovaj zakon nažalost ne rješava niti problem vatrogastva, niti zaštite od požara".

Riješen bitan segment vatrogastva

U ime **Kluba zastupnika SDP-a** govorila je **Dubravka Horvat (SDP)**. Klub podržava donošenje izmjena i dopuna ovog Zakona. Zastupnica naglašava da od svega četiri članka ovog Zakona tri izmjene se odnose na članak 45. važećeg zakona, i to u onom dijelu koji regulira raspodjelu prihoda od poreza na dohodak, a izmjenom se predlaže da se financiranje redovite djelatnosti javne vatrogasne postrojbe uvrsti među decentralizirane funkcije. "Tehnički se određuje pripadajući postotak koji se odnosi na gradove i općine na otocima".

Dubravka Horvat ističe da će ovaj zakon riješiti samo jedan, ali bitan segment vatrogastva. "Kada smo donosili Zakon o izmjenama Zakona o porezu na dohodak i kada smo donosili izmjene Zakona o lokalnoj samoupravi, tada smo prihvatili da se 1% poreza na dohodak izdvaja i daje onim jedinicama koje imaju javne vatrogasne postrojbe".

Zastupnica naglašava da se prijedlogom jasnije definira da te jedinice lokalne samouprave mogu sudjelovati u raspodjeli sredstava Fonda za poravnane za financiranje ovih decentraliziranih funkcija, "a to je po nama potrebno učiniti jer se u praksi često dešava da lokalna

samouprava ne ostvaruje dovoljno sredstava za financiranje redovite djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi i ne mogu zadovoljiti minimalne financijske standarde, znači plaće i materijalne rashode tih jedinica”.

Dubravka Horvat drži nužnim provođenje i drugih mjera kao što su izmjene postojećih i donošenje nekih novih zakona kojima će se jasno definirati odgovornost, zapovijedanje, nadležnost koordiniranja i upravljanja svim subjektima koji sudjeluju u sustavu zaštite od požara, kao i mjere kojima će se pokrenuti projekt obnove vatrogasne tehnike i opreme.

Zaključila je da će njen Klub podržati predloženi zakon.

Pitanje plaćanja PDV-a

U ime **Kluba zastupnika IDS-a** govorio je **Valter Poropat (IDS)**. Rekao je da će njegov Klub podržati ovaj Prijedlog, jer je to prvi korak kojim se rješava pitanje plaća vatrogasaca, a isto tako, što je vrlo važno, rasterećuju se obveze jedinice lokalne samouprave, jer će nedostatna sredstva dobivati iz Fondova poravnjanja.

Međutim, ističe da treba progovoriti i o problemima, bez obzira što je ovaj Prijedlog prihvatljiv, naime, u vatrogastvu ostaje i dalje pitanje plaćanja PDV-a, iako su u Zakonu o vatrogastvu istog oslobođeni. ”Postoji dogovor da se ovaj problem razriješi jedinstvenim postupanjem poreznih uprava na način da se vrši povrat PDV-a, pa molim Ministarstvo financija da što prije izda poreznim upravama odgovarajući napatuk kako bi se PDV mogao vratiti”.

Napomenuo je da osiguravajuće kuće već dvije godine uplaćuju znatno manja sredstva za nabavku opreme iz premije osiguranja od požara. Klub zastupnika IDS-a predlaže Ministarstvu financija da provede nadzor nad uplatom sredstava koja su značajan izvor za nabavu vatrogasne opreme koja u RH u prosjeku premašuje starost od 20 godina.

Zaključio je da će Klub podržati ovaj zakon, ali i da očekuju rješavanje navedenih problema.

Potreban Centar za krizna stanja

U ime **Kluba zastupnika HSLS-a** govorila je **Đurđa Adlešić (HSLS)**.

Mišljenja je da je ovaj zakon zapravo jedna vatrogasna mjera Vlade RH. Isto tako, drži da je ovaj zakon vatrogasna mjera i za proračune gradova i općina, ali i u političkom smislu, ”jer je izgleda sada potrebno pokazati minimum brige za vatrogasce, jer je prisutna osjetljivost građana za uvjete njihovog rada”.

Ističe da ovaj zakon kasni bar godinu dana, a od zastupnika se očekuje da glasuju i za retroaktivnu primjenu, ”jer bi u suprotnom bio besmislen za čitavu ovu godinu”.

Đurđa Adlešić primjećuje da je zakon pisan na brzinu, te da npr. nema nikakvih pokazatelja o starosti vatrogasnih vozila. Klub zastupnika HSLS-a drži da je Hrvatskoj potreban centar za krizna stanja, prije svega zbog koordinacije. ”Požari štete gospodarstvu, turizmu, poljoprivredi, sve su to ključne grane i držimo da bi centar za krizna stanja bilo jedno od rješenja”.

Podupiru i prijedloge Kluba zastupnika IDS-a u svezi s izuzimanjem PDV-a, ”međutim, bojim se da bi i taj dio mogao biti samo paket predizbornih zakona koji požarima i građanima ne bi pomogli ništa”.

Osigurati minimalne standarde

U ime **Kluba zastupnika LS-a** govorio je dr. **Zlatko Kramarić (LS)**. Rekao je da pozdravlja činjenicu da će ipak doći do određenih poboljšanja. ”Država je dužna, ako je ozbiljna i odgovorna da na cijelom teritoriju Republike Hrvatske osigura te minimalne standarde, a decentralizacija ima smisla ako se osiguraju i ako se transferiraju i ova financijska sredstva za njihovo praćenje”.

Država je dužna, ako je ozbiljna i odgovorna da na cijelom teritoriju Republike Hrvatske osigura te minimalne standarde.

Drži ovo pokušajem države, koji pozdravlja, da dođe do izravnjanja i da minimalni standardi budu ispoštovani na teritoriju cjelokupne RH.

Ipak, primjećuje da je ovo samo jedna vatrogasna mjera, i da bez nabavke najmodernije opreme i organiziranja odno-

sa između javnih vatrogasnih postrojbi i onih dobrovoljačkih, neće biti moguće napraviti pravi iskorak i riješiti problem.

Zaključio je da će Klub zastupnika LS-a podržati ovaj zakon, uz naznaku da se njime ova tema ne završava.

Izravna državna pomoć Jadranu

U ime **Kluba zastupnika HSP-HKDU-a** govorio je zastupnik **Tonči Tadić (HSP)**. Zastupnik je prvotno naglasio da je ogromna razlika u funkcioniranju i financiranju vatrogasnih društava na Jadranu i onih u kontinentalnoj Hrvatskoj. ”U kontinentalnoj Hrvatskoj to znači nekoliko požara godišnje po jedan dan, zapaljena jedna zgrada, a sasvim drugo je 24 sata dnevno gasiti ogromne šumske požare verući se po brdima na obali i otocima”. Ističe da je potpuno jasno da je za obalno područje potreban drugačiji vid organizacije, veća količina ljudstva, drugačija oprema, te Klub zastupnika HSP-HKDU-a drži da se sve to ne može financirati s ovakvim povećanjem zahvata lokalne samouprave u poreze.

Za obalno područje potreban drugačiji vid organizacije, veća količina ljudstva, drugačija oprema.

Klub je mišljenja da je potrebna drugačija organizacija vatrogastva koja će se više temeljiti na izravnoj državnoj pomoći vatrogasnim postrojbama na Jadranu, ”jer one iz svojih lokalnih proračuna ta sredstva neće moći osigurati”.

Zaključio je da se treba potpuno promijeniti ustroj vatrogasne zajednice i organizacija vatrogasnih postrojbi, posebno onih na Jadranu. Klub zastupnika HSP-HKDU-a bit će suzdržan kod glasanja o ovom zakonu.

Najvažnija dobra organizacija

U ime **Kluba zastupnika LIBRA-e** govorio je **Jozo Radoš (LIBRA)**. Ističe da je najbitniji faktor u borbi protiv požara dobra prevencija. Tu u prvom redu misli na kvalitetnu organizaciju ljudstva, nadziranje, stalno praćenje cijelog teri-

torija zemlje, pogotovo obalnog, a spominje i pomoć bespilotnih letjelica koje postoje u Hrvatskoj, ali nisu dovoljno dobro organizirane ni tehnički snažne.

Podsjetio je da Hrvatska danas ima 4 kanadera, a da je procjena optimalnog broja kanadera koje bi Hrvatska trebala imati 6 kanadera. Zastupnik drži da bi u ovom trenutku najučinkovitije bilo opremanje naših postrojbi na zemlji, naravno i puno jeftinije, a kada se radi o zrakoplovnoj tehnici, odnosno pomoći iz zraka, drži da bi trebalo nabaviti transportne helikoptere koji imaju multifunkcionalnu uporabu. Dodao je da bi svakako bilo poželjno da država ima jedan dobar sustav praćenja svog cijelog teritorija i akvatorija putem bespilotnih letjelica.

Ipak, ponovio je da je najvažnija dobra organizacija, prevencija, a da Hrvatska nema dobro promišljen model organizacije zaštite protiv požara.

"Bilo bi dobro da ova država prije početka iduće sezone ima jedinstven, dobro organiziran, hijerarhijski dobro postavljen model zaštite od požara u kojem će se znati tko što čini, koje su čije nadležnosti, pa će se onda moći i prozivati one koji svoj posao nisu dobro učinili, uključujući i središnja tijela vlasti koja su za to nadležna, a naravno i tijela lokalne samouprave koja će time dobiti svoje nadležnosti".

Što se tiče samog ovog zakona, Jozo Radoš slaže se u ocjeni da je to "vatrogasni zakon", odnosno zakon koji je iznuđen zbog svega onoga što se događalo ovog ljeta. Ipak, naglašava da ga svakako treba podržati, te pledira da se u prvom tromjesečju iduće godine ponudi putem zakonskih rješenja jedan kompletan, novi, dobar i trajan model zaštite od požara i na obali i na kontinentu.

U ime **Kluba zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a** govorio je zastupnik **Darijo Vasilčić (PGS)**. Rekao je da klubovi podržavaju ove izmjene i dopune zakona, uz ocjenu da su trebale biti done-sene ranije.

Profesionalne postrojbe postižu bolje rezultate

Podsjetio je da ju Zakonom o vatrogastvu iz 1999. godine stvorene dobre pretpostavke za organiziranje i djelotvoran rad dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih zajednica, ali je u potpunosti

zanemareno profesionalno vatrogastvo. Naime, "profesionalci su preneseni i prepušteni lokalnoj samoupravi koja je osnovala javne vatrogasne postrojbe kao javne ustanove i koja je preuzela zaposlenike MUP-a RH, a tu decentralizaciju i prijenos zaposlenika nije pratila i decentralizacija financijskih sredstava". Dodao je da se država obvezala istim zakonom da će dvije godine u cijelosti osigurati sredstva za redovno financiranje javnih vatrogasnih postrojbi, dok će slijedeće tri godine, misli se na 2002., 2003. i 2004. godinu, gradovi i općine postepeno preuzimati financiranje, da bi 2005. godine u cijelosti preuzele financiranje zaposlenika javnih vatrogasnih postrojbi.

"Od 550 jedinica lokalne samouprave u Hrvatskoj, samo 86 jedinica su nositelji financiranja javnih vatrogasnih postrojbi kojih u Hrvatskoj ima samo 55".

U međuvremenu, izmjenama istog zakona, Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave, gradovima i općinama dodijeljeno je dodatnih 1% poreza na dohodak za financiranje profesionalnog vatrogastva. No, zbog nejednakog fiskalnog kapaciteta mnogi gradovi i općine ne ostvaruju ni približno dovoljno sredstava u odnosu na preuzete standarde profesionalnog vatrogastva, naglašava zastupnik.

Radi komparacije, istaknuo je da "od 550 jedinica lokalne samouprave u Hrvatskoj, samo 86 jedinica su nositelji financiranja javnih vatrogasnih postrojbi kojih u Hrvatskoj ima samo 55". Većina jedinica svoju vatrogasnu zaštitu rješava dobrovoljnim vatrogastvom, što po mišljenju klubova zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a i predstavlja problem, jer stručne analize pokazuju neusporedivo bolje rezultate na područjima koje je pokriveno profesionalnim vatrogastvom. Također ocjenjuju da će se posebno na teško pristupačnim područjima i požarno najugroženijim mjestima morati osnivati profesionalne postrojbe. Tu posebice misli na otoke na kojima danas postoje samo dvije profesionalne vatrogasne postrojbe i to na Krku i Lošinj.

Zaključio je da klubovi u čije ime govori podržavaju donošenje ovih zakonskih promjena, "jer će one zasigurno označiti poboljšanje stanja u profesionalnom vatrogastvu i rasteretiti lokalne proračune".

Ujedno su suglasni s mišljenjima iznesenim u raspravi da treba poboljšati još čitav niz propisa u cilju stvaranja cjelovitog i kvalitetnog sustava zaštite od požara.

Uprava za zaštitu i spašavanje

U ime **Kluba zastupnika DC-a** govorila je **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**. Rekla je da njen Klub prihvaća ovaj zakonski prijedlog prvenstveno zbog toga što bi se njime osiguralo ravnomjerno i redovito izvršavanje rashoda za decentralizirane funkcije svih javnih vatrogasnih postrojbi, uz mogućnost korištenja sredstava izravnjanja iz Državnog proračuna za 2003. godinu. "Na neki način ovim se zakonskim prijedlogom ispravlja greška kojom je neispravno određen udio dijela poreza na dohodak koji država ustupa općinama i gradovima na otoku koji zajednički financiraju kapitalne projekte od interesa za razvoj otoka".

Klub zastupnika DC-a vidi rješenje u ustrojavanju Uprave za zaštitu i spašavanje koja bi objedinila sve službe, dakle, od hitne pomoći do vatrogastva i da se njima koordinira. "Zaštita od požara mora biti interes države i država ne može zatvarati oči i reći da je zaštita od požara isključivi problem lokalne uprave i samouprave".

Klub drži da bi država trebala daleko više izdvajati za vatrogastvo, posebice zbog zastarjele i dotrajale opreme i voznog parka. Zastupnica ističe da je sadašnja kaotičnost u organizaciji najveći problem vatrogasne preventive, odnosno da se veliki broj požara događa upravo zbog loše prevencije.

"Držimo da je ovaj zakon samo praktički gašenje požara u sustavu uprave i ništa više. Očekujemo i tražimo da se doista vrlo skoro napravi jedan kvalitetan sustav protupožarne zaštite".

Ovime je završila rasprava klubova zastupnika.

Kritika MUP-u

U pojedinačnoj raspravi prvi je govorio zastupnik **Željko Pavlic (LIBRA)**. Na

početku je ustvrdio da podržava donošenje ovog zakona, makar on rješava samo jedan segment ukupnog vatrogasnog sustava. Naglasio je da se ovim zakonom preuzimaju pozitivna iskustva u decentralizaciji sredstava koja su se spuštala na lokalne razine, prvenstveno županijske, za financiranje sustava zdravstva, socijalne skrbi i školstva. Dakle, na sličan način ovaj zakon nastoji pomoći i funkcioniranju prvenstveno javnih vatrogasnih postrojbi, jer mnogi gradovi i općine nisu financijski sposobni da financiraju javne vatrogasne postrojbe čije djelovanje iziskuje itekako velika materijalna financijska sredstva, a drugi razlog je što su jedinice istovremeno morale financirati i svoja dobrovoljna vatrogasna društva.

Dobrovoljna vatrogasna društva zapravo bi morala biti temelj obrane od požara.

”Teško da se istovremeno mogu financirati i javne postrojbe i dobrovoljna vatrogasna društva, pogotovo prema onim zakonskim odredbama koje trenutno postoje”.

Zastupnik je ukazao na ”nezainteresiranost” MUP-a da unaprijedi cijeli sustav, što proizlazi i iz načina donošenja ovog zakona. Naime, činjenica je da ovaj zakon predlaže Ministarstvo financija, a ne MUP. Općenito, Željko Pavlic izrazio je svoje nezadovoljstvo odnosom MUP-a prema ukupnom sustavu vatrogastva, što je ilustrirao i primjerom donošenja Zakona o vatrogastvu, koji je donesen prije godinu dana, a sve do danas nisu doneseni potrebni provedbeni propisi.

”Tako je došlo do teškoća ne samo u javnom vatrogastvu, profesionalnom, nego i dobrovoljnom, upravo zbog toga što su inspekcije pri MUP-u tumačile da dobrovoljna vatrogasna društva moraju imati standarde koje imaju i profesionalni vatrogasci, da moraju imati zadovoljene iste uvjete, što je dovelo vatrogasce u veoma težak položaj”. Naglasio je da same jedinice lokalne samouprave financijski to jednostavno nisu bile u mogućnosti pratiti.

Željko Pavlic smatra da bi dobrovoljna vatrogasna društva zapravo morala biti temelj obrane od požara, odnosno da bi cijela država trebala biti pokrivena jedinicama dobrovoljnih vatrogasnih društava.

Ističe da treba unaprijediti čitav sustav, počevši od preventive, a da se ovim zakonom rješava samo jedan segment. Izrazio je nadu da će se temeljem ovog zakona do kraja ustrojiti i biti u mogućnosti funkcionirati javne vatrogasne postrojbe. Dodaje da je također bitno da Vlada ne kasni s određivanjem minimalnih standarda po ovom zakonu.

Osigurati sredstva i za profesionalne jezgre DVD-a

Joško Kontić (HSL) rekao je da je u ovom Prijedlogu riječ o problematici koja je usko vezana za sustav protupožarne zaštite, ali se obrađuje samo jedan značajan segment. ”Riječ je o činjenici da je vlast uvidjela da je neke stvari pogrešno pozicionirala, i da neke stvari u sustavu financiranja treba mijenjati”. Pozdravlja ovu intenciju predlagača, ali ujedno naglašava da se ovom intervencijom nije riješio cijeli problem protupožarne zaštite, a ni segment financiranja vatrogastva u potpunosti.

Ovim Prijedlogom rješava se pitanje financiranja javnih vatrogasnih postrojbi, ali se ne ulazi u jedan značajan problem, a to je financiranje tzv. profesionalnih jezgri i dobrovoljnih vatrogasnih društava. Zastupnik je pojasnio da vatrogasna društva, posebno dobrovoljna vatrogasna društva koja su vrlo značajan segment protupožarne zaštite imaju i profesionalne jezgre, dakle, ljude koji su unutar dobrovoljnih vatrogasnih društava profesionalci i koje financira lokalna uprava i samouprava. ”Nažalost, ovim transferom sredstava ni jedna kuna neće doći jedinicama lokalne samouprave koje u tom segmentu financiraju protupožarnu zaštitu, a to se posebno odnosi na manje jedinice lokalne samouprave, na manje općine, ali i neke gradove srednje veličine”.

Za primjer zastupnik je naveo dobrovoljno vatrogasno društvo grada Sinja koje ima ukupno 30 dobrovoljnih vatrogasaca, od čega 5 profesionalaca. ”Ti ljudi zapravo rade isti posao koji rade i profesionalni vatrogasci u javnim postrojbama”. Konkretno vatrogasno društvo Sinj pokriva teritorij od 1077 km² i to je jedno od najvećih područja odgovornosti jedne vatrogasne postrojbe.

Joško Kontić apelira na predstavnike Ministarstva financija da iskažu razumijevanje i za ove ljude, na način da se

jedinicama lokalne samouprave osiguraju sredstva kako bi se bolje i kvalitetnije riješilo financiranje, a i kako bi se zaposlili novi ljudi u te postrojbe, sukladno stručnim nalazima koje je potvrdio MUP o potrebi većeg broja vatrogasaca profesionalaca u jezgrama dobrovoljnih vatrogasnih društava.

Nigdje ne piše da samo jedinice lokalne samouprave s javnom vatrogasnom postrojbom imaju obvezu skrbiti za protupožarnu zaštitu svog područja, već to moraju činiti sve jedinice lokalne samouprave.

Jadranka Kosor (HDZ) u raspravi je postavila pitanje kako je moguće da su rebalansom proračuna smanjena sredstva za javne vatrogasne postrojbe za 35 milijuna kuna, a sada se upravo raspravlja o potrebi financiranja javnih vatrogasnih postrojbi i potrebi povećanja izdvajanja.

Novi ustroj vatrogasne zajednice

Željko Malević (SDP) rekao je da će podržati ovaj Prijedlog, kojemu je cilj ”olakšati problem”, ali smatra da što hitnije treba poraditi na posve novom ustroju vatrogasne zajednice, te osmišljavanju novog modela financiranja koji će biti trajno rješenje.

Zalaže se za akceptiranje činjenice tradicijskog postojanja dobrovoljnih vatrogasnih društava u kontinentalnom dijelu Hrvatske, što predstavlja vrijednost samo po sebi. Naime, radi se ne samo o okupljanju zbog protupožarne zaštite, već i o socijalnom angažmanu ljudi tih zajednica, vidu socijalizacije ljudi tih krajeva. ”Nema razloga da mi jednu tako tradicijski važnu činjenicu time što ćemo učiniti radikalne zahvate potpuno uništimo”.

Ističe da u Slavoniji i Baranji ne postoji gotovo ni jedno seoce u kojemu ne postoji dobrovoljno vatrogasno društvo, i da su žitelji tih mjesta vrlo senzibilizirani na opstojnost tih društava. Spomenuo je grad Đakovo koji ima više od 100 godina tradicije dobrovoljnog vatrogasnog društva i koji bi trebao imati kvalitetnu profesionalnu jezgru. No, financiranje takve

vatrogasne postrojbe je prevelik teret za jedinicu lokalne samouprave.

Zaključio je da se u najskorije vrijeme treba riješiti pitanje novog ustroja koji će uvažavati i tradicijske vrijednosti na ovom planu. Također je potrebno ustrojiti jasan i transparentan model financiranja, te poraditi na edukaciji i prevenciji, odnosno senzibiliziranju ljudi u svim dijelovima Hrvatske o važnosti protupožarne zaštite.

Marijana Petir (HSS) prvotno je zahvalila svim vatrogascima, dobrovoljcima i profesionalnim snagama koji su godinama svojim radom pridonosili stvaranju sustava zaštite od požara u Hrvatskoj, koji su odgajali mlade generacije, te koji su pridonijeli očuvanju imovine i života ljudi.

”Čini mi se važno naglasiti da bi vatrogasna kultura trebala ući u svijest svih naših građana koji žive u Republici Hrvatskoj, da bi ih trebalo educirati na način da se svatko od njih može suprotstaviti vatrenoj stihiji”.

Marijana Petir istaknula je da nije zadovoljna svime što se događa u hrvatskom vatrogastvu. Ipak, činjenica je da je napravljen pomak izmjenama Zakona o vatrogastvu u smislu prestanka kažnjavanja dobrovoljnih vatrogasnih društava. No, to je pomak samo u jednom dijelu, jer financiranje još uvijek nije riješeno, a ni ovaj Prijedlog izmjena i dopuna Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave ne rješava taj problem u cijelosti, naglašava zastupnica.

Podsjetila je da je Zakonom o vatrogastvu koji je donesen 1999. godine decentralizirana vatrogasna služba, tako da je obveza financiranja protupožarne zaštite vraćena s državne na lokalnu razinu, no znajući da lokalna samouprava nije to spremna odmah u potpunosti preuzeti, uvrštena je jedna prijelazna odredba u zakon, po kojoj se financiranje redovne djelatnosti javnih vatrogasnih postrojbi osigurava iz Državnog proračuna, s time da jedinice lokalne samouprave postupno preuzimaju te obveze sa 2002. godinom.

Krajem 2001. godine bilo je vidljivo da jedinice lokalne samouprave neće moći preuzeti obvezu financiranja zaštite od požara, zbog toga što im za decentralizirane obaveze država nije decentralizirala sredstva, objašnjava Marijana Petir.

”Zbog toga su Izmjene i dopune Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave samo dijelom rije-

šile problem financiranja vatrogastva, jer se odnose samo na jedinice lokalne samouprave koje su osnivači javnih vatrogasnih postrojbi, a nigdje ne piše da samo jedinice lokalne samouprave s javnom vatrogasnom postrojbom imaju obvezu skrbiti za protupožarnu zaštitu svog područja, već to moraju činiti sve jedinice lokalne samouprave”.

Zastupnica ističe da je za decentraliziranje obveze logično i nužno decentralizirati sredstva. Stoga je njezin prijedlog da Ministarstvo financija još jednom razmisli da se sredstva upućuju svim jedinicama lokalne uprave i samouprave, a ne samo onima s javnim vatrogasnim postrojbama.

Od 1994. do 2000. godine profesionalne vatrogasne postrojbe MUP-a RH imaju područje djelovanja i odgovornosti na cijelom teritoriju pojedine županije, dok po Zakonu o vatrogastvu donesenom 1999. godine javne vatrogasne postrojbe osniva predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave, te imaju područje djelovanja na teritoriju osnivača. ”Zbog ograničenog područja djelovanja vrlo često se događa, posebno u zadnje vrijeme, da se uskraćuje provedba vatrogasne djelatnosti na području susjednih općina, što zasigurno nije dobro”. Upravo stoga jedinice lokalne samouprave bez javne vatrogasne postrojbe moraju organizirati protupožarnu zaštitu putem dobrovoljnog vatrogastva ili putem ugovornih odnosa s gradovima koji su osnivači javne vatrogasne postrojbe, objašnjava zastupnica. Jedan model ugovornih odnosa je sufinanciranje javne vatrogasne postrojbe, a drugi je njeno zajedničko osnivanje. ”To su također razlozi da sredstva iz poreza na dohodak treba ustupiti svim općinama i gradovima da bi mogli organizirati i financirati protupožarnu zaštitu po jednom od navedenih modela”.

Na otocima većinom DVD

Zastupnica je rekla da je situacija na otocima drugačija. Općine i gradovi na otocima nemaju s kime sklopiti taj ugovor, već se moraju osloniti i razvijati dobrovoljna vatrogasna društva koja su jedini subjekt zaštite od požara na otocima, izuzev Krka i Lošinja.

Od Crikvenice do Zadra nema javne vatrogasne postrojbe, a od Splita do Dubrovnika samo jedna, u Pločama. ”Od 560 jedinica lokalne samouprave u RH

samo u njih 54 osnovane su javne vatrogasne postrojbe”.

Zastupnica je postavila pitanje tko na područjima bez javnih vatrogasnih postrojbi izvršava obvezu protupožarne zaštite, što proizlazi kao obveza iz Zakona o lokalnoj i područnoj samoupravi. Izjavila je da u 82 središnja dobrovoljna vatrogasna društva, posebice na priobalju, imamo više od 200 zaposlenih vatrogasaca, a za njihove plaće i redovnu djelatnost sredstva mora osigurati lokalna samouprava. U pravilu radi se o manjim gradovima i otočnim općinama.

Dakle, generalno gledajući, velikim i gospodarski jakim gradovima država sufinancira protupožarnu zaštitu, a mali gradovi i općine sada, kao i u proteklom razdoblju, to moraju činiti sami. ”Ustupanjem dijela poreza na dohodak svim jedinicama lokalne samouprave ispravila bi se višegodišnja nepravda vezana uz financiranje zaštite od požara i mislim da bi Ministarstvo financija trebalo još jednom razmotriti takav prijedlog”, zaključila je Marijana Petir.

Potreban vojnopolicijski ustroj

Zlatko Canjuga (HND) podupire ovaj Prijedlog zakona. Rekao je da su najodgovorniji za loše stanje u ovom području političari. Ističe kao najveći problem nepostojanje jasnog koncepta i organizacije.

”Danas trebamo ovdje u raspravi poduprijeti jednu punu reorganizaciju upravljanja vatrogasnim službama u Hrvatskoj, da je to jedan vojnopolicijski ustroj koji jedino takvom čvrstinom organizacije može djelovati i gdje se mi moramo kao političari založiti za jednu punu profesionalizaciju tih službi”. Smatra da je model dobrovoljnih vatrogasnih društava zastario i da je potrebna čvrsta organizacija i model upravljanja vatrogasnim službama.

”Ne bih dao nikakva sredstva, nika kvo spuštanje na lokalnu upravu i samoupravu, sve dok županije i gradovi ne bi podnijeli izvješće o stanju u svojim vatrogasnim službama, a onda bi potaknuo pitanje u Saboru opće reorganizacije lokalne uprave i samouprave u Hrvatskoj, jer je nedvojbena potreba profesionalizacije tih službi, gdje bez vojnog discipliniranog policijskog ustroja nema adekvatnih službi”.

Smatra da se sva ostala rješenja svode na "zabavništvo i uparivanje uniformi".

Ivan Penić (HDZ) javio se za ispravak netočnog navoda. Rekao je da je apsolutno netočno da treba vatrogastvo centralizirati i da je dobrovoljno vatrogastvo "uparivanje".

Naglašava da je danas tendencija u svijetu decentralizacija vatrogastva, što vidimo kroz financiranje. "Tako npr. Europska unija financira decentralizirano vatrogastvo u Makedoniji. Ne mogu biti pod državnom vlašću, ne može biti ni policijski ni vojni ustroj".

Bez funkcioniranja dobrovoljnih vatrogasnih društava, posebno na moru i na otocima, nema dobre protupožarne zaštite.

Zaključio je da vatrogastvo može biti profesionalizirano i profesionalno obavljati svoje zadaće i bez vojnog i policijskog ustroja. "Konotirati vatrogastvo s policijskim i vojnim ustrojem danas je nazadno. Kad bismo to i htjeli, ne bismo smjeli".

Josip Odak (HDZ) rekao je da se ovim Prijedlogom zakona naglašava problem funkcioniranja dobrovoljnih vatrogasnih društava, "jer bez funkcioniranja dobrovoljnih vatrogasnih društava, posebno na moru i na otocima, nema dobre protupožarne zaštite".

Izrazio je potporu kolegama koji su se zauzeli u raspravi da se u financiranje kroz decentralizirana sredstva uključe i dobrovoljna vatrogasna društva.

Riješen barem jedan problem

Završnu riječ u ime predlagatelja dao je **zamjenik ministra financija**, mr. sc. **Damir Kuštrak**. Rekao je da su u raspravi istaknuta četiri problema u vatrogastvu i to zapovijedanje, financiranje, obnova opreme i dobrovoljna vatrogasna društva.

Ovim Prijedlogom riješit će se ono što se može, a to je problem 2.157 ljudi koliko trenutno ima vatrogasaca u javnim vatrogasnim postrojbama, riješit će se da 86 jedinica lokalne samouprave imaju dovoljno novaca za 56 javnih vatrogasnih

postrojbi, odnosno za plaće vatrogasaca i pokrivanje materijalnih troškova.

Naglasio je da se jedinice lokalne samouprave, gradovi i općine, mogu dogovarati oko zajedničkog osnivanja javne vatrogasne postrojbe, "pa onda svaka jedinica koja je u najmanjem postotku osnivač javne vatrogasne postrojbe dobiva 1% poreza na dohodak i može sudjelovati u financiranju, ali to je problem dogovaranja jedinica lokalne samouprave".

Također je istaknuo da nema nelogičnosti. Ovaj projekt podrazumijeva da će troškove za rujan koji će se ostvarivati u listopadu, ako se prihvati ovakvo rješenje, jedinice lokalne samouprave moći dobiti.

Izjavio je da će jedinice lokalne samouprave dobiti više novaca iz Fonda za poravnanje nego što su se rebalansom smanjila sredstva na stavci u MUP-u, koja više nisu potrebna, jer se sada kompletno financiranje plaća i materijalnih troškova prenosi na jedinice lokalne samouprave, a razlika bi se osigurala iz Fonda za poravnanje.

Osvrnuo se i na pitanje dobrovoljnih vatrogasnih društava, rekavši da bi vrlo rado i to pitanje riješio kroz ovaj zakon, ali temeljna prepreka za to je da i za dobrovoljna vatrogasna društva treba napraviti neki standard.

"Mi smo spremni i neće to biti teško napraviti, ali prije toga je potrebno riješiti neke druge probleme koje samo Ministarstvo financija ne može učiniti".

Pozvao je zastupnike da podrže ovaj Prijedlog zakona, upravo stoga što će se njime riješiti barem jedan od problema.

Ovime je zaključena rasprava.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA I GLASOVANJE

Prvotno su zastupnici većinom glasova odlučili raspravljati o **amandmanima Vlade RH**. Predstavnik predlagatelja, zamjenik ministra financija, mr. sc. **Damir Kuštrak**, obrazložio je prvi amandman Vlade RH. Rekao je da on rješava pitanje poreza na potrošnju koji je porez jedinica lokalne samouprave, a odnosi se na potrošnju pića u ugostiteljskim objektima. "Porez na potrošnju odnosi se i na vino kao i do sada bez obzira što je Zakonom o hrani drugačije

to svrstano". Rekao je da je riječ o značajnom prihodu jedinica lokalne samouprave, 14% od ukupno ostvarenog poreza na potrošnju odnosi se na vino.

Zastupnici su većinom glasova, sa 76 glasova "za", 1 "protiv" i 3 "suzdržana" prihvatili 1. amandman Vlade RH.

Mr. Damir Kuštrak rekao je da se amandmanom broj 2. rješava jedna decentralizirana funkcija vatrogastva, a to je redovita djelatnost javne vatrogasne postrojbe.

Zastupnici su većinom glasova, sa 82 glasova "za" i 2 "suzdržana" prihvatili amandman broj 2. Vlade RH.

Amandman broj 3. omogućit će da se takav novi sustav financiranja počinje primjenjivati od 1. rujna 2003. godine, dakle, da već od tada jedinice lokalne samouprave imaju osim udjela u porezu na dohodak i pravo na sredstva iz pozicije za poravnanje, izjasnio se mr. Kuštrak.

Ovaj amandman broj 3. Vlade RH zastupnici su prihvatili većinom glasova, sa 79 glasova "za" i 2 "suzdržana".

Potom se zamjenik ministra financija očitovao o amandmanima saborskog **Odbora za zakonodavstvo**. Mr. Kuštrak rekao je da je Vlada RH ugradila amandmane Odbora za zakonodavstvo u svoje amandmane. Predsjednik Odbora za zakonodavstvo, Josip Leko potvrdio je da je Vlada RH zaista u potpunosti ugradila u svoje amandmane Prijedlog amandmana Odbora za zakonodavstvo, pa ih Odbor sve povlači.

Predsjednik Tomčić tada je konstatirao da su amandmani 1, 2. i 3. Odbora za zakonodavstvo povučeni.

Potom se mr. Damir Kuštrak očitovao o amandmanima zastupnika **Josipa Pavkovića (SDP)**. Rekao je da je dan ranije u uvodnoj riječi naglasio da se ovim pristupom rješava jedan problem vatrogastva, a da amandman gospodina Pavkovića ide puno šire od toga. "Ja to ne mogu prihvatiti, jer je potrebno stvoriti određene preduvjete da bi se decentralizirala sredstva ne samo za jednu funkciju vatrogastva kao što su javne vatrogasne postrojbe, nego i za funkcije protupožarne zaštite, gdje bi onda trebalo uključivati i problem dobrovoljnih vatrogasnih društava". Drži da se prvo drugim propisima treba riješiti pitanje organizacije, te da prije toga "ne bi bilo dobro spuštati sredstva, a da se ne zna kako i na koji način bi se trošila".

Predlagatelj, zastupnik Josip Pavković (SDP) izrazio je žaljenje što Vlada RH nije

prihvatila njegove amandmane. "Na taj način ostavili smo tisuće dobrovoljnih vatrogasaca u neravnopravnom položaju, makar su i ovo ljeto i oni ravnopravno gasili požare na našem priobalju, često i u neadekvatnoj opremi". Ipak, rekao je da prihvaća argumente Vlade s uvjerenjem da će se jedinstvenim propisom pod hitno riješiti pitanje vatrogastva u cijeloj Republici Hrvatskoj.

Zastupnik Pavković povukao je oba amandmana, broj 1. i broj 2. Ovine je

zaključeno izjašnjavanje o amandmanima.

Predsjednik Tomčić potom je sukladno članku 154. Poslovnika Hrvatskog sabora dao na glasovanje slijedeći zaključak: **Za povratno djelovanje članka 2. ovog Zakona postoje osobito opravdani razlozi. Zastupnici Hrvatskog sabora većinom glasova, sa 74 glasova "za" i 2 "suzdržana" prihvatili su ovaj zaključak.**

Uslijedilo je glasovanje o **Konačnom prijedlogu zakona. Zastupnici su većinom glasova, sa 74 glasova "za" i 4 "suzdržana" donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u tekstu kako je predložio predlagatelj, zajedno s prihvaćenim amandmanima Vlade Republike Hrvatske.**

S.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI I OČUVANJU KULTURNIH DOBARA

I na kulturnim dobrima koncesije i koncesijska odobrenja

Hitnim postupkom izmijenjen je i dopunjen Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara kojim se tekst pravno tehnički poboljšava te, među ostalim, uređuje pitanje spomeničke rente, ističe predlagatelj Vlada RH.

O PRIJEDLOGU

Predloženim zakonom usklađuje se ovo područje s odgovarajućim propisima i direktivama EU i to u dijelu koji se odnosi na povrat kulturnih dobara nezakonito iznesenih iz drugih zemalja i unesenih u RH. Ovdje se radi o kulturnim predmetima koji doduše nemaju svojstvo kulturnoga dobra prema našem Zakonu ali su zaštićeni u zemljama iz kojih potječu i iz kojih su nelegalno doneseni u našu zemlju. Uređuje se bolje i učinkovitije gospodarsko korištenje kulturnih dobara i to na kontrolirani način koji će, uz ostvarivanje ekonomske dobrobiti, omogućiti i pribavljanje sredstava potrebnih za njihovu zaštitu i očuvanje. Pri tom će se osigurati puna primjena sustava mjera zaštite te nadzor i nadležnih stručnih tijela uvođenjem koncesije na kulturnim dobrima (na određeno vrijeme ali ne dulje od 30 godina) i davanjem koncesijskih odobrenja za obavljanje gospodarskih djelatnosti u vezi s kulturnim dobrima u zakonom uređenoj proceduri. Uređuje se i daljnja

kontrola i praćenje prometa kulturnih dobara.

Puna primjena sustava mjera zaštite te nadzor i nadležnih stručnih tijela uvođenjem koncesije na kulturnim dobrima (na određeno vrijeme ali ne dulje od 30 godina) i davanjem koncesijskih odobrenja za obavljanje gospodarskih djelatnosti u vezi s kulturnim dobrima.

Usklađuju se i odredbe s izmjenama propisa o prostornom uređenju i građenju koji napuštaju dosadašnji institut lokacijske dozvole pa se izdavanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra veže uz izradu planova prostornog uređenja i uz izradu dokumentacije potrebe za građevnu dozvolu.

Spomenička renta

Ovim se zakonom uređuje i posebno važno pitanje, pitanje spomeničke rente. Ta su sredstva dužni uplaćivati fizičke i pravne osobe koje obavljaju gospodar-

sku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno povijesne cjeline a ta se sredstva mogu koristiti isključivo za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara. Renta će se plaćati na osnovicu površine korisnog prostora od tri do deset kuna po četvornom metru u zakonom predviđenim postotcima ovisno o odluci općine ili grada na čijem se području kulturno dobro nalazi. Tako ubrana sredstva prihod su u 60-postotnom iznosu grada ili općine a u 40-postotnom državnog proračuna, koji ih je dućan uložiti u nacionalni program zaštite kulturnih dobara. Tu je i rješenje da spomeničku rentu plaćaju fizičke i pravne osobe koje obavljaju djelatnost navedene ovim zakonom (uslužne djelatnosti u biljnoj proizvodnji, hoteli, restorani itd.) po stopi od 0,05 posto s tim da je osnovica za obračun spomeničke rente ukupni prihod ostvaren obavljanjem navedenih djelatnosti (članak 17.).

Ovim se predloženim zakonom uređuje također značka koju će uz već postojeću službenu iskaznicu imati pravo koristiti inspektori kulturnih dobara radi bržeg i jednostavnijeg dokazivanja svojstva službene osobe i ovlasti. Donošenjem ovog zakona izvršit će se jedna od obveza usklađivanja domaćeg zakonodavstva s europskim zakonodavstvom i direktiva, a EU, uspostaviti će se daljnja kontrola i uvesti mjere sprječavanja nezakonitog

prometa kulturnih dobara i to ne samo onih koja su zaštićena u RH već i kulturnih predmeta koji uživaju zaštitu zemlje članice EU iz koje su odnesene. Omogućuje se, među ostalim, i korištenje prava prvokupa kulturnih dobara u korist općine, grada, županije i države u slučajevima kada su kulturna dobra izložena prodaji na aukcijama.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona a na Konačni prijedlog podnio je osam amandmana - svi prihvaćeni- kojima se uređuje nomotehnički izričaj pojedinih odredbi te otklanja mogućnost povratnog djelovanja (plaćanje spomeničke rente).

Odbor za europske integracije jednoglasno je utvrdio da je ovaj zakon usklađen s pravnom stečevinom EU.

AMANDMANI

Klub zastupnika HDZ-a predložio je da su spomeničku rentu dužne plaćati fizičke i pravne osobe ukoliko obavljaju djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline a da ostale (kako je predviđeno) fizičke i pravne osobe tu rentu ne plaćaju (amandman nije prihvaćen). Međutim, prihvaćeni su amandmani ovog Kluba da se ne mijenjaju važeće odredbe o lokacijskoj dozvoli.

Klub zastupnika HSLA-a podnio je dva amandmana s tim da prvim traži da se briše odredba o porezu u iznosu od 0,05 posto jer da je to novo opterećenje za navedene fizičke i pravne osobe (amandman nije prihvaćen) te da se, drugim amandmanom, izričito navede da se prihod od spomeničke rente može koristiti isključivo za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, a uplaćuje se u korist Grada Zagreba, grada ili općine na područje koje je renta ubrana (amandman nije prihvaćen).

RASPRAVA

Znatna ulaganja u kulturnu baštinu

Na sjednici Hrvatskog sabora o ovom zakonu odnosno njegovim rješenjima

uvodno je govorio ministar kulture dr.sc. **Antun Vujić** rekavši kako mu je drago da se pod kraj ovog mandata Sabora može donijeti jedan od niza zakona, zapravo posljednji koji na strukturalni način redefiniira položaj kulture, konkretno kulturne baštine. Počelo je reformom odlučivanja (kulturna vijeća) i nastavilo se čitavim nizom financijskih i drugih zakona u kojima su date znatne porezne olakšice za kulturu i kojima je Hrvatska postigla znatno povoljniji status kulture. Ministar je izrazio zadovoljstvo što je Vlada u ovom mandatu znatno više ulagala u očuvanje kulturne baštine, međutim, koliko god se ulagalo razumije se da to nije dovoljno. Tako je od 2000. godine, kad je u državnim proračunu bilo svega 7 milijuna kuna za zaštitu kulturne baštine to poraslo u 2003. godine na 177 milijuna a kada se tome još dodaju i investicijska sredstva koja su se dijelom trošila u tu svrhu dobivamo impozantnu sumu od 200 milijuna kuna, rekao je, među ostalim ministar dr.sc. Vujić ističući obnovu dvorca Vitura što je promijenilo lice Kaštela.

Ministar je izrazio zadovoljstvo što je Vlada u ovom mandatu znatno više ulagala u očuvanje kulturne baštine, međutim, koliko god se ulagalo razumije se da to nije dovoljno.

Govoreći o spomeničkoj renti naglasio je da su ta sredstva dužna uplaćivati subjekti (na osnovi površine korisnog prostora) koji obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru ili na području kulturno-povijesne cjeline. Ta se sredstva mogu koristiti isključivo za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara i ova je inovacija poznata u Europi, no mi je nismo imali, i ne opterećuje znatno korisnike kulturnog dobra ali u ukupnom obujmu daje izuzetno važne učinke. Drugi institut je da se 0,05 posto od prometa koje plaćaju fizičke i pravne osobe koje obavljaju odgovarajuće djelatnosti (prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti) daje također u korist očuvanja kulturnih dobara (omjer 40-60). Ministar je iznio podatak o prihodima koji se mogu očekivati od ove rente te naveo, na primjeru Splita i Dioklecijanove palače da

bi se prikupilo, po izračunu od tri kune, više od 2,5 milijuna dodatnih sredstava a kad bi se računalo s deset kuna proizlazi oko sedam milijuna kuna. Prosječna spomenička renta vrtjela bi se oko tri milijuna kuna a za tu istu svrhu i iz Proračuna koristi se oko 3,5 - 4 milijuna kuna a sličan je primjer i s prostorom Osječke tvrđe. Mi bismo zapravo na taj način ostvarili po prilici gotovo dvije trećine proračunskih sredstva koji se u ovom trenutku daju za očuvanje kulturnih dobara, rekao je, među ostalim ministar. I u prošlom zakonu bilo je načelo blisko ovom pojmu spomeničke rente, međutim, nisu bili poznati instrumenti naplate a sada se ovim zakonom uključuju, o kojem je bila široka javna rasprava uz jednodušnu podršku. Zatim je otvorena rasprava.

Vesna Škare-Ožbolt (DC) izvijestila je da će Klub zastupnika DC-a, u ime kojeg je govorila, podržati predloženi zakon i da ga drži dobrim i kvalitetnim. Svrstavamo se u one zemlje u Europi koje su prve spoznale vrijednosti vlastite kulturne baštine i značenje sustavne skrbi o njoj pa se zaštita spomenika u Hrvatskoj spominje već u starim statutima hrvatskih gradova kao što su Split, Dubrovnik, Korčula i drugi a na listi UNESCO-a je pet kulturno-povijesnih prirodnih cjelina.

Ovaj Prijedlog i ovaj sustav zaštite očuvanja kulturnih dobara možemo nazvati realnim sustavom održive zaštite, rekla je, među ostalim, navodeći da se ovaj Klub u principu slaže s prijedlogom o spomeničkoj renti, koja se, inače, dosad obračunavala iz dobiti a sada iz prometa, rekla je.

Renta diskrecijsko pravo jedinice lokalne samouprave

Damir Kajin (IDS) u ime Kluba zastupnika IDS-a zatražio je da možda zakonodavac još jedanput razmotri odredbe koje propisuju obvezu tzv. spomeničke rente jer mislimo, kaže, da je ovo vrijeme kad rijetko kome cvate posao i da malo gospodarstvo ne treba dodatno opterećivati. Ministar je spomenuo da se u konačnici može od spomeničke rente uprihodovati čak stotinu milijuna kuna a to je više, tvrdi zastupnik, nego što svi naši obrtnici u ovom času plaćaju porez na dohodak i porez na dobit. Primjerice, svi obrti u jednoj starogradskoj jezgri grada Motovuna trebali bi biti dodatno opo-

rezovani a znamo da za to jednostavno nema gospodarskih pokazatelja. Zastupnik nije izričito protiv uvođenja spomeničke rente no protiv je obvezatnosti spomeničke rente i po njegovom sudu, kaže, to bi trebalo biti diskrecijsko pravo pojedine jedinice lokalne samouprave.

Što se tiče prodaje kulturnih dobara, pogotovo kad se iskazuju kao nekretnine, moralo bi se utvrditi vlasništvo u gruntnim knjigama bilo da je riječ o državi, županije, fizičkoj osobi, i ukoliko se taj vlasnik odluči na prodaju moglo bi ga se pozvati čak na kaznenu odgovornost jer nije postupio prema prostornom planu koji možda dotičnu nekretninu tretira kao kulturno dobro. Trebalo bi na neki specifični način ta kulturna dobra biti sudski zaštićena u slučaju i prodaje a i da bi se izbjegla sudovanja (nešto poput Barbarige nedaleko od Brijuna) Republika Hrvatska bi morala provesti zabilježbu nad svim kulturnim dobrima, predložio je, među ostalim.

Naglasio je da će našim približavanjem EU naše nekretnine postati sve traženije i da je danas jedan od najpoželjnijih hrvatskih proizvoda stara istarska kamena kuća a sutra će to možda biti neka kuća u Dalmaciji ili na otocima i stoga treba kulturna dobra popisati što prije kako bi se izbjegla parničenja, poglavito sa strancima.

Ministar mr.sc. **Antun Vujić** upozorio je da su ovo izmjene i dopune postojećeg Zakona jer da njegov članak 12. regulira cijelu materiju registracije kulturnog dobra i obvezu uvođenja u zemljišne knjige i da taj sustav vrlo dobro funkcionira. A što se tiče uvođenja spomeničke rente treba uzeti u obzir da ona nije obvezujuća već da je ostavljeno na volju gradovima, općinama odnosno Gradu Zagrebu hoće li je ili neće popisati.

No **Dorica Nikolić (HSL)** ispravila je navod ministra i rekla da je renta obvezujuća na što je ministar mr.sc. **Vujić** odgovorio da ukoliko općina ili grad to ne propiše neće biti spomeničke rente.

Zadržati postojeća rješenja o lokacijskoj dozvoli

Marina Matulović-Dropulić (HDZ) javila se u ime Kluba zastupnika HDZ-a i rekla da je dobro da su predložene ove izmjene i dopune. U zadnje vrijeme pokazala se potreba dodatnog zakonskog

uređivanja tržišta kulturnih dobara, koje se iz dana u dan intenzivira, te na drugačiji način reguliranja naplate spomeničke rente koja je potpuno zakazala.

Radovi na sanaciji i zaštiti objekata kulture a posebno zaštićenih vrlo su skupi i bez pomoći države i lokalne samouprave nisu mogući a to se posebno odnosi na veće stambene zgrade i u kojima su stanari, zaštićeni najmoprimci a u pravilu su slabijeg imovinskog stanja i nisu u stanju plaćati dodatne najmnine za zaštitu i sanaciju objekata. Zbog toga bi trebalo vrlo brzo pripremiti dodatne mjere i pogodnosti u financiranju zaštićenih objekata. Ako su se u državnom proračunu mogla pronaći sredstva za poticajnu stambenu izgradnju onda se sigurno mogu naći i za ovu namjenu pa bi trebalo izmjenama i dopunama Zakona o poticajnoj stambenoj izgradnji omogućiti korištenje sredstava koja su već osigurana i za rješavanje pitanja stambenog zbrinjavanja zaštićenih najmoprimaca u tim objektima. A isto se odnosi i na novac od prodaje stanova na kojima je postojalo stanarsko pravo koji će još pritijecati daljnjih osamnaest godina.

Klub zastupnika HDZ-a nema većih primjedaba na ovaj predloženi zakon što se tiče povrata kulturnih dobara, podržava izmjenu kojom se spomenička renta utvrđuje u mjesečnim iznosima od tri do deset kuna po metru kvadratnom korisne površine poslovnog prostora no ne može podržati odredbu prema kojoj se svim gospodarskim subjektima bez obzira na to nalaze li se ili ne na području kulturno-povijesne cjeline naplaćuje spomenička renta od 0,05 posto od ukupnog prihoda. To bi jednostavno bio novi porez a mi se zalažemo za smanjivanje poreza bez obzira na to mislimo li da treba sanirati i zaštititi objekte spomeničke kulture, rekla je, među ostalim zastupnica napominjući da bi prihvaćanjem tog rješenja teško bilo odbiti druge zahtjeve za uvođenjem rente, primjerice, za izgradnju i uređenje vrtića radi demografske situacije, zdravstvenih objekata, nabavu vatrogasne opreme pa čak i za razminiravanje pojedinih područja. Odredbe koje se odnose na utvrđivanje uvjeta zaštite kulturnih dobara u postupku izdavanja lokacijskih dozvola trebaju ostati isti i ne mogu se mijenjati ovim predloženim zakonom, upozorila je zastupnica, dok se ne donese novi zakon o prostornom planiranju jer bi u protivnom nastao pravni

vakum i nitko ne bi mogao ništa raditi što svakako nije u interesu zaštite spomenika kulture, rekla je, među ostalim. Klub zastupnika HDZ-a podržat će ovaj predloženi zakon ukoliko se izbrišu spomenuti članci, rekla je.

Protiv novog nameta

U ime Kluba zastupnika HSL-a **Ivan Čehok (HSL)** naveo je da je ova stranka protiv svakog novog nameta i da je ovo što ćemo zvati spomenička renta najkraće rečeno para porez, novi porez i novo opterećenje. No upravo stoga što je riječ ipak o spomeničkoj baštini i našim spomenicima koji su na neki način zaštitnici kulturne samobitnosti nacionalnog identiteta mislimo da treba propisati spomeničku rentu i ubirati je pod strogim uvjetom da se koristi isključivo za zaštitu i očuvanje spomenika kulture, rekao je. No mislimo da je ipak riječ o obveznom a ne o fakultativnom para porezu jer u predloženom stoji da su obveznici spomeničke rente svi oni koji obavljaju gospodarsku djelatnost u nepokretnom kulturnom dobru, rekao je, među ostalim navodeći da se ovaj Klub protivi ubiranju prihoda u iznosu od 0,05 posto i ovdje je nedostatak što ima možda premalo sluha za tradicijske obrte, zanate jer treba razlikovati gospodarske subjekte koji će moći plaćati spomeničku rentu i te stare zanate koji danas praktički iščezavaju.

Nije nam jasno zbog čega ne bi cijeli prihod od spomeničke rente ili najveći dio kolača ostao jedinicama lokalne samouprave jer će ga i one ubirati a namijenjen je zaštititi upravo spomenika kulture iz kojih je renta i prikupljena pa zašto onda 40 posto toga uplaćivati u državni proračun.

Nije nam jasno zbog čega ne bi cijeli prihod od spomeničke rente ili najveći dio kolača ostao jedinicama lokalne samouprave jer će ga i one ubirati a namijenjen je zaštititi upravo spomenika kulture iz kojih je renta i prikupljena pa zašto onda 40 posto toga uplaćivati u državni proračun. Bilo bi primjerenije,

kaže, da 90 posto (nismo protiv solidarnog prikupljanja sredstava jer ima i siromašnih općina, primjerice Veliki Tabor, Trakošćan) ostane jedinicama koje su taj porez prikupile. Ističe se stalno potreba što veće decentralizacije i što manje državnog intervencionizma pa prepustimo onda, ako već prikupljamo sredstva na jedinicama lokalne samouprave, da one same odlučuju o njihovom trošenju rekao je, među ostalim.

Dragica Zgrebec (SDP) ispravila je navod predgovornika (kao i zastupnice Dropulić) jer da se plaćanje spomeničke rente u postotku od 0,05 posto ne odnosi na sve subjekte već samo one koji su navedeni u predloženoj zakonskoj odredbi (članak 114a.).

Lucija Debeljuh (SDP) izvijestila je o stajalištu Kluba zastupnika SDP-a o predloženom zakonu. Klub će podržati njegovu donošenje i drži da će ove izmjene i dopune omogućiti kvalitetan pomak u očuvanju naše nedovoljno zaštićene i neiskorištene kulturne baštine. Društveni i gospodarski procesi u RH zahtijevaju i drugačiji, suvremeniji pristup prema kulturnoj baštini i vjerujemo da su ponuđena rješenja na tom tragu, naglasila je zastupnica govoreći o bitnim rješenjima predloženog zakona ističući kao kvalitetno rješenje reguliranje pravne osnove za prikupljanje spomeničke rente.

Ne štiti se opće dobro i hrvatska baština

Dr.sc. **Anto Kovačević (HKDU)** iznio je u ime Kluba zastupnika HSP/HKDU-a više primjedbi na predloženi zakon. Izrazio je čuđenje zbog izrade ovog Prijedloga osiromašenog za kulturu a obogaćenog, kaže, za materijalne, profilerske, partikularne interese. Prijedlog u cijelosti gazi, rekao je, po općem dobru kako se to predlagatelju sviđa, ne štiti opće dobro i hrvatsku povijesnu baštinu nego omogućuje svjetskim hoštaplerima i prekupcima jeftinu zaradu i provod. U Ocjeni stanja navodi se da se u tijeku primjene važećeg Zakona pokazalo da neke njegove odredbe treba izmijeniti i dopuniti zbog poteškoća i nedoumica, ali se uopće ne pojašnjava o kojim se i kakvim poteškoćama i nedoumicama radi tako da se stječe utisak tzv. administrativne podmetaljke, rekao je zastupnik tražeći da predlagatelj pobliže navede koja je to

nova praksa na ovom području koju treba zakonski regulirati a koje je Ministarstvo toleriralo.

Zastupnik smatra da to nisu pravi razlozi već da se vjerojatno kriju neki interesi koji s kulturom nemaju nikakve veze. Naime, Zakon iz 1999. godine je dobar i umnogome usklađen s europskim standardima pa je pitanje zašto nije poštivan i tko ga nije poštovao. Iako predlagatelj naglašava harmonizaciju s europskim zakonodavstvom predlažu se rješenja koja nemaju puno veze s Europskom konvencijom o kulturi niti s drugim konvencijama i preporukama Vijeća Europe, rekao je zastupnik citirajući neke od njih kako bi ukazao da se neka od ponuđenih rješenja iz ovog zakonskog prijedloga udaljuju od njih ili su u izravnoj suprotnosti jer ne vode računa o nacionalnim interesima i obvezi izvršne vlasti da zaštiti i očuva kulturno dobro važno za sudbinu Hrvatske.

Zastupnik je smatrao važnim spomenuti, radi sagledavanja ozračja u kojem se ovi propisi o čuvanju nacionalnoga kulturnog blaga donose, da Ministarstvo kulture finansijski pomaže mnoge lijeve jugoslavenske i antihrvatske tzv. umjetničke projekte, izložbe, filmove, glazbena događanja u kojima se vrijeđa i izruguje hrvatske katoličke vrijednosti, minorizira i relativizira domoljublje i Domovinski rat.

Stanje i djelovanje Ministarstva kulture na području čuvanja, zaštite i unapređivanja hrvatske kulturne baštine je neprihvatljivo, rekao je, među ostalim zamjerkama. Smatra da bi bilo korektno da predlagatelj izvijesti zastupnike o stvarnom stanju naše nacionalne baštine (možda bi se lakše razumjeli motivi ovih izmjena i dopuna) a ovako u izostanku izračuna i potrebnih simulacija očigledno postoji interes vlasti da se ubire spomenička renta i omogući rasprodaja kulturnih dobara, zaključio je. Upozorio je i na rješenje o ukidanju lokacijskih dozvola (ovaj Klub ga ne prihvaća), prolongiranje odredbi koje se odnose na evidenciju zahtjeva i odobrenja za iznošenje kulturnih dobara i provjere vraćanja kulturnog dobra. Znači da se mogu iznositi u inozemstvo bez posebnog odobrenja i evidencije povratka arheološki predmeti stari više od sto godina, zbirke, koji čine sastavni dio umjetničkih, povijesnih zbirki ili vjerskih spomenika pa pitamo, rekao je, je li za ovakvo rješenje sugla-

snost dala biskupska konferencija Hrvatske odnosno nadležno tijelo.

Uz primjedbe na druga rješenja zastupnik je naglasio da se hrvatska nacionalna baština mora zaštititi od devastacije (i pita, što je Ministarstvo učinilo za dvorac Veliki Tabor) i da se mora poštovati Europska konvencija o kulturi uključujući zaštitu nacionalne kulturne baštine i kulturna dobra. Pitao je i što se radi na zaštiti hrvatskoga jezika u BiH te dodao da ne bismo smjeli dopustiti da nam netko ugrozi kulturnu baštinu radi svog profita iz neznanja (Pulska arena). Tu je i pitanje zašto Ministarstvo kulture nije označilo kulturna i spomenička dobra i napravilo adresar s katalozima i uputama za čuvanje ali i sankcijama za oštećenja. Umjesto toga mi dobivamo obrenovičevski zakon, primijetio je naglašavajući da ovaj Klub zastupnika ne prihvaća predloženi hitni postupak, te među ostalim, predlaže da se koncesija na kulturnim dobrima ne bi smjela davati na vremensko razdoblje duže od pet godina (u Prijedlogu predviđeno 30 godina) a i da treba ispustiti rješenje da se za vrijeme trajanja koncesije aneksom ugovora mogu promijeniti uvjeti i namjena koncesije.

Iz svega je očito da ovaj Prijedlog zakona nisu sastavljali djelatnici iz struke i da ima lošija rješenja od prethodnih i ovaj Klub zastupnika ga ne može podržati.

Zaštititi i hrvatski jezik

Mr.sc. **Zdravka Bušić (HB)** govorila je u ime Kluba zastupnika HB-a. U Prijedlog zakona bi trebalo unijeti specifičnosti hrvatske stvarnosti jer je Hrvatska jedina zemlja koja ulazi u EU a upravo je izašla iz nametnutoga rata, tu se još uvijek traže mrtvi i nestali a vraćen je samo dio kulturnih dobara, i to vukovarskih, pa u Hrvatskoj postoji veća potreba traženja spomeničkih vrijednosti nego što je to problem iznošenja. U predloženom zakonu nema ni riječi o zaštiti pomorskog dobra a na stotine amfora i ostalih vrijednih predmeta je nezaštićeno pod morem i nerijetko cijele ekspedicije iz inozemstva sudjeluju u krađi našega arheološkog dobra.

Treba paziti i na to kome se daje koncesija za korištenje kulturnih dobara a uz to, ona ne bi smjela biti duža od dvadesetak godina jer ako se unajmljuje strancima cijela jedna generacija zaboravlja čija je to zapravo kulturna vrijednost.

Treba donijeti veoma stroge zakone da se ne bi dogodilo da u visokovrijednim spomeničkim cjelinama nastaju restorani s dogradnjama ili nadogradnjama ili da one služe za neprimjerene svrhe, upozorila je zastupnica zagovarajući da se koncesije donose uz stručne timove i da ne ovise o jednom lokalnom pojedincu ili ustanovi. U vezi s tim pitala je hoće li Brijuni biti ekskluzivno kazalište nekolicine glumaca s gostima koji se dovede brodovima Hrvatske ratne mornarice ili će postati ono što u jesu, baština svih nas.

U ovaj Prijedlog zakona treba unijeti i zaštitu hrvatskoga jezika s obzirom na stalne nasrtaje za izjednačavanje sa srpskim jezikom i nastojanje za nekom balkanskom varijantom, mješavinom hrvatskoga, srpskoga i tzv. bošnjačkog jezika.

U ovaj Prijedlog zakona treba unijeti i zaštitu hrvatskoga jezika s obzirom na stalne nasrtaje za izjednačavanje sa srpskim jezikom i nastojanje za nekom balkanskom varijantom, mješavinom hrvatskoga, srpskoga i tzv. bošnjačkog jezika, rekla je, među ostalim.

Miroslav Furdek (HSS) izvijestio je da će Klub zastupnika HSS-a podržati ovaj predloženi zakon te u nastavku govorio o predloženim rješenjima. Što se tiče rješenja u vezi s građevinskom odnosno lokacijskom dozvolom ovaj Klub smatra da bi trebalo bolje definirati za koje je radnje potrebno ishoditi ove dokumente te da bi trebalo voditi računa o skraćivanju vremena za pribavljanje posebnih uvjeta zaštite kulturnog dobra. Naime, praksa pokazuje da određene institucije koje su sada zadužene za lokacijske dozvole i propisivanje uvjeta nisu dovoljno ažurne.

Kad se radi o uvođenju novih poreza sigurno da Klub zastupnika HSS-a vrlo pažljivo analizira njihovu potrebu i misli da je tzv. spomenička renta nešto što je novi porez ali čisto, i, sasvim sigurno prijeka potreba. Nikako se ne bismo složili da se ta spomenička renta uvede za sve djelatnosti i prema predloženom mislimo

da se radi o djelatnostima koje su visoko profitabilne i koje ni na koji način neće dovesti u opasnost tradicionalne obrte. U vezi s raspodjelom sredstava spomeničke rente ovaj Klub zastupnika smatra da bi predlagatelj to trebao kategorizirati jer postoje gradovi i općine koji imaju puno kulturnih dobara i sigurno da im predviđenih 60 posto neće biti dovoljno a s druge strane postoje oni koji ih nemaju tako puno ali zbog svog lošeg gospodarstva uspjeh će malo ubrati prihoda od spomeničke rente pa ponovno neće imati dovoljno novca za kulturnu baštinu.

U nadi da će neke od ovih dvojbi predlagatelj razriješiti do glasovanja Klub zastupnika HSS-a podržat će ovaj Prijedlog zakona, rekao je na kraju.

Što je s vraćanjem opljačkanog blaga

U pojedinačnoj raspravi **Jadranka Kosor (HDZ)** podsjetila je da je tijekom agresije na Hrvatsku opljačkanu neprocjenjivo blago - nestalo je ili odneseno oko 6.000 predmeta muzejske građe, nekoliko tisuća sakralnih predmeta - a vraćena je, koliko zastupnica zna, samo Bauerova zbirka u Vukovaru. To su činjenice na koje treba upozoriti u ovoj raspravi, smatra zastupnica te u vezi s tim dodaje da su stručne komisije utvrdile ratnu štetu na 2441 nepokretnom spomeniku u iznosu oko 529 milijuna DEM. Sustavno se razaralo spomeničko blago, kulturna baština, baština Katoličke crkve, gradske jezgre kao što je Dubrovnik, Osijek, Lipik gdje je puno zgrada označeno spomenikom nulte kategorije. Zato je zastupnica apelirala na Vladu da se na poseban način pomogne upravo obnovi spomeničke kulture u tim mjestima.

Ujedno je pitala ministra kulture što čini hrvatska Vlada odnosno Ministarstvo na povratu ovih vrijednosti te upozorila da se ovih dana završava deset godina "Zida boli" u Selskoj cesti u Zagrebu, svojevrsnom spomeniku, rekla je, među ostalim, podsjećajući na značenje svake opeke u tom zidu. Ipak, on je zapušten, polako se urušava a kako smo bili svjedoci njegovog devastiranja zastupnica je predložila da o tom spomeniku brigu preuzme Grad Zagreb.

Treba osigurati provedbu ovog zakona, naglasila je na kraju, dodajući da je protiv predviđenog poreza od 0,05 posto.

Ivo Fabijanić (SDP) smatra da je vrijeme da se ovaj Zakon proširi i na rukotvorine i narodne nošnje. Naime, u posljednje vrijeme zamahom turizma, pojedina područja, pojedinci odnosno jedinice lokalne samouprave posuđuju, najblaže rečeno, pojedine dijelove ili cijele nošnje i proglašavaju ih svojima a to čini dosta nezadovoljstva među ljudima na terenu jer se na taj način zapravo krade kulturno blago jedne sredine. Svi mi imamo svoje nošnje, rukotvorine, čipke, primjerice pašku, i nitko ne osporava njihovo prikazivanje no nitko nema pravo svojatati ih. A u takvim slučajevima nažalost, ni sudovi ne mogu ništa presuditi jer nemaju zakonsko uporište.

Ivan Škarić (HSL) zamolio je ministra kulture ako je moguće da do kraja svog mandata podnese izvješće o stanju u kulturi u Hrvatskoj kako bi se u novom mandatu moglo startati od neke pozicije, prije svega da se napravi popis kulturnih dobara. Na to bi trebalo obvezati i jedinice lokalne samouprave s rang listom prioriteta kulturnih objekata koji bi trebali učiti pod zaštitu ovog zakona, smatra zastupnik. Dodaje da se ovim zakonom ne spominje da je Dubrovnik pod zaštitom UNESCO-a kao i Grad Split odnosno Dioklecijanova palača kao i druge vrijedne lokacije. Potrebno je da o takvim spomenicima kulture brigu vodi Ministarstvo kulture kao što se i dosad činilo, naglasio je te kao bivši gradonačelnik Splita zahvalio na dosadašnjoj pomoći.

Pridružio se prijedlozima da od spomeničke rente 90 posto ostane lokalnoj samoupravi i upravi jer kaže, ove zadnje dvije tri godine lokalnu upravu i samoupravu opteretilo se novim financijskim obvezama (vatrogastvo, zdravstvo itd.) a da ih nije pratila potrebna financijska konstrukcija. Zbog toga će uistinu gradonačelnici i rukovodstva lokalne uprave i samouprave biti pod žižom javnosti, svojih građana, kako će ubirati ta sredstva. Ovo predloženo rješenje je bolje od dosadašnjih jer je očito da nisu dala nikakve rezultate i da je trošak oko prikupljanja sredstava bio veći od ubranih sredstava. Prije stupanja na snagu ovog zakona možda bi trebalo još jedanput raspraviti kako i koga obvezati na ubiranje ovih sredstava a sve u cilju da prikupljena sredstva budu uistinu dovoljna da se barem minimalno rastereti državni proračun a saniraju već ozbiljno oštećena zdanja, rekao je, među ostalim.

Potrebna znatna sredstva

Tonči Žuvela (SDP) govorio je o motivima za donošenje ovog zakona (usklađivanje s europskim zakonodavstvom, renta) te naglasio da se može govoriti o lošem stanju ili zapuštenosti naše kulturne baštine. Za to su potrebna znatna sredstva jer je obnova jednog takvog kulturnopovijesnog dobra neusporedivo skuplja nego gradnja nekih novih objekata pa iako je ostvaren napredak u osiguranju proračunskih sredstava to još uvijek nije dovoljno da bi se moglo govoriti o značajnijem očuvanju naše kulturne baštine. Stoga je ovakav Prijedlog dobar i treba ga podržati, rekao je, među ostalim podsjećajući da je na Korčuli uređena kula Revelin koja je simbol i ponos grada Korčule.

Želimir Janjić (HSL) smatra da zanimanje zastupnika za ovaj zakonski prijedlog govori da ima i stanoviti primjedbi pa je uvjeren da će ih predlagatelj svakako razmotriti i možda poboljšati neka od rješenja. Primijetio je da su dosad proračunska sredstva namijenjena zaštititi kulturnih dobara raspodjeljivana arbitrarno no ne misli, kaže, da je to činjeno nepravedno. Sada se predlažu dodatna sredstva, novi porez, a uvijek govorimo, kaže, kako bi porezne obveznike trebalo rasteretiti i smanjiti poreze. Stoga smatra da bi ipak bilo bolje da se ne obračunava predviđenih 0,05 posto i čitav prihod od rente ostaviti jedinicama lokalne samouprave. U tom slučaju njih ne bi trebala servisirati porezna uprava pa neće trebati za to novac, rekao je, među ostalim.

Ne radi se o nametu nego o renti

Kako prijavljenih za raspravu više nije bilo završnu riječ dobio je ministar kulture dr.sc. **Antun Vujić** zahvalivši svima koji su sudjelovali u raspravi smatrajući da će se neke od iznesenih primjedbi moći usvojiti u amandmanskom obliku. Ova kvalitetna rasprava i interes klubova zastupnika pokazuje da napredujemo s pozicijom kulture, ocijenio je.

Zatim se osvrnuo na primjedbe. Što se tiče, po njegovom mišljenju najmarkantnije, koja se odnosi na naplatu spomeničke rente u iznosu od 0,05 posto upozorio je da se to odnosi na djelatnosti koje su klasificirane i to prvenstveno one veza-

ne uz turizam, trgovinu, promet putnika i tu nema industrije niti poljoprivrede, obrta već onih koji sudjeluju u korištenju spomeničkog dobra. Nije namet od ovih 0,05 posto za brodove koji prevoze po nekoliko tisuća putnika i iskrcaju ih ispred Dubrovnika već je to namet turista nad spomeničkom jezgrom u Dubrovniku koji ne plaćaju ništa ni u kojem obliku što koriste upravo tu spomeničku rentu. A i taj postotak iznosi 0,5 lipa od stotinu kuna beznačajna je stavka za subjekte koji djeluju u spomeničkoj jezgri ali vrlo značajna u ukupnosti. To ne treba shvaćati kao namet (onda se ne shvaća tko nad čim vrši namet i što je sama spomenička cjelina) već je to renta, rekao je, među ostalim.

Naznačio je ujedno da čitav niz rasprava nisu uzimale u obzir temeljni Zakon jer su, primjerice, zaštita tradicijskih obrta, nošnji, jezika već regulirane. Ali zakonom se ne može propisati kako će se tko oblačiti i kako će zvati svoju nošnju jer za to postoje objekti zaštite autentičnosti i certifikati muzeja i stručnih tijela. Važno je i shvatiti da se ovaj zakon oslanja na čitav niz drugih zakona pa su u ovom mandatu Vlade utrošena znatna sredstva za zaštitu kulturne baštine. O tim sredstvima ne odlučuje čak ni Ministarstvo već reprezentivna povjerenstva odnosno Vijeće za kulturna dobra Hrvatske. Ministar je ujedno odgovorio i zastupnici Kosor rekavši da nije u pitanju povrat 6.000 predmeta već je u povratu 50.000 predmeta koji su otuđeni iz Hrvatske i nisu svi vraćeni. Prema Ugovoru o kulturnoj suradnji formirana su bilateralna povjerenstva radi istraživanja i prijavljivanja nestalih predmeta i rješavanja zahtjeva i ta je procedura u toku, rekao je ministar. Drago mu je kaže, da se spominje pitanje "Zida boli" kao jednog od traumatičnih mjesta koje dira ne samo naše emocije nego i potrebu rješenja. Formirano je povjerenstvo za izgradnju Spomenika domovini, na vrlo reprezentativnoj osnovi koji uz stručna tijela obuhvaća i Udrugu poginulih i nestalih. Sjednica je već održana i "Zid boli" spominje se kao jedan od mogućih autentičnih elemenata u predstojećem rješenju Spomenika domovini u dijelu koji se prvenstveno tiče Domovinskog rata, rekao je, među ostalim.

Na kraju je naglasio da nema bojazni da će se predloženim novim rješenjima osigurati velika sredstva te da omjer 60 prema 40 treba shvatiti u kontekstu zaštite i očuvanja kulturne baštine a o čemu će odlučiti spomenuto Vijeće. Ta su sredstva namjenski osigurana i naprosto se radi o preraspodjeli pa će se tako iz toga osigurati i jačanje kadrovske baze cijele službe za zaštitu kulturne baštine koja nije proširivana već veoma dugo a zahtjevi naprosto "kucaju na vrata". Bilo po geografskoj rasprostranjenosti bilo po liniji jačanja samih službi spomenuti omjer je vrlo korektan, smatra ministar, a svaka lipa se vodi knjigovodstveno posebno i bit će uvrštena na mjesto odakle dolazi i to nisu sporni elementi, rekao je na kraju ministar.

Ivo Fabijanić ispravio je ministra i rekao da on svoje razmišljanje nije usmjerio u smislu da se zakonom mora propisati kako će tko nositi nošnju, već da upozori da, primjerice, Kulturno umjetničko društvo iz Novalje nosi nošnju grada Paga i predstavlja je kao novaljsku nošnju. Mora se naći način da se ne devastira vlastita i tuđa nošnja, rekao je.

Dorica Nikolić (HSL) ispravila je navod ministra da je spomenuti omjer rente potreban zbog toga što treba povećavati stručni kadar kao netočan jer da bi gro sredstava trebao ostati lokalnim zajednicama s čime bi se zapošljavali i ljudi u tim sredinama. Ne možete vi nešto što ste sebi (na državnoj razini) namijenili oduzimati njima, rekla je, među ostalim.

Ministar kulture dr.sc. **Antun Vujić** odgovorio je da je upravo intencija da lokalni konzervatorski odjeli djeluju lokalno no oni su dio državne službe i primjerice, zaposlenik Konzervatorskog odjela u Požegi je zaposlenik Ministarstva kulture. A u vezi s ispravkom zastupnika Fabijanića ministar se ujedno začudio etnologima koji prihvaćaju da se na neki način u okviru pojedinih manifestacija jedna nošnja proturi pod drugu.

Zatim je rasprava bila završena.

Nakon izjašnjavanja o amandmanima i njihovog prihvaćanja (vidjeti "Amandmani") Hrvatski je sabor donio većinom glasova (91 za, 12 protiv, dva suzdržana) Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PLOVIDBI UNUTARNJIM VODAMA

Novi sustav upravljanja plovnim putovima

Na 36. (izvanrednoj sjednici) Hrvatskoga sabora zastupnici su razmotrili i donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plovidbi unutarnjim vodama u tekstu kako je predložio predlagatelj (Vlada RH) i zajedno s prihvaćenim amandmanom. Ovim Zakonom usklađuju se odredbe postojećeg Zakona o plovidbi unutarnjim vodama s direktivama EU-a, a dorade na su i poboljšana dosadašnja rješenja iz Zakona.

O PRIJEDLOGU

U okviru prikaza zakonskog prijedloga evo što je o tome uvodno rekao **Roland Žuvanić**, ministar pomorstva, prometa i veza. Zakon o plovidbi unutarnjim vodama, donesen je 1998. čime se prvi put u Republici Hrvatskoj nastojalo cjelovito pravno urediti područje nadležnosti u plovidbi na unutarnjim vodama. Kod donošenja Zakona Hrvatska je prihvatila, ratificirala ili pristupila brojnim višestranim međunarodnim ugovorima i konvencijama kao što je Budimpeštanska konvencija o Ugovoru o prijevozu roba unutarnjim plovnim putovima, Roterdamska deklaracija kojom se preferira prijevoz roba plovnim putovima u odnosu na druge vidove transporta, međunarodni ugovor o slivu rijeke Save, a u pripremi je postupak za prihvatanje Međunarodnog ugovora o unifikaciji signalizacije unutarnje plovidbe. S obzirom na to da procesi integracije i usklađivanja europskog zakonodavstva koje se odnosi na unutarnju plovidbu nisu okončani, postoji permanentna potreba usklađivanja našeg zakona s tim normama, pa je to jedan od razloga za prijedlog izmjene i dopune ovog Zakona.

Nadalje, ovim su zakonskim prijedlogom tretirane dvije smjernice iz 1982. godine i to: Smjernica 82/714/CEE o

tehničkim propisima za plovila unutarnje plovidbe i Smjernica 87/540/CEE koja se odnosi na pristup profesiji prijevoznika tereta plovnim putovima u domeni nacionalne plovidbe i međusobno priznavanje diploma i drugih dokumenata u svezi s ovom profesijom. Tijekom primjene postojećeg Zakona o plovidbi unutarnjim vodama uočene su neke slabosti, nejasnoće i nedorečenosti u stručno tehničkom smislu, a napose teškoće u rješavanju prometne problematike kod izgradnje, održavanja, obilježavanja i upravljanja unutarnjim plovnim putovima. U cilju nastavka usklađivanja propisa domaćeg zakonodavstva s propisima Europske zajednice, u duhu odredbi Pakta o stabilizaciji i pridruživanju te poboljšanja postojećih normi i prevladavanja pravnih praznina kao i omogućavanja bržeg uvođenja plovnih putova na međunarodnu klasu plovnosti i njihovog integriranja u mrežu međunarodnih plovnih putova, pristupilo se izradi predloženog zakona.

Ovim se zakonskim prijedlogom predviđa osnivanje Agencije za plovne putove unutarnjih voda kao neprofitne ustanove koja se osniva sukladno Zakonu o ustanovama. Osnivačka prava nad radom Agencije imala bi Republika Hrvatska, a sredstva za početak rada bi se osigurala dijelom iz državnog proračuna, a dijelom iz sredstava i kadrova Uprave unutarnje plovidbe, odnosno kapetanija. Zadaća Agencije bila bi: obavljanje poslova kojima se ostvaruje gradnja, upravljanje i regulacija, te tehničko održavanje plovnih putova i objekata sigurnosti plovidbe, obilježavanje plovnih putova i upravljanje istim u smislu osiguranja plovnosti, sigurnosti plovidbe i upravljanja plovidbom.

Očekujući da će predložene izmjene i dopune Zakona o plovidbi unutarnjim vodama značiti brži razvoj unutarnje plovidbe u cjelini, omogućiti usklađivanje

domaćeg zakonodavstva s propisima EU-a, te olakšati primjenu i poboljšati postojeći Zakon o plovidbi unutarnjim vodama, ministar Žuvanić pozvao je zastupnike da prihvate predloženi zakon.

RADNA TIJELA

Donošenje ovoga zakona podupro je **Odbor za zakonodavstvo** i nije se protivio prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Odbor amandmanski intervenira u članku 16. u dodanom članku 19 c. stavku 1. brišući točku 7. te dopunjujući stavak 2. Drži, naime, da se mogućnost ustupanja radova pravnim osobama za obavljanje određenih poslova ne smatra djelatnošću pa tako i uređuje spomenut tekst. Pored tog Odbor predlaže još da se preispita rješenje iz dodanog članka 17 a. stavka 5 prema kojemu se žalba podnosi Vladi, s prijedlogom da se iznađe drugo rješenje glede nadležnosti za rješavanje po žalbi na rješenje koje je u prvom stupnju donijelo Ministarstvo. Također predlaže preispitivanje prijelaznih i završnih odredbi ovoga Zakona u dijelu u kojem pojedina rješenja zadiru u određenja utvrđena Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija.

Nakon provedene rasprave **Odbor za europske integracije** jednoglasno je utvrdio zakonski prijedlog usklađen s pravnom stečevinom Europske unije.

AMANDMAN

Svi zahvati na uređenju plovnih putova ili izgradnji objekata, posebno umjetnih kanala, ostavljaju direktne posljedice na okoliš, upozoravaju u **Klubu zastupnika HSS-a**. Zbog toga drže da je neophodno pribaviti stručna mišljenja i analize koje ukazuju na moguće posljedice u okoli-

šu, naročito negativne. Stručna mišljenja šumarske i agronomске struke te biologa su pri izradi takvih studija neophodna, zaključuje Klub i u tom smislu intervenira u članku 8.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja ministra Žuvanića riječ su dobili predstavnici klubova zastupnika, a prvi je govorio u ime HDZ-a **Ivica Buconjić**. Zakonski prijedlog označen je kao europski i zbog toga upućen u hitnu proceduru premda je dvojbena osnovni razlog i motiv njegova donošenja. Stječe se, naime, dojam da primaran razlog njegova donošenja nije usklađivanje s europskom regulativom već, prije svega, ustanovljavanje još jedne u nizu agencija koje je ova vlast ustanovila. U obrazloženju zakonskog prijedloga Vlada ukazuje na niz problema u izgradnji i održavanju plovniх putova i u samoj unutarnjoj plovidbi, a Buconjić upozorava na još niz drugih vrlo ozbiljnih problema koji se nisu u protekle tri godine rješavali nego samo gomilali. Tako je vrlo malo ili gotovo ništa investirano u razvitak i održavanje plovniх putova, ne investira se u riječne luke, i gotovo ništa nije napravljeno na obnovi Luke Vukovar. Ništa se nije napravilo ni na nastavku pripreme za izgradnju kanala Dunav-Sava premda je izradu projekta započela bivša Vlada prije 3. siječnja. Loše stanje u plovidbi i plovniх putovima unutarnjim vodama pokušava se opravdati činjenicom da su poslovi i nadležnosti iz oblasti unutarnje plovidbe podijeljeni između nekoliko resora. Vlada izlaz traži u osnivanju ustanove za plovne putove tj. Agencije za plovne putove unutarnjih voda. Klub se protivio logici da se svi problemi rješavaju osnivanjem novih agencija, fondova ili drugih institucija, podvlači Buconjić. Ujedno podsjeća da je aktualna vlast dobila izbore, između ostalog, na obećanjima da će smanjiti broj ministarstava i drugih državnih i upravnih tijela i institucija, ali dosad je već osnovano dosta agencija, fondova, ustanova kojima administracija samo buja, a problemi se ne rješavaju bitno efikasnije nego bez tih tijela koja koštaju porezne obveznike. U prilog tome je i tvrdnja Vlade da bi za rad Agencije godišnje trebalo izdvojiti dva milijuna kuna iz državnog proračuna, dok bi za ulaganje u održavanje plovniх putova i

objekata sigurnosti na unutarnjim vodama 20 milijuna kuna. Dakle, Agencija bi koštala vrlo visokih 10 posto od ukupnih sredstava koja bi se iz državnog proračuna izdvajala za unutarnju plovidbu što je, drži Klub, krajnje nerazuman i visok trošak. Bilo bi bolje da se tih 2 milijuna kuna utroše za bolju uređenost plovniх putova i za poboljšanje sigurnosti plovidbe na unutarnjim vodama. Klub smatra da niti dosad nije bilo prepreke da se svi poslovi vezani uz izgradnju, održavanje i unapređenje plovniх putova obavljaju daleko bolje, efikasnije i racionalnije, a to što se ti poslovi rade loše i što je stanje u unutarnjoj plovidbi loše isključivo je propust i krivica Vlade i Ministarstva pomorstva, prometa i veza. Uostalom, Ministarstvo je i dosad imalo dovoljno ovlasti kojima je moglo poboljšati stanje na području unutarnje plovidbe, ali očigledno nije bilo dovoljno političke volje i vjerojatno znanja da se taj problem riješi bez uvođenja Agencije što je očigledno jedan od glavnih ciljeva promjene ovoga Zakona.

Novim sustavom upravljanja plovniх putovima unaprijedit će se i racionalizirati djelatnost gradnje, upravljanja, održavanja i obilježavanja plovniх putova kroz osnivanje Agencije za plovne putove unutarnjih voda.

Klub zastupnika HDZ-a, rekao je Buconjić, podržat će samo one dijelove zakona kojima bi se zaista trebala poboljšati neka rješenja što su se u praksi pokazala kao nedovoljno dobra, ali je apsolutno protiv osnivanja Agencije. To bi bila tek jedna u nizu novih agencija kojima se birokracija samo multiplicira, a stanje u području za koja se agencija osniva bitno ne poboljšava. Klub stoga predlaže da se iz zakonskog prijedloga izbaci osnivanje Agencije, a Ministarstvo pomorstva, prometa i veza učini odgovornijim za unutarnju plovidbu i plovne putove. Ukoliko se uvaži ovaj prijedlog Klub će glasovati za predloženi zakon, a ako se i dalje inzistira na njezinom osnivanju tada neće podržati ovaj zakonski akt, zaključio je zastupnik Buconjić.

Za **Miroslava Koreniku (SDP)** netočna je tvrdnja da nije bilo političke volje da se unutarnji plovni putovi osposobe za plovidbu. Svoje mišljenje argumentirao je primjerom plovidbe rijekom Savom gdje se radi na uklanjanju srušenih mostova i ostalih objekata kako bi se osposobila za plovidbu. Luka Vukovar, pak, mogla bi kvalitetnije i bolje raditi, ali valja prvo osposobiti svu ostalu infrastrukturu, kaže Korenika.

Plovidba unutarnjim vodama nije kod nas dovoljno razvijena, a postotak tereta koji se tako prevozi bitno je manji nego u većini zemalja zapadne Europe, rekao je **Želimir Janjić** u ime Kluba zastupnika HSL-a. Zemlje koje imaju razrađenu mrežu vodniх putova gospodarski su najrazvijenije zemlje Europe i svijeta. Glede svojih prednosti vodni je prijevoz blizak pomorskom (jedna teglenica ima kapacitet jednak kapacitetu nekoliko desetina teških kamiona, uz morski vodni je prijevoz ekološki najmanje škodljiv, a prijevoz opasnih tereta i mineralnih ulja bitno sigurniji plovilima u odnosu na cestovni prijevoz). Danas se sustavima vodniх putova izravno može iz najvećih europskih luka doći do hrvatskih dunavskih luka (Osijek i Vukovar), a bolja regulacija vodnog toka rijeke Save te normalizacija plovidbe Dunav-Sava sigurno će omogućiti jačanje naših luka u Slavonском Brodu i Sisku, kaže Janjić. Pritom nije potrebno posebno obrazlagati koliki utjecaj može imati kvalitetan razvoj unutarnje plovidbe i riječnih luka na razvoj gospodarstva Slavonije i sisačkog kraja.

Agencija

Vlada navodi da su tijekom primjene postojećeg Zakona o plovidbi unutarnjim vodama uočene neke slabosti sustava. Npr. nejasno su definirane i podijeljene nadležnosti između više resora (Ministarstva pomorstva, prometa i veza; Državne uprave za vode; Hrvatskih voda i Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo), ne postoji jasno definiran titular plovniх putova niti ustanova ili trgovačko društvo koje bi se isključivo ili pretežito bavilo problematikom plovniх putova. K tome još ne postoji znanstveno-tehnička podrška programima održavanja i razvoja plovniх putova, a pitanje financiranja prometne infrastrukture riječnog prometa nije na transparentan način riješeno. Sve u svemu situacija je teška - plovni

se putovi ne održavaju kako valja već gotovo 13 godina, a Državna uprava za vode osigurava tek minimalna sredstva i uglavnom za interventne radove na održavanju plovnih putova. Ista uprava daje koncesije za vađenje šljunka i pijeska iz vodotoka i to bez suglasnosti Ministarstva za pomorstvo, promet i veze, a koncesionar koji dobije koncesiju ne brine o osposobljavanju plovnog puta nego vadi šljunak i pijesak tamo gdje mu je financijski najisplativije. I dok jedni dobivaju koncesiju za eksploataciju šljunka i pijeska, drugi imaju zadatak da održavaju plovnih put i to u interventnim situacijama. Pritom Državna uprava ima trošak tj. treba platiti održavanje plovnog puta, ali oni koji dobiju taj posao bez suglasnosti Ministarstva pod firmom održavanja puno puta prodaju šljunak i pijesak koji su izvadili da bi plovnih put učinili prohodnim i tako ostvaruju dodatni profit. Takvog nereda nema u europskim zemljama, tvrdi zastupnik. Da bi se uredila ta problematika Vlada, između ostalog, predlaže osnivanje Agencije za plovne putove unutarnjih voda, s već spomenutom zadaćom. Iako se HSLS uvijek protivi osnivanju zavoda i agencija jer to poskupljuje državu i povećava državni aparat, u ovom slučaju smatra da je osnivanje Agencije opravdano kako bi se stanje na ovom području definitivno uredilo, ali i zato što se ne predviđaju iznimno velika sredstva za njezin rad. Klub izražava nadu da će Agencija opravdati svoje postojanje s obzirom na našu želju da nam plovnih putovi budu dobri, te da se Hrvatska poveže sa zapadnom Europom u ovom dijelu prometa. Prema Vladi građenje plovnih putova financiralo bi se iz međunarodnih donacija, državnog proračuna, međunarodnih i domaćih kredita i razvojnih programa pomoći. Klub misli da nije dobro na prvo mjesto staviti međunarodne donacije s obzirom na naša, ne baš dobra iskustva u tom pogledu (kod razminiranja računalo se na iznos od 600 milijuna kuna, a ostvareno je tek nekakvih 12 posto). Ocjena je Kluba da se ne treba pouzdati u strane donacije nego valja računati na vlastita sredstva iz državnog proračuna te na međunarodni i domaći kredit, a eventualno na sredstva CARDS programa. Na kraju je rekao da će Klub podržati predloženi zakon te pozvao Vladu RH da u svojim aktivno-

stima uvijek obraća dužnu pažnju razvoju unutarnje plovidbe koja, poglavito za istočnu Slavoniju, može predstavljati bitan element prometnog povezivanja s Europom.

Osnivanjem Agencije kao javne ustanove izbjeci će se sukob nadležnosti i interesa između više tijela državne uprave.

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je **Marijan Maršić**. Novinom u zakonskom prijedlogu (članak 8.) Vlada je željela istaknuti da će prometnu suglasnost biti nužno ishoditi u onim slučajevima kada je za pojedine vrste radova, poglavito kada se obavljaju na vodotocima na kojima se nalaze plovnih putovi, kao i kada je potrebno ishoditi koncesiju temeljem članka 143. Zakona o vodama. Prometna suglasnost se odnosi na sigurnost prometa plovidbom i u njoj se određuju uvjeti za isto. Odredbom članka 8. uvodi se vid nadzora ili kontrole jer se uvjetuje prethodno pribaviti suglasnost ministarstva, po prethodno pribavljenom stručnom mišljenju Agencije za plovne putove unutarnjih voda, a tek nakon toga ostvaruje se pravo na koncesiju ali temeljem Zakona o vodama. U Klubu misle da bi to rješenje trebalo proširiti tako da Agencija koja bi trebala imati pravo na prethodno stručno mišljenje mora imati na raspolaganju još i stručno mišljenje svih ostalih zainteresiranih ili u tom poslu vezanih čimbenika, u prvom redu Hrvatskih voda i Hrvatskih šuma.

O pitanju vađenja šljunka i pijeska iz vodotoka na kojima su plovnih putovi napokon se mora malo ozbiljnije razgovarati i sve staviti pod kontrolu i nadzor s jedne strane radi sigurne i nesmetane plovidbe, a s druge strane radi reda koji nedostaje u kojem nisu rijetki čak i fizički obračuni pojedinaca nakon nasilnog ulaska u posjed Hrvatskih voda radi vađenja pijeska i šljunka.

Predloženim novim sustavom upravljanja plovnim putovima unaprijedit će se i racionalizirati djelatnost gradnje, upravljanja, održavanja i obilježavanja plovnih putova kroz osnivanje Agencije

za plovne putove unutarnjih voda, rekao je dr.sc. **Vilim Herman** u ime Kluba zastupnika LIBRE. Također vjeruje da će osnivanje Agencije za posljedicu imati i neke druge pozitivne učinke: razdvojit će se operativne i upravljačke od upravnih aktivnosti, zatim izbjeci sukob nadležnosti i interesa između više tijela državne uprave, a plovnih putovi dobit će jednog titulara, gdje će se na jednom mjestu i iz jednog centra voditi sve aktivnosti nužne za razvoj plovnih putova i time će se pojednostavniti mogući kontakti i suradnja sa svim sudionicima zainteresiranim za razvoj plovnih putova, te suradnja sa potencijalnim stranim ulagačima. Sve u svemu Klub zastupnika LIBRE pozdravlja i podržat će predložene izmjene i dopune ovoga Zakona, zaključio je zastupnik Herman.

Time je okončana rasprava pa je uslijedilo izjašnjavanje o podnesenim amandmanima. U ime Vlade ministar **Žuvanić** prihvatio je amandman Odbora za zakonodavstvo, ali ne i Kluba zastupnika HSS-a uz obrazloženje da bi se njegovim prihvaćanjem zadiralo u obveze drugih državnih tijela na određeno postupanje, a napose u njihovu nadležnost. Kada smo podnijeli amandmane bili smo svjesni da time zadiremo u nadležnost drugih državnih tijela, i s obzirom na Zakon o koncesiji znali smo što je moguće, a što nije, uzvratila je u ime Kluba zastupnika HSS-a **Ljubica Lalić**. Namjera amandmana je da ukaže Ministarstvu pomorstva, prometa i veza na potrebu posebne skrbi o vodotocima jer nemarno postupanje ostavlja trajne i dalekosežne posljedice na floru uz vodotoke. Amandman je poticaj Ministarstvu da kroz druge institucije tj. kroz struku vodi računa o posljedicama koje zahvataju na uređenju plovnih putova ili izgradnja objekata mogu ostaviti na okoliš. Uz obećanje Vlade da će o tome voditi računa Klub će, kaže zastupnica Lalić, povući ovaj amandman. To se i dogodilo kada je ministar Žuvanić dao takvo obećanje uz obrazloženje da je riječ o kompleksnoj problematici. **Nakon toga pristupilo se glasovanju u kojem su sa 61 glasom "za", 19 "protiv" i 6 "suzdržanih" zastupnici donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o plovidbi unutarnjim vodama.**

J.Š.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PRIJEVOZU OPASNIH TVARI

Sigurniji prijevoz opasnih tvari na hrvatskim prometnicama

Većinom glasova zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu opasnih tvari kojega je podnijela Vlada. Njime se preciziraju pojedine odredbe, a obavljeno je i usklađivanje s komplementarnim zakonodavstvom Europske unije koje uređuje prijevoz opasnih tvari prometnim putovima. Ujedno se uređuju zakonski propisi koji se odnose na školovanje stručnih osoba i imenovanje sigurnosnih savjetnika.

O PRIJEDLOGU

Ovaj zakonski prijedlog uputila je Vlada Republike Hrvatske po hitnom postupku, obrazlažući kako se zakonodavstvo Republike Hrvatske usklađuje sa zakonodavstvom Europske unije. Predloženim izmjenama i dopunama, postiže se dakle usklađenost pojedinih odredbi s restrukturiranim Europskim sporazumom o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari (ADR), Pravilnikom o međunarodnom željezničkom prijevozu opasnih tvari (RID), Europskim sporazumom o međunarodnom prijevozu opasnih tvari unutarnjim plovnim putovima (ADN) s pripadajućim priložima, te Konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, Aneks 18 (siguran prijevoz opasnih tvari zrakom). Pojedinih odredbama predloženih izmjena i dopuna Zakona, postignuta je terminološka usklađenost s ostalim normama pravnog poretku Republike Hrvatske.

Na početku predloženoga teksta propisuju se uvjeti za prijevoz opasnih tvari u pojedinim vrstama prometa, dužnosti osoba koje sudjeluju u prijevozu, uvjeti za ambalažu i vozila, i uvjeti imenovanja sigurnosnih savjetnika. Ujedno se uređuju prava i dužnosti, nadležnosti i uvjeti za provođenje osposobljavanja osoba, koje sudjeluju pri prijevozu, nadležnosti

državnih tijela u vezi s tim prijevozom kao i nadzor nad obavljanjem prijevoza. Napravljena je i tablica u kojoj se razvrstavaju otpadne tvari, definirajući ujedno; eksplozivne tvari i predmete, plinove, zapaljive tekućine, zapaljive tvari, oksidirajuće, otrovne, nagrizajuće i radioaktivne tvari.

Predloženim se mjerama pridonosi efikasnijoj zaštiti okoliša i očuvanju života i zdravlja ljudi.

U nastavku teksta, utvrđuju se i osnovne zadaće sigurnosnog savjetnika. Izmjenama i dopunama zakonskog teksta precizira se da ministar pomorstva, prometa i veza, uz suglasnost ministra unutarnjih poslova i ministra prosvjete i športa, propisuje program stručnog usavršavanja za sigurnosnog savjetnika. Ujedno utvrđuje katalog pitanja, propisuje izgled uvjerenja, utvrđuje rok valjanosti uvjerenja sukladno međunarodnim pravilnicima i ugovorima, ovlašćuje ustanovu koja udovoljava tehničkim uvjetima i raspolaže stručnim djelatnicima za provođenje obuke s pravovaljanim uvjerenjem sigurnosnog savjetnika.

Ujedno utvrđuje i način provedbe i sadržaja ispita koji se obavlja pred nadležnim tijelom ili ovlaštenom ustanovom, te imenuje povjerenstvo za provođenje ispita. Podnijetim prijedlogom se ujedno dopunjuje i precizira sadržaj većeg broja odredbi Zakona o prijevozu opasnih tvari. Na kraju teksta priložena je i izjava o usklađenosti (nacrta) prijedloga propisa s "acquis communautairem".

RADNA TIJELA

O predloženom zakonskom tekstu očitovala su se i nadležna radna tijela Sabora.

Odbor za zakonodavstvo podupire njegovo donošenje i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se ovaj Zakon donese po hitnom postupku. Na tekst Konačnog prijedloga podnijeti su i amandmani.

* Prvi amandman odnosi se na članak 14. Predloženo je da se u članku 14. u tekstu izmijenjenog članka 36. iza riječi: "jeziku" odnosno "jezicima" dodaju riječi: "i pismu" odnosno "pismima".

* Drugim se amandmanom predlaže da se u članku 52. u tekstu izmijenjenog članka 113. riječ "osnovati" zamjenjuje riječju: "ustrojiti".

* Pored utvrđenih amandmana Odbor je predložio da se preispitaju pojedina rješenja s prijedlogom da predlagatelj svojim amandmanima otkloni manjkavosti na koje se ukazuje u člancima 4, 52. i u završnim odredbama. U članku 4. odnosno u dodatnom članku 4a. neprihvatljivo je da ministar određuje koja pravna osoba i obrtnik ne mora udovoljavati uvjetima iz stavka 1, dakle ne mora imati najmanje jednog sigurnosnog savjetnika za prijevoz opasnih tvari. Predlaže se na odgovarajući način utvrditi barem okvirne uvjete pod kojim bi se određene osobe mogle osloboditi takve obveze. U članku 52. nije razvidno tko je obavezan dostavljati podatke za bazu podataka, niti pri kojem ministarstvu će se baza podataka ustrojiti. U završnim se odredbama predlaže dopuna odredbi kojima bi se utvrdila prenošenja, odnosno preuzimanja djelatnosti određenih ministarstava, imovine, prava i obveza, odnosno zaposlenika, dokumentacije, te utvrdio postupak glede započelih predmeta pred nadležnim tijelima.

Odbor za europske integracije raspravljao je o predmetnom Zakonu kao zainteresirano radno tijelo. Nakon provedene rasprave jednoglasno su doneseni slijedeći zaključci:

1. Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu opa-

snih tvari usklađen je s pravnom stečevinom Europske unije.

2. Obvezuje se predlagatelj da za raspravu na sjednici Hrvatskog sabora dostavi Usporedni prikaz podudarnosti odredbi prijedloga zakona s odredbama propisa Europske unije.

RASPRAVA

U raspravi je prvi govorio predstavnik predlagatelja, zamjenik ministra unutarnjih poslova **Josip Vresk**. On je podsjetio da je Zakon o prijevozu opasnih tvari koji je stupio na snagu 3. studenoga 1993. godine, donesen u skladu s odredbama Europskog sporazuma o međunarodnom cestovnom prometu opasnih tvari (ADR) kojeg je Republika Hrvatska na temelju notifikacije o sukcesiji postala strankom, kao i propisa koji se odnose na međunarodni prijevoz opasnih tvari u ostalim granama prometa. Ovim zakonskim prijedlogom uvodi se između ostalog i pojam sigurnosnog savjetnika kao osobe koju sukladno međunarodnim odredbama moraju imati pravne osobe i obrtnici čija djelatnost obuhvaća prijevoz opasnih tvari u svim vrstama prometa. Uz ove poslove, povezuju se i poslovi pakiranja, utovara, punjenja, prijevoza, pražnjenja i istovara tereta opasnih tvari. Osnovni poslovi savjetnika odnose se na nadgledanje i usklađivanje općih akata pravnih osoba i obrtnika, s propisima koji uređuju prijevoz opasnih tvari, savjetovanje uprave, te praćenje i osposobljavanje drugih zaposlenika koji sudjeluju u navedenom procesu.

Opasne terete treba upućivati kroz posebne prometne koridore izvan naselja i zaštićenih područja.

Utvrđene su i odredbe koje se odnose na osposobljavanje i polaganje stručnog ispita za sigurnosnog savjetnika, a uređeni su i propisi za dobivanje odobrenja za prijevoz eksplozivnih tvari. Ujedno su postavljeni i dodatni uvjeti koje moraju ispunjavati one osobe koje prevoze opasne tvari u cisternama. Iskustvo i statistički pokazatelji ukazuju da su najveći broj nesreća prouzročili mladi vozači. Utvrđeni su i propisi koje propisuju nadležna ministarstva oko osposobljavanja

osoba koje sudjeluju u prijevozu opasnih tvari. Predstavnik predlagatelja na kraju izlaganja upozorio je i na činjenicu da se pojedinim predloženim odredbama postigla i terminološka usklađenost s ostalim normama pravnog poretka Republike Hrvatske.

Efikasnija zaštita okoliša i zdravlja ljudi

U ime Kluba zastupnika LIBRE govorio je zatim zastupnik **Željko Pavlic**. On je ocijenio da se predloženim mjerama pridonosi efikasnijoj zaštiti okoliša, očuvanju zdravlja i života ljudi i zaštiti materijalnih dobara. Prema statističkim evidencijama, najveći je broj incidenata vezan uz cestovni prijevoz, pa to ukazuje na potrebu da se promijeni i unaprijeđi postojeći zakonski okvir. O nužnosti donošenja ovog Zakona govore i brojne prometne nesreće koje se u Republici Hrvatskoj događaju tjedno, a osobito je bilo opasno istjecanje čak 30.000 litara nafte na zaštićenom području Lonjskog polja. Ovo pitanje bit će izraženo svake godine, jer se povećava industrijska proizvodnja i prerada kemikalija i ostalih opasnih pripravaka. Zastupnik je potom citirao i prvi članak kojim se određuju propisi, koje je potrebno osigurati za siguran prijevoz na prometnicama, te podržao uvođenje, već opisanog članka 4, kojim se uvodi obveza angažiranja sigurnosnog savjetnika, te stručno osposobljavanje onih osoba koje izravno upravljaju i prevoze opasne tvari. Postavio je i pitanje koliko stranih vozača koji prelaze naš teritorij, zadovoljava zakonske norme iz ove oblasti.

Klub zastupnika LIBRE predlaže da se uvedu posebne eko-rute, gdje bi prijevoznici bili pod jačom kontrolom, zaključio je zastupnik Pavlic podržavajući predloženi tekst.

Potrebno je utvrditi cestovne koridore

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorila je zastupnica **Marijana Petir**. I ona je upozorila na opasnost od prometnih udesa vozila koji po prometnicama svakodnevno prevoze opasne tvari, te citirala pojedine naslove u kojima se ukazuje na accidente u kojima su moguća

i teška ekološka zagađenja tla i okolice. Tijekom 2002. godine u Republici Hrvatskoj registrirano je čak 109 akcidenata s neželjenim posljedicama na okoliš. Predloženim izmjenama i dopunama postiže se usklađenost s najnovijim izmjenama i dopunama ADR-a, Europskog sporazuma o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari, te s ostalim europskim međunarodnim propisima koji uređuju odnose u ostalim granama prometa.

Nakon što je citirala i komentirala pojedine predložene odredbe, zastupnica Petir ocijenila je važnim da se putem Vladinog savjeta za sigurnost u prometu, na cestama prate promjene i reagira u slučaju izmjena međunarodnih propisa kojima se uređuje prijevoz opasnih tvari. Apelirala je ujedno na nadležna tijela da što prije donesu Pravilnik o izobrazbi sigurnosnih savjetnika, budući da se kasni s njihovim školovanjem. Ocijenila je ujedno da nije dovoljno obuhvaćena zaštita okoliša, odgovornost i osiguranje pravnih osoba, kao i vozača prilikom prijevoza, pa bi na tom području trebalo predložiti cjelovito rješenje. Osim ljudskog faktora koji je najvažniji, potrebno je obratiti pažnju i na rekonstrukciju i izgradnju pojedinih prometnih pravaca, a važno je i ove terete usmjeravati na prijevozne koridore izvan naselja i posebno zaštićenih područja.

U ime Kluba zastupnika HSL-a govorila je zastupnica **Jadranka Katarinčić-Škrlj**. Ona je ocijenila da se radi o značajnom zakonskom propisu kojim se može efikasno štititi prirodni okoliš i sprječavati mogući prometni incidenti. Zato je potrebno zakonski obuhvatiti i propisati najviše standarde zaštite prilikom transporta opasnih tvari. Klub zastupnika HSL-a podržava predložene izmjene i dopune, ocjenjujući da se tu prije svega radi o usklađivanju s europskim standardima i zakonodavstvom EU koje uređuje prijevoz opasnih tvari. Zbog ovih okolnosti Klub zastupnika HSL-a, glasovat će za predloženi zakonski tekst, zaključila je zastupnica Katarinčić-Škrlj.

Poticati transport opasnih tvari putem željeznice

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je zastupnik **Miroslav Korenika**, te već u uvodnim rečenicama podržao predloženi tekst. I on je ovaj propis ocijenio značajnim u smislu očuvanja okoliša.

Predložio je ujedno da se donesu stimulativne mjere kojima će se poticati prijevoz opasnog tereta željezničkim putem. Trebalo bi ujedno odrediti koridore kojima bi se prevozile opasne tvari na cestovnim prometnicama. Podsjetio je zatim na raniju odluku Vlade, koja je bila motivirana ovim razlozima, te podržao predložene mjere koje se odnose na mlade vozače u prometu opasnim tvarima. Sigurnost prometa ojačala bi se i dodatnim nadzorom od MUP-a koji bi možda trebao imati i dodatne zakonske ovlasti, kada se radi o pratnji, ali i kažnjavanju onih vozača koji se ne pridržavaju zakonskih odredbi prilikom prijevoza. Na kraju je ocijenio da se ovim poslovima ne treba pojačati administriranje, već da se dodatnim nadzorom i kontrolom nadležnih tijela ojača sigurnost i smanje incidenti koji su osobito opasni za okoliš i zdravlje ljudi. Izrazio je ujedno nadu da će nakon donošenja ovoga Zakona, vrlo brzo u saborsku proceduru doći i kompletno novelirani Zakon o prijevozu opasnih tvari.

Zatim je u ime Kluba zastupnika DC-a govorila zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt**. Ona je podržala predloženi tekst unatoč činjenici što smo i do sada imali jedan relativno kvalitetan Zakon o prijevozu opasnih tvari. Budući da se ove tvari svakodnevno prevoze našim prometnicama, zamjetan je i veliki broj ekoloških akcidenata kojima se nanosi šteta okolišu i zdravlju ljudi. Kategorija opasnosti nije jednaka kod svih situacija, a industrijska proizvodnja zahtijeva ogroman broj različitih supstanci nužnih za odvijanje tehnoloških procesa. I naš svakodnevni život, nastavila je zastupnica, umnogome ovisi o pravovremenom transportu nekih tvari koje poput nafte i plina spadaju u kategoriju opasnih. Navela je zatim pojedine incidente koji su se dogodili u posljednje vrijeme prilikom tran-

sporta, upozoravajući na iznimno veliku opasnost od zagađenja Jadrana u slučaju havarije velikih tankera. Osim toga, transport opasnih tvari dodatno je složeniji zbog brojnih terorističkih prijetnji koje su svakodnevna pojava u svijetu. Budući da se naša zemlja nalazi na raskrižju brojnih svjetskih prometnica i koridora, ovi će poslovi u budućnosti postati još važniji i složeniji. Upravo zbog ovih okolnosti, Klub zastupnika DC-a podržava i pozdravlja donošenje ovog zakona budući da se njime bolje definira i regulira ova materija. Manju zamjerku zastupnica je našla u članku 6. kojim se regulira stručna osposobljenost radnika koji sudjeluju u manipulaciji i transportu opasnih tvari. Istaknula je da bi ovo pitanje trebalo urediti zakonom, a ne propisom kojega donose nadležna ministarstva. U načelu mi ćemo podržati ovaj zakonski tekst, zaključila je zastupnica Vesna Škare-Ožbolt. Budući da za raspravu više nije bilo prijavljenih predstavnika klubova, pristupilo se pojedinačnoj raspravi.

Veća pozornost izobrazbi mladih vozača

Zastupnik **Branislav Tušek (SDP)** ocijenio je da će se predloženim izmjenama i dopunama poboljšati sigurnost ljudi, ali i učiniti dodatni korak oko očuvanja prirodnog okoliša. Ukazao je da statistike upozoravaju da su za veliki broj udesa u transportu krivi mladi vozači, odnosno vozači s kratkim vozačkim stažom. Potrebno je dakle odgovarajuće osposobiti vozače koji će spremnije prihvaćati ove izazove. Dobro bi ujedno bilo da se zabrani prijevoz pojedinih vrsta opasnog tereta preko određenih područja, što je Vlada već pokušala ostvariti određujući prometne koridore. Zaštitne mjere treba-

le bi se utvrditi i prilikom željezničkog transporta. Zastupnik je zatim upozorio i na potrebu dodatnog definiranja prijevoza opasnih tvari kroz tunele koji su duži od 500 metara. Upozorio je da sada dobivamo tunele koji su i desetak puta duži od ovih, pa bi trebalo dodatno upozoriti na opasnosti, pogotovo tijekom turističke sezone. Sugerirao je da se tijekom prolaska kroz osobito dugačke tunele, zaustavi prolazak ostalih prometnih vozila, osim hitne pomoći i vatrogasnih vozila. Predložio je da se ovakva formulacija utvrdi u dodatnom stavku 6. u članku 82. predloženoga teksta. Budući da više nije bilo prijavljenih govornika, predsjedavajući je pozvao predstavnika predlagatelja da uzme riječ.

Zamjenik ministra unutarnjih poslova **Josip Vresk**, osvrnuo se na prijedlog zastupnika Tušeka, navodeći da takva vozila ne samo da imaju pravo, nego i obvezu pažljivog prometovanja u navedenim situacijama. Napomenuo je ujedno da Vlada Republike Hrvatske prihvaća amandmane koje je uputio Odbor za zakonodavstvo, a odnose se na članke 14. i 52. ovoga Konačnog prijedloga zakona. Predsjedavajući je zaključio raspravu, najavljujući glasovanje u nastavku rada Sabora.

U nastavku je predsjedavajući uvodno konstatirao da je rasprava završena, a podnositelj, odnosno Vlada Republike Hrvatske prihvatila je amandmane koje je podnio Odbor za zakonodavstvo. Pozvao je zastupnike na glasovanje o Konačnom prijedlogu zakona. Većinom glasova (66 glasova "za" i 39 "suzdržanih") donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu opasnih tvari, u tekstu predlagatelja, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

V.Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O OTPADU

Strože kazne za prekršitelje pravila o zbrinjavanju otpada

Hrvatski sabor je većinom glasova donio predloženi Zakon. Njegova osnovna značajka su obračun troškova prema količini otpada, rokovi jedinica lokalne samouprave za provedbu mjera glede industrijskog otpada, poboljšani uvjeti za građane u svezi s izgradnjom objekata za zbrinjavanje otpada te ukidanje dozvola za uvoz ili odvoz neopasnog otpada. Predlagatelj je bila Vlada Republike Hrvatske.

O PRIJEDLOGU

Predloženim Zakonom o otpadu usklađuje se definicija otpada, vrste otpada na koje se ne odnosi ovaj Zakon. Propisuje se donošenje provedbenog propisa koji će obuhvatiti popis otpada, opasnog otpada, popis oznaka i obilježja, djelatnosti obrađivanja, obnavljanja, uporabu, recikliranje i odlaganje. Uvode se nove vrste otpada: električni i elektronički otpad, otpadna vozila i otpadne gume.

Predlaže se donošenje cjelovite strategije gospodarenja otpadom. Propisuju se mjere za slučajeve ako jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne postupe po odredbama ovoga Zakona. Kako u postojećem Zakonu nije izričito određen način naplate troškova, dolazilo je u praksi do nepravilnog tumačenja i načina naplate koji je destimulativan za smanjivanje količine otpada, odvojeno skupljanje i reciklažu. Sada predloženi obračun troškova prema količini otpada, a ne prema kvadraturi stana, pokušaj je stimuliranja smanjenja količine otpada i ispravnog ponašanja prema okolišu. S obzirom na velik broj neuređenih i divljih odlagališta na cijelom području Republike Hrvatske, propisuje se obveza donošenja Plana sanacije otpadom onečišćenog tla i neuređenih odlagališta. Plan donosi skupština županije, skupština Grada Zagreba te gradsko i općinsko vijeće po prethodno izrađenom Popisu otpadom

onečišćenog tla i neuređenih odlagališta te se propisuje rok u kojem se ovi dokumenti moraju izraditi i donijeti.

Zakon donosi definiciju, popis i strategiju gospodarenja otpadom.

Proizvođač otpada obvezuje se na izradu Plana gospodarenja otpadom, koji mora biti usklađen sa Strategijom gospodarenja otpadom i Programima zaštite okoliša. Predlaže se određivanje tehničko-tehnoloških uvjeta za privremeno skladište unutar proizvodnog prostora proizvođača neopasnog i opasnog otpada, te rokovi unutar kojih se može skladištiti, ovisno o načinu konačnog zbrinjavanja. Također je propisano, što mora sadržavati zahtjev za odobrenje za obavljanje djelatnosti postupanja s neopasnim i opasnim otpadom. Dana je ovlast ministru za donošenje provedbenih propisa koji će urediti postupanje s ambalažnim, građevnim, električnim i elektronskim otpadom, otpadnim vozilima i otpadnim gumama, u koji će se ugraditi odgovarajuće direktive EU.

Propisuje se da je gradnja građevina namijenjenih obrađivanju ili odlaganju, od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. S obzirom na to da je praksa pokazala da obveza odobravanja izvoza i provoza neopasnog otpada usporava slobodnu trgovinu otpadom čija vrijedna svojstva se mogu iskoristiti, ukida se izdavanje rješenja za njegov izvoz, što je i sukladno s praksom europskih zemalja. Međutim, uvodi se obveza upisa izvoznika otpada u Popisnik pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću izvoza otpada, a koju vodi Ministarstvo. Izvoznik otpada može započeti obavljati ovu djelatnost kada dobije potvrdu o upisu u Popisnik. Predloženim Zakonom uređuje se inspeksijsko postupanje.

Sukladno s odredbom članka 92. Zakona o prekršajima, predloženim Zakonom propisuje se ovlast Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja da vode prekršajni postupak u prvom stupnju. Također, sukladno s člankom 30. stavkom 2. Zakona o prekršajima, povećane su novčane kazne propisane za učinjene prekršaje.

RADNA TIJELA

Odbori za zakonodavstvo, za prostorno uređenje i zaštitu okoliša te za europske integracije podržali su donošenje ovog Zakona.

Odbor za zakonodavstvo je ukazao na određene manjkavosti za koje se očekuje da će ih predlagatelj dodatno obrazložiti ili otkloniti svojim amandmanima, a odnose se na članak 19. u svezi sa stavkom 1. člankom 18. - ukazuje se na neprihvatljivost rješenja jer proizlazi da proizvođač otpada može tijekom cijele kalendarske godine u svom poslovnom prostoru držati do 150 tona neopasnog otpada ili više od 200 kilograma opasnog otpada, odnosno prema stavku 1. članka 19, neodređena količina bilo kojeg otpada. Zatim na članak 36. - preispitati odredbu stavka 3. imajući u vidu odredbe Konačnog teksta prijedloga novog Zakona o prostornom uređenju. Potom na članke 24, 40, 42. i 55. - ukazuje se na to da žalba na rješenje nije dopuštena, te na okolnost da upravni sporovi pred upravnim sudom dugo traju a radi se o zabranama ili dopuštenju disponiranja otpadom pa i opasnim otpadom, te su moguće štete kako za stranke u postupku tako i za okoliš. Pa na članak 59. - predlaže se odredbe ovoga članka bitno doraditi kako bi se otklonio neravnopravni položaj fizičkih i pravnih osoba utvrđen u stavku 1. Ovo posebno imajući u vidu stavak 2. prema kojemu će u konačnici trošak uklanjanja otpada snositi vlasnik

nekretnina, bez obzira radi li se o fizičkoj ili pravnoj osobi. U stavku 3. ne radi se o pravu podmirjenja troškova uklanjanja već o pravu na povrat sredstava utrošenih za plaćanje troška uklanjanja otpada. Primjedba je bila i glede članka 67. - ovom odredbom bi prekršajni postupak kako u prvom, tako i u drugom stupnju bio u nadležnosti ministarstva što nije u skladu s Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda kojom se propisuje obveza provođenja postupka u drugom stupnju pred sudom, te je nužno ovu odredbu doraditi. Kao i na članke 73, 74. i 75. - preispitati provedivost obveza propisanih jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđenih ovim člancima kao i rokove za izvršavanje tih obveza. Što se prijelaznih i završnih odredbe tiče predlaže se odredbe dopuniti određenjem tko će i na koji način izvršiti sanaciju onečišćenog tla zatečenog do dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Istodobno, ocjenjuje se da nije na odgovarajući način uređeno pitanje odgovornosti za štetne radnje u svezi s odlagalištem otpada. Također, ukazuje se da nije utvrđen rok do kojega je Vlada Republike Hrvatske dužna podnijeti Hrvatskom saboru prijedlog Strategije gospodarenja otpadom.

Primjedbe je iznio i **Odbor za prostorno uređenje i zaštitu okoliša**. Potrebno jasnije definirati "otpad" bez uvođenja novog pojma "posjednik" jer otpad su stvari i predmeti koje je proizvođač otpada trajno odbacio, ili ih namjerava, odnosno mora odbaciti. U posebnoj alineji treba odrediti da Strategija sadrži kriterije i smjernice za određivanje lokacija za građevine za skladištenje, obrađivanje i odlaganje opasnog otpada.

Članak 10. potrebno je precizirati jer je riječ o informacijskom sustavu zaštite okoliša koji je propisan posebnim zakonom. Precizirati način obračunavanja troškova postupanja s otpadom iz domaćinstava. Nije realno ali i teško provedivo zakonsko rješenje koje obvezuje proizvođača otpada s više od 150 tona neopasnog ili više od 200 tona opasnog otpada godišnje da izrađuje plan gospodarenja tim otpadom s detaljno propisanim sadržajem. Preispitati odredbu jer ne postoji potreba za izjavljivanje žalbe na rješenja koja se dostavljaju nadležnim tijelima. Nije jasno definirano što su to "vrijedna svojstva" otpada. Preispitati je li nužno i opravdano za svaku isporuku opasnog

otpada, veću od 1 tone, ispitivati fizikalna i kemijska svojstva otpada i u slučajevima ako se radi o otpadu poznatog sastava iz istoga tehnološkog procesa, jer bi u tom slučaju bila dovoljna izjava proizvođača. Potrebno preformulirati na način da se Burzi otpada pri HGK obvezno prijavljuju samo otpadi koji su raspoloživi za prodaju ili ustupanje. Odbor je ukazao na potrebno ispravljanje greške jer se očito radi o opasnom otpadu.

Prema stavku 3. ako jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave u dokumentima prostornog uređenja ne utvrde lokacije za građevine namijenjene obrađivanju i odlaganju otpada, to će na prijedlog ministra učiniti Vlada. Predloženom odredbom povređuju se odredbe Zakona o prostornom uređenju u svezi s postupkom donošenja određenog dokumenta prostornog uređenja. Naime, iz predložene odredbe nije jasno na temelju kojih će se elemenata donijeti navedena odluka, koja je njena pravna snaga u odnosu na određeni dokument prostornog uređenja i postaje li ona sastavni dio određenog dokumenta prostornog uređenja. Predloženi rokovi za provedbu ovoga zakona nisu realni i ostvarivi, posebno za veliki broj jedinica regionalne i lokalne samouprave.

AMANDMANI

Devet amandmana podnio je **Odbor za zakonodavstvo**. Predložio je da se u članku 3. stavku 1. iza zgrade dodaju riječi: "U skladu sa Strategijom gospodarenja otpadom i uz prethodnu suglasnost Vlade Republike Hrvatske", budući da je postupanje s opasnim otpadom djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku, a mjere postupanja s opasnim otpadom se utvrđuju Strategijom gospodarenja otpadom za provođenje kojih je zadužena Vlada Republike Hrvatske, nužno je utvrditi da navedeni pravilnik ministar može donijeti samo ako je u skladu sa Strategijom i uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske. U članku 8. stavku 1. riječi: "Unutar Programa" zamjenjuju se riječju: "Programom", a iza riječi: "vijeće" dodaju se riječi: "u skladu sa Strategijom gospodarenja otpadom". Pored uređenja izričaja propisuje se obveza da navedeni programi moraju biti u skladu sa Strategijom gospodarenja otpadom, imajući u vidu njezin obvezatni sadržaj utvrđen člankom 7. ovoga Zakona. U članku 16.

stavak 2. bi se brisao. Odredba je suvišna jer se ne radi o težoj povredi nekog drugog zakona ili drugog propisa, već o povredi ovoga Zakona a za tu povredu u odnosu na ispunjavanje obveze utvrđen je prekršaj sa zapriječenom novčanom kaznom u članku 64. stavku 1. točkama 5. i 6. Brisao bi se i članak 41. budući da predloženim rješenjem nije utvrđen mogući sadržaj navedenog izvješća, jer se ne utvrđuje da ono mora sadržavati i određene prijedloge mjera koje bi Vlada Republike Hrvatske ili Republika Hrvatska putem akata Sabora mogla ili trebala donijeti. Također, o navedenom izvješću Vlada Republike Hrvatske bi eventualno na zahtjev radnog tijela Hrvatskog sabora mogla dati svoje mišljenje, što se ocjenjuje neprimjerenim. Istodobno, ukazano je na odredbu stavka 1. članka 9., prema kojoj sukladno posebnom zakonu izvješće o stanju okoliša sadrži i izvješće o postupanju s otpadom. Izričaj ove odredbe u suprotnosti je s Ustavom Republike Hrvatske prema kojemu više ne postoji Sabor Republike Hrvatske niti Zastupnički dom. Brisanje je predloženo i glede članka 47. Predloženim rješenjima utvrđuje se pravo na naknadu vlasnicima nekretnine, kao i jedinicama lokalne samouprave za koje nije određeno o kakvoj se naknadi radi, odnosno na temelju čega bi se utvrđivala naknada za te jedinice. Istodobno, razvidno je da bi na području Republike Hrvatske imali 21 način utvrđivanja mjerila postupka i načina određivanja iznosa naknade, te načina njezine isplate jer sve to svaka za sebe propisuju županije odnosno Grad Zagreb, što je neprihvatljivo. Pored toga upitno je bi li sud u slučaju spora o iznosu naknade odlučivao prema aktima područnih jedinica ili prema općim propisima obveznog prava. Pored navedenog nije razvidno ni u kojim bi se razdobljima utvrđivala umanjena tržišna vrijednost nekretnine, odnosno razmjernost naknade umanjenoj tržišnoj vrijednosti nekretnine.

Također, ukazuje se da bi fizičke osobe bili vlasnici nekretnine ili ne u slučaju štetnosti od ovakvih građevina po njihovo zdravlje mogli ostvarivati naknadu samo pred sudom.

Budući da se predlagatelj odlučio za određenu vrstu naknade i to mjesečne naknade za nekretnine čiji je položaj neposredno u blizini građevine namijenjene skladištenju, obrađivanju ili odlaganju otpada, predlaže se pitanje

takve naknade riješiti utvrđivanjem položajne rente. Odgovarajuće slično rješenje predlagatelj je već ponudio utvrđivanjem spomeničke rente u Prijedlogu zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Potom bi u se članku 55. stavku 2. riječ: "odlaže" zamijenilo riječju: "odgađa". Još jedan članak bi se brisao. Riječ je o članku 71. jer se financijske prekršaje uređuje posebnim zakonima pa je nužno izostaviti ovu odredbu. Istodobno, neplaćanje kazne ne bi mogao biti prekršaj budući da se ne radi o neizvršavanju neke propisane radnje već se pravomoćno rješenje treba izvršiti prinudnim putem a ne o istom voditi novi prekršajni postupak pred drugim tijelom. U članku 81. iza riječi: "Zakon" dodaju se riječi: "objavit će se u "Narodnim novinama", čime se nomotehnički uređuje izričaj.

Klub zastupnika HB-a amandmanom je predložio da se troškovi postupanja s otpadom plaćaju prema količini otpada. Mišljenje je kako bi to bio najpravedniji sustav.

Sigurnije i kvalitetnije sakupljanje otpada bio je motiv podnošenja amandmana **Darka Šantića (HNS)**. Predložio je da se članak koji regulira tu problematiku nadopuni odredbom da sakupljač otpada ne može biti fizička ili pravna osoba koja u svom vlasništvu barem jedno skladište opasnog otpada koji zadovoljava zadane uvjete.

Tri amandmana podnio je potom i **Klub zastupnika HDZ-a**. Predloženo je da se troškovi postupanja s otpadom obračunavaju i prema veličini stana ili kuće, jer smatraju da jedinice lokalne samouprave ne bi bile u mogućnosti samo temeljem količine osigurati naplatu troškova. Istim amandmanom omogućeno je i lokalnoj samoupravi da sama odredi način obračuna prema svojim mogućnostima. Razlog podnošenja drugog amandmana bilo je davanje ovlasti Vladi da donosi odluke o lokacijama odlaganja otpada. Treći amandman odnosio se na nadopunu članka 5. odredbama iz Zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti.

Branislav Tušek (SDP) prvim je amandmanom predložio dopunu članka 5. na način da se definira sustav potpune edukacije o otpadu. Drugi amandman odnosio se na definiranje kako se otpad neće odlagati na jadranskim otocima.

Petnaest amandmana podnijela je **Vlada Republike Hrvatske**. Prvo je utvrđena ovlast Vlade da pobliže uredi postupanje s opasnim otpadom. Potom je definiran sustav razvijanja i utvrđivanja edukacije o otpadu. Trećim amandmanom prihvaćena je primjedba Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša te je ovlaštena Vlada za određivanje lokacije građevina za opasni otpad. Potom je u članku 8. preciznije određena obveza sanacije onečišćenog tla i neuređenih odlagališta. Peti amandman odnosio se na preciziranje norme koja se odnosi na sadržaj podataka u jedinstvenom informacijskom sustavu. Dalje se obvezuje Vlada na donošenje Nacionalnog plana za gospodarenje otpadom. Vlada je amandmanom predložila i mjeru da u roku od 6 mjeseci propiše zbrinjavanje otpada ukoliko lokalna uprava i samouprava u zadanim rokovima ne ispune tu obvezu. Nadopunu je doživio i članak 36. koji govori o gradnji objekata za zbrinjavanje otpada na način da je dodana riječ opasnog. Sukladno Zakonu o proračunu i Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi izmijenjen je članak 45. odnosno "darovi" s "donacije", iza "prihod" dodaje se "i/ili primitak" te se riječi "lokalne samouprave i uprave" mijenja riječima "lokalne i područne (regionalne) samouprave". Slijedeći amandman u cilju je otklanjanja neravnopravnih položaja fizičkih i pravnih osoba te će za otklanjanje otpada s mjesta koje nije predviđeno za njegovo odlaganje troškove snositi ona osoba koja ga je i odložila. Vlada je potom odredila i dopunu članka 67. koji kaže da su prekršajni postupci u nadležnosti Ministarstva na način da se dodaje "u prvom stupnju". Izmjenu je doživio i članak kojim je obvezana skupština županije odnosno Grad Zagreb da donese plan sanacije otpadom onečišćenog tla. Umjesto roka 1. lipnja 2004. novi datum je 1. siječnja 2005. Ista izmjena dogodila se i u članku 73. Što se provedbe obračuna troškova postupanja s komunalnim otpadom tiče također je promijenjen rok. Umjesto 1. siječnja 2005. određeno je 1. lipnja iste godine. Glede roka utvrđivanja lokacije za gradnju objekata namijenjenih skladištenju otpada od lokalne samouprave, Vlada je ponovno definirala 1. siječnja 2005. umjesto 1. lipnja 2004.

RASPRAVA

Sukladno direktivama Europske unije

Prijedlog zakona o otpadu je svojevrsno usuglašavanje s odredbama i direktivama Europske unije, rekao je uvodno zamjenik ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja **Mladen Ružman**. Napomenuo je kako je Vlada odlučila napraviti novi Zakon koji regulira tu tematiku budući da je previše direktiva koje su već bile ugrađene u postojeći Zakon, kao i novih koji bi se trebale u njega ugraditi. Ukazao je potom i na neke od glavnih značajki ovog materijala, kao što je: obračun troškova prema količini otpada, rokovi jedinica lokalne samouprave za provedbu mjera glede industrijskog otpada, poboljšani uvjeti za građane u svezi s izgradnjom objekata za zbrinjavanje otpada te ukidanje dozvola za uvoz ili odvoz neopasnog otpada.

Zakon je vrlo uopćen zbog deklaratornog pristupa i pitanje koliko će biti efikasan u praksi.

Potom su u ime Odbora za zakonodavstvo, predsjednik Odbora **Josip Leko**, te u ime Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša **Vesna Podlipec**, iznijeli pozitivne stavove oko prihvaćanja ovog Zakona kao i primjedbe svojih odbora.

U ime Kluba zastupnika DC-a govorila je **Vesna Škare Ožbolt (DC)**. Drži kako svaki, a poglavito tehnološki napredak osim blagodati sa sobom nosi i niz opasnosti. Otpad, bez obzira na njegovu kategoriju, predstavlja jedno od najosjetljivijih pitanja tehnološke revolucije u svijetu, dodala je zastupnica. Za Zakon je rekla da je vrlo uopćen zbog deklaratornog pristupa i pitanje koliko će biti efikasan u praksi. Ključnim pitanjem drži, tko će snositi troškove sanacije i postupanja s otpadom kojeg je iza sebe ostavila industrija. Osvrnula se i na konkretne odredbe upitavši, znači li da je sakupljač i obrađivač opasnog otpada dužan prije svakog preuzimanja obaviti potrebne kemijske analize. Istaknula je da se vizualnim pregledom ne može ustvrditi je li neki otpad dodatno toksičan. Zanimalo ju je i što se

dešava ako proizvođač otpada sakupljaču predaje velike količine otpada. Je li dužan obaviti analizu, kao i tko uzima i šalje uzorke na analizu. Predložila je potom preciznije definiranje odredbe o naknada vlasnicima nekretnina. Na kraju se osvrnula na brojna skladišta i objekt koje je ostavila bivša JNA. Smatra da bi te prostore trebalo urediti kao privremena skladišta opasnog otpada. Jednako tako, dodala je gđa Škare-Ožbolt, Vlada mora donijeti odluku o izgradnji centralnog pogona za zbrinjavanje opasnog otpada.

Klub zastupnika HDZ-a smatra da je trebalo izraditi samo izmjene i dopune postojećeg Zakona o otpadu, a ne ići u izradu novog te ga donositi hitnim postupkom iz razloga što u ovom Prijedlogu ima vrlo malo novih odredbi, rekla je u ime Kluba **Marina Matulović-Dropulić (HDZ)**. Drži dalje da je Zakon trebao riješiti pitanje opasnog otpada, a ne propisivati samo kaznene odredbe. Konstatirala je potom da je sve prebačeno na

Polu Zakona trebalo bi se baviti problematikom opasnog otpada.

jedinice lokalne samouprave, upitavši što je s primarnom reciklažom koja bitno smanjuje otpad. Mišljenja je kako se pola Zakona trebalo baviti tom problematikom. Vrlo upitnim drži odredbu članka 14. koja govori o troškovima postupanja s otpadom. To se može, kaže, primijeniti kod gospodarskih subjekata iako će i tamo biti teško doći do točnih podataka o količini. Ali, upitala je, kako doći do količine otpada koju stvara pojedino domaćinstvo. Smatra da je pravednije troškove obračunati prema članu domaćinstva, a ne veličini stana. U točki 3. članka 45, predložila je dalje, trebalo bi utvrditi da sredstva za izgradnju građevina za zbrinjavanje industrijskog i internog otpada osiguravaju oni koji ga stvaraju i jedinice lokalne samouprave u omjeru 50 naprema 50 posto. Predložila je i dopunu točke 5. istog članka na način da je razvidna raspodjela sredstava glede Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti. Ukoliko Fond neće raspolagati sa znanim sredstvima, od njega neće biti ništa, zaključila je zastupnica. Na kraju je dodala da kako nema nikakvog razloga da se o ovom materijalu ne provede drugo čitanje

te se napravi jedan normalan Zakon koji će biti jasan i nedvosmislen te će se moći provoditi.

Donošenje ovakvog Zakona po hitnom postupku neozbiljno i zabrinjavajuće.

Vjerojatno ne postoji ni jedna zemlja u Europi u kojoj su Vlada i parlament odlučili preuzeti na sebe obvezu zbrinjavanja opasnog otpada, rekla je u ime Kluba zastupnika HSL-a **Dorica Nikolić (HSL)**. Smatra da je to uz donošenje ovakvog Zakona po hitnog postupku neozbiljno i zabrinjavajuće. Predložila je da se ovaj Zakon povuče iz procedure i uskladi sa zakonodavstvom Europske unije, kao i da se iz Zakona izbací sve dijelove koji se nalaze u drugim zakonskim ili podzakonskim aktima. Netočnim je ocijenila navode kako postoje dva uređena podzemna odlagališta tehnološkog otpada, odnosno dvije utisnute bušotine koje posjeduju svu potrebnu tehničku dokumentaciju. Konstatirala je da se bilo koja vrsta tehnološkog otpada ne smije utiskivati u navedenu naftnu bušotinu. Zamjerila je predlagatelju i to što ovaj Zakon uopće ne spominje strategiju zaštite okoliša. Drži da je suviše članak 9. u kojem se spominje Izvješće o stanju okoliša budući da je to propisano člankom 22. Zakona o zaštiti okoliša. Upitala je što je sa Zakonom o zaštiti tla, konstatiravši da se s nekim zakonima kasni dok se s drugima ide godinu dana unaprijed. Brisanje je potom predložila za članak 10. koji govori o jedinstvenom informacijskom sustavu zaštiti okoliša. Zaključila je da je Zakon pisan na brzinu, da nije doraden te da nije u suglasnosti s ostalim zakonima. Stvari postaju nejasne kada se dupliraju, dodala je zastupnica. Drži na kraju izlaganja da Zakon ne može biti donesen hitnim postupkom već bi trebao ići na doradu.

Zakon ima manjkavosti

Mr.sc. **Zdravka Bušić (HB)** je u ime Kluba zastupnika HB-a rekla da je predloženi Zakon trebao ići u redovitu proceduru zbog mnogih manjkavosti. Tu je istaknula dio koji govori o stimuliranju smanjenja količine otpada, nije se vodilo

računa o posljedicama koje takav način naplate proizvodi. Da bi se usluge skupljanja, odvoza i odlaganja komunalnog otpada obračunavale prema količini otpada mora postojati odvojeni način prikupljanja otpada za svako domaćinstvo što je u praksi neizvedivo, zaključila je zastupnica. Smatra da bi primjenom modela "količina otpada" imali najpravedniji sustav jer na taj način korisnik plaća odvoz otpada za onu količinu koju proizvede, ali, dodaje, nedostaci takvog modela su nepremostivi. Radi se, pojasnila je, o otežanim mogućnostima praktične primjene koja bi iziskivala upotrebu specijalnih vozila šifriranih sustava i sl. Naglasila je da bi ipak trebalo nastaviti s dosadašnjim obračunom naplate usluga sakupljanja, odvoza i odlaganja komunalnog otpada te će u tu svrhu Kluba zastupnika HB-a podnijeti i amandman. O njegovom prihvaćanju ovisit će i glasovanje, zaključila je gđa. Bušić.

Nelogično je što se o tako važnom zakonu raspravlja prije usvajanja i donošenja Strategije gospodarenja otpadom.

U ime Kluba zastupnika LIBRE dr.sc. **Vilim Herman (LIBRA)** je rekao da je ovaj Zakon još jedan kojim se usklađuje hrvatsko i europsko zakonodavstvo te je stoga opravdana žurnost u donošenju. Nelogično je, kaže, to što se o tako važnom zakonu raspravlja prije usvajanja i donošenja Strategije gospodarenja otpadom. Smatra da građane ipak najviše zanima hoće li se donošenje ovog Zakona odraziti na visinu naknade za komunalnu djelatnost. Istaknuo je potom kako je mnogo skuplje ako svaka općina i grad gradi svoje odlagalište otpada, pojasnivši kako ovaj Zakon daje potporu postupanju s otpadom po ekonomskim načelima na način da otvara mogućnost integracije jedinica lokalne samouprave u odlaganje otpada. Najosjetljivijim u tome je ocijenio definiranje lokacije za odlagalište zamjerivši predlagatelju što to nije u Zakonu nego je ostavljeno navedenoj Strategiji. Drži dalje da moguće nejasnoće mogu proizlaziti i iz same definicije otpada i odlaganja otpada. Predložio je da se iz definicije briše dio definicije odla-

ganja otpada te bi ona glasila: "Zbrinjavanje otpada je konačni postupak obrađivanja otpada". Zastupnik smatra da bi se na taj način postigla jasnoća odnosno pravna sigurnost. Predložio je i dodatak iza stavka 2. članka 13. slijedećim tekstom: "Općina, odnosno grad osiguravaju odlaganje otpada na odlagališta ili bilo koji način trajnog odlaganja u skladu sa Zakonom". Pohvalio je još jednom regionalni pristup odlaganju otpada rekavši da se takvim modelom mogu postići znatne uštede Državnog proračuna te su takvi projekti atraktivni za strane ulagače. Zanimalo ga je potom koliko će nov osnovani ekološki fondovi financijski sufinancirati zbrinjavanje otpada. Drži na kraju izlaganja kako će donošenjem ovog Zakona trebati promijeniti neke odredbe Zakona o komunalnom gospodarstvu posebno one koji govore o financiranju otpada iz cijena komunalne usluge.

Mi smo na rubu ozbiljne opasnosti i zbog toga treba pozdraviti ovaj Zakon.

Podaci s kojima raspolazemo moraju nas zabrinuti glede stanja odlagališta i načina na koji tamo odlažemo otpad, rekao je u ime Kluba zastupnika HSS-a **Ivan Kolar (HSS)**. Smatra da smo na rubu ozbiljne opasnosti i zbog toga pozdravlja ovaj Zakon. Mišljenja je dalje da ne treba europske norme usiljeno preslikavati na naše prilike je će takvo razmišljanje dovesti do nemogućnosti provedbe ovog Zakona zbog ekonomske situacije i slabe discipline ljudi. Upitao je zašto Zakon ne djeluje edukativno, s obzirom na to da je otvorena mogućnost da svaka općina ima svoje odlagalište otpada, ali ih se nije uputilo na udruživanje po tom pitanju. Smatra dalje kako bi bilo dobro da Zakon nudim rokove za prijelazno razdoblje u kojem bi bilo nužno uspostaviti prave sanitarne deponije koji se mogu koristiti za više općina ili županija. Odvoz otpada, dodao je, također bi se trebao propisati, jer on manje-više funkcionira tek u gradskim i prigradskim područjima. Uz to je predložio preciziranje što se podrazumijeva pod kvalitetno izvedenim odvozom otpada. Jedini pravi put je organizirano sakupljanje otpada, zaključio je zastupnik. Osvrnuo se i na

obračun troškova, predloživši da bi trebalo u tu svrhu ostaviti kvadraturu stana, jer otpad ne raste progresijom broja stanovnika. Nelogičnim drži da županija sudjeluje u izgradnji građevine za zbrinjavanje komunalnog otpada osim komunalnog i inertnog. Oni koji stvaraju otpad moraju ga i spremati, dodao je gospodin Kolar. Na kraju je naglasio da ukoliko se prihvate iznesene primjedbe HSS će glasovati za ovaj Zakon.

Što južnije ili dalje od Zagreba to je stanje i tužnije

Klub zastupnika SDP-a podržat će ovaj zakonski prijedlog, rekao je u ime Kluba **Franjo Kučar (SDP)**. Ako je nešto veliko problem lokalne samouprave, dodao je, onda je to zbrinjavanje otpada. Istaknuo je da na terenu to izgleda: "Što južnije ili dalje od Zagreba to je stanje i tužnije". Pohvalio je predlagatelja na točnom i suvislom određenju tko treba što raditi uz postavljanje odgovornostima svima koji sudjeluju u lancu zbrinjavanja otpada. Pitanje je, kaže, što i kako finalizacijski napraviti s otpadom jer je otpad pitanje selekcije i nakon dobre selekcije svi koji će ga preuzimati u velikoj su prednosti. Smatra dalje da se mora povećati inspekcijски nadzor glede otpada što u Zakonu nije dovoljno naglašeno. Naveo je primjer europskih zemalja u kojima se ne može kupiti nova baterija ukoliko osoba ne donese staru natrag. Iskazao je na kraju zadovoljstvo što je ovaj Zakon osigurao pretpostavke za usklađenost svim postupaka oko otpada kao i praćenje dokumentacije u svih njegovim tehnološkim fazama te odgovornost brige o otpadu od Vlade, županija i lokalne zajednice.

Zakon je svakako potreban, ali to ne znači da ga se treba napraviti "navratnanos", rekao je u ime Kluba zastupnika LS-a dr.sc. **Tibor Santo (LS)**. Smatra da Zakon ima dosta članaka koji govore ni o čemu ili nisu precizni ali i onih čija provedba bi izazvala efekte koji su suprotni od onoga što se treba urediti. Posebno se osvrnuo na članak 14. koji govori o obračunu naknade za odvoz otpada rekavši da ako se taj sustav obračuna ne promijeni barem za domaćinstva imat ćemo nekontrolirano odlaganje ne selekciju otpada. Istaknuo je da će njegov Klub amandman koji ide u tom smjeru svakako podržati.

Drži dalje da je nedvojbeno trebalo reći u Zakonu tko i kako treba vršiti kontrolu ispitivanja fizikalnih i kemijskih svojstava otpada. Mišljenja je da se svakako treba utvrditi što u slučaju kada se pravni subjekti ne mogu dogovoriti o utvrđivanju lokacije za odlaganje otpada. Istaknuo je potom da LS zagovara veći stupanj decentralizacije i fiskalne sposobnosti lokalne zajednice zbog rješavanja problema jer drži da lokalna zajednica najbolje može rješavati probleme ove vrste. Na kraju je zaključio da će glasovanje Kluba zastupnika LS-a za ovaj Zakon ovisiti upravo o promjeni članka 14. jer smatra da je s predloženim načinom obračuna ovaj Zakon besmislen.

Klub zastupnika HNS-a, PGS-a i SBHS-a daje podršku Prijedlogu zakona o otpadu, naglasio je u ime Kluba **Darko Šantić (HNS)**. Veliki problem vidi u spornosti donošenja neophodnih izmjena i dopuna postojeće regulative glede otpada. Ukazao je potom na niz problema zbog kojih je ovaj Zakon trebalo donijeti. Tu je spomenuo nepostojanje mjerljivih ciljeva i poticajnih mjera za sprječavanje i smanjenje nestajanja opasnog otpada kao i za njegovo recikliranje, nepostojanje zakonske osnove za sakupljanje i evidentiranje podataka o nesrećama u postupanju s opasnim otpadom i njihovo sankcioniranje, problem neutvrđenih lokacija za gradnju objekata za postupanje s takvim otpadom, neutvrđene kriterije za odabir i rad kontrolnih laboratorija te na kraju nedovoljnu razvijenost instrumenata za naplatu troškova sanacije neočišćenog okoliša. Nakon pojašnjenja amandmana koje podnosi rekao je kako smatra nužnim donošenje ovog Zakona te da se ne protivi da to bude hitnim postupkom.

Lokalna samouprava ne može riješiti problem divljih odlagališta

Danas je na raspravi Prijedlog zakona o otpadu i to u hitnoj proceduri, a još nije raspravljana Strategija gospodarenja otpadom, drži u ime Kluba zastupnika HSP-a i HKDU-a dr.sc. **Tonči Tadić (HSP)**. Konstatirao je potom da su spalionice otpada najveći izvor dioksina i ako su one već rješenje morale bi se upotrebljavati isključivo za otpade za koje ne postoji drugo zbrinjavanje. Ukazao je

potom na to da razlike u Hrvatskoj između divljeg odlagališta i legalnog odlagališta nema, budući da teren legalnih odlagališta nema posebnih zaštita kao sustav drenaže. Ovaj Zakon to ne rješava te zaboravlja činjenicu da lokalna samouprava ne može svojim sredstvima riješiti problem divljih odlagališta, konstatirao je zastupnik. Naglasio je kako država na ovom planu mora biti maksimalno oprezna i rigorozna, a cijeli zakonski okvir mora biti vrlo čist. Ovim Zakonom to neće biti postignuto i zato će Klub zastupnika HSP-a i HKDU-a biti suzdržan prilikom glasanja, zaključio je g. Tadić.

Zakon je potreban, ali to ne znači da ga se treba napraviti "navratnanos".

Prvi se u raspravi od deset minuta za riječ javio **Branislav Tušek (SDP)**. Iskazao je stav kako je šteta da prije ovog Zakona nije raspravljen Prijedlog strategije gospodarenja otpadnom, jer smatra da bi se na taj način znatno pomoglo u definiranju ovog Zakona. Razgovor o ovom Zakonu, dodao je, razgovor je o nekoliko pitanja: kvaliteti života, globalne zaštite okoliša i održivog razvoja te daljnjeg razvoja Hrvatske kao turistički prepoznatljive države. Glavnim ipak drži to hoće li ovaj Zakon pomoći da se konačno uspostavi kontrola i sankcioniraju svi koji ne poštuju propise. Potom je pojašnio amandmane koje podnosi.

Mislim da je nekoliko odredaba nedoručeno i neprovedivo, smatra **Jadranka Kosor (HDZ)**. Kao prvo ukazala je na definiciju otpada, rekavši da se otpad određuje kao stvari ili predmeti koje je posjednik odbacio, namjerava ili ih mora odbaciti. Po toj definiciji, konstatira, otpad bi bio sve. S pravne strane teško je provediva i odredba članka 14. koji govori o tome da se troškovi otpada obračunavaju prema količini i svojstvu otpada u skladu s načelom - onečišćavač plaća. To znači, dodala je zastupnica, da se obračun troškova sada obračunava prema količini otpada a ne prema kvadraturi stana. Ukazala je tu na problem mnogočlanih obitelji koje su u načelu siromašne, a proizvode velike količine otpada. Osvrnula se potom na konstataciju iz Zakona da veći dio opasnog otpada nije pod kontrolom,

što, kaže, izaziva veliki strah i nedoumicu. Drži da je to svakako zvono na veliku uzbunu. Upitala je, zašto se nadležno ministarstvo ne drži postojećih zakona i propisa glede vođenja poslova oko opasnog otpada. Istaknula je dalje da Ministarstvo zdravstva dozvoljava odlaganje infektivnog otpada na komunalni deponij nakon kondicioniranja iako je propisano, kao svugdje u Europi, da se infektivni otpad zbrinjava spaljivanjem dok je mjera kondicioniranja potrebna kao priprema za spaljivanje. Molim odgovore na pitanja jer se bojim ekološke katastrofe u Zagrebu, zaključila je gđa. Kosor.

Podršku predloženom Zakonu dao je i **Željko Pavlic (LIBRA)** rekavši kako je zbrinjavanje otpada trenutno najakutniji ekološki problem. Naglasio je da brojke govore o progresivnom rastu otpada kojeg treba zbrinuti, te ukazao na samo 140 tzv. Službenih odlagališta od kojih samo nekoliko posjeduje uporabnu dozvolu a samo sedam radnu. Neodgovorna i slabo vođena odlagališta izravna su prijetnja okolišu, konstatirao je zastupnik. Ukazao je potom na šljunčare koje su nastale ilegalnim iskopom šljunka a koje znaju postati odlagališta otpada te negativno utjecati na podzemne vode. Ključnim člankom ovog Zakona drži članak 45. koji predviđa gradnju građevina za skladištenje ili odlaganje otpada uz prethodno selektiranje. Smatra da je to dobro i racionalno rješenje. Jedinu problem vidi u skupoći projekata za kojeg mnoge općine, kaže, neće imati potrebna sredstva. Nada se ipak da će Zakon što prije zaživjeti kako bi se što kvalitetnije riješio taj problem.

Ivo Fabijanić (SDP) je mišljenja da rješenja koja nudi Zakon su takva kakva bi trebala biti ako Hrvatska sutra bude članica Europske unije. Boji se, međutim, što će se desiti nakon njegova donošenja. Drži kako nema šanse da bilo koja jedinica lokalne samouprave preuzme otpad druge. Naglasio je potom da će se suprotno Strategiji na otocima sigurno morati odlagati komunalni otpad. Ustvrdio je da malo tko u Hrvatskoj "kuži" da je to lova, zarada i biznis. Drži dalje da je preduvjet učinkovitosti Zakona reforma sustava jedinica lokalne samouprave. Dodao je da će podržati Zakon uz obvezu da Strategija bude donesena te da se sav problem otpada svali na jedinice lokalne samouprave. Nada se, na kraju izlaganja, da će navedeni posao biti odrađen do kraja.

U ovom Zakonu ne vidim rješenja za sanaciju postojećih otvorenih odlagališta otpada, rekao je **Miroslav Korenka (SDP)**. Založio se potom za to da se onima koji imaju nekretninu blizu deponija da nekakva naknada. Upitao je postoji li mogućnost da naknadu dobiju i gradovi koji vrše sanaciju zatvorenih odlagališta. Tu smatra da bi trebalo izvaditi sav otpad te ga selektirati. Nužnim je ocijenio da se propiše način naplate deponiranja otpada, je li to temeljem stvarne veličine ili po volumenu. Volio bi čuti koje to županije koje nisu donijele prostorni plan pa ih se sada mora prisiljavati da odrede gdje će biti deponiji. Naglasio je da Strategiju treba donijeti zbog toga da ne bi razvoj komunalne infrastrukture vezane uz odlaganje opasnog otpada bio ograničavajući faktor za održivi razvoj u Republici Hrvatskoj. Način na koji se ponašamo prema otpadu dovodi do zaključka da baš i ne volimo "Lijepu našu" te bi svakako trebali poraditi na vlastitoj svijesti.

Bez konsenzusa prilikom donošenja ovog Zakona teško će se nešto konkretno napraviti

Ovo je jedna od nacionalnih tema oko koje bi se svi trebali zajedno okupiti i postići nekakav konsenzus, rekao je zamjenik ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja **Mladen Ružman**. Što se tiče Strategije, napomenuo je da je ona gotova, međutim nije u saborskoj proceduri. Za Zakon je rekao da mu je osnovna namjera usklađenje sa standardima Europske unije te hvatanje rokova do lipnja 2004. i siječnja 2005. koji se nalaze u Strategiji. Što se Strategije tiče, iskazao je mišljenje kako bi bilo dobro da ona bude raspravljena u više navrata. Naglasio je da će bez konsenzusa prilikom donošenja ovog Zakona biti teško nešto konkretno napraviti. Osvrnulo se i na određivanje lokacija za deponije otpada rekavši da će tu država voditi glavnu riječ definiranjem u prostornim planovima lokalnih samouprava. Pojasnio je zašto se išlo u stvaranje novog Zakona istaknuvši da se u početnoj varijanti Zakona, međutim ispostavilo da novih članaka ima mnogo. U izlaganju nije zaboravio ni obračun naplate odvoza otpada, te je pojasnio da će količina kao temelj obračunavanja sigurno predstavljati pro-

blem domaćinstvima. Pretpostavio je, međutim da gradovi i općine za navedenu socijalnu kategoriju pretpostave neke stimulacije na sasvim drugačiji način.

Država na ovom planu mora biti maksimalno oprezna i rigorozna, a cijeli zakonski okvir mora biti vrlo čist, što ovim Zakonom neće biti postignuto.

Predstavnik predlagatelja očitovao se potom o amandmanima. Kao prvo na redu su bili amandmani Vlade. Zastupnici su većinom glasova odlučili da će se o njima provesti rasprava.

Zamjenik ministra **Mladen Ružman** pojasnio je pojedinačno svaki od Vladinih amandmana te su oni većinom glasova postali sastavni dio Zakona.

Potom je prihvatio pet amandmana **Odbora za zakonodavstvo**. Dva je predlagatelja povukao. Radilo se o amandmanima koji govore o Pravilniku glede opasnog otpada i o brisanju članka koji govori o kazni koja je navedena kao novčana u drugom članku. Samo jedan amandman odbijen je od strane predlagatelja i zastupnika, a radilo se o brisanju članka koji govori o naknadi za nekretninu u blizini odlaganja otpada, budući da je to riješeno drugim zakonom.

Amandmani **Branislava Tuška** nisu bili uvaženi te ih je zastupnik povukao.

Ni amandman **Kluba zastupnika HB-a** nije prihvaćen te je nakon dodatnog

pojašnjenja podnositelja odbijen većinom glasova.

Amandmani **Kluba zastupnika HDZ-a** postali su sastavni dio Zakona. Predlagatelj je prihvatio one koji se odnosi na Fond za zaštitu okoliša i određivanje lokacije za odlagalište otpada, dok su amandman koji govori o obračunu troškova postupanja s otpadom tek prihvatili zastupnici glasovanjem.

Darko Šantić je također podnio amandman, međutim negativan stav spram njega imao je predlagatelj te većina zastupnika.

Zastupnici su potom prešli na glasanje i većinom glasova (89 "za", tri "protiv" i 11 "suzdržanih") donijeli Zakon o otpadu zajedno s prihvaćenim amandmanima.

M.S.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STOČARSTVU

Uzgojno-seleksijski rad otvara se tržišnim uvjetima

Nakon rasprave, zastupnici Hrvatskoga sabora donijeli su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stočarstvu, predlagatelja Vlade RH, zajedno s prihvaćenim (u izmijenjenom obliku) amandmanom Odbora za poljoprivredu i šumarstvo. Osim usklađivanja sa smjernicama EU-a, Zakonom se predlažu i nova rješenja. Tako npr. širi se krug i piramida ovlaštenih osoba, odnosno institucija za obavljanje određenih poslova iz ovoga Zakona, uvode novi uvjeti i način vođenja matičnih knjiga i uzgojnih upisnika, uređuju uvjeti trgovine, posebice u slučaju kada se radi o uvozu ili izvozu uzgojno valjanih životinja i genetskog materijala, a na području provedbe umjetnog osjemenjivanja na drugačiji način određuju prava i obveze onih koji to mogu obavljati. Također se uvode neke novine kod tzv. pašarenja i inspeksijskog nadzora nad provedbom ovoga Zakona.

O PRIJEDLOGU

Osnovne intencije predloženog zakona zastupnicima je obrazložio **Tomislav Ledić**, zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva. Napomenuo je da je dosad važeći Zakon o stočarstvu donesen 1997. godine, te da su dva razloga zašto se pristupilo izmjenama i dopunama ovoga Zakona. U dosadašnjoj primjeni Zakona o stočarstvu uočene su neke slabosti i problemi u njegovom provođenju. Predloženi zakon valja donijeti i zbog daljnje zakonskog usklađenja s propisima Europske unije. Glede novina naglašava da se sada širi krug i piramida ovlaštenih osoba, odnosno institucija za obavljanje određenih poslova iz ovoga Zakona. Uvode se novi uvjeti i način vođenja matičnih knjiga i uzgojnih upisnika. Do sada ih je, naime, vodio Hrvatski stočarski savez, a sada se ta mogućnost daje i središnjem savezu uzgajivača, i udru-

gama. Predloženim izmjenama uređuju se uvjeti trgovine, posebice u slučaju kada se radi o uvozu ili izvozu uzgojno valjanih životinja i genetskog materijala. Uvoz uzgojno valjanih životinja i genetskog materijala ne smije se zbog uzgojnih razloga zabranjivati, sprječavati ili ometati ako su pri uvozu ispunjeni predviđeni uvjeti. Isto tako na području provedbe umjetnog osjemenjivanja na drugačiji se način određuju prava i obveze onih koji to mogu obavljati. Ovim se izmjenama i dopunama Zakona daje takva mogućnost fizičkim i pravnim osobama koje moraju biti za to osposobljene, i u tom smislu zadovoljiti stroge kriterije. Do sada su za taj posao bili isključivo ovlašteni veterinari i veterinarski tehničari, a na novo rješenje primjedbe je imala Veterinarska komora kojoj, očigledno ne odgovara situacija u kojoj se i ova funkcija decentralizira te uvodi konkurencija, kaže Vladin predstavnik. Sada je najviše primje-

dbi na previsoku cijenu umjetnog osjemenjivanja koje primjenjuju veterinarske organizacije, a praksa će pokazati može li se taj problem riješiti konkurencijom. Ostaje, međutim, činjenica da oni koji se žele baviti tim poslom također moraju imati odgovarajuću naobrazbu, opremu i uvjete za to. Aktualno pitanje koje se kod nas postavlja jeste pitanje tzv. pašarenja. Mnogo je slučajeva gdje imatelji stoke u određenim klimatskim razdobljima upadaju na tuđe posjede kako bi prihranili svoju stoku. Ovim se zakonskim prijedlogom to izričito zabranjuje, a oni koji žele svoju stoku poslati na pašu na tuđi posjed moraju imati odobrenje vlasnika, u protivnom morat će platiti odgovarajuću naknadu. Konačno, u Prijedlogu zakona propisano je da inspeksijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona obavlja stočarska inspekcija u Ministarstvu, zaključio je gospodin Ledić.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se zakon donese hitnim postupkom, a na tekst Konačnog prijedloga nije imao primjedbi.

Odbor za poljoprivredu i šumarstvo je razmatrao predmetni zakon kao matično radno tijelo. Odbor je upoznat s mišljenjem koje su, na zakonski prijedlog, zajednički dostavili: Hrvatska veterinarska komora, Udruga hrvatskih veterinarskih organizacija, Hrvatsko veterinarsko društvo, Hrvatski veterinarski institut, Centar za reprodukciju u stočarstvu Hrvatske i Sveučilište u Zagrebu - Veterinarski fakultet.

Većina članova Odbora dala je potporu donošenju predloženog zakona budući da se istim, osim usklađivanja sa smjernicama Europske unije, predlažu i nova rješenja. Međutim, izneseno je i mišljenje da samo usklađivanje sa zakonodavstvom EU-a nije dovoljan razlog za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku tim više što navedene stručne institucije upozoravaju da mnoge njegove odredbe nisu usklađene s odredbama Zakona o veterinarstvu. Neki članovi Odbora stoga drže, da je potrebno uvažiti i detaljno odrediti posebnosti hrvatskog stočarstva u odnosu na tu granu u EU-u jer bi u protivnom ovakvo brzo usklađivanje zakonodavstva nedovoljno utjecalo na njegov razvoj. Postavljena su i neka pitanja i dvojbe.

Tako je, prema mišljenju nekih članova Odbora, zbog stručnosti, upitna odredba koja omogućava umjetno osjemenjivanje domaćih životinja samim uzgajivačima. Onemogućavanje diplomiranog veterinar da obavlja poslove stručnog inspektora za neke članove Odbora je dvojbeno. Iako su prihvaćene sugestije ovoga Odbora s tematske sjednice, a koja se odnosi na tzv. nomadsku ispašu i štete nastale uslijed gonjenja stoke, ipak treba s tim u svezi omogućiti i odgovarajući nadzor stočarske inspekcije. Budući da je u raspravi bilo izneseno da se, zbog neusklađenosti s pravnim sustavom, sukladno odredbi članka 161. stavak 2. Poslovnika, predloži Hrvatskom saboru provođenje rasprave o navedenom Prijedlogu zakona u prvom čitanju, u tom je smjeru predložen i odgovarajući zaključak koji nije prihvaćen. Naime, 3 člana Odbora izjasnilo se "za" zaključak, a 6 "protiv" zaključka. Stoga je na temelju provedene rasprave Odbor većinom glasova (6 "za" i 3 "protiv") predložio Hrvatskom saboru donošenje ovog zakona, ali uz amandman na članak 35. Budući da su odredbom članka 29a. propisana prava i obveze vlasnika domaćih životinja potrebno je stoga u tom dijelu propisati i odgovarajući nadzor stočarske inspekcije, kaže se u obrazloženju ovoga amandmana.

Nakon provedene rasprave **Odbor za europske integracije** utvrdio je da je Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stočarstvu usklađen s pravnim stečevinom Europske unije.

AMANDMAN ZASTUPNIKA

Amandmanskom intervencijom u članku 49d. stavak 3. zastupnik **Ivan Kolar (HSS)** predlaže da se protiv rješenja stočarskog inspektora može u roku od 15 dana od dana dostave rješenja izjaviti žalba Povjerenstvu koje imenuje ministar. Tom izmjenom, drži zastupnik, osigurava se brže rješavanje predmeta, te se tako izbjegava u većini slučajeva vođenje upravnog spora na sudu, dok će stranka na najjednostavniji način doći do ostvarenja svojih prava.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja Vladina predstavnika, riječ je u ime Kluba zastupnika HSL-a dobio **Marko Baričević**. Kada bi netko tko nije upoznat sa zbivanjima u Hrvatskoj pročitao ili vidio da od 16. srpnja Hrvatski sabor zasjeda

izvanredno pomalo bi se zabrinuo je li u toj zemlji izvanredno stanje, ali kada bi malo dublje ušao u točke dnevnog reda vidio bi da situacija i nije tako ozbiljna te da nema razloga da se na dnevnom redu izvanredne sjednice nađe npr. ova točka ili dopuna Zakona o pošti. Pitanje je, nastavlja Baričević, zašto netko želi da se izmjene i dopune Zakona o stočarstvu na brzinu odrade, a još nam nije obećano da ćemo 2007. godine ući u EU. Konačno, do 2007. godine ima dovoljno vremena da se o ovim temama raspravi na redovitim sjednicama Hrvatskoga sabora. Razlog zašto ovaj zakon ne bi trebao ići

Na području provedbe umjetnog osjemenjivanja stoke na drugačiji se način određuju prava i obveze onih koji to mogu obavljati.

hitnim postupkom treba tražiti i u činjenici da će se i po njegovom donošenju nastaviti s postupnim usklađivanjem Zakona sa smjernicama EU-a donošenjem provedbenih propisa te na kraju mogućom izradom novog zakona. Ako se od šezdesetšest članaka ovim izmjenama i dopunama mijenja četrdeset dva zašto se onda nije išlo na novi zakon, pita zastupnik. Izvanrednim stanjem ocjenjuje situaciju u Slavoniji u kojoj se najviše živi od poljoprivrede. Pred svakom kućom može se, kaže, vidjeti natpis "prodajem debele svinje" ili "prodajem prasce", a u izvješću Hrvatske gospodarske komore može se pročitati da je samo u prvih šest mjeseci ove godine uvezeno 177251 svinja od 100 kila. Jednako tako seljaci nemaju kome prodati debelu junad jer je u prvih šest mjeseci ove godine uvezeno 38481 govedo od 420 kila. Pa ako nam je to i trebalo, nije trebalo uvesti 71 tonu životinjskih crijeva, mjechura i želuca, a s druge strane kako medijima donose isti se odbacuje u okolici Benkovca i ekološki ugrožava taj kraj. Umjesto uvoza trebalo je uložiti novac u nove industrijske pogone.

Uvažiti posebnosti hrvatskoga stočarstva

Ovim zakonom želimo u Europu, ali tu istu Europu treba doseći u nekim

elementima agrara, nastavio je Baričević i s tim u vezi iznio neke usporedne podatke. Dok je u Europi farma (poljoprivredni posjed) veličine 18,40 ha u Hrvatskoj je 2,90 ha. Na takvom posjedu u Europi godišnje se proizvede 133992 litre mlijeka (5897 litara po kravi), a u Hrvatskoj 6000 litara mlijeka odnosno prosječna godišnja proizvodnja po kravi iznosi 2495 litara. A po našim zakonima o potporama u poljoprivredi tko iduće godine ne bude imao 6000 litara mlijeka neće dobiti potporu za mlijeko. Tu je, kaže, i podatak prema kojem se u Europi po kravi proda 5592 litre mlijeka, a kod nas 1747 litara. Izneseno pokazuje da u Europi samodostatnost mlijekom iznosi čak 108 posto, a kod nas 83 posto. Da bi se približili i dosegli iznesene vrijednosti koje se bilježe u Europi, moramo uložiti puno novca i znanja u gospodarstvo. Privodeći kraju svoje izlaganje zastupnik je upozorio na još neke podatke. Tako je 1990. Hrvatska imala 830 tisuća goveda, a 2002. 444 tisuće, 492 tisuće steonih krava i junica, a sada 280 tisuća, odnosno 460 tisuća muženih krava prema 254 tisuće koliko ih ima sada. Potrebno je stoga sredstva ulagati u poljoprivredu, a ne u socijalu kako bi naša poljoprivreda imala temelje za konkurenciju u Europi. S temeljima koje sada ona ima ne možemo konkurirati i otuda toliki uvoz.

Replicirao je **Stjepan Živković (HSS)**. Glede ulaska u Europu zastupnik misli da Hrvatska već jeste u Europi ali potrebni su joj i pozitivni europski propisi. A da bi povećali poljoprivredni posjed i postigli već spomenutu samodostatnost u proizvodnji potrebno je dosad donesene propise staviti u funkciju. To je razlog zašto ovaj zakon, i ne samo ovaj zakon što prije valja donijeti i tako počnu stvarati preduvjete da Hrvatska može kada za to dođe vrijeme konkurirati u svom okruženju.

Zastupnik **Ivo Lončar (nezavisni)** upozorio je predsjedatelja sjednice da je povrijedio Poslovnik jer je dopustio repliku na izlaganje predstavnika Kluba zastupnika, a na to nema pravo. Mr.sc. **Mato Arlović** koji je predsjedao ovim dijelom sjednice složio se s tim i ispričao zastupniku Baričeviću. Ispravljajući netočan navod **Ivan Kolar (HSS)** primijetio je da nema ograničenja niti je napravljen imovinski cenzus glede proizvodnje mlijeka nego je samo rečeno da je ovogodišnja proizvodnja pretpostavka za ostvarivanje potpore za drugu godinu.

Nakon njegova istupa uslijedila je kraća stanka nakon koje je u ime Kluba zastupnika Hrvatskog bloka govorila mr.sc. **Zdravka Bušić**. Temeljne primjedbe na dosad važeći Zakon o stočarstvu odnosile su se na isključenje znanstvenih institucija iz uzgojno selekcijskog rada, te sputavanje poduzetništva i inicijative pojedinaca. Ovim se zakonskim prijedlogom donekle uklanjaju ta ograničenja i uzgojno selekcijski rad otvara tržišnim uvjetima što je sukladno zahtjevima EU-a. Međutim, i sam je predlagatelj zakona svjestan da za nove uzgojne organizacije treba određeno vrijeme za razvoj. Hrvatski stočarski centar dobiva konkurenciju ali s obzirom na zahtjeve koje provoditelja uzgojnih programa treba zadovoljiti teško da će se u kratkom roku ta konkurencija pojaviti.

Zakonski prijedlog samo preusmjera-va određene lobije u određenom smjeru, a hrvatskom se seljaku ništa ne pomaže, naprotiv dovodi ga se u još nepovoljniji položaj. Iako predlagatelj ističe kako se moraju uzvati posebnosti hrvatskoga stočarstva te da bi kruto približavanje normama EU-a nanijelo Hrvatskoj više štete nego koristi, no po tom pitanju ništa nije ponuđeno osim usklađivanja normi i procedure u uzgojno selekcijskom radu te definiranja uloge i mjesta uzgojnih organizacija. U isto vrijeme dok se predlagatelj vodi formulom jednog optimizma, stanje u hrvatskom stočarstvu je više nego alarmantno, upozorava zastupnica, i dodaje kako su hrvatski stočari prinuđeni prodavati krave jer ih uslijed velike nestašice stočne hrane ne mogu hraniti. Usporedbom današnjeg stanja sa 1998. godinu zamjećuje se pad broja goveda pa je tako npr. u uzgojnom sektoru broj bikova za priplod i volova smanjen čak za 34 posto, teladi i junadi do jedne godine za 20 posto i krava za 8 posto. A podaci resornog ministarstva poljoprivrede pokazuju da govede meso pokriva tek 70 posto hrvatskih potreba, mlijeko 87 posto. Hrvatskoj nedostaje 22 tisuće tona govedeg mesa za vlastite potrebe ili preračunato 30 tisuća živih goveda. U tim se podacima, kaže zastupnica Bušić, krije zvono za uzbunu jer uvozna orijentacija u području tih proizvoda za koje Hrvatska ima sve razvojne potencijale demantira ozbiljnost namjere vlasti da konkretno i sustavno poboljša položaj hrvatskoga stočarstva pred ulazak u Europsku uniju. Dodatno zabrinjava činjenica progresi-

vnog trenda smanjenja broja goveda u Hrvatskoj ili u najmanju ruku stagniranje rasta uz povećanje uvoza. Predstavnici Hrvatskog saveza udruga proizvođača mlijeka procjenjuju kako će zbog nestašice stočne hrane čak 30 do 40 posto seljaka s manjim brojem krava biti primorano prodati svoju stoku povećavajući tako problem samodostatnosti i razvoja stočarstva u cjelini. Sve u svemu formalna i proceduralna usklađenost hrvatskoga stočarstva s europskim normama u pogledu inspekcija i ustroja uzgojnih organizacija ne garantira uspjeh hrvatskih proizvođača, čak štoviše niti njihov opstanak. Broj pojedinih vrsta životinja opada, seljaci prodaju svoju stoku jer je nemaju čime hraniti, a istovremeno bez jasnih i konkretnih državnih poticaja hrvatsko stočarstvo neće preživjeti ni prve mjesece nakon ulaska na veliko tržište EU-a.

Bez jasnih i konkretnih državnih poticaja hrvatsko stočarstvo neće preživjeti ni prve mjesece nakon ulaska na veliko tržište EU-a.

Klub zastupnika SDP-a podržava donošenje predloženog zakona svjestan činjenice da je stočarstvo u Hrvatskoj najznačajnija grana poljoprivrede, i s obzirom na obvezu koje u zakonodavnom smislu moramo provesti glede usklađivanja sa smjernicama EU-a, rekao je **Željko Malević**. U posljednjih desetak godina stočarstvo je podijelilo sudbinu čitavog hrvatskog gospodarstva. Zbog ratnih razaranja koja su pogodila našu zemlju i loše koncipirane pretvorbe i privatizacije, stočarstvo je doživjelo ozbiljnu devastaciju jer su vrlo vrijedne institucije koje su se bavile genetikom i selekcioniranjem često potpuno uništavane. Sve je to rezultiralo snažnom marginalizacijom struke i uništavanjem ugleda koji je desetljećima građen te otpuštanjem stotina diplomiranih inženjera stočarstva. Posljednjih se godina u stočarstvu događaju brojne promjene - prepolovljeni stočni fond lagano se oporavlja, ali su gospodarske mogućnosti ekspanzije stočarstva još nedovoljno iskorištene. Javljaju se i značajne strukturne promjene - raste veličina proizvodne jedinice i proizvodnja po životinji, a smanjuje se broj držatelja životi-

nja što je trend u državama koje drže do agrara. Dosad važećim Zakonom o stočarstvu i Zakonom o udrugama dana je mogućnost uspostave uzgojnih udruga - osnovano je oko 60 uzgojnih udruga koje u svojim programima imaju djelatnost uzgoja uzgojno valjanih životinja. Rješavanja iz zakonskog prijedloga o kojem se vodi rasprava daju bitno veću mogućnost udrugama da u cijelosti ostvare svoj ulog u uzgoju takvih životinja i provedbi uzgojnih programa. Zastupnik je pozdravio i sada bitno bolje uređen način donošenja i provedbe uzgojnih programa kao temelja svake genetske izgradnje populacije domaćih životinja.

Siva ekonomija

I Klub zastupnika LIBRE podržava predloženi zakon, rekao je **Baltazar Jalšovec**, ali to ne znači da se slaže baš sa svakim od predloženih rješenja. Iako u naslovu zakona stoji oznaka P.Z.E. tj. da je riječ o usklađivanju s propisima EU-a, ovaj zakonski prijedlog, prije svega, mora biti hrvatski, i prilagođen hrvatskim stočarima. Predloženi zakon mora biti prilagođen uzgoju stoke u Hrvatskoj, odnosno osposobiti naše stočarstvo da se uhvati ukoštac s onim što nas očekuje u EU gdje ne teče samo med i mlijeko nego i suze kao i debeli i krvavi žuljevi. Šest godina od donošenja Zakona o stočarstvu predlažu se njegove izmjene i dopune, a to znači da se nije jako koristio i nitko npr. nije primijetio da se u članku 15. dosad važećeg zakona spominje "prirodni pristup" umjesto "prirodni pripust". Predloženim zakonom uvodi se obveza osposobljavanja držatelja domaćih životinja te predlaže da vrstu i razinu znanja te način osposobljavanja uzgajivača životinja propisuje ministar. Zastupnik se čudi toj odredbi zakona pitajući se gdje toga još ima.

Klub zastupnika HSS-a podržat će predloženi zakona ne zbog toga što se ovim promjenama usklađuju odredbe ovog Zakona sa smjernicama Europske unije već zbog poboljšanja kojeg zakon donosi, a napose zato jer proizvođači nalaze svoje mjesto u tom zakonu, rekao je **Ivan Kolar**. Predloženim zakonom uzgojne će udruge dobiti veću mogućnost bavljenja uzgojno selekcijskim radom nego što je to dosad bio slučaj. Zbog čega tim udrugama ne omogućiti da vode taj uzgojno selekcijski rad, pita zastupnik, ali odmah

podvlači da je pritom bitno ne spuštati razinu znanstvenog pristupa i poboljšanja genetskog, odnosno uzgojnog potencijala.

Predloženi je zakon tipičan primjer neprihvatljivog diktata Vlade prema Hrvatskom saboru i prihvaćanja tog diktata od strane saborske većine.

Mr.sc. **Miroslav Rožić** iznio je stavove Kluba zastupnika HSP-HKDU-a. Zadnjih 80-tak godina sve su europske države, a naročito članice EU-a poduzimale različite mjere kako bi osigurale povećanu stočnu proizvodnju smatrajući da je novac utrošen za uvoz hrane zapravo čisti gubitak društvenog bruto proizvoda. Međutim, Hrvatska kao da tu ima neku posebnu strategiju i teži nečemu posve drugom. Naime, na teritoriju Hrvatske u zadnjih 80-tak godina značajno je smanjen broj stoke, a time i stočne proizvodnje te zabrinjava podatak da je u odnosu na 1921. danas imamo 60 posto manje stočnog fonda. Klub je zgranut tim podatkom, a napose da se ništa ne poduzima da se ta činjenica promijeni. Najveći problem u stočarstvu predstavlja siva ekonomija koja onemogućava svaki osmišljeni rad na povećanju stočarske proizvodnje. Prema podacima Hrvatske udruge poslodavaca legalna potrošnja čini otprilike 57 posto ukupne potrošnje, a sva ostala potrošnja (43 posto) pripada sferi sive ekonomije. Na taj način može se ocijeniti ne samo potrošnja osnovnih vrsta mesa i mesnih preradevina nego i mlijeka i mliječnih preradevina. Prvi problem u stočarstvu kojeg valja rješavati je nesređeno tržište stoke, mesa i mesnih preradevina. Primjerice, u Njemačkoj 95 posto potrošene hrane distribuirana se putem trgovine i obuhvaćeno je sustavom PDV-a, a samo 5 posto je naturalna potrošnja ili neki oblik sive ekonomije. Kod nas, pak, imamo paradoksalnu situaciju da bogati građani kupuju jeftinije i kvalitetnije te proizvode direktno na selu štedeći tako i 40 do 50 posto od maloprodajne cijene legalne kupnje. Siromašni građani koji ne mogu izdvojiti velike iznose pojedinačno povremeno kupuju meso plaćajući pritom najskuplju cijenu mesa. Prije dvadesetak

godina u Hrvatskoj je vrijednost izvoza stoke, mesa i mesnih preradevina bila veća od 150 milijuna dolara, a uvoz je bio simboličan. Danas je taj izvoz gotovo upola manji i iznosi oko 80 milijuna dolara, a samo lani uvoz je iznosio 220 milijuna dolara. Današnja hrvatska proizvodnja pokriva tek trećinu domaće potrošnje, a u toj situaciji onda se niti ne može govoriti o izvozu. Pred Hrvatskom stoji potencijal koji omogućuje povećanje proizvodnje stoke, mesa i mesnih preradevina upravo za iznos od 220 milijuna dolara, ali je to moguće ostvariti uz potrebna ulaganja, a napose uz rješavanje niza problema koje smo dosad samo uspješno zaobilazili. Nužno je urediti tržište stoke. U razvijenim zemljama svijeta svako je grlo stoke evidentirano i registriran svaki podmladak, prodaja, klanje ili uginuće stoke, a kod nas dominira nered. Što je najgora svaki proizvedeni stočni podmladak može se klati u vlastitom dvorištu, a da za to nitko ne odgovara. Takvo nas stanje isključuje iz kruga civiliziranih zemalja. To je čudno kada se zna da danas u Hrvatskoj ima dovoljno veterinarinara i inspektora koji to mogu obaviti. Zaključujući raspravu rekao je da zakonski prijedlog uređuje neka pitanja obavljanja veterinarske djelatnosti potpuno drugačije nego što to uređuje važeći Zakon o stočarstvu, a dio odredbi nije u suglasju sa Zakonom o veterinarstvu. U postupku pripreme ovog zakonskog prijedloga Hrvatska veterinarska komora nije dala svoje mišljenje niti je to od nje zatraženo. Vlada kaže da se predloženim izmjenama Zakona naše zakonodavstvo na tom području usklađuje sa zakonodavstvom EU-a, a zastupnik navodi čak sedam direktiva EU-a s kojima predloženi zakon naprosto stoji u sukobu. Zbog svega navedenog Klub neće podržati donošenje predloženog zakona, zaključio je zastupnik Rožić.

Brzopletost koju je aktualna hrvatska vlada nametnula Hrvatskom saboru u donošenju stotina i stotina raznih zakona jednom nevjerojatnom brzinom, sve pod izlikom tobožnjeg usklađivanja hrvatskog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU-a jednostavno je skandalozna, a Sabor je stavljen u izrazito ponižavajući položaj, rekao je **Drago Krpina** u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Doduše u Poslovniku je odredba koja predviđa da se na zahtjev predlagatelja zakoni za koje Vlada procijeni da se njima usklađuje naše zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU-a donose po hitnom

postupku. To bi bilo opravdano kada bi se radilo o tome da će Hrvatska za nekoliko mjeseci biti članica EU-a, ali svi znamo da tome nije tako i da u najidealnijim mogućim prilikama koje su na žalost malo vjerojatne, Hrvatska bi eventualno mogla računati na 2007. godinu ili 2008. kao vrijeme svoga članstva u Uniji. Predloženi zakon je tipičan primjer neprihvatljivog diktata Vlade prema Saboru, i nažalost, prihvaćanja tog diktata od saborske većine. Ako neke zakone uopće ne bi trebalo donositi po hitnom postupku onda su to zakoni kojima se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje sa zakonodavstvom EU-a. Uostalom, već sada za neke zakone koji su donijeti samo prije nekoliko mjeseci s oznakom P.Z.E. Vlada navješćuje njihove izmjene i dopune. Hrvatskoj je nametnut jedan tip političkog dogmatizma jer kada Vlada kaže da se nekim zakonom usklađuje hrvatsko zakonodavstvo sa zakonodavstvom EU-a to je dogma i o tome de facto nema rasprave, barem ne one u kojoj bi se uvažavali argumenti, nego se potpuno nekritički, brzopletu i neodgovorno izglasavaju takvi zakoni. Predlagatelj ne pokazuje da na bilo koji način uvažava hrvatske specifičnosti, a čak ako bi i htjeli dosljedno uskladiti naše zakonodavstvo sa EU-om Klub drži da bi bilo opravdano napisati u prijelaznim i završnim odredbama koji će se članci zakona primjenjivati od trenutka kada Hrvatska bude primljena u EU-u jer okolnosti za Hrvatsku nisu iste. Hrvatska se nažalost, ponaša kao slijepa i donosi rješenja kao da već jeste članica EU-a, a pritom se ignoriraju naše specifičnosti, a u ovom slučaju i upozorenje struke i stručnih institucija da zakon ima brojne odredbe koje su u suprotnosti sa zakonodavstvom EU-a. Struka također upozorava da se ovim zakonom na jedan opasan način marginalizira struka u stočarstvu te da će zakon dovesti do povećanih rizika u smislu stručnog i zdravog procesa reprodukcije u hrvatskom stočarstvu. Iako bi hrvatskim seljacima trebalo omogućiti što jeftiniji postupak reprodukcije, ali ne na način da se riskiraju razne zarazne bolesti, manipulacije i devijacije koje se mogu dogoditi nestručnim postupanjem u tom vrlo osjetljivom trenutku. Stoga Klub misli da je trebalo odrediti jedno prijelazno razdoblje u kojem će se naši farmeri educirati tako da mogu sami obavljati poslove vezane uz umjetno osjemenjivanje (članak 11. Prijedloga). Ako je vjerovati struci ovaj će zakon imati negativan učinak na

razvoj hrvatskog stočarstva, iako se zna da su trendovi u našem stočarstvu više nego zabrinjavajući. Za Klub ovaj zakon predstavlja kvazi usklađivanje našeg zakonodavstva sa zakonodavstvom EU-a. Zakon uvodi potpunu pojmovnu zbrku, a napose u nadležnostima i k tome još se marginalizira struka, a napose stručne institucije, povećavaju rizici, uvodi dvostruka crta financiranja. Zbog svih tih razloga Klub će glasovati protiv predloženog zakona, zaključio je zastupnik Krpina.

Žalost, tragedija, katastrofa...

Žalost, tragedija, katastrofa; aktualnoj garnituri Ministarstva poljoprivrede i šumarstva treba suditi za zločin, veleizdaju i kriminal - riječi su kojima je **Ivo Lončar (nezavisni)** definirao stanje u poljoprivredi, odnosno okončao svoje izlaganje. Kako reče, nikada nije bilo gore nego danas, nikad nestručnije ekipe na čelu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva, a ima, izjavio je, i pravomoćno presuđenih kriminalaca. Ali predsjednik Vlade i Sabora kažu da tako treba biti, da bez kriminalaca ne možemo, dometnuo je.

Hrvatskom poljoprivredom upravlja "uvozno-izvozna mafija izvanredno povezana sa strukturnom vlasti"

Zastupnik je zatim izjavio: da je zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva nehotice priznao kako je predloženi zakon tek predizborni trik; kako se (digresija) sve što vrijedi u ovom Saboru snima i fotografira; da ne valja nijedan zakon o poljoprivredi i da su destruktivni, nestručni i služe samo kriminalu i kriminalcima te da će, bez obzira na to tko će preuzeti vlast, u roku godinu dana biti izmijenjeni.

Nakon tvrdnje da nikome iz struke nije jasno čemu hitnost, uslijedila je ocjena da zakon mora biti donesen u redovitoj proceduri (i čak uz treće čitanje) da se ne repriziraju promašaji iz prošlosti te da se izbjegne današnje katastrofalno stanje.

Ivo Lončar je zatim izjavio da je za koalicijske vlasti uvezano najgorog smeća - dobro konfekcioniranog pod

imenom hrana - u vrijednosti 25 mlrd kuna (samo u prvih šest mjeseci ove godine - 582 milijuna dolara). Nastavi li se trend do kraja godine uvoz hrane premašit će 1,1 milijardu dolara, i to - naglasio je zastupnik - u zemlji koja prema znanstvenostručnim procjenama može proizvesti hrane za više od 25 mln ljudi.

Usljedili su daljnji podaci: negativna bilanca je u prvih šest mjeseci 2003. 217 mln dolara; samo u stočarskoj proizvodnji uvezano je 143 mln dolara - 38 tisuća goveda i 177 tisuća svinja. A hrvatski seljaci, upozorio je zastupnik, nemaju kome prodati ono što krvavo proizvedu. U 2002. godini bilo je uvezano hrane za milijardu dolara, negativna bilanca iznosila je 441 milijun dolara. Uvezano je 94 tisuće goveda i 414 tisuća svinja. Stočarskih proizvoda je uvezano 275 mln dolara.

Brojčanim pokazateljima te izjavom o "fenomenalnoj politici" Ivo Lončar komentirao je i izjavu ministra Pankrećića o godišnjem povećanju proizvodnje mlijeka za 150 posto. U 2000. godini uvezano je 4, 26 mln kilograma siveva, a 2002 - 9, 75 mln kilograma, a ukupne godišnje potrebe Hrvatske su 19 mln kilograma tog proizvoda.

Iz njegova izlaganja još izdvajamo: tvrdnju kako zbog "sulude i promašene agrarne politike" pšenica svake godine porezne obveznike košta milijardu kuna (na drugim kulturama se ne može toliko krasti); izjavu da je to dokaz da hrvatskom poljoprivredom upravlja "uvozno-izvozna mafija izvanredno povezana sa strukturalnom vlasti"; (nakon napomene da je poljoprivreda socijalno i nacionalno pitanje) upozorenje o mjeri raslojavanja sela u posljednje tri godine; izjavu kako na IPK-om Osijekom ima Partija, a nad PIK-om Vrbovec HSS-u prvi kombinat ubačeno oko milijardu 100 milijuna kuna, a u drugi oko milijardu 300 milijuna (dionica je prije dvije godine u PIK-u Vrbovec vrijedila 50 eura, a danas vrijedi 14 lipa).

Ispravci

Nakon što je dr.sc. **Zdravko Tomac**, potpredsjednik Hrvatskog sabora, upozorio zastupnika da je pretjerao u kvalifikacijama i optužbama, **Ljubica Lalić** je Lončara ispravila. Nije točno da u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva radi kriminalac, po izvanrednom pra-

vnom lijeku - zahtjevu za zaštitu zakonitosti presuda je ukinuta (utvrđeno je da su počinjene nezakonitosti u parničnom odnosno kaznenom postupku) - rekla je, dometnuvši kako bi se ovakvih kleveta morali čuvati oni kojima nimalo nije smetala "partijsko-seljačka" koalicija kod ulaska u Sabor.

Ivo Lončar je upozorio predsjedavajućeg i zastupnicu da su prekršili Poslovnik. Zastupnica je, kako reče, kao i obično ispravila mišljenje, a i dezinformirala Parlament i javnost - njezin stranački kolega jest osuđen pravomoćnom sudskom presudom zbog kriminala. Kad je riječ o uvjetima Lončareva ulaska u Sabor ustvrdio je da je u petoj izbornoj jedinici osvojio 20 posto glasova, a HSS je prethodno imao 3-4 posto glasova.

Da su to notorne laži - izjavila je **Ljubica Lalić**, rekavši da je HSS u toj izbornoj jedinici uvijek imao oko 15 posto glasova te da je vrijeme da se Lončar postidi svojih neistina.

Upozorivši Lončara da je zlorabio institut povrede Poslovnika, dr.sc. **Zdravko Tomac** mu se obratio kao (njegov) profesor, rekavši među ostalim da kad ljudi govore o drugome najviše govore o sebi te da javnost može prosuditi o čemu se radi u svezi s optužbama da su svi - veleizdajnici i kriminalci.

Rekavši da je ponosan što mu je Tomac bio profesor, zastupnik **Lončar** je predsjedavajućeg upozorio da je komentiranjem prekršio Poslovnik, dok je Ljubica Lalić lagala i Parlament i javnost. Ima, napomenuo je, dokument predsjednika Vlade iz kojeg proizlazi da je njihov član HSS-a optužen zbog kriminala. Nije - pojasnio je - optužio sve već čelništvo Ministarstva poljoprivrede i šumarstva. Zastupnik je dometnuo da je spreman odreći se imuniteta i odgovarati za izrečeno. Uz to je izvijestio zastupnike kako ga je Pankreć optužio za klevetu, jer je ukazivao na njegov kriminal, ali je na kraju odustao.

Da bi upozorila na povredu Poslovnika, za riječ se javila **Ljubica Lalić**, ponovivši kako je spomenuta presuda ukinuta izvanrednim pravnim lijekom jer je sud utvrdio da je donesena bez saslušanja svjedoka, bez mogućnosti obrane.

Željko Malević (SDP) je izlaganje započeo ocjenom kako stanje stočarstva nije osobito dobro te da Hrvatska jedina u Europi još uvozi mlijeko. Ukazao je zatim kako, bez obzira na činjenice na

koje su, brojčanim pokazateljima i drugačije, ukazivali zastupnici, predloženi zakon ima specifičnu zadaću - terminološko (kako bi nas razumjeli u Europskoj uniji) i drugo usklađivanje s EU zakonodavstvom (pravo na obavljanje umjetnog osjemenjivanja na vlastitom stadi; reguliranje nomadske ispaše i dr.). Nisu stoga, naglasio je, korektni pokušaji (objede, sumnje) da se devalvira trud onih u Ministarstvu. Uz to, nitko normalan. dometnuo je, zastupnik, ne može vjerovati da bi netko (zlo)namjerno pisao nekakav imbecilan zakon koji bi Hrvatsku udaljio od nastojanja da se približi Europskoj uniji.

Struka je najoštrije protiv toga da uzgajivači sami obavljaju umjetno osjemenjivanje. Farmeri EU to mogu raditi, jer su imali vremena i za osposobljavanje, dok za naše nije predviđeno prijelazno razdoblje.

Zastupnik SDP-a je još: ukazao na neriješen problem statusa staračkih domaćinstava; izjavio da se u pridruživanju EU Hrvatskoj može ispriječiti baš neriješena situacija s agrarom; izjavio da je koalicijska vlast napravila "prilično" na planu olakšavanja stočarske proizvodnje (uveđeni novi poticaji na pašnjake; povećane premije na mlijeko i sl.); upozorio da je 2,7 hektara prosječnog posjeda u Hrvatskoj ispod svih normativa EU; rekao da zgražanje nad nekim terminom iz "bivših vremena" nije korak u smjeru približavanja zajedničkom cilju oko kojeg se slažu i pozicija i opozicija.

Posljedice gluposti su jednake bile hotimične ili nehotične

Prije no što je obrazložio primjedbe Kluba zastupnika HDZ-a, **Drago Krpina** je komentirao Malevićev upit tko bi namjerno predložio zakon na štetu svoje zemlje. Posljedice gluposti su jednake bila ona počinjena hotimice ili nehotice, a brzopleto je notorna glupost, jer ima dovoljno vremena za ozbiljnu pripremu zakona. Ako se ministru ostavlja godinu dana za donošenje podzakonskih propisa zašto se - unatoč jedinstvenom (negativnom) stavu struke zakon mora donijeti

hitnim postupkom, to više što, dometnuo je, ima (nažalost) dovoljno vremena za usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s Europskom unijom. Rekavši kako se slaže sa svim Malevićevim tvrdnjama o tome što bi još trebalo napraviti u hrvatskoj poljoprivredi, Krpina je naglasio kako je to još jedan dokaz protiv brzopletog donošenja zakona.

Izmjenama i dopunama Zakona ispušten je segment pčelarstva. Izvoz meda se povećava iz godine u godinu, ali umjesto oko 2500 tisuće tona, Hrvatska bi trebala proizvoditi oko 10 tisuća tona, s tim da bi trebalo pribaviti izvozne certifikate koji dopuštaju da se taj med deklarira oznakom eko ili bio med (o tome u izmjenama ni riječi).

Po njegovoj ocjeni, jedna od temeljnih pogrešaka poljoprivredne politike je što se Hrvatska u pogledu otvorenosti hrvatskog tržišta već počela ponašati kao članica Europske unije, zbog čega su poljoprivrednici izloženi konkurenciji kao da su već riješeni svi problemi - i kreditiranje i gruntovnice i ostalo.

Predstavnik HDZ-a je, zatim, obrazložio konkretne primjedbe svoga kluba. Jedan od najspornijih im je članak kojim se uzgajivaču omogućuje da sam obavlja umjetno osjemenjivanje. Struka je najoštrije protiv toga, rekao je, uz upozorenje kako farmeri EU to mogu raditi, ali su imali vremena i za osposobljavanje. Za naše, međutim nije predviđeno prijelazno razdoblje.

Tu su, nadalje, ove primjedbe, upiti i prijedlozi: praksa EU nije da pitanje stočne hrane bude uređeno s dva zakona (HDZ je upozoravao da ne bi trebalo biti pokriveno Zakonom o hrani); zašto se u ovome zakonu ne spominje obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (a u drugim je zakonima i Strategiji); čemu nemušti jezik koji je dominirao u Hrvatskoj do 1990; članstvo u udrugama je dragovoljno, a ovim je zakonom predviđeno da svi uzgajivači moraju biti članovi uzgojnih organizacija; i prostorno određivanje dje-

lovanja uzgojnih organizacija protivno je Zakonu o udrugama građana; nelogično je i neprihvatljivo da veterinari ne mogu biti stočarski inspektori; zašto nije ukinuta tzv. pašarina (predsjednik države već godinama ukazuje da se protiv požara treba boriti držanjem većeg broja koza, a Hrvatske šume naplaćuju velike iznose ovčarima i kozarima za ispašu na njihovom teritoriju).

Prethodno se javivši za repliku **Željko Malević** je od nje odustao, rekavši da za to nema potrebe jer se Krpina sa njime složio u svemu, osim o hitnosti postupka, ali o tome - naglasio je - i nije govorio.

Drago Krpina je uzvatio kako već samom podrškom zakona podržava i predloženi hitni postupak te kako im se stajališta, ipak, bitno razlikuju.

Donosimo zakon kojeg usklađujemo s europskim, a pritom kršimo svoje aktualne pozitivne hrvatske zakone riječi su kojima je **Miroslav Rožić** zaključio svoje izlaganje (dodatnih pet minuta) u ime **Kluba zastupnika HSP-HKDU-a**. Započeo ga je, pak, upozorenjem kako je izmjenama i dopunama ispušten segment pčelarstva. Izvaz meda povećava se iz godine i godinu, ali umjesto oko 2500 tisuće tona, Hrvatska bi trebala proizvoditi oko 10 tisuća tona, s tim da bi trebalo pribaviti izvozne certifikate koji dopuštaju da se taj med deklarira oznakom eko ili bio med (o tome, međutim, u izmjenama ni riječi).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo sljedeća upozorenja i primjedbe: predlagatelj je prekršio zakon jer nije, u skladu sa Zakonom o veterinarstvu, zatražio mišljenje Hrvatske veterinarske komore; formulacija iz stavka 1. članka 11. i točaka 7. i 8. članka 49c - suprotna je rješenjima Europske unije, a one u člancima 17. i 21. suprotne odredbama Zakona o veterinarstvu.

Franjo Kučar je ispravio Rožića - počele se spominju već u drugom članku zakonskog prijedloga.

Dati na uvid stručnjacima

Marko Baričević je u ime Kluba zastupnika HSLS-a rekao da nitko nije protiv zakona već protiv hitnog postupka, i to na izvanrednoj sjednici. Treba ga dati stručnjacima i obraditi u dva-tri čitanja pa će sve biti u redu. Zastupnika veseli što o predloženoj jednako govore predstavnici opozicije i Koalicije, ali žalosti što

onda, kako reče, opoziciji ostane "malo materijala".

Ispravljajući **Jalšovca** rekao je kako ukupna površina poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj iznosi 3 milijuna i 155 tisuća hektara, od toga milijun 66 tisuća ili 34 posto u vlasništvu države, od čega je pak 71 posto neobrađivo poljoprivredno zemljište, livade i pašnjaci. I za to se, napomenuo je zastupnik, mora naći rješenje (naime, stočari nisu zainteresirani za kupovinu te zemlje).

Svaki onaj tko se latio proizvodnje i tko je radom htio zaslužiti kruh svagdašnji to je napravio, propali su samo ljenčine i probisvijeti.

Komentirajući **Kolarevo** upozorenje kako je središnji problem - unutarnja organizacija u poljoprivredi, zastupnik je rekao kako to treba riješiti vlast, kao uostalom i sivu ekonomiju.

Iz ovog izlaganja izdvajamo još: prijedlog da se poticaji daju onima na selu koji mogu ekonomski opstati i konkurirati; upozorenje kako ni 3 tisuće (prijavljenih) od 80 tisuća koji mogu dobiti dohodovne potpore nisu još dobili ni kunu (ako su bili socijalni slučajevi sad su još veći); upozorenje kako je sada 392 tisuće krava manje i 200 milijuna litara mlijeka manje nego 1990, ali nekima s tako lošim rezultatima ne pada, kako reče, na um da ih treba smijeniti, dok (ti isti) žele, primjerice smijeniti ministricu turizma.

Zahvalivši na "podukama", **Baltazar Jalšovec** je pojasnio kako je mislio na zemlju zemljišnih zajednica koje su bile preorane i date na korištenje kombinatima (već peti mandat ukazuje na isto).

Nije sve tako crno

Predstavnik Kluba zastupnika HSS-a, **Ivan Kolar** je rekao da nije propust što je zakon na izvanrednoj sjednici, bilo bi najbolje da se tjedan dana raspravlja o poljoprivredi i stočarstvu. Ocjenu da sve nije tako crno kao što neki ukazuju potkrijepio je primjerom iz jednog malog mjesta u kojem je po jedinici površine 37 posto povećana proizvodnja. Uzgajivač iz tog mjesta - koji sad ima 25 krava i 15 bređih junica (a imao 10 krava i 7-8

tovljenika) te dnevno proizvodi 700 do 1000 litara mlijeka - tvrdi da si je zahvaljujući poticajima (60-80 tisuća kuna godišnje) sagradio obiteljsku kuću, kupio svu mehanizaciju i sada uspješno posluje. Svaki onaj tko se latio proizvodnje i tko je radom htio zaslužiti kruh svagdašnji to je napravio, rekao je zastupnik, domnevši kako su propali samo ljenčine i probisvijeti. Bez obzira na to što je država siromašna, omogućila je svakome tko se lati proizvodnje da stane na "zelenu granu", zaključio je, rekavši još kako je dobra predložena mjera da uzgajivač sam može obaviti umjetno osjemenjivanje (da mu ne dolaze ovakvi ili onakvi tehničari, koji imaju monopol).

U ime predlagatelja

U ime predlagatelja, izlagao je zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva, **Tomislav Ledić**, odbacivši najprije s indignacijom objede iz rasprave. Nitko ne osporava da je stanje u stočarstvu ozbiljno te da je riječ o jednoj od neuralgičnih točaka hrvatskog gospodarstva, prije svega poljoprivrede - uz ostalo i kao izraz stanja na tržištu te interesa samih proizvođača. Ipak, u tom sektoru ima i poboljšanja (prije 2-3 godine uvozilo se oko 40 posto mlijeka, a sada ispod 15 posto).

On je, zatim: skrenuo zastupnicima pozornost na to da 45 posto poticaja proračuna Ministarstva ide u stočarstvo ili u njegovu korist, te da se može dogovoriti još veće izdvajanje u stočarsku proizvodnju; izjavio da nema kolizije između ovoga i Zakona o veterinarstvu (ovaj tretira uzgoj stoke, a Zakon o veterinarstvu zdravstveno stanje i tretman životinja) te da su u izradi predloženoga sudjelovali eksperti, doktori veterinarskih nauka i veterinari; naglasio da ni u jednom članku nisu izuzeti veterinari i veterinarski tehničari (primjena starog zakona) te objasnio da se predloženo nudi radi otvaranja konkurencije (i u drugim strukturama, obrtima, udrugama, ima vrsnih veterinarina koji mogu jeftino i kvalificirano obavljati poslove).

Rekavši kako Ministarstvo nije zadovoljno platnom bilancom u sektoru hrane, zamjenik ministra je upozorio da je Hrvatska članica WTO-a, CEFT-e te potpisnik Sporazuma o stabilizaciji, a izloženost takvoj konkurenciji ima svoju cijenu. Ipak, u šest mjeseci ove godi-

ne izvoz u sektoru hrane povećan je za 51 posto (uvoz za 29 posto), a u sektoru izvan poljoprivrede 28,6 posto (uvoz 35,6 posto).

O tome u koje će čitanje zakonski prijedlog odlučuje parlament, a njegov je zaključak da sve ono što je usaglašavanje s legislativom EU ide ovako - upozorio je.

U svezi s pašarenjem zamjenik ministra je objasnio kako se ono ne zabra-

njuje, ali da je vlasništvo nepovredivo. Ne može se stado ovaca utjerati u njivu čiji je vlasnik posijao pšenicu ili drugu kulturu - rekao je, objasnivši zatim da iz inspekcije nisu isključeni veterinari, radi se o tome da oni brinu o zdravstvenom stanju, a diplomirani inženjeri agronomije bave se uzgojem i ishranom stoke i sl.

Hrvatski sabor izglasao je ovaj zakon u tekstu predlagatelja, Vlade

RH (65 glasova "za", 23 "protiv" i 1 "suzdržan"), zajedno s usvojenim (u izmijenjenom obliku) amandmanom Odbora za poljoprivredu i šumarstvo (sa čime se to radno tijelo složilo), kojim se precizira da je riječ o zabrani "neovlaštenog" ulaženja domaćih životinja na tuđi posjed odnosno poljoprivredno zemljište.

J.Š.; J.R.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O ZAŠTITI PRIRODE

Boljom zaštitom prirode do zdravijeg okoliša

Na oba rujanska zasjedanja Hrvatskog sabora zastupnici su se, među ostalim, bavili problematikom zaštite prirode. Naime, na izvanrednoj sjednici početkom rujna raspravljali su o Konačnom zakonskom prijedlogu kojim se naše zakonodavstvo u tom segmentu usklađuje sa zakonodavstvom EU, a na redovnoj sjednici krajem mjeseca izjašnjavali su se o podnesenim amandmanima od kojih su mnogi našli mjesto u novom Zakonu (donesen je većinom glasova nazočnih zastupnika uz određene amandmanske korekcije).

Podsjetimo, na predloženi zakonski tekst uloženo je petnaestak amandmana većinu kojih je predlagatelj uvažio, ili pokrio vlastitim amandmanima (8). Zahvaljujući tome proširena su područja na kojima nije dopušteno namjerno uvođenje genetski modificiranih organizama u okoliš. To je izričito zabranjeno na zaštićenim i područjima ekološke mreže, onima namijenjenim ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji i eko-turizmu, te na prostorima koji predstavljaju zaštitne zone utjecaja. Sjeme koje sadrži GMO-e moći će se saditi samo na površinama koje svojom uredbom utvrdi Vlada, na prijedlog nadležnih ministarstava.

Uvodno još spomenimo i to da je, na inzistiranje zastupnika, u Zakon ugrađena odredba prema kojoj će u nacionalnim parkovima ubuduće biti dopušteno i obavljanje gospodarskih djelatnosti koje su zatečene na tom prostoru prije njegova proglašenja zaštićenim područjem.

O Prijedlogu zakona o zaštiti prirode pisali smo u našem listu broj 365 od 6. lipnja, u okviru prikaza rasprave na sjednici Hrvatskog sabora (str. 15. pod naslovom: "U središtu pozornosti genetski modificirani organizmi").

O PRIJEDLOGU

Kako je uvodno naglasio doministar **Mladen Ružman**, Konačni prijedlog zakona o zaštiti prirode izrađen je temeljem obveze koja proizlazi iz Nacionalne strategije i akcijskog plana zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, koju je kao ključni dokument u zaštiti prirode u Republici Hrvatskoj donio Hrvatski sabor 1999. godine. Jedan od razloga za donošenje novog Zakona je i potreba otklanjanja manjkavosti u postojećem zakonu, zbog kojih se stvarao sve veći raskorak između obveza koje je Republika Hrvatska preuzela potvrđivanjem brojnih međunarodnih konvencija u oblasti zaštite prirode i onih predviđenih tim zako-

nom. Daljnji je razlog potreba za usklađivanjem s novopostavljenim sustavom i standardima zaštite prirode u europskom okruženju, ali i osiguranje učinkovite zaštite iznimne biološke raznolikosti prirode u našoj zemlji. Ponudena rješenja predložena su - kaže Ružman - kao nužan odgovor na izražen trend gubitka biološke i krajobrazne raznolikosti, kao i na sve veće pritiske za iskorištavanje bioloških i drugih prirodnih dobara.

Potreba donošenja novog Zakona proistječe iz međunarodnih ugovora u području zaštite prirode čija je stranka Republika Hrvatska. Uz usklađivanje sa sustavom i standardima zaštite prirode u europskom okruženju, njime se osiguravaju učinkovite mjere zaštite iznimne biološke i krajobrazne raznolikosti prirode u našoj zemlji.

Koncepcija i sadržaj ovog Zakona temelje se na međunarodnim propisima, posebno konvencijama o zaštiti svjetske

kulturne i prirodne baštine; o močvarnim staništima od međunarodnog značenja; o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćenja; o biološkoj raznolikosti; o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja; o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje faune i flore; o biološkoj sigurnosti, te ostalim međunarodnim ugovorima u području zaštite prirode kojih je stranka Republika Hrvatska.

Budući da su provedbeni mehanizmi spomenutih konvencija i protokola morali postati sastavnim dijelom zakona, nije se mogla izbjeći opsežnost i složenost njegova teksta, na što je bilo dosta prigovora u prvom čitanju, kaže Ružman. Dok su postojećim zakonom uređena samo pitanja vezana uz zaštitu iznimno vrijednih dijelova prirode te biljnih i životinjskih vrsta, predloženim se regulira sustavna i cjelovita zaštita prirode, što jednako uključuje zaštićene životinjske i biljne vrste, geološku baštinu, fosile i minerale, zaštićena područja i održivo korištenje prirodnih dobara.

Dok su postojećim zakonom uređena samo pitanja vezana uz zaštitu iznimno vrijednih dijelova prirode te biljnih i životinjskih vrsta, predloženim se regulira sustavna i cjelovita zaštita prirode, što uključuje zaštićene životinjske i biljne vrste, geološku baštinu, fosile i minerale, zaštićena područja i održivo korištenje prirodnih dobara.

Novi zakon ima tri cjeline. Prvom se propisuju opća načela i postupanje u zaštiti biološke i krajobrazne raznolikosti prirode, a drugom se uređuju pitanja prekograničnog prijenosa, te ograničava uporaba, unošenje u okoliš i stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama i proizvoda. Pri tome se poklanja posebna pozornost principu predostrožnosti, kako bi se otklonile moguće štetne posljedice za ljudsko zdravlje, okoliš i biološku raznolikost. Treća cjelina regulira pitanja proglašavanja i zaštite prirodnih vrijednosti, planiranja i upravljanja zaštićenim područjima, odnosno obavla-

nja stručnih poslova, provođenje nadzora te kaznenu odgovornost za nepoštovanje materijalnih odredbi ovog Zakona.

Po riječima ministra prijedlog ovog propisa je u više navrata usuglašavan na razini svih ministarstava, posebno onih u čijoj je nadležnosti gospodarenje i korištenje prirodnih dobara. Osim toga, Ministarstvo za europske integracije izdalo je potvrdu o usklađenosti normativnih rješenja sa zakonodavstvom UE.

U nastavku izlaganja informirao je zastupnike da su u Konačni prijedlog zakona ugrađene mnoge primjedbe i prijedlozi koje su se čule u prvom čitanju ovog propisa, te obećao da će predlagatelj uvažiti i veliki dio primjedbi saborskih odbora izrečenih uoči njegova drugog čitanja. Napomenuo je, također, da se uspoređo s izradom zakona intenzivno radilo i na razvijanju stručnih podloga nužnih za njegovu provedbu. Tako je, primjerice, izrađen prvi nacrt nacionalne ekološke mreže, napravljene su revizije popisa ugroženih vrsta, započela je provedba projekta očuvanja eko sustava, a od 15. rujna trebao je započeti s radom i Državni zavod za zaštitu prirode.

Uvažavajući iznimnu biološku i krajobraznu raznolikost prostora Republike Hrvatske te visoku razinu očuvanosti prirodnih eko sustava ovaj bi zakon, osim uspostave sustava zaštite prirode sukladno europskim standardima i praksi, trebao osigurati održavanje i jačanje imidža Hrvatske kao zemlje očuvane prirode i zdravog okoliša, zaključio je Ružman.

RADNA TIJELA

U općoj raspravi na sjednici matičnog Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša ocijenjeno je da je učinjen kvalitativni pomak u odnosu na Prijedlog zakona, ali da je konačni zakonski tekst još uvijek prenormiran. Članovi Odbora izrazili su zadovoljstvo činjenicom što je predlagatelj uvažio veći dio njihovih primjedaba izraženih prigodom rasprave u prvom čitanju, ali su ponovno aktualizirali prijedloge koji nisu uvaženi. Među ostalim, založili su se za to da se zakonski iznimno dozvoli obavljanje gospodarskih djelatnosti na području nacionalnog parka za sve subjekte koji su zatečeni na tom području prigodom proglašenja zaštićenog područja u toj kategoriji (amandman na članak 152.). S tim u svezi postavljeno je i pitanje izgradnje skijališta u gor-

skim nacionalnim parkovima, budući da nije jasno otvara li se ta zakonska mogućnost u okviru rekreacijskih djelatnosti, na temelju spomenute zakonske odredbe.

Upozoreno je, nadalje, da nema opravdanja uvjetovati općinama i gradovima pravo na upravljanje zaštićenim područjima na njihovu teritoriju, uz prethodno osiguranje sredstava za osnivanje i rad specijalizirane ustanove. U skladu s tim zahtijevali su izmjenu članka 171. st.5.

Posebnu pozornost predlagatelj pridaje principu predostrožnosti kod postupanja s genetski modificiranim organizmima i proizvodima, kako bi se otklonile štetne posljedice za ljudsko zdravlje, okoliš i biološku raznolikost.

Zalažući se za dopunu stavka 1. u članku 184. članovi Odbora predložili su donošenje pravilnika o unutarnjem redu i za zaštićena područja kojima upravlja javna ustanova koju osnuje predstavničko tijelo grada ili općine. Zatražili su, također, da se pravo prvokupa nekretnina unutar nacionalnog parka, parka prirode i dr. proširi i na gradove i općine (amandman na članak 192. st.1.). Zahtijevali su i da predlagatelj preispita odredbe kojima je predviđeno da Vlada RH daje koncesije na rok do pedeset godina, a nadležno ministarstvo čak na rok do trideset godina.

Nakon rasprave Odbor je sugerirao Hrvatskom saboru da donese predloženi Zakon, zajedno sa spomenutim amandmanima.

Odbor za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog Zakona bez primjedbi. Nakon provedene rasprave Odbor za europske integracije je jednoglasno utvrdio da je Konačni prijedlog zakona o zaštiti prirode usklađen s pravnom stečevinom EU.

PREGLED AMANDMANA

U okviru pripreme rasprave **Klub zastupnika HSS-a** uložio je četiri amandmana na Konačni prijedlog zakona o zaštiti prirode.

Predložio je, ponajprije, dopunu članka 54. novim stavkom 4. koji bi glasio:

”Sastavni dio ekološke mreže iz stavka 3. ovog članka je ekološki značajno područje za koje to utvrdi predstavničko tijelo županije ili grada Zagreba, po postupku proglašenja zaštićenog dijela prirode.” Ovu amandmansku intervenciju zastupnici HSS-a su argumentirali činjenicom da temeljem ovog Zakona predstavničko tijelo županije ima ovlasti proglasiti posebno zaštićene dijelove prirode, pa bi prema istoj proceduri trebalo utvrđivati i ekološki vrijedno područje koje će biti sastavni dio ekološke mreže.

Ostali amandmani haesesovaca odnose se na reguliranje problematike genetski modificiranih organizama. Riječ je o prijedlogu za brisanje stavka 7. u članku 92. kojim je predviđeno da se na sjeme genetski modificiranih biljaka primjenjuju zakonske odredbe koje se odnose na modificirane žive organizme. Svrha je njihova prijedloga za dopunu stavka 1. u članku 114. stvoriti preduvjete da Hrvatska postane zemlja slobodna od GMO-a. Zahtijevaju, naime, da se zabrana namjernog uvođenja GMO-a u okoliš proširi i na ”područja namijenjena ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji i ekološkim oblicima turizma”. Osim toga, predlažu dodavanje novog stavka 3. koji bi glasio: ”nije dopušteno namjerno uvođenje genetski modificiranog sjemena u okoliš”.

U obrazloženju ovog amandmana podnositelji navode da je zaključkom Sabora iz studenoga 1998. godine zabranjen uvoz i sjetva genetski modificiranog sjemena, pa i u pokusne svrhe. Naime, unošenje tog sjemena u okoliš imalo bi negativan učinak na očuvanje i održivu uporabu biološke raznolikosti te na našu poljoprivredu i turizam, kao strateške razvojne grane.

Amandmani Vlade RH

Amandmanskim korekcijama članaka 12. i 14. predlagatelj je propisao nadležnost ministra te Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja i utvrdio skraćeni naziv tog tijela koji se rabi u odredbama Zakona. Isto je učinjeno i dopunom članka 21. st.3., ali u pogledu nadležnosti Vlade RH.

Izmjenom i dopunom članka 114. Konačnog prijedloga zakona prošireno je područje na kojem nije dopušteno namjerno uvođenje GMO-a u okoliš (zaštićena područja, područja ekološke

mreže, područja namijenjena ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji i ekološkim oblicima turizma te područja koja predstavljaju zaštitne zone utjecaja). Osim toga, propisuje se ograničenje namjernog uvođenja u okoliš reproduktivnog biljnog materijala koji sadrži GMO-e. Predviđeno je, naime, da se taj sadni materijal može namjerno uvesti u okoliš samo na površinama koje uredbom utvrdi Vlada, na prijedlog ministara nadležnih za poljoprivredu i šumarstvo te za zaštitu okoliša.

Slična pravna rješenja sadržana su i u zakonima nekih europskih zemalja, posebno Austrije, napominje se u obrazloženju ovog amandmana. Vlada uz to naglašava da će prema spomenutim zakonskim odredbama veliki dio područja Hrvatske biti izuzet od namjernog uvođenja u okoliš GMO-a. Navodi, također, da utvrđena pravna rješenja o zabrani unošenja GMO-a na pojedina prirodno vrijedna područja Republike Hrvatske nisu u suprotnosti sa smjernicama EU i Protokolom o biološkoj sigurnosti, jer ne propisuju apsolutnu zabranu, već upućuju na pravo države da radi zaštite biološke raznolikosti i zdravlja ljudi uvodi određena ograničenja i zabrane, uz provođenje postupka predostrožnosti. Zakonom je propisana i mogućnost da nadležno tijelo, u nedostatku znanstvenih dokaza ili kao rezultat procjene rizika, radi otklanjanja mogućih štetnih posljedica za biološku raznolikost i zdravlje ljudi, može zabraniti prekogranični prijenos, uvođenje u okoliš i stavljanje na tržište GMO-e.

Spomenimo i **amandman na članak 287.** kojim se propisuje da se dopuštenje za namjerno uvođenje u okoliš reproduktivnog sadnog materijala koji sadrži GMO neće izdavati do donošenja spomenute Vladine uredbe.

Korekciju članka 195. st.1. Vlada je predložila radi ispravka pogrešno navedenog članka, a dopunu st.1. u članku 278. radi usuglašavanja te odredbe sa Zakonom o prekršajima.

Budući da Konačni prijedlog zakona o prostornom uređenju kod ishoda građevne dozvole predviđa lokacijske uvjete a ne lokacijske dozvole, izmjenama u članku 295. Vlada propisuje da će se članak 22. Konačnog prijedloga zakona o zaštiti prirode početi primjenjivati stupanjem na snagu novog Zakona o prostornom uređenju. Do donošenja tog zakona ostatak će na snazi odredbe članka 32. stav-

ci 2-6. postojećeg Zakona o zaštiti prirode koje se temelje na važećem zakonu o prostornom uređenju. Bez ove amandmanske korekcije stupanjem na snagu novog Zakona o zaštiti prirode nastala bi pravna praznina.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja **Mladena Ružmana**, zamjenika ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja, **Vesna Podlipec** upozнала je zastupnike sa stajalištima Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša.

Problematiku GMO-a regulirati posebnim zakonom

Marina Matulović-Dropulić, glasnogovornica Kluba zastupnika HDZ-a, izrazila je zadovoljstvo činjenicom da se o ovom zakonskom prijedlogu raspravlja u dva čitanja a ne hitnim postupkom, kako je predlagala Vlada. Naime, zahvaljujući tome, u Konačni prijedlog zakona ugrađen je dio primjedbi zastupnika, iako njegov tekst još uvijek nije onakav kakav bi trebao biti.

Postupak procjene utjecaja nekog zahvata na okoliš ne bi trebalo dodatno proširivati uvođenjem instituta ocjene prihvatljivosti za prirodu, jer će to zakomplicirati i poskupjeti postupak ishoda građevinske dozvole.

U nastavku je izrazila žaljenje svojih stranačkih kolega što nije uvažena njihova sugestija o potrebi posebnog zakona kojim bi se uredilo prekogranični prijenos, ograničenu uporabu, unošenje u okoliš, proizvodnju i stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama. U tom bi se slučaju ovim zakonom propisale samo smjernice odnosno načelna pitanja genetski modificiranih organizama vezana uz biološku raznolikost. Po mišljenju zastupnika HDZ-a obrazloženje predlagatelja da se Zakon o zaštiti prirode, kao i materija genetski modificiranih organizama temelje na Konvenciji

o biološkoj raznolikosti i protokolu o biološkoj sigurnosti ne znači puno.

Nije točno ni to da je uvažio njihov zahtjev da se ocjena prihvatljivosti planiranog zahvata u prirodu poveže s procjenom utjecaja na okoliš, kako se ne bi duplirao posao i povećavao trošak za investitore (u tom slučaju ne bi bila potrebna posebna studija). Po riječima zastupnice predloženi institut ne postoji u komparativnom pravu europskih zemalja. Iz navedenih razloga postupak procjene utjecaja na okoliš ne bi trebalo dodatno proširivati postupkom ocjene prihvatljivosti za prirodu koja je već sadržana u tom postupku (brisati stavak 2. u članku 19). Za slučaj da predlagatelj ne odustane od svog stajališta, hadezeovci sugeriraju da se pronade rješenje prema kojem postupak ne bi završio donošenjem rješenja, odnosno upravnog akta jer bi to, u slučaju upravnog spora, znatno produžilo postupak izdavanja građevinske dozvole.

Zastupnica je spomenula i njihovo upozorenje da se u stavcima 1. i 2. članka 22. predlagatelj poziva na odluku o lokacijskim uvjetima, iako taj institut nije na snazi jer Zakon o prostornom uređenju u kojem je sadržan još uvijek nije donesen. Po njihovoj ocjeni predloženi Zakon je preopširan, prenormiran, a mjestimično i nelogičan i nekonzistentan, što će u praktičnoj primjeni uzrokovati probleme. Bilo bi puno bolje, kaže zastupnica, da su umjesto ovako opširnog zakona predloženi posebni zakoni o genetski modificiranim organizmima, o biološkim i krajobraznim raznolikostima, te o zaštićenim dijelovima prirode. Naime, postupanje po tim zakonima, ali i kontrola zadanih parametara, bila bi razumljivija i jednostavnija.

Na kraju je napomenula da će njeni stranački kolege zauzeti konačan stav o predloženom tek kad se uvjere je li predlagatelj prihvatio amandmanske zahtjeve odbora i zastupnika.

Zakon preopširan i nedorečen

Po riječima Dorice Nikolić i u Klubu zastupnika HSLŠ-a smatraju da je ponuđeni Zakon preopširan (sadrži 311 članka) te da zahtijeva stručnu doradu i dopunu te neka stručna pojašnjenja. Primjerice, treba precizno definirati područja koja se njime uređuju, te odrediti ona koja su od interesa za Republiku Hrvatsku i to u

onom dijelu koji nije reguliran drugim zakonskim aktima (poput Zakona o zaštiti okoliša). Osim toga, Konačni prijedlog zakona valja uskladiti i s ostalim zakonima i podzakonskim aktima spomenutim u njegovu tekstu, kako bi se izbjegla dupliciranja i zbrka u provedbi. Naime, neka od predloženih rješenja su doslovce neprovediva. Primjerice, uz postojeću procjenu utjecaja na okoliš uvodi se i procjena utjecaja na prirodu. Ako zakonom propisani postupak procjene utjecaja na okoliš nije zadovoljavajući, a iz prakse

Želimo li pristupiti EU povećanje prirodnih vrijednosti mora biti jedno od temeljnih strateških opredjeljenja Hrvatske. Međutim, u ovom Zakonu još uvijek nisu do kraja pročišćeni gospodarski razvojni interesi i pritisci na prirodu.

znamo da nije, valja ga dopuniti a ne propisivati paralelan postupak, kaže zastupnica (priroda će slabo profitirati od loše izrađenih studija te dogovorenih, da se ne kaže namještenih, odnosno izmanipuliranih "stručnih komisija"). Uvođenje obveze provođenja postupaka procjene utjecaja na prirodu dodatno bi zakompliciralo postupak ishođenja dozvole za pojedini zahvat, što bi iziskivalo i produljenje roka za pribavljanje potrebne dokumentacije i dodatna financijska sredstva, upozorava zastupnica. Interesantno je, kaže, da isto Ministarstvo predlaže Zakon o prostornom uređenju, tvrdeći da predloženim rješenjima pojednostavljuje postupak izdavanja građevinske dozvole, dok u Zakonu o zaštiti prirode komplicira i poskupljuje postupak ishođenja dozvola za izvođenje pojedinih zahvata u prirodu, negodovala je zastupnica.

Predloženim rješenjima Hrvatska se otvara za GMO

U nastavku je napomenula da haeselesovci neće glasovati za ovaj zakon i zbog toga što se njime dozvoljava ne samo uvoz i proizvodnja genetski modificiranih organizama i proizvoda koji sadrže te

organizme nego i namjerno uvođenje tih organizama u okoliš (to se ne ograničava samo na znanstvene svrhe). Naime, predloženim se predviđa izdavanje dozvole skraćenim postupkom za namjerno uvođenje GMO-a u okoliš, a uopće se ne spominje obveza podmirjenja troškova sanacije i štetnih posljedica za zdravlje ljudi i okoliš nastalih uslijed nekontroliranog širenja tih organizama. Navedena rješenja svjedoče - kaže - o nedosljednosti ministarstva u stavu spram GMO-a (lani je propagiralo "Hrvatsku bez GMO-a") ili o promjeni mišljenja "stručnjaka", odnosno o tome da Vlada RH ima vrlo liberalan stav o toj problematici. Slobodno se može reći da se ovim zakonskim prijedlogom Hrvatska potpuno otvara za GMO, iako Protokol o biološkoj sigurnosti Kartagena promiče princip predostrožnosti. "Vi biste Lijepu našu pretvorili u nelijepu njihovu", negoduje zastupnica.

Po ocjeni zastupnika HSLŠ-a Konačni prijedlog zakona ne razlikuje se puno od njegove prvobitne verzije (preopširan je, nepregledan, kontradiktoran i nedorečen). Među ostalim, negira postojeća tijela i procedure, ne samo iz nadležnosti drugih tijela državne uprave, nego i u resornom Ministarstvu (npr. Agenciju za zaštitu okoliša, Fond energetske efikasnosti i dr.). Budući da je u predloženom tekstu neprovediv (ne štiti dovoljno zaštićena područja, a ni zemlju od GMO-a) jedino je rješenje da ga se prosljedi u treće čitanje, kaže zastupnica Nikolić.

Umjesto da upravljaju zaštićenim područjima, za što su i osnovane, javne ustanove se pretvaraju u "ordinacije opće prakse" koje samo prosljeđuju uputnice ministarstvu.

Potaknut primjedbama iz rasprave javio se za riječ Mladen Ružman. Podsjetio je zastupnike na to da je donošenjem prostornih planova, odnosno proglašenjem parkova prirode, nacionalnih parkova i dr. Hrvatski sabor, na temelju standarda koje poznaju sve zemlje svijeta, odredio da je 10 posto područja Hrvatske pod posebnom zaštitom. Riječ je - kaže - o zaštićenim dijelovima prirode gdje se uvode dodatne mjere zaštite.

To ne znači da se na tim područjima ne može obavljati nikakva gospodarska ili ugostiteljska djelatnost, ali za to postoji posebna procedura.

Nije točno, kaže ministar, da uvode nje ocjene prihvatljivosti zahvata u prirodu nema veze s europskom praksom. Naime, smjernica 92/43 jasno govori o potrebi zaštite prirodnih staništa i upravo pogoduje potencijalnim investitorima jer ih oslobađa obveze izrade studije utjecaja na okoliš, ako se ne radi o velikim zahvatima u prirodu. **Dorica Nikolić** je ustrajala u tvrdnji da europsko zakonodavstvo poznaje samo procjenu utjecaja zahvata na okoliš ("nemojmo zavaravati saborske zastupnike i obmanjivati javnost").

Javne ustanove izgubile dosadašnja ovlaštenja

Očuvana priroda i prirodne vrijednosti komparativna su prednost Hrvatske i to ne samo u odnosu na zemlje EU, konstatirao je dr.sc. **Vilim Herman**, glasnogovornik Kluba zastupnika LIBRA-e. Želim li pristupiti EU povećanje prirodnih vrijednosti mora biti jedno od temeljnih strateških opredjeljenja Hrvatske. Međutim, u ovom zakonu još uvijek nisu do kraja pročišćeni gospodarski razvojni interesi i pritisci na prirodu. Naime, predlagatelj je na inzistiranje zastupnika izmijenio članak 152. kojim se uređuje

Plan upravljanja, taj važan strateški dokument koji je najavljan kao novina i ključ rješavanja sukoba interesa u zaštićenim područjima, pao je na političku razinu.

zaštita i očuvanje nacionalnog parka te način obavljanja dopuštenih djelatnosti na njegovom prostoru (riječ je o ugostiteljsko-turističkim i rekreacijskim djelatnostima koje su u ulozi posjećivanja i razgledavanja). Međutim, u parku prirode i dalje su dopuštene "i druge djelatnosti i radnje kojima se ne ugrožavaju njegove bitne značajke i uloga", s tim da se način obavljanja gospodarskih djelatnosti i korištenja prirodnih dobara utvrdi uvjetima zaštite prirode. Osim toga, javne usta-

nove su ovim zakonom izgubile dosadašnja ovlaštenja izdavanja dopuštenja za obavljanje tih djelatnosti, uz prethodno pribavljenu suglasnost ministarstva. Umjesto da upravljaju zaštićenim područjima, za što su i osnovane, te se ustanove pretvaraju u "ordinacije opće prakse" koje samo prosljeđuju uputnice Ministarstvu, zbog čega se vjerojatno predviđa i povećanje činovničke strukture, negoduje zastupnik. Pitanje je, kaže, i kada će biti donesen poseban propis o lovstvu, u skladu s kojim bi se dodjeljivale lovne koncesije na zaštićenom području, dakako, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

Plan upravljanja pao na političku razinu

Predviđeno je, među ostalim, da plan upravljanja nacionalnim parkom, parkom prirode i dr. donosi upravno vijeće javne ustanove koja upravlja zaštićenim područjem, uz suglasnost Ministarstva, te uz prethodno pribavljeno mišljenje Državnog zavoda za zaštitu prirode. Time je plan upravljanja, taj važan strateški dokument koji je najavljan kao novina i ključ rješavanja sukoba interesa u zaštićenim područjima, pao na političku razinu, umjesto da se donosi na znanstveno-stručnoj i državnoj razini, kaže zastupnik.

Člankom 182. Konačnog prijedloga zakona definiran je sadržaj tog dokumenta, ali ne i opseg, što može stvarati velike razlike u kvaliteti, a jednako tako i u troškovima. Nije navedeno ni odakle će se financirati planovi upravljanja zaštićenim područjima, niti rokovi za njihovu izradu. S tim u svezi zastupnik je spomenuo da je prvi takav dokument u Hrvatskoj napravljen za Park prirode "Kopački rit" (financiran je iz sredstava zajma Svjetske banke). To je trebao biti model za izradu planova upravljanja i za druga zaštićena područja.

Kako se može očekivati da će ovaj Zakon pridonijeti političkoj stabilizaciji upravljanja u resoru zaštite prirode kad je, primjerice, propisano da ravnatelj javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom ili parkom prirode imenuje ministar, a ne kao dosad Vlada RH, na prijedlog ministarstva, pita zastupnik. Po ocjeni njegovih stranačkih kolega reguliranje materije genetski modificiranih organizama je dobro započeto, ali bi te

odredbe trebalo precizirati. Kako reče, jasno su definirane odredbe koje se odnose na inspekcijski nadzor i visinu kazni za prekršaje predviđene ovim Zakonom. Pozitivno je i to što se uvodi i neposredni nadzor u zaštićenim područjima (posebna su novina čuvari prirode, odnosno renegeri), uređuje se inventarizacija i praćenje stanja biološke i krajobrazne raznolikosti, propisuje obveza obavješćivanja javnosti kako bi se omogućilo njeno sudjelovanje u odlučivanju vezanom uz zaštitu prirode, itd. Zbog svega toga zastupnici LIBRE smatraju da će primjena ovog Zakona pridonijeti boljoj zaštiti prirode. Njihov predstavnik se založio za to da se proglašavanje zaštićenih dijelova prirode omogući ne samo kada to zahtijevaju traže posebne okolnosti, nego i izravni interesi građana koji žive na tom prostoru. Primjerice, područje Slavonije i Baranje uz Dravu po svojim ekološkim vrijednostima i razvojnim potencijalima zaslužuje taj status, a trebalo bi imati i nacionalni park (Kopački rit).

Uz ovaj krovni zakon kojim se utvrđuju načela i ciljevi cjelovite zaštite prirode, trebalo bi što hitnije donijeti i niz drugih, posebnih propisa (o vodama, o poljoprivrednom zemljištu, o šumarstvu, lovu, itd.).

Uz ove dobronamjerne prijedloge i poneku kritiku, Klub zastupnika LIBRE spreman je podržati ovaj zakon, kaže Herman.

Što prije donijeti posebne propise

Po riječima **Vesne Podlipec**, Klub zastupnika SDP-a podržava ovakav pristup izradi zakonskog prijedloga o zaštiti prirode koji tu zaštitu proširuje na očuvanje sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti, to više što je njegov tekst usklađen sa smjernicama i propisima EU. Međutim, uz ovaj krovni zakon kojim se utvrđuju načela i ciljevi cjelovite zaštite prirode, trebalo bi što hitnije donijeti i niz drugih posebnih propisa (zakoni o voda-

ma, poljoprivrednom zemljištu, šumarstvu, lovu, itd.). Posebno je potencirala potrebu donošenja Zakona o šumama zbog učestalih požara koji su se ljetos događali na Jadranskoj obali, ali i problema sanacije opožarenih područja (trebalo bi ih zasaditi maslinama, vinovom lozom, maraskom, itd.).

Hrvatska je na 5. mjestu u svijetu po biološkoj raznolikosti, a oko 10 posto njene površine su zaštićena područja. Zakonom treba odrediti koje su djelatnosti, i u kojoj kategoriji, dozvoljene na tim područjima, što bi smanjilo utjecaj raznih lobističkih grupa.

Kako reče, njeni stranački kolege cijene činjenicu da se Zakonom predviđa izrada stručnih studija u ocjeni prihvatljivosti za prirodu svih zahvata koji mogu narušiti ekološku ravnotežu na zaštićenim područjima, zatim proširenje zaštite na očuvanje domaćih životinjskih pasmina i biljnih sorata te svih ugroženih vrsta zaštićenih međunarodnim ugovorom. Posebno pozdravljaju uvođenje mjera za zaštitu mora, uz sugestiju da se neke mjere koje su predviđene za zaštićene dijelove prirode (npr. reguliranje ispuštanja fekalnih otpadnih voda iz plovila) predvide kod svih uplovljavanja u naseljenim mjestima i lukama. Veseli ih, kaže, da su odredbe koje predviđaju mjere zaštite divljih životinja već primijenjene kod izgradnje autoceste Zagreb - Split i to na području Like.

Zastupnica je u nastavku, u ime svojih stranačkih kolega, predložila dopunu odredbi kojima se regulira koje se djelatnosti mogu obavljati u nacionalnom parku (članci 152. i 185.) Predložila je da se to dopusti za one djelatnosti koje su se na tom području obavljale i prije njegova proglašenja zaštićenim područjem. U protivnom bi, primjerice, hidroelektrana u Nacionalnom parku Krka morala prestati s radom, iako ima važnu ulogu u proizvodnji struje. Osim toga, kao najstarija elektrana na Balkanu može biti dio vrlo atraktivne turističke ponude.

Planovi upravljanja za petogodišnje razdoblje

Po mišljenju zastupnika SDP-a zakonom bi trebalo jasnije definirati odnose između prostornog plana, plana upravljanja zaštićenim područjem, godišnjeg programa i pravilnika o unutarnjem redu, čiji se sadržaji možda nepotrebno preklapaju. Da se ne bi dogodilo da planovi po snazi budu jači akt od samog prostornog plana koji donosi Sabor, sugeriraju da se plan upravljanja donosi za petogodišnje, a ne desetogodišnje razdoblje, kako je to predložio predlagatelj. Pozdravljaju, inače, njegov prijedlog da se gradovima i općinama omogućuje osnivanje javnih ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode koji se u cijelosti nalaze na njihovu području (time je uvažena i njihova inicijativa iz rasprave o Prijedlogu zakona). Ne slažu se, međutim, s time da se to uvjetuje osiguranjem sredstava za rad tih institucija, pa predlažu brisanje tih odredbi iz članka 17. koje to predviđaju. Uostalom, dosadašnja iskustva potvrđuju da je lokalna samouprava financirala zaštićene dijelove svojih područja, iako to nije bila dužna po zakonu, kaže zastupnica (npr. Split je za park šumu Marjana godišnje odvajao više od 6 mln. kuna).

Zabranom uvoza i sjetve genetski modificiranih organizama stvoriti preduvjete da Hrvatska bude GMO free country.

Kako reče, za zastupnike SDP-a prihvatljivo je i rješenje o ograničenju prodaje nekretnina na zaštićenim dijelovima prirode stranim pravnim i fizičkim osobama. Uz predložene izmjene njihov Klub će, kaže, podržati Konačni prijedlog zakona o zaštiti prirode.

Povećati broj inspektora

Cijeneci napor koji su autori uložili u izradu ponudjenog zakonskog teksta Klub zastupnika HSS-a upozorava na činjenicu da će ovako opsežan propis biti teško provesti ako se ne poveća broj inspektora zaštite prirode. Činjenica je, kaže, da i druge zemlje u okruženju (npr. Mađarska i Slovenija) imaju sličnu zakon-

sku regulativu. Po mišljenju zastupnika HSS-a bolje je da se što veći dio materije o kojoj je riječ regulira Zakonom, nego podzakonskim aktima koje donosi ministar. Po njihovoj ocjeni predlagatelj je dobro obradio mjere zaštite biološke raznolikosti u korištenju prirodnih dobara i uređenju prostora, u skladu s europskim direktivama, no prava provedba ovisit će o odredbama Kaznenog zakona, brojnosti inspektora zaštite prirode i promjeni svijesti svih korisnika prostora. Hrvatska je, naime, na 5. mjestu u svijetu po biološkoj raznolikosti, a oko 10 posto njene površine su zaštićena područja. Zastupnici HSS-a smatraju da je postupanje u tim područjima trebalo jasnije razraditi, odnosno odrediti koje su djelatnosti i u kojoj kategoriji dozvoljene, što bi smanjilo utjecaj raznih lobističkih grupa (zalažu se za održivi razvitak).

Onemogućiti uvoz i sjetvu GMO-a

Zahtijevaju i doradu odredbi kojima je regulirano postupanje s genetski modificiranim organizmima, kako bi se očuvali naši nacionalni interesi. Doduše, predlagatelj je ugradio mehanizme za reguliranje područja živih genetski modificiranih organizama, ali valja osigurati preduvjete i da se onemoguće uvoz i sjetva tih organizama, naglašava njihova predstavnica. Stoga su haesesovci i predložili zakon o privremenoj zabrani GMO-a i proizvoda kako bi se uveo moratorij i stvorio svojevrsan time out dok se ne donese jasno nacionalno zakonodavstvo. Po riječima zastupnice treba stvoriti preduvjet da Hrvatska bude GMO free country, jer ćemo u protivnom snositi posljedice za eventualne štete koje mogu nastati, posebno u eko poljoprivredi i eko turizmu, koji su razvojna šansa naše zemlje. Izrazila je uvjerenje da će njihovi amandmani pridonijeti tome (budu li prihvaćeni HSS će podržati ovaj Zakon).

Haesesovci, inače, pozdravljaju naglašenu ulogu sudjelovanja javnosti u zaštiti prirode, no upozoravaju da treba razraditi mehanizme za utvrđivanje javnog interesa, kako se ne bi dogodilo da neki lokalni moćnik prijete otkazima, pozivajući se na javni interes, te propagandom obmanjuje javnost.

Dok se zakonom ne predvidi izrada kvalitetnih osnova gospodarenja mine-

ralnim sirovinama, kao što je to slučaj za gospodarenje šumskim, lovnim i ribolovnim resursima, neće biti ispravne politike prema ovoj djelatnosti, upozorava zastupnica. Posebno bi, kaže, trebalo definirati eksploataciju mineralnih sirovina u zaštićenom području. Više prostora trebalo bi posvetiti i problematici voda (primjerice, propisati obvezu ugradnje uvjeta zaštite prirode u vodno-gospodarske osnove). Njeni stranački kolege pohvalili su Ministarstvo što je vodilo računa i o zaštiti Jadrana. Naime, Zakonom se propisuje uvođenje sustava upravljanja i nadzora balastnih voda čije bi ispuštanje u Jadran uništilo našu biološku raznolikost, a Hrvatska bi izgubila i status najčišćeg mora na Mediteranu. Smatraju da bi se proglašenjem gospodarskog pojasa u Jadranu stekli uvjeti za bolje gospodarenje ribljim resursima, veću ekološku zaštitu, za sigurniju plovidbu, obavljanje istraživačke djelatnosti, ali i proglašenje posebno osjetljivih ekoloških zona u kojima ne bi bile dozvoljene nikakve djelatnosti.

Zakonodavac bi trebao pokazati više fleksibilnosti kad je riječ o uređenju i izgradnji objekata unutar nacionalnih parkova, posebice ako to traži domicilno stanovništvo.

Zastupnica je izrazila i njihovo zadovoljstvo uvođenjem nove kategorije regionalnog parka, što će omogućiti županijama koje imaju vrijedna područja, a ostvarile su i međunarodnu suradnju, da ta područja zaštite. To se u prvom redu odnosi na područja rijeka Une, Drave i Mure koja bi svakako trebala dobiti status regionalnog parka. U tom bi se slučaju zasigurno stvorili preduvjeti za izmjenu programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, tako da Trgovska gora više ne bude navedena kao lokacija za gradnju odlagališta nuklearnog otpada, zaključila je.

Hrvatska može uspjeti samo kao tvornica zdrave hrane

Po riječima **Tončija Tadića** u Klubu zastupnika HSP-HKDU-a također sma-

traju ovaj zakon jednim od strateških propisa, s obzirom na to da je očuvan okoliš najvrednije što Hrvatska ima. Na svu sreću, kaže zastupnik, u prošlim vremenima Hrvatska je bila pošteđena megalomanskih investicija koje su mogle ugroziti okoliš.

U nastavku se osvrnuo na problematiku genetski modificiranih organizama čije je reguliranje od presudne važnosti za budućnost naše poljoprivrede, ali i zdravlje nacije. Konstatiravši da se u ovom Zakonu Republika Hrvatska ne deklarira dovoljno jasno kao GMO free country, podsjetio je na to da je Hrvatska stranka prava nedavno uputila u saborsku proceduru Zakon o zabrani uporabe tih organizama. Taj je Zakon prošao dva čitanja, ali je na kraju ipak prihvaćen prijedlog HSS-a koji predviđa privremenu zabranu korištenja GMO-a ("riječ je o kopiji HSP-ovog zakona"). Želimo li sačuvati našu poljoprivredu i konkurirati na svjetskom tržištu mora nam biti jasno da to ne možemo učiniti klasičnom poljoprivrednom proizvodnjom a ni onom temeljenom na genetski modificiranim organizmima, kaže zastupnik. Hrvatska može uspjeti samo ako bude tvornica zdrave hrane, slobodna od genetski modificiranih organizama (ovdje ne pomažu nikakvi polovični potezi, poput privremene zabrane ili dozvole uvoza uz registraciju, i sl.). Po riječima zastupnika ovaj zakon je trebao predvidjeti način uništavanja GMO-a koji zaostanu od prodaje na hrvatskom tržištu. Budući da to nije učinjeno, nepotrebno se izlažemo opasnosti.

U nastavku je upozorio i na problem spalionica otpada s kojim "muku muče" i druge države, jer je to najveći izvor dioksinjskih emisija u okoliš. Zbog toga bi svi koji vode računa o zaštiti prirode i okoliša morali nastojati da se onemogućiti spaljivanje otpada u spalionicama, osim kad se taj otpad ni na koji drugi način ne može sigurno zbrinuti.

U tom kontekstu spomenuo je i peticiju koju je potpisalo više od 10 tisuća građana s područja Kaštela, Splita i Solina. Zahtijevaju, naime, da hrvatska Vlada zaustavi još jedan ekocid koji sprema Dalmacijacem u Kaštelima (ta cementara namjerava koristiti do 250 tona ugljena godišnje u proizvodnji cementa).

U tu svrhu zastupnik je zatražio da Ministarstvo zaštite okoliša povuče uredbu kojom se dopušta povećanje emisi-

je štetnih plinova. Što će nam i najbolji zakon ako ne postoje odgovarajuće uredbе i odlučnost ministarstva da ga provede doista u skladu s hrvatskim nacionalnim interesima, kaže Tadić (zaštita okoliša je svakako temeljni nacionalni interes, jer se spominje i u Ustavu).

Uključivši se u raspravu **Mladen Ružman** je pojasnio da se u spomenutoj uredbi potkrala tehnička greška, te da nema govora o tome da bi Vlada svjesno trovala građane.

Opovrgavajući Tadićevu tvrdnju da je HSS-ov zakon kopija HSP-ovog **Marijana Petir** je naglasila da između ta dva zakonska teksta postoji jasna razlika. Naime, HSS je predložio Zakon o privremenoj zabrani genetski modificiranih organizama i proizvoda kako bi se uveo moratorij, dok se ne donese jasno nacionalno zakonodavstvo. Napomenula je da haesosovci već više od 5 godina provode kampanju da Hrvatska bude GMO free country te da je na prijedlog njihova Kluba Sabor još 98. godine donio zaključke kojima nalaže donošenje zakona o zabrani uvoza i sjetve genetski modificiranih organizama.

Područje GMO-a urediti s više propisa

Govoreći u ime Kluba zastupnika DC-a, **Vesna Škare-Ožbolt** podsjetila je na koincidenciju da se upravo sada, u vrijeme zahlađenja odnosa sa susjednom Slovenijom, govori o Zakonu o zaštiti prirode, pa i o zaštiti Jadranskog mora, (do ove neželjene situacije je došlo upravo zbog naših želja za maksimalnom zaštitom Jadrana). Sudeći po predloženim odredbama koje nalažu rješavanje problema balastnih voda i zabranu upotrebe antivegetativnih premaza brodova na bazi kositra, očito smo na pravom putu, konstatira zastupnica. To opravdava i uvođenje nužnih mjera, kao što je proglašenje gospodarskog pojasa, jer nema sumnje da moramo osigurati i provedbu propisa.

Po mišljenju zastupnika DC-a, u dijelu zakona koji govori o iskorištavanju lovnih i ribolovnih svojti trebalo bi propisati i zabranu izgradnje raznoraznih uskočica i hvataljki, odnosno žicom ograđenih prostora u kojima se uzgajaju divlje životinje. Naime, danas kad trošimo nemala sredstva na izgradnju prijelaza za divljač

preko modernih prometnica, nedopustivo je, kaže, da se ta ista divljač, s druge strane, hvata tijekom migracije. U nastavku je izrazila njihovu sumnju da odredba koja propisuje da nitko ne može postati patentni vlasnik genetskog materijala stvorenog temeljem genetskog materijala divljih svojti, potiče strana ulaganja u poljoprivredu. Napomenula je, također, da se njeni stranački kolege zalažu za to da se područje genetski modificiranih organizama regulira kroz više zakonskih propisa, kao što je to slučaj u EU. Drže da bi ovim zakonom trebalo regulirati samo pitanja vezana uz sadnju GMO-a i njihov učinak na okoliš, dok bi stavljanje u promet proizvoda od tih organizama trebalo urediti drugim propisima (npr. Zakonom o zaštiti potrošača, o ispravnosti živežnih namirnica, o obilježavanju i deklariranju proizvoda na bazi GMO-a i sl.). Iako ovaj Zakon još uvijek vrvi nelogičnostima na koje su zastupnici DC-a bezuspješno upozoravali još u prvom čitanju, bolje imati ovakav zakon nego uopće ne regulirati ovo područje, zaključila je zastupnica.

Urediti granice zaštićenih područja

U pojedinačnoj raspravi prvi se javio za riječ **Marijan Maršić (HSS)**. Obrazložio je amandmane koje je, sukladno primjedbama izrečenim u prvom čitanju, podnio na tekst Konačnog prijedloga zakona. Sugerirao je, ponajprije, da se dopuni odredba stavka 5. u članku 33, uz obrazloženje da razlog za produljenje sječive zrelosti zavičajnih vrsta drveća, među ostalim, podrazumijeva i zadovoljavajuće zdravstveno stanje šumskih zajednica. Predložio je, nadalje, brisanje stavka 3. u članku 40. (identičan je stavku 3. u članku 41.) te točke 4. u članku 152. koji zabranjuje gospodarsku uporabu prirodnih dobara u nacionalnom parku. U tim se područjima obavljaju sanitarne sječe, a zaustavljanjem gospodarenja neizbježno se događa regresija, upozorava zastupnik.

Primijetio je, među ostalim, da na terenu najčešće nisu dobro obilježene granice zaštićenih područja, što inspektorima otežava nadzor (granice bi trebalo propisati pravilnikom). Konstatirao je, također, da zakonom nije propisano na koji način će se očuvati vrijedna i ugrožena rubna staništa oranica te tko donosi plan upravlja-

nja zaštićenim područjem koje se prostire na teritoriju dviju ili više županija. Upozorio je na to da je odredba točke 5. u članku 198. u suprotnosti s Ustavom i sa Zakonom o šumama te zatražio njeno brisanje. Radi se o odredbi koja utvrđuje da pravna osoba koja je u vlasništvu Republike Hrvatske nema pravo na naknadu za ograničenja kojima je podvrgnuta u upravljanju nekretninama. Po riječima zastupnika to pitanje je za šume i za šumska zemljišta regulirano Zakonom o šumama (čl.58.) pa ga ovim Zakonom nije potrebno regulirati.

Na kraju je poručio kolegama šumarima da je krajnje vrijeme da se izvrši licenciranje radova u šumarstvu, te da se poradi na tome da u Zakonu o šumama šumarska struka bude zastupljena na primjeren način.

Dragutin Vrus (SDP) je konstatirao da je predloženi Zakon dobrim dijelom popravljen između prvog i drugog čitanja. Potom se osvrnuo na neke probleme uočene u Nacionalnom parku Risnjak u Gorskom kotaru. Zanimalo ga je, naime, hoće li se nakon njegova stupanja na snagu moći izgraditi skijalište na sjevernoj padini Snježnika, a po mogućnosti i hotel, što bi značajno poboljšalo turističko-ugostiteljsku ponudu te oživjelo cijeli čabranski kraj. Naime, prilikom donošenja Prostornog plana Nacionalnog parka Risnjak u Saboru je donesen zaključak da će se o ovom problemu raspravljati kod donošenja Zakona o zaštiti prirode. Po mišljenju zastupnika i vojni objekt na Snježniku, koji je za vrijeme rata devastiran, trebalo bi dati na upravljanje Upravi Nacionalnog parka, te ga uz pomoć sredstava iz Državnog proračuna preurediti u turističko-ugostiteljski objekt.

Uz sve uvažavanje i pohvale ovom Zakonu, izrazio je mišljenje da bi zakonodavac trebao pokazati više fleksibilnosti kad je riječ o uređenju i izgradnji objekata unutar nacionalnih parkova, posebice ako to traži domicilno stanovništvo. Ilustracije radi spomenuo je da je u njegovu kraju granica Nacionalnog parka prepolovila jedno manje naselje. Apsurdno je, kaže, da se s jedne strane te granice smiju graditi nove kuće, a s druge ne, zbog čega su mještani nezadovoljni.

Riječ predlagatelja

Na kraju se još jednom javio za riječ doministar **Ružman**. Najprije je razuvje-

rio zastupnike da predlagatelj nije inzistirao na hitnom donošenju ovog Zakona koji je u Vladinoj proceduri još od 2001. godine, a u Sabor je stigao prije ljetnih praznika. Iako je u međuvremenu doradjen, današnje rasprava je pokazala da još ima prostora za poboljšanje pojedinih odredbi. Poštujući direktive i smjernice EU-a Vlada se, kaže, odlučila za to da problematiku genetski modificiranih organizama uredi ovim, a ne posebnim zakonom. Odabrala je najbolji mogući način, a to je princip predostrožnosti, nastojeći osigurati dovoljno kvalitetne mjere nadzora, kako u Hrvatsku ne bi ulazili genetski modificirani proizvodi koji mogu štetiti ljudskom zdravlju. S tim u svezi je spomenuo da je ovih dana pri Zavodu za javno zdravstvo otvoren poseban laboratorij koji će analizirati takve proizvode.

Što se tiče primjedbi zastupnika da je predlagatelj zakomplicirao neke postupke u pogledu obavljanja pojedinih djelatnosti u zaštićenim područjima, naglasio je da je Vlada toga svjesna, ali da je pod određenim tretmanom zaštite svega 10 posto prostora u Hrvatskoj. Prijek je potrebno na tim područjima uvesti dodatne mjere zaštite, kako uvođenje neke gospodarske ili druge djelatnosti ne bi štetilo staništima, odnosno narušilo biološku i krajobraznu raznolikost prirode. Obećao je i da će predlagatelj doraditi prijelazne i završne odredbe ovog Zakona, na način da se primjena pojedinih rješenja koja su u uskoj vezi sa Zakonom o prostornom uređenju veže na rok donošenja tog zakona.

Potaknut pitanjem zadnjeg sudionika u raspravi, naglasio je da autori Zakona nemaju namjeru spriječiti izgradnju skijališta u nacionalnim parkovima koja služe za rekreaciju, ali kako to podrazumijeva i izgradnju infrastrukture investitor bi trebao izraditi studiju utjecaja na okoliš. U Ministarstvu, inače, pozdravljaju potrebu da se na skijalištima izgrade hoteli, što bi dodatno povećalo vrijednost zaštićenih dijelova prirode.

Po riječima ministra Ružmana ne stoji ocjena da je Ministarstvo prerestriktivno kad je riječ o ovlastima u pogledu upravljanja zaštićenim područjima. Mišljenja je da se radi o dobro iznivelniranom sustavu upravljanja između Ministarstva i menagmenta javnih ustanova i da ga ne bi trebalo dodatno decentralizirati. Naime, javne ustanove za upra-

vljanje nacionalnim parkovima i drugim zaštićenim područjima mogu u mjerama za gospodarenje, odnosno upravljanje koje donose autonomno, propisati koje gospodarske ili tradicionalne djelatnosti se mogu obavljati na tom području a koje su zabranjene. Kako reče, "široka leđa Ministarstva" ponekad dobro dođu i ravnateljima javnih ustanova koji su svakodnevno izloženi kojekakvim pritiscima, pa i komercijalne naravi.

Neka od rješenja za koja su se zalagali sudionici u raspravi ne mogu se ugraditi u ovaj Zakon, jer to nije u djelokrugu Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja, zaključio je na kraju, aludirajući pritom na problematiku hrvatskih voda i šuma.

IZJAŠNJAVANJE

Izjašnjavanje o podnesenim amandmanima provedeno je na redovnoj sjednici Hrvatskog sabora krajem rujna. Budući da su amandmani Vlade pristigli nakon Poslovníkom utvrđenog roka, zastupnici su najprije odlučivali o tome hoće li ih razmatrati. Kako je većina nazočnih bila za to, **Mladen Ružman**, zamjenik ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja, potanko je obrazložio te amandmane. Napomenuo je da je ključni onaj na članak 114. kojim se problematika genetski modificiranih organizama uređuje po mjeri Vlade, ali i sukladno prijedlozima Kluba zastupnika HSS-a. To znači da se ne ide na apsolutnu zabranu unošenja tih organizama u okoliš, ali su predviđene maksimalne mjere zaštite zaštićenih područja, te onih na kojima se može obavljati ekološka poljoprivreda, eko-turizam i sl. Svrha je ostalih amandmanskih korekcija predlagatelja usuglašavanje i nomotehničko dotjerivanje zakonskog teksta, rekao je Ružman.

Potom je uslijedilo izjašnjavanje o navedenim amandmanima. Ishod - zastupnici su većinom glasova prihvatili cijeli paket Vladinih amandmana. Nakon toga ih je ministar izvijestio da je Vlada uvažila većinu amandmana matičnog Odbora, Kluba zastupnika HSS-a te Marijana Maršića (HSS). Pođimo redom.

"Zeleno svjetlo" predlagatelja dobili su amandmani zastupnika **Maršića** za dopunu stavka 5. u članku 33, te brisa-

nje stavka 3. iz članka 40. i stavka 5. iz članka 198. Konačnog prijedloga zakona (njihov sadržaj zastupnik je obrazložio u okviru rasprave). Međutim, njegov zahtjev za brisanje točke 4. u članku 152. nije uvažan. Po riječima ministra sadržaj tog amandmana je u suprotnosti s osnovnim načelima zaštite vrijednih ekoloških sustava, odnosno zaštićenih dijelova prirode. Naime, temeljno načelo zaštite nacionalnog parka jest zabrana gospodarske uporabe prirodnih dobara. Prema članku 152. Zakona, u nacionalnom parku je dopušteno obavljanje ugostiteljsko-turističkih i rekreacijskih delatnosti koje su u ulozi posjećivanja i razgledavanja, te bavljenje poljoprivredom, ribarstvom i obrtom na tradicionalan način, kao i gospodarskih djelatnosti koje su se obavljale na tom području do njegova proglašenja nacionalnim parkom (dakako, uz uvjet da se poštuju odredbe ovog Zakona i na temelju njega donesениh propisa).

Zastupnik se nije složio s ovim obrazloženjem. Priznavši da je ono jednim dijelom utemeljeno, podsjetio je na činjenicu da su odredbom stavka 3. spomenutog članka u nacionalnom parku dopuštene radnje i djelatnosti kojima se ne ugrožava izvornost prirode. Kako reče, netko treba ukloniti stabla koja poruši vjetar ili erozija, kako se ne bi pojavili štetnici, što bi ugrozilo i ostali dio šumskog sustava. A sječa, odvoz i otprema drva do kupca te prodaja je određeni vid gospodarske djelatnosti. Stoga nema svrhe zabranjivati gospodarsku djelatnost na tom području, kaže zastupnik. Umjesto toga šumarima i biolozima treba prepustiti da rade svaki svoj posao, sukladno planovima i programima, a upravi nacionalnog parka da uređno obavlja kontrolu.

Budući da predlagatelj ni nakon ovog obrazloženja nije promijenio stajalište, o ovom se amandmanu glasovalo, ali nije prošao.

O amandmanima Kluba zastupnika HSS-a nije se glasovalo, jer je prva dva (na članke 54. i 92.) predlagatelj uvažio u potpunosti, dok je intencije njihova zahtjeva za dopunu stavka 1. u čl. 114. te dodavanje novog stavka kojim bi se zabranilo namjerno uvođenje GMO u okoliš, Vlada pokрила svojim amandmanima. Podnositelji su se složili s tim, pa

je njihova predstavница **Ljubica Lalić** povukla te amandmane. Ujedno je podsjetila na to da su zastupnici HSS-a svoje amandmanske zahtjeve bazirali isključivo na tragu politike EU koja se, kao i Vlada RH, protivi genetski modificiranim organizmima. Međutim, zbog odnosa s drugim institucijama (npr. WTO) predlagatelj nije mogao u potpunosti isključiti unošenje GMO-a u okoliš.

Kao što smo već uvodno spomenuli, amandmani Odbora za prostorno uređenje i zaštitu okoliša na članke 171, 184. i 192. postali su sastavnim dijelom Konačnog prijedloga zakona, jer ih je predlagatelj prihvatio. Budući da je intencija njihova amandmana na članak 152. prihvaćena kroz amandmanski zahtjev **Vesne Podlipec (SDP)**, Odbor je povukao taj amandman. Isto je učinio i s onim na članak 295, budući da je Vlada svojim amandmanom pobliže uređila prestanak važenja postojećeg Zakona o zaštiti prirode i pojedinih njegovih odredbi.

Zahvaljujući amandmanskoj korekciji koju je predložila zastupnica Podlipec u zakonski tekst je ugrađena odredba kojom se u nacionalnom parku, uz ugostiteljsko-turističke i rekreacijske djelatnosti u ulozi posjećivanja i razgledavanja te bavljenje poljoprivredom, ribarstvom i obrtom na tradicionalan način, dopušta i obavljanje gospodarskih djelatnosti koje su se obavljale na tom području do njegova proglašenja nacionalnim parkom.

Vlada je djelomično usvojila i njen amandman na članak 181, odnosno predloženu izmjenu odredbe stavka 1, tako da glasi: "Upravljanje zaštićenim područjima iz članka 150. stavak 1. točke 1. ovog Zakona provodi se na temelju plana upravljanja". Nije, međutim, uvažila njen prijedlog da se planovi upravljanja donose za petogodišnje razdoblje, pa je povukla taj dio amandmana.

Zaključivši raspravu o amandmanima, predsjednik Tomčić je dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona. Ishod - novi Zakon o zaštiti prirode donesen je većinom glasova nazočnih zastupnika (64 glasa "za", 17 "protiv" i 8 "suzdržanih") u predloženom tekstu, korigiranom prihvaćenim amandmanima.

M.Ko.

KONAČAN PRIJEDLOG ZAKONA O ODGOVORNOSTI PRAVNIH OSOBA ZA KAZNENA DJELA

Odgovornost pravne osobe temelji se na krivnji odgovorne

Hrvatski sabor je prihvatio ovaj zakonski prijedlog u tekstu predlagačtelja korigiranom njegovim amandmanima. Vlada je, naime, uvažila upozorenja iz prethodne rasprave da nema opravdanog razloga za to da sindikati i njihove zajednice budu izuzeti od mogućnosti ukidanja - ako su osnovani radi počinjenja kaznenog djela ili su na tome pretežno zasnivali svoje djelovanje.

Tri su osnovna razloga za donošenje zakona - postojanje teških oblika gospodarskog kriminaliteta, tehnološki razvoj i postojanje pravnih osoba koje su osnovane upravo radi počinjenja kaznenih djela ili se pretežno bave tom djelatnošću. Na zakonska rješenja s tim u svezi zastupnici većeg dijela oporbe odgovorili su, među ostalim, ovim ocjenama, zahtjevima i prijedlozima: ne smije se bezuvjetno potvrđivati odgovornost pravne osobe bez utvrđivanja odgovornosti odgovorne, s obzirom na to da se krivnja pravne temelji na krivnji odgovorne; imovinsku korist i predmet izvršenja djela oduzimati samo od novog subjekta koji se time okoristio; Konvencijom o korupciji predviđeno je utvrđivanje kaznene odgovornosti pravne osobe samo za djela podmićivanja, trgovanja utjecajem i pranja novca; javno objavljivanje presude može značiti smrtnu kaznu za tvrtku; preširoko je postavljena odgovornost pravne osobe.

O PRIJEDLOGU

Umjesto prikaza treće verzije zakonskog prijedloga, evo što je o njemu rekla ministrica pravosuđa, **Ingrid Antičević-Marinović**. Barem tri razloga ukazuju na potrebu uvođenja kaznene odgovornosti pravnih osoba - teški oblici gospo-

darskog kriminaliteta (dobit pod svaku cijenu); tehnološki razvoj društva (npr., kaznena djela protiv okoliša, trovanje hranom - gdje je zbiljski počinitelj doista pravna osoba); pravne osobe koje su čak osnovane radi činjenja kaznenih djela ili se po osnivanju bave pretežito kriminalnom djelatnošću.

Kažnjavanje pravnih osoba posebno je važno u zemlji gdje su na bazi kvalitetno novih društvenih odnosa nastali i javljaju se novi i sve složeniji oblici kriminaliteta, posebice gospodarskog.

Važan argument zagovaranja kaznene odgovornosti pravnih osoba je i činjenica da je u određenim slučajevima vrlo složenih struktura korporacije, nerijetko, i ne može identificirati pojedinca kao počinitelja kaznenog djela - rekla je ministrica, skrenuvši zastupnicima pozornost na to da je Hrvatska još iz prosinca 2000. potpisnik Konvencije UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, s dva dodatna protokola (čije je potvrđivanje u zakonodavnoj proceduri) te da je Hrvatska u zakonodavstvo već implementirala pojedine odredbe Konvencije i protokola (posebno vezano uz opstrukciju pravde, trgovinu ljudima i protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice, a i da su mnoge norme ugrađene u Zakon o USKOK-u.

Hrvatska je, nadalje, ratificirala kazneno-pravnu Konvenciju Vijeća Europe o korupciji, kojom je potpisana obveza da se predvidi odgovornost pravnih osoba za kazneno djelo.

Ministrica Antičević-Marinović naglasila je kako je to posebno važno u zemlji gdje su na bazi kvalitetno novih društvenih odnosa nastali i javljaju se novi i sve složeniji oblici kriminaliteta, posebice gospodarskog. Prevladano je, dometnula je, mišljenje koje je dugo bilo prisutno na ovim prostorima, da pravne osobe ne mogu odgovarati za kaznena djela, uz objašnjenje kako ne mogu biti počinitelji jer nedostaje element volje, a bez volje nema ni krivnje - tj. kad nema krivnje nema ni kaznene odgovornosti. Kažnjavanje pravnih osoba, prema tom stajalištu, protivni se prirodi, smislu i samoj biti kazne, suprotno je ciljevima kažnjavanja i značilo bi uvođenje kolektivne odgovornosti s posljedicom kažnjavanja osoba koje nemaju nikakve veze s izvršavanjem kaznenih djela. U današnjem svijetu, međutim, pravnim osobama pripada golema ekonomska, a time i društvena uloga, pa se - u skladu s takvom njihovom ulogom mora urediti i njihova društvena odgovornost pa nema zapreke da se pretoči i u kazneno-pravnu - naglasila je ministrica.

Ona je, zatim, ustvrdila kako se mora poći upravo od toga da se odgovornost onih najvažnijih, koji stoje iza svih djelatnosti pravnih osoba ne zamijeni samo s odgovornošću nekih ili samo jednog pojedinca, koji počesto samo izvršavaju njihove odluke. Pojedincima je, nerijetko, pravna osoba služila kao paravan za neodgovornost takvih osoba i njihovih djelatnosti. Kažnjavanjem, dakle, samo odgovorne osobe u aparatu pravne osobe ne postiže se reakcija u skladu s društvenim značenjem počinjene štete.

U nastavku uvodnog izlaganja ministrica je: navela razloge kažnjavanja pravne osobe i za nehaj (ugrožavanje čovjekova okoliša, sigurnosti na radu, teška djela nesolidnog građenja s velikom materijal-

nom štetom, a i gubitkom ljudskih života); izjavila da će predloženo pridonijeti suzbijanju sive ekonomije i efikasnijem sakcioniranju gospodarskog kriminaliteta i korupcije; objasnila kako je odgovornost stranih pravnih osoba u načelu izjednačena s odgovornošću domaćih pravnih osoba.

Pojedincima je, nerijetko, pravna osoba služila kao paravan za njihovu i neodgovornost njihovih djelatnosti. Kažnjavanjem samo odgovorne osobe u aparatu pravne osobe ne postiže se reakcija u skladu s društvenim značenjem počinjene štete.

Ministrica je zatim ukazala na razlike između teksta zakonskog prijedloga za drugo i za treće čitanje: predviđeno je kažnjavanje pravne osobe za kazneno djelo odgovorne osobe i u slučaju kad se utvrdi postojanje pravnih ili stvarnih zapreka za utvrđivanje odgovornosti odgovorne osobe; novčana se kazna ne može izvršiti nakon proteka 3 godine od izricanja ili opozivanja uvjetne osude kojom je izrečena; sud pravnoj osobi oduzima imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom (imperativna norma); sud mora o sankciji obavijestiti sudski ili drugi registar u koji je upisana pravna osoba; matični broj (u skladu s izmjenama i dopunama Zakona o matičnom broju) ne može se upisivati u matični broj u sadržaj optužnice i presude; produžen je rok primjene sa 60 dana na šest mjeseci.

RADNA TIJELA

Bez primjedbi zakonski prijedlog je podržao **Odbor za zakonodavstvo** te **Odbor za europske integracije**, koji je jednoglasno zaključio da je riječ o tekstu usklađenom s pravnom stečevinom Europske unije.

Odbor za pravosuđe je vrijednim i uspješnim ocijenio napor predlagatelja da svojim intervencijama u tekstu Zakona, kao i prihvaćanjem primjedbi i prijedloga iznijetih tijekom rasprava, poboljša predloženi zakonski projekt.

Manja dilema javila se oko članka 37, koji određuje vrijeme stupanja na snagu ovoga Zakona. Naime, dio članova Odbora drži rok od 6 mjeseci za stupanje na snagu Zakona primjerenijim jer ovaj Zakon donosi pravosudnoj praksi nova rješenja, do sada kod nas doktrinarno i praktično nepoznata, za čiju primjenu je potrebno dulje vrijeme prilagodbe. Dio članova Odbora drži da bi taj rok trebao biti kraći s obzirom na potrebu što bržeg usvajanja i primjene ovog Zakona, koja proizlazi iz nužnosti implementacije odredbi i standarda odgovarajućih međunarodnopravnih konvencija i pravnih stečevina Europske unije.

Predlagatelj i članovi Odbora upoznati su s inicijativom i prijedlogom Hrvatske udruge poslodavaca da se ta udruga na primjereni način izjednači u pravnoj poziciji sa sindikatima, u člancima 12. i 16. jer bi to bilo na crti poštovanja odgovarajućih ustavnopravnih načela i odgovarajućih odredbi Zakona o radu, koje na identičan način uređuju materiju osnivanja i prestanka rada ovih pravnih osoba.

Predlagatelj je preuzeo obvezu razmotriti navedeni prijedlog, to više jer je dobio podršku članova Odbora da se očituje do plenarne saborske sjednice o njemu te intervenirati odgovarajućim amandmanima koji bi trebali rezultirati izostavljanjem sindikata iz članaka 12. i 16. predloženog Zakona.

AMANDMANI

Klub zastupnika HDZ-a podnio je tri amandmana. Brisanje stavka 2. članka 5. i stavka 1. članka 23. predloženo je uz obrazloženje da se ne može bezuvjetno potvrđivati odgovornost pravne osobe bez utvrđivanja odgovornosti odgovorne osobe s obzirom na to da se odgovornost pravne temelji na krivnji odgovorne.

Izmjena u članku 7. objašnjava se, najprije, upozorenjem kako je odgovornost u slučaju promjene statusa pravne osobe određena preširoko, tj. kao odgovornost u građanskom pravu. U slučaju prestanka pravne osobe koja se priključuje, pripaja odnosno spaja s drugom pravnom osobom nastaje posve novi pravni subjekt, koji nije istovjetan subjektu koji je prestao postojati pa se kažnjavanjem nove pravne osobe narušava načelo kaznenog postupka. Naime, kažnjava se osoba koja nije izvršila djelo. Klub smatra da se jedino može, a i treba, oduzeti imovin-

ska korist i predmet izvršenja djela od novog subjekta koji ima korist od toga. Zato smatraju da se odgovornost novoga pravnog subjekta, odnosno pravne osobe može postaviti u smislu članka 7. stavak 1. ukoliko je zadržan identitet pravne osobe, a to će biti u slučaju preoblikovanja trgovačkog društva u smislu članka 553. Zakona o trgovačkim društvima, dok će u ostalim slučajevima trebati konkretno cijeliti u svakom predmetu je li zadržan identitet ili ne.

Amandmani predlagatelja

I **Vlada RH** podnijela je tri amandmana. Prvim je predložena izmjena u članku 12, kojim se utvrđuje da se kazna ukidanja pravne osobe ne može izreći jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i političkim strankama. Obrazloženje - amandmanom se izostavljaju sindikati i njihove zajednice iz prvopredloženog teksta. Uvaženi su time razlozi iz rasprave u radnim tijelima i Vlada se slaže da nema opravdanog razloga da sindikati i njihove zajednice budu izuzeti od mogućnosti da im se izrekne kazna ukidanja, ako je zajednica osnovana radi počinjenja kaznenog djela ili je svoje djelovanje pretežito iskoristila za njegovo počinjenje. S istim je obrazloženjem podnesen amandman na stavak 3. članka 16, u kojem stoji kako se zabrana obavljanja određenih djelatnosti ili poslova ne može izreći jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i političkim strankama. Treći je amandman pravno-tehničke naravi (Kazneni zakonik, a ne Kazneni zakon).

RASPRAVA

Protiv

Uvodno je izlagala ministrica pravosuđa, **Ingrid Antičević-Marinović**. **Mario Kovač** je objasnio zašto će **Klub zastupnika HSLS-a** glasovati protiv predloženog teksta. Ponajprije - zato što je doživio minimalne promjene u odnosu na tekst iz drugog čitanja. Predstavnik HSLS-a je stoga ponovio njihove primjedbe iz rasprave u drugom čitanju. Upozorio je, najprije, kako podaci svjedoče da je broj privrednih prijestupa smanjen u 2001. prema 2000, iz čega proizlazi da ne stoje Vladine tvrdnje kako je ovaj

zakon potrebno donijeti zbog veće učestalosti kaznenih djela kod kojih je nositelj u prvom redu pravna osoba.

U slučaju prestanka pravne osobe koja se priključuje, pripaja odnosno spaja s drugom pravnom osobom nastaje posve novi pravni subjekt, koji nije istovjetan subjektu koji je prestao postojati pa se kažnjavanjem nove pravne osobe narušava načelo kaznenog postupka. Naime, kažnjava se osoba koja nije izvršila djelo.

Predstavnik Kluba je zatim upozorio da Slovenija u prve dvije i pol godine primjene ovakvog zakona nije zabilježila nijedan slučaj njegove primjene; ustvrdio kako, prema predloženoj, pravna osoba može odgovarati za bilo koje kazneno djelo (osim, dakako, za silovanje!), a kaznenopravnom Konvencijom o korupciji predviđeno je utvrđivanje kaznene odgovornosti samo za djela podmičivanja, trgovanja utjecajem i pranja novca; skrenuo zastupnicima pozornost na to da je kaznena odgovornost pravnih osoba predviđena, osim u anglosaksonskim zemljama, samo u Nizozemskoj, Francuskoj i Sloveniji: suci bez iskustva na tom planu bit će zatrpani predmetima.

Usljedila je i pohvala zakonskom prijedlogu - zahvaljujući predloženoj, do izražaja će doći i odgovornost članova nadzornog odbora (neće se, valjda, moći dogoditi da predsjednik nadzornog odbora jedne broderske tvrtke u Splitu bude stručnjak za prodaju i montažu rasvjetnih tijela).

Evo i konkretnih primjedbi na članke 3. i 4: sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenih djelatnosti ili poslova (1-3 godine) može ugroziti poslovnu egzistenciju tvrtke s obzirom na to da se te mjere mogu izreći iz "fluidnog" razloga - "ako bi djelatnost bila opasna za gospodarstvo". Isto je i s drugim dvjema mjerama, a najviše bi - upozorio je Kovač, stradali zaposlenici koji time gube posao, a napose oni i koji su nisko ili nikako rangirani u upravljačkoj infrastrukturi, a koji nisu "luk ni jeli ni mirisali".

Tu su, nadalje, upozorenja: da javno objavljivanje presude može značiti smrtnu kaznu za tvrtku; da je odredba članka 23 - da državni odvjetnik ne može pokrenuti postupak protiv pravne osobe u stečaju kontradiktorna članku 7, kojim se jasno propisuje kažnjavanje pravne osobe u stečaju za kaznena djela počinjena prije ili tijekom postupka stečaja (možda bi se mogla propisati iznimka u slučaju zanamirivo male vrijednosti stečajne mase); da plaši mogućnost izricanja tzv. mjera opreza (inače, rastezljivi razlozi) prema pravnoj osobi s obzirom na dugotrajnost kaznenih postupaka (može biti pravno do temelja ruinirana, a da na kraju i ne bude pravomoćno osuđena).

Predstavnik HSLS-a završio je izlaganje upitom - hoće li temeljem ovog zakona kazneno odgovarati Brodogradilište "Viktor Lenac" i donedavni njegov predsjednik uprave, Vrhovnik, zbog obmanjivanja Vlade (koja je izdala 60-tak milijuna dolara državnih jamstava) o poslovnim rezultatima tvrtke te hoće li odgovarati Riječka banka ili, primjerice, Hrvatski fond za privatizaciju, koji je evidentnom zlouporabom ovlasti Štroku omogućio vlasništvo nad Otokom života. Ili, pak, dometnuo je, "sitnije ribe koje ne plivaju u pravcu u kojemu se sviđa vladajućima".

Pronaći pravne standarde za primjenu zakona

U ime Kluba zastupnika SDP-a, Josip Leko je podržao zakonski prijedlog, to više, dometnuo je, što su uvažene u potpunosti primjedbe toga kluba

Nema opravdanog razloga da sindikati i njihove zajednice budu izuzeti od mogućnosti da im se izrekne kazna ukidanja ako je zajednica osnovana radi počinjenja kaznenog djela ili je svoje djelovanje pretežito iskoristila za njegovo počinjenje.

iz prvog i drugog čitanja. Predložio je da se uputi zamolba pravnim stručnjacima, praktičarima, da u što kraćem vremenu

pronađu pravne standarde za primjenu zakona. Klub smatra da će ovaj zakon olakšati borbu protiv organiziranog kriminala, posebno korupcije, podmičivanja i trgovanja utjecajem.

Preširoko postavljena odgovornost pravne osobe

Dr.sc. Anto Kovačević je u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a upozorio kako kazneno-pravne konvencije o korupciji Vijeća Europe obvezuju zemlje potpisnice da predvide odgovornost pravnih osoba - ali, samo za kaznena djela aktivnog podmičivanja, trgovanja utjecajem i pranja novca. Konačni prijedlog, međutim, sadržajem, stipulacijom pojedinih članaka, neodređenošću te zadiraњem u Kazneni zakon i Zakon o kaznenom postupku zasigurno ne udovoljava zahtjevima Vijeća Europe i izaziva daljnju kaznenopravnu zbrku.

Prema predloženoj, pravna osoba može odgovarati za bilo koje kazneno djelo (osim, dakako, za silovanje!), a kaznenopravnom Konvencijom o korupciji predviđeno je utvrđivanje kaznene odgovornosti samo za djela podmičivanja, trgovanja utjecajem i pranja novca.

Nakon napomene kako nije prihvaćen niz primjedbi iz ranije rasprave a da za to nije dato obrazloženje, predstavnik Kluba je, među ostalim, upozorio: odgovornost pravne osobe je postavljena krajnje široko pa se može dogoditi da odgovara, primjerice, i za zluporabu direktora isključivi cilj kojega je bio pribavljanje neprikladne koristi za sebe i nanošenje štete pravnoj osobi; definicija, uz to, odstupa od one u Kaznenom zakonu; izvođenje kaznene odgovornosti pravnih osoba iz krivnje odgovorne osobe u praksi može dovesti do apsurdnih situacija (direktor svejedno potkrada poduzeće, a ono bude kažnjeno); zakonom je narušena struktura kaznenog postupka kroz određivanje roka glavne rasprave, sadržaja presude, optužnice i dr.)

Podrška

Da **Klub zastupnika HSS-a** podržava predloženi zakon zastupnike je izvjestio **Zdenko Haramija**. Uvođenje kaznene odgovornosti pravne osobe daje novu kvalitetu rješavanju problema koji uglavnom proistječu iz gospodarskih kaznenih djela koja su u silnom porastu, a iz

Zamoliti pravne stručnjake, praktičare da u što kraćem vremenu pronađu pravne standarde za primjenu zakona.

kojih pravne osobe imaju najveću korist. Riječ je, osim toga, o jednom od zakona koji Hrvatsku približavaju Europi, rekao je zastupnik.

Preširoka definicija pravne osobe

Mladen Godek je izvjestio zastupnike da će i **Klub zastupnika LIBRE** glasovati za predloženi zakon. Dileme koje su ih mučile - stav kako samo pojedinac može odgovarati za kazneno djelo jer se kaznenopravna odgovornost temelji na načelu krivnje - prevladane su, ustvrdio je. Za zakonski prijedlog su i zato što je i politički cilj Libre - ulazak Hrvatske u Europsku uniju, ali i stoga što je preporukom Vijeća Europe iz listopada 1988, a naročito Kaznenopravnom konvencijom o korupciji, što ju je krajem rujna 2000. potvrdio Parlament, izričito proklamirana potreba kažnjavanja pravnih osoba i njihova odgovornost za kaznena djela podmićivanja, trgovanja utjecajem i pranja novca. To je daleko najvažnije i najbitnije - rekao je Godek, dometnuvši kako se predloženim doduše dolazi izvan tog okvira.

Zastupnik se zatim osvrnuo na definiciju - temelj odgovornosti pravne osobe, naglasivši kako se ona kažnjava za kazneno djelo odgovorne osobe "ako je njome povrijeđena neka dužnost pravne osobe". Očigledno je to vezano uz ekologiju, dometnuo je, te na to je li pravna osoba ostvarila ili je trebala ostvariti protupravnu korist. To je, naglasio je, ujedno odgovor zastupniku Kovaču na pitanje o

Lencu (očigledno da se neće primijeniti u tom slučaju).

Dilemu je kod zastupnika LIBRE izazvala definicija (članak 4) odgovorne osobe. Izričaj da je to fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe je jako široka, upozorili su. On su još upitali zašto se izuzetak od izricanja kazne ukidanja pravne osobe ne predvidi i za Udrugu poslodavaca (ako je već predviđen za sindikate).

Veoma dvojbena rješenja

Klub zastupnika HDZ-a, čiji je stav obrazložio **Vladimir Šeks**, podupro je prijedlog, rekavši da će konačno stajalište o Konačnom prijedlogu njegovi zastupnici zauzeti u skladu s (ne)prihvaćenim amandmanima te ukazavši na, po njihovoj ocjeni, neka veoma dvojbena rješenja. Ponajprije, definiciju odgovorne osobe smatraju nedostatnom, jer ne pokriva upravo one pojedince koji u pravnoj osobi vode glavnu riječ i koje bi zbog kriminalnog poslovanja trebale doći pod udar ovog zakona. Što je, upitao je zastupnik, sa stvarnim nalogodavcima, stvarnim kreatorima (menadžerima, suvlasnicima, vlasnicima, tajnim ortacima i sl.) određenih postupaka ili propusta koji imaju obilježje kaznenog djela, a koji stoje u pozadini, za čije se ime i račun obavlja kriminalna djelatnost.

Odgovornost pravne osobe je postavljena krajnje široko pa se može dogoditi da odgovara, primjerice, i za zloporabu direktora isključivi cilj kojega je bio pribavljanje nepripadne koristi za sebe i nanošenje štete pravnoj osobi.

Klub zastupnika HDZ-a predložio je da se ne odstupa od općeg načela da se odgovornost pravne osobe temelji isključivo na krivnji odgovorne osobe. Kad bi se usvojilo da se postupak može započeti i provesti i protiv pravne osobe ako se protiv odgovorne ne može pokrenuti ili voditi iz pravnih ili stvarnih razloga to bi, naime, praktički značilo da bi se morao provesti prethodni postupak, kako

bi se utvrdilo postoji li ili ne odgovornost i krivnja odgovorne osobe.

Vladimir Šeks je u ime Kluba nadalje upozorio kako izraz "sveopći pravni sljednik iz članka 7 (kojim je utvrđeno da se novčane kazne, sigurnosne mjere, javno objavljivanje presude i oduzimanje imovinske koristi može izreći pravnoj osobi sveopćem pravnom sljedniku) nije adekvatan pravnom nazivlju; predložio da se utvrdi precizan katalog kaznenih djela kod kojih u obzir dolazi kaznena odgovornost pravnih osoba, a izriječkom isključuje ona iz Kaznenog zakona i sporednog kaznenog zakonodavstva koja, po prirodi stvari, ne dolaze u obzir (da se ne dogodi da se pravnu osobu procesuiru za bilo koje kazneno djelo koje počini odgovorna osoba).

Već započela edukacija sudaca i državnih odvjetnika

Komentirajući primjedbe iz rasprave, predstavnik predlagatelja, mr.sc. **Miljenko Kovač**, zamjenik ministrice pravosuđa, uprave i lokalne samouprave najprije je izvjestio zastupnike da je već započela edukacija sudaca i državnih odvjetnika za provedbu novog zakona, pri Centru za stručnu izobrazbu sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika.

Kad je riječ o mjerama opreza, objasnio je da one imaju posve drugu svrhu (slično kao pritvor u postupku protiv fizičke osobe) te da se izriču samo privremeno u tijeku kaznenog postupka pa da ni teorijske ni praktične zbrke neće biti.

Točno je, priznao je zamjenik ministrice, da konvencije obvezuju samo u pogledu nekih kaznenih djela, ali to nije zapreka da Republika Hrvatska uvede kaznenu odgovornost pravnih osoba za sva kaznena djela gdje se to smatra primjerenim.

Naravno da neće poduzeće biti kažnjeno zbog toga što ga je okrao direktor, jer će pravna osoba kazneno odgovarati po odredbama ovog zakona vezano uz čin odgovorne osobe samo ako je time prekršena neka dužnost pravne osobe i stvorena situacija da je ta osoba ostvarila protupravnu imovinsku korist za sebe ili nekoga drugoga, ili ju je mogla ostvariti.

Zamjenik ministrice je, nadalje, izvjestio zastupnike kako Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, kao stručni nositelj posla, smatra da niti jedna

udruga (ni sindikati ni Udruga poslodavaca) ne smije biti isključena iz primjene najteže kazne (ukidanja pravne osobe). Razlog - nije riječ o udrugama posebnog značaja da bi trebale imati povlasticu u usporedbi s drugim udrugama.

Ne odstupiti od općeg načela da se odgovornost pravne osobe temelji isključivo na krivnji odgovorne osobe.

Točno je, ustvrdio je zatim Kovač, da neke odredbe predloženog zakona odudara od ZKP-a, ali to je učinjeno svjesno i namjerno, i to su samo iznimke (malo ih je), s obzirom na specijalnu prirodu kaznenih djela odnosno cijele situacije koja se stvara ovim zakonom. Zakon o kaznenom postupku će se i u postupcima protiv pravnih osoba primjenjivati uvijek kad ovim zakonom nije propisano drugačije.

Mjere opreza imaju posve drugu svrhu (slično kao pritvor u postupku protiv fizičke osobe) i izriču se samo privremeno u tijeku kaznenog postupka pa ni teorijske ni praktične zbrke neće biti.

Nije ništa loše u tome da Hrvatska među prvima uvodi kaznenu odgovornost pravnih osoba; nije potrebno navoditi sve osobe koje bi mogle učiniti kazneno djelo, jer će se supsidijarno primjenjivati Kazneni zakonik u kojem je regulirano djelo poticaja; dakako da je veliki problem utvrditi odgovornost pravne osobe u slučaju kad nije moguće utvrditi kaznenu odgovornost pravne osobe, ali to nije nerješivo (zamisao je da će se tijekom postupka, kao prethodno pitanje, utvrditi bi li odgovorna osoba odgovarala da nema zapreka koje to sprečavaju); izraz sveopći pravni sljednik podliježe kritici i uvažiti će se bolji; izostavljanjem kataloga kaznenih djela (koji je Vlada odlučila izostaviti zbog rasprava "do iznemoglosti" na tu temu nije nastala opasnost da bi pravna osoba mogla biti optužena za bilo

koje kazneno djelo predviđeno Kaznenim zakonikom (jasna granica je definicija da pravna osoba može biti pozvana na odgovornost samo ako povrijedi svoju dužnost i ako je ostvarila protupravnu imovinsku korist ili ju je mogla ostvariti) - daljnji su odgovori ministra.

Spomenimo još njegovu napomenu da je zakonski prijedlog dobio najbolje ocjene stručnjaka Vijeća Europe te da se zakon, naravno, neće primjenjivati retroaktivno.

Uslijedio je ispravak ministroma navoda. Nije točno, rekao je **Mario Kovač**, da su mjere opreza samo privremene, dok traje postupak. To je vrlo opasna stavka, jer postupak u nas traje prilično dugo i dovede li se pravnu osobu - koja nije osuđena - u situaciju da joj se na tri, šest ili devet mjeseci zabrani obavljanje djelatnosti ona je osuđena.

Poduzeće neće biti kažnjeno zbog toga što ga je okrao direktor, jer će pravna osoba kazneno odgovarati po odredbama ovog zakona vezano uz čin odgovorne osobe samo ako je time prekršena neka dužnost pravne osobe i stvorena situacija da je ta osoba ostvarila protupravnu imovinsku korist za sebe ili nekoga drugoga, ili ju je mogla ostvariti.

Zamjenik ministrice, **Miljenko Kovač**, uzvratilo je da između njega i zastupnika nema spora, da se i ona slaže kako se radi o mjerama koje će trajati dok traje kazneni postupak. Ali, to je samo za razliku od onih zaštitnih mjera koje se izriču kasnije i koje su kaznene sankcije. Praktično je, naravno, pitanje koliko će dugo trajati kazneni postupak.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

Mr.sc. Miljenko Kovač izvijestio je zastupnike da Vlada ne prihvaća prvi amandman Kluba zastupnika HDZ-a. Razlozi iz obrazloženja vrijedni su pozornosti, ali u posve novom susta-

vu koji uspostavlja kaznenu odgovornost pravnih osoba nije ga moguće prihvatiti jer se time ruši cijela koncepcija zakona i nameće upit - čemu uopće zakon. U nastojanju da uvjeri (predstavnik) predlagatelja, **Vladimir Šeks** je uzvratilo da baš postojeća koncepcija ruši cijeli zakon. Jer, ako je načelo zakona da se odgovornost pravne osobe temelji na krivnji odgovorne onda se ono ne može rušiti rješenjem prema kojem se može utvrditi odgovornost pravne osobe i ako se ne utvrdi odgovornost odgovorne iz stvarnih ili pravnih razloga. Upit kako će se utvrditi odgovornost pravne ako se ne utvrdi odgovornost odgovorne osobe, predstavnik Kluba zastupnika HDZ-a popratio je zahtjevom da se o amandmanu glasuje, što je i učinjeno te amandman odbijen.

Odbijen je i drugi amandman Kluba zastupnika HDZ-a. Rekavši da itekako zaslužuje pozornost, ali da i njega Vlada mora odbiti mr.sc. **Kovač**, je objasnio kako bi se odredbe članka 7. inače često izigravale. Predstavnik Vlade imao je odgovor i na upozorenje podnositelja amandmana kako posljedice kaznenog djela može snositi posve nevina osoba. Naime, objasnio je da će pravna osoba koja želi pripojiti drugu pravnu osobu koja je pod kaznenim postupkom, ili je već pravomoćno osuđena to znati pa će procijeniti, ili je neće pripojiti ili će zbog poslovnih interesa riskirati.

Vladimir Šeks je, ustvrdivši da izraz sveopći pravni sljednik ne poznaje pravni poredak ni doktrina ni teorija, ponovio argumente iz obrazloženja amandmana, naglasivši kako bi pravnog sljednika trebalo kazniti samo ako je imao imovinsku korist od kaznenog djela koje je izvršila prethodna pravna osoba.

Ista je bila sudbina i trećeg amandmana ovog kluba, a predstavnik predlagatelja je rekao da se odbija iz istih razloga iz kojih i prvi amandman. Nije pomoglo ni novo uvjeravanje Vladimira Šeksa odnosno upozorenje kako izostaje pravni temelj za odgovornost pravne osobe.

Hrvatski sabor je prihvatio ovaj zakonski prijedlog (53 glasa "za", 24 "protiv" i 4 "suzdržana") u tekstu predlagatelja - Vlade RH, zajedno s njezinim amandmanima.

J.R.

PRIJEDLOG ODLUKE O PRIVREMENOM FINANCIRANJU POSLOVA, FUNKCIJA I PROGRAMA DRŽAVNIH TIJELA I DRUGIH KORISNIKA PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE U PRVOM TROMJESEČJU 2004. GODINU, S PRIJEDLOZIMA PRIVREMENIH FINANCIJSKIH PLANOVA ZA PRVO TROMJESEČJE 2004. GODINE: HRVATSKOG ZAVODA ZA MIROVINSKO OSIGURANJE, HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE, HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE I HRVATSKIH VODA

Privremeno financiranje do donošenja proračuna

Nakon kraće rasprave zastupnici Hrvatskog sabora donijeli su ovu odluku kojom se za prvo tromjesečje 2004. godine osigurava privremeno financiranje poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika proračuna RH. Na takav korak predlagatelja (Vladu RH) ponukala je činjenica da održavanje parlamentarnih izbora u posljednjem tromjesečju ove godine, ne dozvoljava donošenje proračuna na način i u rokovima utvrđenim Zakonom o proračunu.

O PRIJEDLOGU

Prema Zakonu o proračunu Hrvatski sabor donosi državni proračun za proračunsku godinu koja odgovara kalendarskoj godini i to prije početka proračunske godine na koju se odnosi. Proračun za iduću godinu mora biti donesen u roku koji omogućuje primjenu proračuna sa 1. siječnja godine za koju se donosi proračun, ali održavanje parlamentarnih izbora u posljednjem tromjesečju ove godine, ne dozvoljava donošenje proračuna na način i u rokovima utvrđenim Zakonom. Budući da je potrebno omogućiti kontinuitet financiranja poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika proračuna Republike Hrvatske u prvom tromjesečju 2004. Vlada predlaže da Hrvatski sabor do kraja ovog mandatnog razdoblja donese Odluku o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika proračuna RH u prvom tromjesečju 2004. Privremeno financiranje obavlja se najduže za prva tri mjeseca proračunske godine, a u tom se

razdoblju financiraju isti programi, i korisnici ne smiju povećati broj zaposlenih u odnosu na stanje 31. prosinca 2003, niti preuzimati nove financijske obveze u tom razdoblju. Odluka se sastoji od Računa prihoda i rashoda, Računa financiranja i Posebnog dijela u kojem su proračunska sredstva raspoređena po korisnicima. Za prvo tromjesečje prihodi su planirani na osnovi ostvarenja za isto razdoblje 2003. godine, u iznosu 16.582.053,400 dok su rashodi za isto razdoblje identični procijenjenim prihodima. U Računu financiranja primici i izdaci planirani su u iznosu od 2.131.062.000 kuna što će osigurati pokriće izdataka unutarnjeg i vanjskog javnog duga. Uz Odluku dostavljeni su i Privremeni financijski planovi za prvo tromjesečje 2004. Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Hrvatskih voda.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo, Odbor za financije i državni proračun kao i Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo predložili su Hrvatskom saboru donošenje Odluke zajedno s prijedlozima privremenih financijskih planova za prvo tromjesečje 2004. godine.

RASPRAVA

Razloge zbog kojih je Vlada predložila Saboru ovu Odluku ponovio je mr.sc. **Damir Kuštrak**, zamjenik ministra financija. Vlada smatra da je predloženo

na odluka o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika državnog proračuna zajedno s privremenim financijskim planovima spomenuta četiri izvanproračunska korisnika dovoljna za nesmetano funkcioniranje države u periodu između izbora i konstituiranja nove vlasti.

Klub zastupnika LIBRE drži sasvim nelogičnim da se tijekom izvanredne sjednice raspravlja o predloženoj odluci, a napose da ona nema svrhe jer Sabor još nije donio odluku da će biti raspušten prije 15. prosinca kada je zadnji rok za donošenje proračuna za iduću godinu, podvukao je **Hrvoje Kraljević**. Što se tiče predložene odluke kaže kako ima čudnovatih stvari po razdjelima. Zašto se npr. za jedno ministarstvo u punom zamahu kakvo je Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo predlaže da u prvom tromjesečju slijedeće godine potroši samo 8,43 posto godišnjih sredstava, Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo 3,56 posto, a Ministarstvo znanosti i tehnologije 14,10 posto. U slučaju potonjeg Ministarstva predviđena sredstva otprilike su tek nešto više od onoga što je potrebno za gole plaće zaposlenih u tom sustavu, tvrdi zastupnik.

Smisao predložene odluke je da s obzirom na predstojeće parlamentarne izbore u posljednjem tromjesečju ove godine omogućiti kontinuitet financiranja poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika proračuna Republike Hrvatske u prvom tromjesečju 2004. godine, podsjetio je **Tonči Žuvela** u ime Kluba zastupnika SDP-a. Klub podržava predloženu Odluku s pripadajućim

dokumentima, ali naglašava da ona ne bi smjela zaustaviti započete projekte jer bi to moglo narušiti takve projekte na državnoj razini, a napose one vezane uz financiranje na razini jedinica lokalne samouprave.

Bojazni i sumnje

I Klub zastupnika HDZ-a, rekao je **Ivan Šuker**, zanima zašto se ova točka dnevnog reda našla na izvanrednoj sjednici Sabora. Po svemu što se događa u Hrvatskoj nitko nije rekao da Sabor neće donijeti proračun za slijedeću godinu. Ipak, ova je Vlada odlučila servirati Saboru još jednu odluku preko noći i vrlo vjerojatno onome tko bude izvršavao proračun prva dva ili tri mjeseca slijedeće godine objesiti kamen oko vrata. Ukoliko parlamentarni izbori i budu ove godine Odluka se mogla donijeti na redovitoj sjednici u zadnjem tjednu zasjedanja ovoga saziva Sabora, i svima bi bilo jasno, nastavlja zastupnik Šuker. Budući da se prema Zakonu o proračunu privremeno financiranje veže na izvršenje proračuna za prva tri mjeseca prethodne godine bilo bi dobro da se odmah raspravlja i o izvršenju proračuna za prvih šest mjeseci 2003. godine. Glede predložene odluke izrazio je neke bojazni i sumnje. U točki VI. Prijedloga odluke bez posebnih obrazloženja samo se konstatira da visina novih financijskih jamstava iznosi 1.100.000.000,00 kuna. Predlaže li Vlada to na temelju prošlogodišnjih izdanih jamstava, ili to, pak, čini na temelju nekakvih procjena, pita ovaj zastupnik. U točki VIII. propisuje se da će u razdoblju privremenog financiranja država nadoknaditi jedinicama lokalne samouprave razliku manje ostvarenog prihoda od poreza na dohodak po osnovi osobnih odbitaka primjenom Zakona o porezu na dohodak radi poboljšanja njihova fiskalnog kapaciteta koji će omogućiti veća ulaganja u kapitalne programe. Ta točka može biti posebno interesantna gradonačelnicima i načelnicima kako na područjima od posebne državne skrbi tako i u velikim gradovima. Razlog - još je lani kod donošenja državnog proračuna za 2003. upozoravano, a posebno iz Klub zastupnika HDZ-a, na problem vatrogastva (dobrovoljnih vatrogasnih društava i javnih vatrogasnih postrojbi). Čulo se tada da se barem što se tiče Vlade i Sabora požari gase u dvanaestom mjesecu, za

razliku od vatrogasaca koji to operativno čine kada se požar dogodi. A kako su se požari gasili lani u prosincu osjetila je ovog ljeta Dalmacija s otocima. Klub je predlagao da u Zakonu o financiranju jedinice lokalne samouprave bude veći udio u porezu na dohodak za financiranje javnih vatrogasnih postrojbi i dobrovoljnih vatrogasnih društava, ali Vlada to nije prihvatila. U točki VIII. Prijedloga odluke niti jednom riječju ne spominju se javne vatrogasne postrojbe, a koliko već sutradan Sabor će raspravljati o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave glede financiranja javnih vatrogasnih postrojbi. Zastupnika stoga zanima kako će se, ako već u prva tri mjeseca slijedeće godine nema dovoljno novca za opremu i pripremu vatrogasnih postrojbi, to osigurati do kraja prve polovice 2004. U takvoj situaciji gradonačelnici i načelnici u jedinicama lokalne samouprave morat će razmišljati kako isplatiti plaće javnim vatrogasnim postrojbama, a zna se da samo u jednom malo većem gradu takva postrojba broji oko tridesetak zaposlenih. Vrijeme je da se već sada počne razmišljati kako slijedeće godine Hrvatsku obraniti od požara. U predloženoj odluci ponovno su preskočeni vatrogasci. Vlada je trebala u točki VIII. Prijedloga odluke predložiti kako će država u razdoblju privremenog financiranja nadoknaditi jedinicama lokalne samouprave razliku manje ostvarenog prihoda od poreza na dohodak na osnovi osobnih odbitaka. Zaključujući raspravu rekao je kako zbog svega navedenog Klub zastupnika HDZ-a ne može podržati predloženu Odluku, zaključio je zastupnik Šuker.

Usljedila je pojedinačna rasprava u kojoj je **Dario Vukić (HIP)** postavio nekoliko pitanja Vladinom predstavniku. Zanimalo ga je sadrži li konsolidirani proračun središnje države Hrvatske autoceste i Hrvatske ceste te Hrvatski fond za privatizaciju. Iz plana prihoda i rashoda Hrvatskih autocesta za 2003. godinu razabire planirane prihode od cestarina i naknada od cijene goriva u iznosu od milijardu i 760 milijuna kuna, odnosno ukupne rashode od 5 milijardi 621 milijun kuna i deficit autocesta od 3 milijarde 860 milijuna kuna te da se to financira zaduživanjem. Zastupnika interesira što je s kapitalnim rashodima tog tipa za slijedeću godinu budući da su u ovoj odluci predloženi samo troškovi za minimalno

funkcioniranjedržavne uprave tj. hoće li u prva tri mjeseca slijedeće godine stati cestogradnja u Hrvatskoj, a napose održavanje cesta, a ne samo autocesta u Hrvatskoj.

U razdoblju privremenog financiranja financiraju se isti programi, a korisnici sredstava ne smiju povećati broj zaposlenih u odnosu na 31. prosinac 2003. niti preuzeti nove financijske obveze u tom razdoblju.

U nastavku ukazao je na neke nelogičnosti u Prijedlogu odluke koristeći se pritom podacima HNB-a. Glede rashoda poslovanja Vlada je za prva tri mjeseca 2004. godine za kamate planirala iznos od oko 930 milijuna kuna, a zastupnik upozorava da je samo u prva četiri mjeseca 2003. godine za kamate plaćeno milijardu i 800 milijuna kuna ili za tri mjeseca oko milijardu i 300 milijuna kuna. Kako se zaduživanje države povećava, i javni dug već sada iznosi 82 milijarde kuna, može se očekivati samo veći iznos za kamate pa se zastupniku čini da je predloženi iznos potpuno nerealan. Prema podacima HNB-a u prva četiri mjeseca ove godine deficit je iznosio 3,1 milijardu kuna i pokriven je emitiranjem obveznica na domaćem (1,2 milijarde kuna) i inozemnom tržištu (2,9 milijardi kuna). Dakle, država je emitirala više obveznica nego što je iznosio deficit. Budući da zaduživanje može biti do iznosa otplate dugova zastupnika je zanimalo hoće li država zbog evidentnog deficita koji će biti u prva tri mjeseca 2004. moći plaćati te obveze. Glede dinamike gospodarskog rasta u Hrvatskoj, projekcije rasta bruto društvenog proizvoda iznad 5 posto, inflacije 3 posto i rasta zaposlenosti iznad 1,5 posto tj. kriterija koje je Vlada RH postavila sebi u materijalima koji su bili predloženi uz proračun za 2003. godinu, zastupnika je zanimalo kako Ministarstvo financija procjenjuje utjecaj državnog proračuna na ove postavljene ekonomske ciljeve odnosno hoće li proračun zakočiti očekivani rast BDP-a od 5 posto ili će ga pospješiti.

Odgovorio je zamjenik ministra financija mr.sc. **Damir Kuštrak**. Iako se sada ne vodi rasprava o državnom proračunu nego o Prijedlogu ove odluke, gospodin Kuštrak je izvijestio da je Ministarstvo financija 31. svibnja ove godine uputilo svim proračunskim korisnicima smjernice za izradu državnog proračuna za 2004. godine. Na temelju tih smjernica proračunski korisnici uputili su zahtjeve pa se, dakle ne radi o tome može li se državni proračun ili ne napraviti. Proračun se može napraviti, ali je problem njegov sadržaj. U privremenim financijskim dokumentima uz predloženu odluku nema financijskih planova za Hrvatske ceste i Hrvatski fond za privatizaciju naprosto zato jer se oni ne financiraju iz proračuna budući da imaju prihode od naplate cestarina, a i država se odrekla 60 lipa iz cijene benzina. Također imaju pravo na zaduživanje koje odobrava Hrvatski sabor, a kako u razdoblju privremenog financiranja ne može biti zaduživanja (osim naplate dugova koji dospijevaju) Vlada nije niti mogla napraviti financijski plan Hrvatskih autocesta. I neće stati izgradnja i održavanje hrvatskih autocesta, jer osim prihoda kojeg ostvaruju oni imaju pravo koristiti i kredite koji su im odobreni sadašnjim financijskim planovima, a koje neće do kraja uspjeti potrošiti (krediti su tako planirani da ne pokrivaju samo jednu fiskalnu godinu nego duže razdoblje).

Što se tiče vatrogastva slijedi rasprava o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne samouprave. Tako će osim jednog postu-

pnog udjela u porezu na dohodak kojeg mogu dobiti jedinice lokalne samouprave (izravno 1 posto poreza na dohodak za financiranje tih postrojbi), tim zakonom jedinice lokalne i područne samouprave dobiti i pravo sudjelovanja u Fondu za poravnanje. Za tu provedbu trebalo je prethodno donijeti minimalni financijski standard za javne vatrogasne postrojbe, što je na kraju i učinjeno uz angažman Hrvatske vatrogasne zajednice i Vlade.

Za zastupnika **Daria Vukića (HIP)** Vladin je predstavnik iznio netočan navod da konsolidiranim proračunom ne treba obuhvaćati Plan prihoda i rashoda Hrvatskih autocesta. "Vi ste takvu obvezu preuzeli i za ovu godinu takav proračun napravili, a napose se obvezali da će to napraviti u projekcijama za slijedeću godinu", poručio je, uz ostalo, ovaj zastupnik Vladinom predstavniku.

Vlada je odlučila servirati Saboru još jednu odluku preko noći i vrlo vjerojatno onome tko bude izvršavao proračun prva dva-tri mjeseca 2004. objesiti kamen oko vrata.

Ovdje se vodi rasprava o odluci o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika državnog proračuna RH, a ne o državnom proračunu, još jedanput je upozorio gospodin **Damir Kuštrak**. Da je Vlada kojim slučajem dala privreme-

ni financijski plan Hrvatskih autocesta to bi automatski značilo kreiranje proračuna, ali i deficita jer što god da se financira iz kredita de facto je kreiranje deficita, naglašava Kuštrak. Zato Hrvatski sabor daje suglasnost na Financijski plan Hrvatskih autocesta, podsjeća Vladin predstavnik.

U ponovnom istupu zastupnik **Vukić (HIP)** je ustvrdio kako je netočan navod Vladina predstavnika da Prijedlog ove odluke neće utjecati na prognoze glede gospodarskog rasta te financijske i ekonomske stabilnosti u Republici Hrvatskoj.

Istupom ovog zastupnika okončana je rasprava. Većinom glasova (63 "za", 9 "protiv" i 32 "suzdržana") zastupnici su najprije donijeli Odluku o privremenom financiranju poslova, funkcija i programa državnih tijela i drugih korisnika državnog proračuna RH u prvom tromjesečju 2004. godine u tekstu kako je predložila Vlada RH. U nastavku sa 66 glasova "za", 5 "protiv" i 31 "suzdržanim" donijeli su Odluku o davanju suglasnosti na privremeni financijski plan za prvo tromjesečje 2004. godine Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, potom Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje (64 "za", 6 "protiv" i 31 "suzdržan"), Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (66 "za", 6 "protiv" i 30 "suzdržanih"), i Hrvatskim vodama (67 "za", 5 "protiv" i 30 "suzdržanih").

J.Š.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

DRŽAVNA UPRAVA

Prestanak radnog odnosa policajcu

Na zastupničko pitanje **Željka Krapljana (HDZ)** u vezi s **prestankom radnog odnosa policajca Marijana Muića** - odgovorila je **Vlada Republike Hrvatske**

”Prema odredbi članka 3. stavka 1. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, službenici i namještenici primaju se i raspoređuju na radna mjesta utvrđena pravilnikom o unutarnjem redu državnih tijela.

U sklopu reorganizacije Ministarstva unutarnjih poslova, 3. svibnja 2001. godine, stupio je na snagu novi Pravilnik o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova, kojim je bitno smanjen broj izvršitelja u ustrojstvenim jedinicama Ministarstva, te stoga određeni broj zaposlenika, objektivno, nije mogao biti raspoređen.

Sukladno s navedenim i u Policijskoj upravi Brodsko-posavskoj je novim Pravilnikom o unutarnjem redu, za znatan broj radnih mjesta propisan manji broj izvršitelja, te je neizbježna posljedica toga bio veliki broj neraspoređenih državnih službenika i namještenika, među kojima je i gospodin Marijan Muić.

U svezi s kriterijima po kojima su se određivali uvjeti za pojedina radna mjesta, Vlada Republike Hrvatske ističe da su uvjeti za raspored na radna mjesta državnih službenika utvrđeni Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, Uredbom o uvjetima za stjecanje zvanja, promaknuća i raspored na radna mjesta te o funkcionalnim oznakama radnih mjesta policijskih službenika, a koji su propisi javno objavljeni, te Pravilnikom o unutarnjem redu Ministarstva unutarnjih poslova, koji je u skladu s odredbama navedenih propisa i sa Zakonom o policiji.

Marijan Muić sa završenom srednjom policijskom školom u Zagrebu, 14. lipnja 1999. godine, primljen je u službu u svojstvu vježbenika u Policijsku upravu Brodsko-posavsku, Policijsku postaju Nova Gradiška. Nakon obavljenog vježbeničkog staža i položenog državnog stručnog ispita i ispita za zvanje, 7. rujna 2000. godine, postavljen je na službeničko mjesto policajca u II PP Nova Gradiška, na kojem je bio do stavljanja na raspolaganje Vladi Republike Hrvatske.

U sklopu reorganizacije Ministarstva unutarnjih poslova imenovani nije predložen za raspored, zbog ukidanja pojedinih radnih mjesta unutar Policijske uprave Brodsko-posavske u okviru stručne spremlje imenovanog, te zbog premalo godina radnog staža.

Imenovanom je na podnesenu predstavku, putem Vlade Republike Hrvatske, odgovoreno pisanim priopćenjem Ministarstva unutarnjih poslova u kojem je priopćeno da prilikom rješavanja njegovog radnopravnog statusa nije bilo nepravilnosti, te su mu navedeni kriteriji kojima se rukovalo Ministarstvo unutarnjih poslova pri rasporedu ostalih zaposlenika Policijske uprave Brodsko-posavske.

Zaključkom Vlade RH prihvaćeno je Izvješće Povjerenstva za rješavanje problema neraspoređenih policajaca (koje je osnovala Vlada RH) a kojim je potvrđeno da će imenovanom bit ponuđeno zbrinjavanje u drugim državnim tijelima, odnosno u Ministarstvu unutarnjih poslova, ukoliko za to bude potrebe - stoji u opširnom odgovoru.

Rješenja u skladu sa zakonom i Pravilnikom o unutarnjem redu

Na zastupničko pitanje **Želimira Janjića**, u vezi s **prestankom radnog odnosa Zori Bošnjak, Sanji Šarić, Jeleni Orešković, Janji Jurčević, Ružici Klaić, Nadi Jonjić i Ljubi Matić, u Policijskoj upravi Vukovarsko-srijem-**

skoj odgovorilo je **Ministarstvo unutarnjih poslova**.

”Opći uvjeti za raspored na radna mjesta državnih službenika i namještenika utvrđeni su Zakonom o državnim službenicima i namještenicima a posebni uvjeti Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi te Pravilnikom o unutarnjem redu MUP-a. Spomenutim Pravilnikom ukinuta su pojedina radna mjesta odnosno prestala je potreba za obavljanjem određenog posla namještenika zbog organizacijskih razloga.

S tim u vezi navodimo da su gospođa Zora Bošnjak, Sanja Šarić i Janja Jurčević bile raspoređene na radno mjesto referent za uredske poslove za koje je bilo propisano 4 izvršitelja, a naprijed spomenutim Pravilnikom utvrđeno je radno mjesto administrativni referent te 3 izvršitelja. Također je kao uvjet za raspored na spomenuto radno mjesto propisana srednja stručna sprema, upravno birotehnička, gimnazija, policijska škola ili druga strukovna škola, a imenovane imaju završenu srednju tekstilnu školu, ostale srednje škole odnosno školu za KV radnike, pa nisu ispunjavale niti uvjet odgovarajuće struke. Valja napomenuti da je gospođa Sanja Šarić još uvijek u radnom odnosu, jer joj teče otkazni rok.

Na radnom mjestu na kojem je bila raspoređena gospođa Jelena Mučkalović (Orešković) smanjio se broj izvršitelja sa prijašnjih 2 na 1 izvršitelja.

Na radnom mjestu na kojem je radila gospođa Ruža Klaić smanjio se broj izvršitelja sa prijašnjih 4 na 3 izvršitelja.

Radna mjesta na kojima su bile raspoređene gospođa Nada Jonjić i Ljuba Matić su ukinuta.

Osim što se prilikom raspoređivanja zaposlenika na radna mjesta vodilo računa o stručnoj spremlje i odgovarajućoj struci propisanoj za radno mjesto, o godinama staža provedenim u službi, jedan od kriterija bio je socijalni status svakog pojedinog zaposlenika.

Pri tome, a u vezi naprijed imenovanih, valja naglasiti da se u svim slučajevima radi o osobama kojima je osigurana egzistencijama sigurnost jer su ili korisnice obiteljskih mirovina, ili je zaposlen netko od članova obitelji odnosno ima odgovarajući izvor prihoda.

Iz naprijed navedenog proizlazi da nije bilo mogućnosti raspoređivanja imenovanih na neka druga radna mjesta.

Također navodimo da je i Upravni sud Republike Hrvatske u postupcima provedenim povodom tužbi zaposlenika koji su stavljeni na raspolaganje, kojima je utvrđen otkazni rok ili im je nakon isteka istih prestala služba, odbivši tužbe utvrdio zakonito postupanje ovog Ministarstva jer su donošenjem novog Pravilnika o unutarnjem redu svi namještenici i službenici podlijegali novom raspoređivanju kod kojega se ocjenjivalo udovoljavanje formalnim uvjetima za raspored na radno mjesto, a Sud je utvrdio da je to poštovano. U slučaju da su imenovane pokrenule upravni spor, Upravni sud RH će u postupcima u kojima će predmet rješavanja biti prestanak službe imenovanih u ovom Ministarstvu, također ocijeniti zakonitost postupanja u svakom konkretnom slučaju.

GOSPODARSTVO

Izgradnja i modernizacija plinskog transportnog sustava

Zastupničko pitanje **Velimira Pleše (HDZ)** u vezi s **izgradnjom plinskog transportnog sustava, radi omogućavanja daljnje plinifikacije u Republici Hrvatskoj** - odgovorila je **Vlada RH**.

”Vlada Republike Hrvatske je, na sjednici održanoj 7. ožujka 2002. godine, donijela Odluku o prijenosu vlasničkog udjela trgovačkog društva PLINACRO d.o.o. iz vlasništva INA - Industrije nafte d.d., Zagreb u vlasništvo Republike Hrvatske i preuzimanju otplate dijela kredita Londonskog i Pariškog kluba INA - Industriji nafte d.d. od strane Republike Hrvatske.

PLINACRO d.o.o. je izradio Plan razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj od 2002. do 2011. godine i sukladno s odredbama Zakona o tržištu plina i Zakona o energiji dostavio ga

Ministarstvu gospodarstva. Ministarstvo gospodarstva odobrilo je Plan za petogodišnje razdoblje od 2002. - 2006. godine.

Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 29. kolovoza 2002. godine prihvaćena je Informacija o izradi Plana razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj od 2002. do 2011. godine i odobrenju kojim Ministarstvo gospodarstva na temelju Zakona o tržištu plina, odobrava Plan za razdoblje od 2002. do 2006. godine.

Vlada Republike Hrvatske je, na sjednici održanoj 15. svibnja 2003. godine, donijela Odluku o osnivanju Povjerenstva za provedbu Plana razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj od 2002. do 2011. godine. Zadaća Povjerenstva je koordinacija aktivnosti pojedinih ministarstava i drugih subjekata uključenih u provedbu Plana razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj od 2002. do 2011. godine, praćenje aktivnosti vezanih za izgradnju, posebice rokova izvršenja, te praćenje izvršenja zaključaka Vlade Republike Hrvatske donesenih u vezi s provedbom Plana razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj.

Od 1. rujna 2002. godine transportna tarifa i način njezina obračuna utvrđeni su Tarifnim sustavom. Primjena Tarifnog sustava osigurava implementaciju Plana razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj od 2002. do 2011. godine. Ostvarena neto dobit u 2002. i 2003. godini predstavlja izvor sredstava za realizaciju odobrenih planova ulaganja u razvoj plinskog transportnog sustava. Do 2006. godine PLINACRO d.o.o. planira u razvoj, izgradnju i modernizaciju plinskog transportnog sustava uložiti više od 220 milijuna USD.

Također, vođeni su intenzivni razgovori s Hrvatskom bankom za obnovu i razvitak s ciljem ishođenja potrebnih kredita za premoštenje financiranja planiranih ulaganja u određenim godinama. U te aktivnosti uključili su se i EBRD i EIB kao potencijalni kreditori i one su rezultirale posjetom Hrvatske banke za obnovu i razvitak, EBRD-a i EIB-a tvrtki PLINACRO d.o.o. u svibnju 2003. godine. Kroz niz prezentacija i radnih sastanaka predstavnici tih bankovnih institu-

cija detaljno su se upoznali s organizacijom i poslovanjem PLINACRO-a d.o.o. i poglavito Planom razvoja, izgradnje i modernizacije plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj od 2002. do 2011. godine, te njegovim prvim petogodišnjim razdobljem od 2002. do 2006. godine, za čije je provođenje PLINACRO d.o.o. dobio suglasnost i odobrenje Ministarstva gospodarstva i za čije ostvarenje traži kredit. Sve to je rezultiralo zadovoljstvom obiju strana, bankarske zbog kreditnih plasmana u, po njihovoj ocjeni, kvalitetne projekte, a PLINACRO-a d.o.o., zbog najave mogućnosti povoljnog kreditiranja. Aktivnosti su nastavljene i intenzivno se odvijaju s ciljem raščišćavanja odnosa i pozicija svih zainteresiranih strana u mogućem kreditnom aranžmanu.

Projekti razvoja plinovodnog sustava su podijeljeni u tri glavne grupe projekata: plinovodni sustav Pula-Karlovac, plinovodni sustav Like i Dalmacije, te plinovodni sustav središnje i istočne Hrvatske.

Magistralni plinovod Pula-Karlovac je glavni objekt ovog dijela plinovodnog sustava, a ujedno i ključni objekt prvog petogodišnjeg ulagačkog ciklusa. Za njega je značajan dio pripremnih aktivnosti obavljen u postupku pripreme Projekta GEA, kao što su: Idejni projekt, Elaborat o izvršenim inženjersko-geološkim, hidrološkim i geotehničkim istražnim radovima, geodetske podloge i osnovna Studija utjecaja na okoliš, za koju nije dovršen postupak ocjene, zbog odbijanja Primorsko-goranske županije da provede postupak javnog uvida.

Za plinovodni sustav Like i Dalmacije izrađeno je idejno rješenje koje je uneseno u prostorne planove županija na kojima će se graditi. Za ovaj dio plinovodnog sustava intenzivnije aktivnosti predviđene su tek za kraj prvog petogodišnjeg razvojnog ciklusa 2002.-2006. godine. Sadašnje aktivnosti usmjerene su na prikupljanje raspoloživog kartografskog materijala i podataka o prostoru. Kroz suradnju sa županijskim uredima za prostorno uređenje (Karlovačke, Primorsko-goranske, Ličko-senjske, Zadarske, Šibensko-kninske i Splitsko-dalmatinske županije) i ostalim sudionicima u prostoru odredit će se ograničenja i uvjeti u prostoru za uspostavu koridora budućeg plinovoda. To će biti podloge za detaljni obilazak i definiranje trase. Sve ove

aktivnosti odvijaju se na zadovoljavajući način i sukladno s Planom.

Vodeći objekt plinovodnog sustava središnje i istočne Hrvatske je magistralni plinovod Kutina-Slavonski Brod. Nakon prikupljenih svih suglasnosti na projektnu dokumentaciju i riješenih imovinsko-pravnih odnosa na cjelokupnoj trasi, 23. travnja 2003. godine, Ministarstvu zaštite okoliša i prostornog uređenja predan je zahtjev za građevnu dozvolu i za očekivati je njeno skoro ishodenje.

Nažalost, 26. svibnja 2003. godine, Uprava za nabavu Ministarstva financija

donijela je Rješenje o poništenju nadmetanja za isporuku cijevi. Odmah se pristupilo pripremi ponovnog nadmetanja za cijevi i pripremi javnih nadmetanja za preostalu opremu i radove. Međutim, gradnja plinovoda neće moći započeti u ovoj godini, jer se početak isporuke cijevi po ponovljenom natječaju može očekivati tek krajem godine, u zimskom razdoblju. To neće ugroziti planirane rokove ostvarenja ovog projekta, jer su oni planirani s dovoljnom rezervom.

I na ostalim objektima ovog dijela plinovodnog sustava radi se intenzivno.

Okončana su javna nadmetanja za izradu stručnih podloga i ishodenja lokacijske dozvole, izrade Glavnog projekta na razini izvedbenog i ishodenja građevne dozvole za magistralni plinovod Lučko-Ivanja Reka i Ivanja Reka-Kutina i u postupku je ugovaranje, nakon kojeg će se otvoriti značajne aktivnosti na tim objektima.

U postupku je i pokretanje javnog nadmetanja za projektiranje i isporuku novog sustava za daljinski nadzor i upravljanje plinskim sustavom - SCADA.

M.M.

**izvješća
HRVATSKOGA
SABORA**

**GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol**

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija, Sanja Šurina i Vjekoslav Žugaj
GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada
TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić
ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722
fax: 01/6303-018
Web: www.sabor.hr
E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 2390001-1100016162
Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
TISAK: Tiskara Hrvatskoga sabora